

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

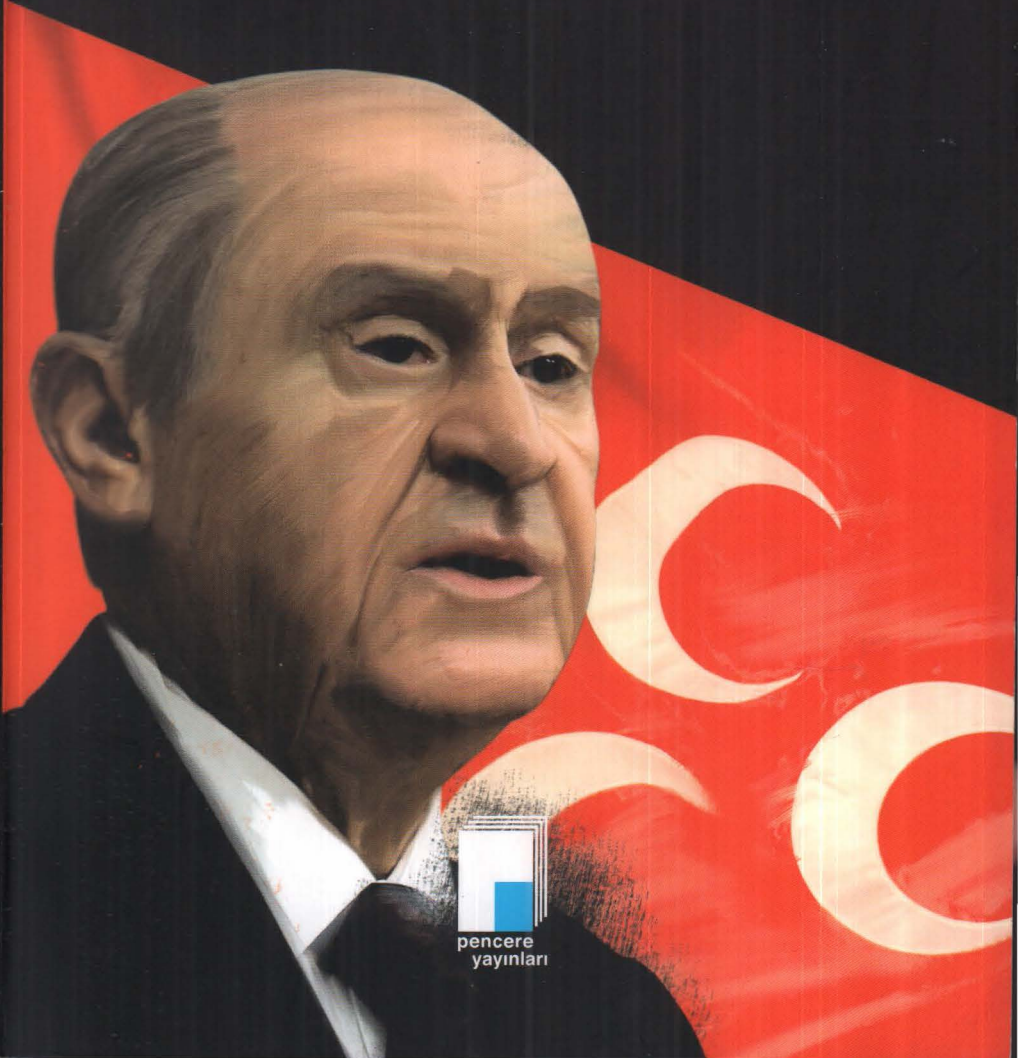
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Şaban İba

Türkeş'ten Bahçeli'ye

MHP'nin Devletle Bitmeyen Dansı

Pencere 306

Şaban İba

Türkeş'ten Bahçeli'ye **MHP'nin Devletle Bitmeyen Dansı**

Şaban İba

Türkeş'ten Bahçeli'ye

MHP'nin Devletle Bitmeyen Dansı

Özgeçmiş

Şaban İba 1948 yılında Develi'de doğdu. İlk ve Ortaokulu Develi'de, Liseyi ve Üniversiteyi Ankara'da okudu. Liseden itibaren devrimci mücadeleye katıldı. FKF ve TİP'te çalıştı. Dev-Genç MYK üyeliği yaptı. THKP-C içinde yer aldı. 12 Mart 1971 askeri müdahalesinden sonra "Dev-Genç" ve "15-16 Haziran Olayları" davalarından yargılandı. 1974'de Af Yasası'ndan yararlanarak cezaevinden çıktı. 1975'den sonra THKP-C geleneğinin devamcısı olan Kurtuluş Hareketi'nin kurucu önderleri arasında yer aldı. 12 Eylül 1980 askeri müdahalesinden sonra aranırken 1985 yılında İstanbul'da yakalanarak Türkiye ve Kuzey Kürdistan Kurtuluş Örgütü (TKKKÖ) kurucusu ve yöneticisi olmaktan yargılandı.

1990 yılındaki İnfaz Yasası'ndan yararlanarak cezaevinden çıktıktan sonra Türkiye sosyalist hareketi içinde başlayan birleşik parti süreçlerinde Birleşik Sosyalist Alternatif, Sosyalist Birlik Partisi, Birleşik Sosyalist Parti, Özgürlük ve Dayanışma Partisi ve Sosyalist Demokrasi Partisi'nde yer aldı. Daha sonra Halkların Demokratik Kongresi (HDK) çalışmalarına ve HDP'ye katıldı.

12 Mart ve 12 Eylül dönemlerinde iki kez idamdan yargılanan ve toplam 11 yıl cezaevinde yatan İba, çeşitli sosyalist gazete ve dergilerde yazdı. 2010'dan itibaren Günlük, ardından Özgür Gündem ve onun kapatılmasının ardından şimdi Özgürlükçü Demokrasi Gazetesi'nde yazıyor.

İba'nın yayınlanmış 6 kitabı var. Bunlar; *Ordu, Devlet, Siyaset* (Temmuz-1998, Çiviyazıları), *Milli Güvenlik Devleti* (Eylül-1999, Çiviyazıları) *Hal ve Gidiş*, (Temmuz-2006, Pencere Yayınları). *Sevr'den Lozan'a Kürt Sorunu ve Kemalist Hareket* (Ekim-2008, Özgür Üniversite Yayınları, 2. baskı Aram yayınları-2013), *TKKKÖ Savunması ve Poliste, Mahkemede, Cezaevinde Tavrı* (Ağustos-2010, Pencere Yayınları), *1925 Kürt İsyanı ve Kemalist İktidar* (Ekim-2011, Özgür Üniversite Yayınları, 2. baskı Aram Yayınları-2013). Ayrıca, "*Yol Ayrımı - 27 Mayıs'tan 12 Mart'a*" kitabını yayına hazırlıyor.

Bu kitabın yayın hakları
Pencere Yayınlarına aittir
Birinci Baskı: Ekim 2017
Kapak ve İç baskı: Ceylan Matbaası
Maltepe Davutpaşa Cad. Güvenli İş Merkezi No. 83
D. 317-318-319
Zeytinburnu - İstanbul
Tel. 0212 613 10 79

Matbaa Sertifikası: 23352
Yayınevi Sertifikası: 12378

Yayın Yönetmeni: Muzaffer Erdoğan
İSBN 978-605-4049-90-5

PENCERE YAYINLARI: 306
pencereyayinlari@hotmail.com
www.facebook.com/pencereyayinlari

Osmanağa Mah. Pavlonya Sok. Nuhoğlu İşhanı No. 8/6
Kadıköy / İSTANBUL Tel. Faks (0216) 414 64 41

Şaban İba

**Türkeş'ten Bahçeli'ye
MHP'nin
Devletle Bitmeyen Dansı**

İÇİNDEKİLER

Sunuş	9
Bölüm 1	
Türkeş'in yaşamı ve siyasi mücadelesi	11
1. Türkiye'nin kısa özgeçmişi	11
2. Siyasal yaşama geçişi	14
3. Türkiye'nin yargılandığı davalar	19
a. 1944 Turancılık ve Irkçılık Davası	21
b. 21 Mayıs 1963 Davası	24
c. 1981 MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası	26
4. 12 Eylül yargılamasında Türkiye'nin siyasi savunması	28
a. 12 Eylül Askeri Darbesi'nin niteliği	29
b. Türkiye'nin jeopolitiği üzerine	31
c. 12 Eylül'e geliste MHP'nin rolü	32
d. Devletin sadık ve fedakar bekçileri	34
Bölüm 2	
12 Eylül öncesi dönemde MHP'nin rolü	37
1. MHP'yi deşifre eden 12 Eylül yargılaması	37
a. İddianame ve belgeler	37
b. Türkiye'ye sunulan "Yapılacak işler" raporu	42
2. Mehmet Alanyuva'nın itirafları	46
a. Alanyuva'yı destekleyen bilgi ve belgeler	48
b. Uygulamadan bir örnek: Kahramanmaraş katliamı	51
3. Özel Harp Dairesi ve MHP	56
Bölüm 3	
MHP'de Fetret dönemi	59
1. MHP'nin izinden yürüyüş	59
a. MP ve MÇP'den MHP'ye dönüşüm	59
b. Türkiye'nin Bahçeli'yle ilgili iddiası	63
c. Sağ İttifak'ın seçim başarısı	66

d. Milliyetçi harekette bölünme ve kargaşa	67
2. Türkeş'in yeni söylemi ve MHP'nin yükselişi	70
3. Türkiye Cumhuriyetlerle İlişkiler	74
4. 28 Şubat Müdahalesi'nde Türkeş'in tavrı	76

Bölüm 4

Türkeş'ten Bahçeli'ye MHP'nin dönüşümü	80
1. Türkeş'in ölümü ve siyasal miras kavgası	80
a. Türkeş'in 22 yıllık siyasal liderliği	80
b. Bahçeli'nin liderliği ve MHP'nin yeni imajı	83
2. MHP'nin seçim zaferi ve Ecevit Koalisyonu	86
3. 6.Kurultay ve Bahçeli'nin liderliğini pekiştirmesi	91
a. Bahçeli'nin özgeçmişi üzerin birkaç söz	94

Bölüm 5

Bahçeli'nin öngörüsüzlüğü ve MHP'nin hezimetini	99
1. Ekonomik ve siyasal kriz	99
a. Ecevit'e kumpas ve erken seçim kararı	99
b. Bahçeli'nin seçim ısrarı	102
c. 3 Kasım seçimleri ve iki partili dönem	107
d. Siyasal İslam'ın gücü ve AKP iktidarı	110
2. Bahçeli ile yola devam	115
a. AB'ye üyelik süreci sorunu	115
b. 12 Ekim 2003 Kongresi	116
c. 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri	118
d. 19 Kasım 2006 Kongresi	118

Bölüm 6

Laik-antilaik çatışma ve MHP	120
1. Cumhurbaşkanlığı krizi ve 27 Nisan Muhtırası	120
a. CHP'nin 367 ısrarı ve Cumhurbaşkanı seçim krizi	120
b. Genelkurmay'ın e-muhtırası	123
c. Erken seçim ve parlamento aritmetiğinin değişmesi	128
d. MHP'nin yeniden mecliste temsili	131
2. Krizin aşılması ve Anayasa referandumu	133
a. Cumhurbaşkanı seçimi ve anayasa değişikliği	133
b. MHP'nin AKP politikalarına desteğe yönelmesi	137
c. 9. Kurultay ve Bahçeli için tüzük değişikliği	139

Bölüm 7

MHP'ye seçim şantajı ve Bahçeli'nin siyasi manevraları	146
1. 2011 seçimleri öncesi MHP'ye şantaj	146
a. Cinsel içerikli kasetli şantajı	146
b. Tutuklu milletvekilleri sorunu	149
c. Milli birlik ve kardeşlik projesi ve MHP desteği	150
2. 10. Kurultayda Bahçeli ve Aydın rekabeti	153
3. Gezi Direnişi'nde MHP'nin tavrı	154
4. Yerel Seçimlerde MHP'nin oylarını artırması	158

Bölüm 8

Cumhurbaşkanlığı seçimi ve siyasette yeni dönem	161
1. Cumhurbaşkanlığı seçimi	161
a. MHP-CHP ortak adayı	161
b. Irak ve Suriye Tezkeresi'ne MHP desteği	165
2. Dolmabahçe Deklarasyonu ve Bahçeli'nin tepkisi	166
a. Erdoğan'ın çözüm masasını devirmesi	170
3. 11. Kurultay ve Bahçeli'nin tek adaylığı	172
4. 7 Haziran 2015 seçimleri ve hükümet krizi	175

Bölüm 9

MHP'de ikinci fetret devri	186
1. 1 Kasım erken seçimi ve yeniden AKP iktidarı	186
2. Seçim yenilgisinin ardından MHP'de kaos	188
a. Parti içi muhalefetin harekete geçmesi	188
b. Bahçeli'nin totaliter tavrı	191
3. Askeri Darbe girişimi ve partilerin ortak tutumu	193
a. Darbecilerin TRT'den okunan bildirisi	193
b. Bahçeli'nin hükümete desteği	196
b. Partilerin ortak bildirisi	198
c. 15 Temmuz darbe girişiminin niteliği	200
4. Ordunun siyasete müdahaleleri üzerine	203

Bölüm 10

Başkanlık referandumunda Bahçeli'nin rolü	208
1. Erdoğan ve Bahçeli'nin kader birliği	208

a. Bahçeli'nin referandumun yolunu açması	208
b. Referandumda siyasal ve toplumsal saflaşma	211
c. MHP'lilerin "Evet" ve "Hayır" çalışmaları	216
2. Referandum sonucu ve Türkiye'nin yeni dönemi	221
a. Partilerin referandum değerlendirmeleri	221
b. Yeni sisteme geçişin ilk adımları	227
c. AKP iktidarının siyasal karakteri	228
d. Yeni dönemin parametreleri	232

Bölüm 11

Sonuç yerine: Ülkücü faşist hareketin niteliği	237
1. MHP'nin tarihsel rolü üzerine özet	237
2. Ülkücü faşist hareketin toplumsal dinamikleri	240
3. MHP değişmedi ve değişmez	242
4. Faşizme ve militarizme karşı mücadele perspektifi	244
Ek:	
MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası İddianamesi'nden belgeler	246

SUNUŞ

Türkiye'nin siyasal tarihinde kuruluş ilkeleri ve felsefesini koruyan, ideolojik, politik ve örgütsel varlığını ve sürekliliğini değişmeden/dönüşmeden devam ettiren CHP'den sonra ikinci parti MHP'dir. MHP kuruluşundan itibaren devletle iç içe veya devletin yardımcı kuvveti olarak siyasal faaliyet sürdüren, kendisini milliyetçi-toplumcu veya ülkücü-milliyetçi olarak tanımlayan bir partidir. Kitabın adını "MHP'nin devletle bitmeyen dansı" koymamızın nedeni budur. MHP'nin doğup gelişmesinde ve bugünlere ulaşmasında Alpaslan Türkeş'in belirleyici bir rolü vardır. Bu nedenle ideolojik, siyasal ve örgütsel bir hareket olarak kuruluşu, gelişimi ve bugünlere taşınmasını Türkeş'in önderlik misyonuyla ele almak daha gerçekçi bir yaklaşımdır.

Türkeş'in 1965'den itibaren başlattığı "milliyetçi ve ülkücü" hareketin önderi/başbuğu olarak ölümüne kadar kendi çizgisinde istikrarlı olduğu bilinen bir gerçektir. Türkeş'in 50 yıllık askeri ve siyasi geçmişi, kendi çizgisinde kararlı ve tutarlı bir şekilde istikrarlı bir mücadele sürdürmesi ve karizmatik kişiliğinin Türk milliyetçiliğinin simgesi haline gelmesi vb. nedenler onu faşist hareketle özdeşleştirmiştir. Ölümünden sonra, devletin Türkeş'e sahip çıkması ve devlet töreni düzenlenmesi, Anıt Mezar yaptırması gibi olgular, bu niteliğinden kaynaklanmıştır. Türkiye'nin yakın tarihine bakıldığında devlet için bu kadar yüceltilecek ve sahip çıkılabilecek düzeyde bir başka milliyetçi ve muhafazakâr politik lider olmamıştır. Türkeş, Osmanlı'dan günümüze kadar devam eden Türk devlet ve siyaset geleneğine göre bunu hak etmiştir. Türkeş, Cumhuriyet tarihinde Atatürk, İnönü, Celal Bayar (sivil kökenli olmasıyla diğerlerinden ayrılır) gibi yaşadıkları döneme damgasını vuran siyaset adamlarından biridir. Türkeş

gibi elli yılı aşan bir sürede bir fikrin, bir ideolojinin ve kalıcı bir örgütlenmenin siyasal bir akım olarak süreklilik kazanmasında bu kadar etkili olabilen başka bir siyaset adamı yoktur.

Bu nedenle kitaba Türkeş'in özgeçmişi, yaşamı ve siyasi mücadelesi ile başladık. İkinci bölümde, 12 Eylül öncesi dönemde MHP'nin rolü üzerinde durduk. Üçüncü bölümde, 12 Eylül yargılamalarının ardından MHP'nin yeniden toparlanma sürecinde yaşanan fetret devrini ele aldık. Dördüncü bölümde, Türkeş'in ölümüyle başlayan siyasal miras kavgaları ve Türkeş'ten Bahçeli'ye MHP'nin dönüşümünü irdeledik. Beşinci bölümde, koalisyon iktidarında iken Bahçeli'nin öngörüsüzlüğü ve MHP'nin 2002 genel seçiminde aldığı ağır yenilgi üzerinde durduk. Altıncı bölümde, Türkiye siyasetinde bir dönüm noktası yaratacak olan laik-anti-laik çatışmada MHP'nin tavrını irdeledik. Yedinci bölümde, 2011 genel seçimlerinde MHP'ye yapılan seçim şantajı ve Bahçeli'nin siyasi manevralarının üzerinde durduk. Sekizinci bölümde, Türkiye'de ilk defa Cumhurbaşkanının halkoyuyla seçilmesi ve fiili başkanlık süreci diyebileceğimiz siyasette yeni dönemi irdeledik. Dokuzuncu bölümde, Bahçeli'ye karşı başlayan ve hızla bir birleşik muhalefete dönüşün MHP'nin ikinci fetret devrini ele aldık. Onuncu bölümde, Başkanlık Referandumu'nda Bahçeli'nin rolü ve MHP'nin geleceği üzerinde durduk. On birinci bölümde, sonuç yerine başlığıyla ülkücü faşist hareketin niteliği, toplumsal dinamikleri ve faşizme karşı mücadele perspektifi üzerine vurgular yaptık. Kitabın sonuna kısa bir sunuşla MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası İddianamesi'nden belgeler ekledik.

Konu başlıklarından da anlaşılacağı gibi bu kitap, bir partinin ve Türkiye'nin uzun bir döneminin tarihinin irdelenmesi oldu. Kitabın bu niteliği bize A. Gramsci'nin "Bir partinin tarihini yazmak, monografik bir bakış açısıyla bir ülkenin genel tarihini yazmak demektir" sözünü hatırlattı. Kuşkusuz yaptığımız işi bu kadar abartacak değiliz, ama neredeyse benim devrimciliğe başladığım yıllardan, yani 1965'den başlayarak ülkücü faşist hareketin ayak izlerini sosyalist bir bakışla bugünlere kadar izledik.

Şaban İba (30 Nisan 2017)

TÜRKEŞ'İN YAŞAMI VE SİYASİ MÜCADELESİ

Komünist sistemlerde halkın esaret altında oluşunun sebebi bir mülk sahibi olamamasıdır. Hürriyetin tek garantisi mülkiyettir. Bizim savunduğumuz Dokuz Işık'çı sistemin hedefi Türk Milletinin her ferdini mülk sahibi yapmaktır. (Alpaslan Türkeş)

1. Türkeş'in Kısa Özgeçmişi

Türkeş'in bilinen ve kitaplarda standart hale gelen bir yaşam öyküsü var. Ancak siyasi kişiliklerin ve özellikle siyasal önderlerin yaşam öyküsü sonradan yazıldığı gibi değildir. Tarihte her şey yaşandıktan sonra yazılanlar, yazıldığı dönemin egemen anlayışından kaynaklanan “resmi tarih” yazımı kapsamında değerlendirilebilir. Bu bakımdan Türkeş gibi ordu, devlet ve siyaset ilişkileri ile Türkiye tarihinde önemli roller üstlenen kişiler, yaşamlarının bazı önemli dönemlerinin bilinmesini istemedikleri için, ideolojik ve siyasal çizgilerine göre üstlendikleri role uygun olarak kendi konumlarını istedikleri biçimlerde kitlelere kabul ettirmeye çalışırlar.

Bu nedenle, Türkeş'in yaşam öyküsü anlatılırken ya da yazılırken, 1939-1948 ile 1948-1955 ve 1961-1965 yılları üzerinde pek durulmamakta ve hatta bu dönemlerden hiç söz edilmemektedir. Gerek siyasal kişiliğinin oluşmasında ve gerekse devletle karmaşık ilişkileri bakımından çok önemli olan bu dönemlerdir. Türkeş tarafından unutturulmaya ve kitlelerin zaten zayıf olan hafızasından silinmeye

çalışılmakta ve özellikle 12 Eylül dönemi hariç yargılanmalarından söz edilmeyerek devletle derin ilişkileri göz ardı edilmektedir.

Hakkında yazılan çeşitli kitap ve biyografilere göre Türkeş'in özgeçmişini şöyle özetlemek mümkündür: Asıl adı Hüseyin Feyzullah olan Alparslan Türkeş, 23 Kasım 1917'de Kıbrıs'ın başkenti Lefkoşa'da doğdu. O zamanlar Kıbrıslılar babalarının adını soyadı gibi kullandıkları için, adı Hüseyin, baba adı olan Feyzullah da soyadı oldu.

İlk ve ortaokulu Kıbrıs'ta okuduktan sonra 1936'da İstanbul Kuleli Askeri Lisesi'ne girdi. Kıbrıs Türklerinin İngiliz pasaportu taşıyor olmaları ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmamaları, Kıbrıslı gençlerin askeri okullara girmelerini engelliyordu. Bu nedenle CHP İzmit milletvekili Sırrı Bey'in ve Mareşal Fevzi Çakmak'ın girişimleri ile Kıbrıslı gençlerin Kuleli Lisesi'ne ön kayıtlı okula devam etmeleri sağlandı. Kesin kayıtları ise Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına kabul edildikten sonra gerçekleşti.

1938'de Kara Harp Okulu'nu ve 1939'da da Piyade Atış Okulu'nu bitirdi. 1941-1942 yıllarında Almanlar tarafından Türk Ordusu içinde başlatılan Nazizm yanlısı örgütlenmelere girdiği iddiasıyla 1944'te yüzbaşı rütbesiyle Irkçılık ve Turancılık davasında yargılandı. Bu davadan berat etmesinden sonra adını ve soyadını değiştirerek Alparslan Türkeş yaptı.

1948 yılında yüzbaşı rütbesindeyken devlet tarafından seçilen 16 subayla birlikte ABD'nin Cansas Eyaleti'ndeki Amerikan Harp Akademisi'ne gönderildi. Ardından Georgia Eyaleti'nde bulunan Amerikan Piyade Okulu'nda Kontrgerilla eğitimi gördü. Türkiye'ye dönüşünde Çankırı gerilla okuluna "Gerilla hocası" olarak tayin edildi. Bu okulda, o zamanlar adı Seferberlik Tetkik Kurulu'na bağlı olarak Kontrgerilla eğitimi yapılıyordu.¹

1951 yılında Kurmay subaylık sınavına yüzbaşı rütbesiyle katıldı ve Harp Akademisi'nden 1955 yılında Kurmay Binbaşı olarak mezun oldu. 1955 yılında ABD'de NATO Türk Temsil Heyeti

1. Aslan Tekin, *Alparslan Türkeş'in Liderlik Sırları*, s. 123, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000)

üyeliğine atanarak Pentagon'da iki yıl görev aldıktan sonra 1957 yılında Türkiye'ye döndü. 1959 yılında Almanya'daki Atom ve Nükleer Okuluna giden Türkeş, buradaki eğitimi tamamladıktan sonra Türkiye'ye döndü ve Kurmay Albay oldu. 27 Mayıs 1960 askeri darbesinin kudretli albayı olan Türkeş, askeri cunta hükümetleri döneminde Başbakanlık Müsteşarlığı görevini üstlendi.

27 Mayıs darbesini gerçekleştiren Milli Birlik Komitesi (MBK) içinde de yer alan Türkeş, askeri yönetimin sivillere devredilmesine karşı çıkan "14'ler" içinde yer aldığı için 13 Kasım 1960'ta MBK'nin diğer üyelerince emekliye sevk edildi. Daha doğrusu "14'ler" olarak bilinenlerin hepsi zorla evlerinden alınıp yurtdışında görevlendirilmek suretiyle sürgün edildi. Bu bağlamda Türkiye'nin Hindistan Büyükelçiliği müşaviri sıfatıyla sürgüne gönderilen Türkeş 2,5 yıl sonra, 23 Şubat 1963'de Türkiye'ye döndü.

Türkeş, 31 Mart 1965'te 27 Mayıs askeri darbesinde birlikte yer aldıkları arkadaşlarıyla birlikte (Dündar Taşer, Ahmet Er, Muzaffer Özdağ, Rıfat Baykal, Fazıl Karakoyunlu, Numan Esin, Mustafa Kaplan, Şefik Soyuyüce ve Münir Keseoğlu) Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP)'nde siyasi hayata girdi. CKMP'nin 30-31 Temmuz 1965 tarihlerinde yapılan kurultayında Genel Başkanlığa seçildi.* Partisinin adını 1969'da Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) olarak değiştirmesinden sonra, aynı yıl MHP'den Adana milletvekili oldu. 1975-78 arasında kurulan 1. ve 2. Milliyetçi Cephe Hükümetleri'nde Başbakan Yardımcılığı yaptı.

12 Eylül 1980 askeri müdahalesinde Türkeş, 3 gün sonra saklandığı yerden çıkıp teslim oldu. Tutuklanarak MHP ve Ülkücü Ku-

*. 14'lerden Dündar Taşer'de bu kurultayda partinin Genel İdare Kurulu üyeliğine seçildi. Taşer, 1967 Kurultayı'ndan sonra da, Genel Başkan Yardımcılığı görevine getirilerek, partide Türkeş'ten sonra ikinci isim haline geldi. Taşer, 1965'de Gaziantep'ten milletvekili adayı, 1968'de İstanbul'dan senato ve 1969'da milletvekili adayı oldu. Bu seçimde milletvekilliğini az bir oy farkıyla kaybeden Taşer, 13 Haziran 1972 günü geriye doğru gelen bir ekmek kamyonetinin altında kalarak elim bir şekilde yaşamını yitirdi.

ruluşlar için açılan davada yargılandı. Bir ay Uzunada'da, daha sonra da Ankara Askeri Dil Okulu'nda ve hastalığı döneminde de Ankara Mevki Hastanesi'nde toplam 4,5 yıl hapis yattı. Bu yargılama sonunda berat eden Türkeş, 9 Nisan 1985 tarihinde tahliye oldu.

6 Eylül 1987 tarihinde yapılan referandumla siyaset yapma yasağı konan parti liderlerine yeniden siyaset yapma hakkı doğunca, 4 Ekim 1987 tarihinde Milliyetçi Çalışma Partisi'nin olağanüstü kurultayında genel başkan seçildi.

20 Ekim 1991 tarihinde yapılan genel seçimlerde MÇP, RP ve IDP seçimlere ittifak yaparak katıldı. Bu seçimler sonunda Türkeş, Yozgat milletvekili seçilerek meclise girdi.

1992'de 12 Eylül döneminde kapatılan partilerin kendi adlarıyla yeniden kurulmaları serbest bırakılınca, Türkeş'in isteği ile MÇP mal varlığıyla birlikte MHP'ye katıldı. Daha doğrusu 24 Ocak 1993'te MÇP'nin 4. Olağanüstü Kurultayında partinin adı Milliyetçi Hareket Partisi olarak değiştirildi. Partinin amblemi olarak da üç hilal benimsendi. Aralık 1994 Genel Seçimleri'nde Genel Başkanı bulunduğu MHP yüzde 8'den fazla oy almasına rağmen parlamento'ya giremedi. Türkeş, 4 Nisan 1997'de geçirdiği bir kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi.

2. Siyasal Yaşama Geçışı

Türkeş, Cumhuriyet döneminin önemli siyasi önderleri gibi bezer bir gelenekten, yani askeri kökenden geliyordu. Türkiye siyasal hayatının bu önemli geleneği aslında İttihat ve Terakki Partisi'nin başlattığı ordu, devlet ve siyaset ilişkisinden kaynaklanmıştı. 27 Mayıs'tan sonra askeri müdahalenin kalıcılığı için Milli Birlik Komitesi'nin partileşmesini savunan Türkeş, 1963 Şubatında Türkiye'ye dönmesinin ardından Talat Aydemir'in 21 Mayıs 1963'de başlattığı askeri müdahale girişimine dahil edilerek yargılandı. 1964'de ise bir grup arkadaşıyla Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP)'ne girerek bugünkü MHP'nin temellerini attı. Böylelikle partili bir mücadele yolunu seçen Türkeş, önderi olduğu küçük grubuyla birlikte

Türkiye tarihinde günümüze kadar devam eden yeni bir siyasal odak oluştu.

Türkeş 1964'de CKMP'de önce parti müfettiş olduktan * yaklaşık bir yıl sonra da, 1 Ağustos 1965'de yapılan Olağanüstü Kongre'de CKMP'nin genel başkanlığına seçildi.^{2**} O günlerde çözülmekte olan CKMP'den adeta yeni bir parti yaratarak 10 Ekim 1965 seçimlerinde girdiği ilk seçimde Ankara milletvekili olarak meclise girdi. 4 yıl sonra CKMP'yi yeni bir isim ve programla MHP'ye dönüştürerek partiyi bugünlere taşıdı. Böylelikle 27 Mayıs askeri müdahalesinin bir ürünü olan 1961 Anayasası'nın oluşturduğu nispi demokratik ortamda başlayan sınıfsal ayrışma ve bunun gerektirdiği siyasal kümelenmeler sürecinde oluşan siyaset arenasında kalıcı olarak yerini aldı.

Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in ölümcül hastalığı nedeniyle 38 doktorun raporuyla cumhurbaşkanlığından çekilmesinden (daha doğrusu el çektilmesinden) sonra, yeni cumhurbaşkanı seçiminde Türkeş, 28 Mart 1966'da CKMP'nin Cumhurbaşkanı adayı olarak seçime katıldı. CKMP'nin Genel İdare Kurulu tarafından yayınlanan

*. Türkeş'in CKMP'sini ele geçirmesi o zamanlar YÖN dergisinde şöyle değerlendirilmişti: "Türkeş'in başarısında, partinin 4 gittikçe zayıflaması karşısında ümitsizliğe kapılan eski yöneticilerin gevşek tutumunun payı büyüktür... Kalenin kısmen içerden fethi, Türkeş'in işini çok kolaylaştırmıştır. Fakat Türkeş ve arkadaşları, çözülen CKMP'ye gerçekten taze kan getirmişler, teşkilatı genişletmişler ve canlandırmışlardır. Bunda Türkeş ekibinin, askerlikten gelme, ciddi, planlı ve hızlı çalışması önemli rol oynamıştır. CKMP müfettişi adım adım teşkilatı dolaşmış, partili olduğunu dahi unutmış eski CKMP'lilerin isimlerini bulmuş, mektuplar yazmış, toplantılar düzenlemiş ve onları yeniden partiye ısındırmıştır. Ayrıca yeni ilithaklarla teşkilatı genişletmiş ve güçlendirmiştir.

2. YÖN dergisi, sayı 123, 6 Ağustos 1965

** . 14'ler homojen bir grup değildi ve kendi içlerinde yaşanan liderlik mücadelesinden sonra da bölünmüşlerdi. Dündar Taşer, Ahmetk Er, Muzaffer Özdağ, Rıfat Baykal, Fazıl Karakoyunlu, Numan Esin, Mustafa Kaplan, Şefik Soyuyüce ve Münir Keseoğlu Türkeş'le birlikte CKMP'ye, Orhan Erkanlı, Orhan Kabibay ve İrfan Solmazer CHP'ye, Muzaffer Karan da TİP'e girmişti.

bildiri de, iktidar partisi AP tarafından Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay'ın cumhurbaşkanlığına aday gösterilmesi, "Cumhurbaşkanlığına giden yolun Genelkurmay Başkanlığı'ndan geçeceği yolunda bir teamül başlangıcı demokratik rejimin temel ilkelerine uygun düşmeyecektir. (...) Partimiz cumhurbaşkanlığına genel başkanımız Alpaslan Türkeş'i göstermekte, büyük meclisin cumhurbaşkanlığı seçimine tek adayla girmemiş bulunmasını da sağlamakta ve bunu yüce meclisin itibarına layık bir jest telakki etmektedir" denildi. Yapılan seçimlerde Cevdet Sunay 461 oyla cumhurbaşkanı seçilirken, Türkeş 11 CKMP milletvekilinin oyunu aldı.³

CKMP'nin başına geçtikten sonra partiye milliyetçi bir hüviyet kazandıran Türkeş, 24-25 Kasım 1967'de yapılan kongrede kendi ekibiyle birlikte partide egemen oldu. Bu kongrede yeniden genel başkan seçildikten sonra, "9 Işık Doktrini"ni de partinin mücadele ilkeleri olarak açıkladı. "9 Işık Doktrini"nin kaynağı Nihat Atsız tarafından 1962 yılında *Orkun* dergisinde yayınlanan "Türk Milletine Çağrı" başlıklı makalesinde ortaya atıldığı bir kalkınma programından kaynaklanıyordu. Atsız'ın "9 Umde" olarak açıkladığı bu program, Türkeş tarafından biraz geliştirilerek "9 Işık" ilkeleri adıyla 1964 yılında 14 sayfa halinde programatik tezler olarak yayınlanmıştı.*

8-9 Şubat 1969'da Adana'da yapılan kongrede CKMP'nin adı ve amblemi değiştirildi. Partinin adı Milliyetçi Hareket Partisi (aslında Milli Hareket Partisi olarak düşünülmüş, fakat 'milli' sözcüğünü kullanmak Bakanlar Kurulu'nun onayına tabi olduğu için bundan vazgeçilmişti), amblemi de Osmanlı bayrağından esinlenerek "Üç hilal" oldu. Gençlik kolları için de "Hilal içinde bozkurt" amblem seçildi. Bu değişiklikler, MHP adının tarihi Türk milliyetçiliğinin temsil edildiği iddia ve inancıyla; amblesinde

3. Aslan Tekin, *Alpaslan Türkeş'in Liderlik Sırları*, s. 221, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000)

*. Nihal Atsız'ın 9 Umde'si şöyleydi: 1. Türkçüyüüz, 2. Anınmış Türkçeciyiz, 3. Yasacıyız, 4. Toplumcuyuz, 5. Milli gelenekçiyiz, 6. Demokrasiye taraftarız, 7. Ahlakçiyiz, 8. Bilimciyiz, 9. Teknikçiyiz. Türkeş'in 9 Işık ilkeleri ise şunlardı: 1. Milliyetçilik, 2. Ülkücülük, 3. Ahlakçılık, 4. İlimcilik, 5. Toplumculuk, 6. Köylücülük, 7. Hürriyetçilik ve Şahsiyetçilik, 8. Gelişmecilik, 9. Endüstricilik ve Teknikçilik.

Türk-İslam Sentezi'ni sembolize etmesi, Türk-İslam medeniyetini yeniden kurma, yeniden ihya etme ülküsü olması bakımından seçildiği ilan edilmişti.*

1967'den itibaren Komando Kampları açıldı. Milli Türk Talebi Birliği (MTTB), Türkiye Milli Gençlik Federasyonu (TMTF) ve CKMP'nin girişimleriyle açılan Komando Kampları'nda sıkı bir askeri disiplin verilerek sadece 1968 yılında 1000'den fazla ülkücü eğitildi. Sayıları kesin olarak bilinmeyen bu kamplarda gençler emekli subaylar tarafından eğitiliyordu. Sabah saat 6'dan gece saat 10'a kadar süren askeri eğitim, akşamları tanınmış milliyetçi yazarlar ve öğretmenler tarafından verilen seminerlerle devam ediyordu. Geceleri tatbikatlar yapılıyor, sıkı nöbetler tutuluyor ve kamplara yabancıların girmesi engelleniyordu. Türkeş bu komando kampları konusunda şunları söylemişti: "Gençlik kolları, çeşitli sportif kültürel faaliyetlerde bulunuyorlar. Bu arada, kendilerine judo da öğretiliyor. Komünistler memleketi sahipsiz sanıp da sokak hakimiyeti kuramazlar. Onların anlayacağı dilden konuşacak memleketçi, milliyetçi çocuklar vardır. Bunun için gençlerimizi, mücadeleci olarak yetiştiriyoruz. Gençlerimiz, memleket vazifelerine hazırlıklı bulunuyorlar. Bulunacaklardır."**4

Türkeş, "Davadan döneni vurun" şiarını bu dönemde geliştirdi.

*. CKMP'nin Gençlik Kolları amblemi olarak üç hilalin gamalı haç gibi birbirine geçirerek kullanılması denenmiş, fakat bu amblemin Nazizm'le bağlantısının kurulmasından sonra gençlik örgütleri, Ülkü Ocakları, Genç Ülkücüler Teşkilatı vb. hepsi için Bozkurt amblemi kabul edilmiştir. Bozkurt amblemi ise, 1930'lu yıllarda Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) tarafından resmi olarak kullanılıyordu.

** . Ülkücü gençliğin eğitilmesinden komando kamplarında sorumlu olan ve bu konuda çok fazla emeği geçen Dündar Taşer şöyle demişti: "Milliyetçi gençlerin bir çoğunu tanım; ifratları ile, tefritleri ile, hataları ile, sevapları ile, Türkiye'yi bütün meseleleriyle yüklenmeye gönüllü ve güçlüdürler. Kanaatleri sağlam, imanları bütün, fikirleri berraktır. Serttirler ama odun gibi değil, elmas gibi pırl pırl. Türkiye'nin her yerinde varlığını duyuran bu gençlere biz "Bozkurtlar" demiştik. Halk "Komandolar" dedi. "Komandolar ipeğe sarılmış çeliktir."

4. Age. s. 228-230, Okumuş Adam Yayıncılık, İstanbul.

30 Temmuz 1967’de Spor ve Sergi Sarayı’nda yapılan CKMP’nin İstanbul İl Kongresi’nde şöyle konuşmuştu: “Arkadaşlar ileriye doğru yürüyorum, hızlanıp koşmak, gayreti içindeyiz, koşacağız; ileriye gittikçe geride kalmayıp beni takip edin!.. Bu mücadelede herhangi bir sebeple ben düşersem bayrağı kapın, daha ileriye gidin; geriye dönersem vurun; davaya katılıp, geriye dönen herkesi vurun!”⁵

İlk dönemin Turancılığını süreç içerisinde yumuşatan Türkeş, Türk Milliyetçiliğini de esas olarak Ziya Gökalp’le, Cumhuriyet’in kuruluşu ve Atatürk’ün milliyetçi misyonu ile belirlemeye başladı. Bu stratejiyi uygulamasında, asker olmasının ve orduda benimsenin Atatürkçülüğün kendisi tarafından da özümlemesinin etkisi vardı. Bu anlayış, Atatürk döneminde ve özellikle 1930-38 döneminde resmi ideoloji olarak benimsenen Türkçü, Milliyetçi ve Turancı ideolojinin aynı zamanda Türk faşizmi için de bir tarihsel moment olmasından kaynaklanıyordu. MHP’nin geliştirmeye çalıştığı bütün argümanlar (Bozkurt logosundan 9 Işık ilkelerine kadar) gerçekte 1930-1940 yıllarda resmi ideoloji tarafından Hitler Nazizm’inden etkilenilerek üretilen Türk Milliyetçiliği tezleriydi.

Siyasetin kesintisizliği ve parti/örgüt faaliyetinin sürekliliği bakımından Türkeş’in önderlik rolü, Demirel, Ecevit ve Erbakan gibi siyasal önderlerden daha kalıcı oldu.⁵ Türkeş’in diğerlerine karşı üstünlüğü Türk devlet, ordu ve siyaset geleneği tarafından da kabullenilebilir olmasıydı. Kemalist ideolojinin geçirdiği evrim ve resmi ideolojinin Enverizm’e doğru dönüşümünün yarattığı tarihsel bir momente uygun düşmesi de Türkeş’in işini kolaylaştırmıştı. Bu süreçte Türkeş’in asıl stratejisi, adım adım sokağın, eğitim kurumlarının, kamu ve özel kuruluşların, çeşitli işyerlerini ve tabi ki devletin sistemli ve bilinçli bir şekilde ele geçirilmesine yönelikti. Bu çalışmaları 12 Eylül 1980 tarihine kadar aralıksız ve yoğun bir şekilde devam etti.

Türkeş’in partileşmeye başladığı 1965 yılından itibaren izlediği

5. Alpaslan Türkeş, *12 Eylül Adaleti(!) Savunma*, sayfa, 6-7 Hamle Yayınevi-1994.

siyasal strateji ve taktikler klasik faşist örgütlenme ve propaganda yöntemlerinin Türkiye uyarlamasıydı. 1960'lı yıllarda Komünizme ve yükselen devrimci gençlik hareketine karşı mücadeleyi; 1970'li yıllarda Türkiye'de kökleri çok eskilere dayanan dinsel, kültürel ve etnik farklılıkları; 1980'li ve 1990'lı yıllarda Kürt Sorunu ve Kürt Özgürlük Hareketi'ne karşı süren Kirli Savaş'ın çok yönlü toplumsal tahribatını kullandı. Son döneminde ise Kafkasya ve Orta Asya'da ABD ve AB'nin bölge politikalarına uygun Pantürkist* emellerle yükseltilmekte olan egemen ulus ve devlet şovenizmine dayalı Türk milliyetçiliğinin hegemonyacı stratejilerini uyguladı. Türkiye'nin siyasal ve toplumsal tarihinin önemli dönemeçleri olan bu süreçlerin her biri aynı zamanda faşist hareketin "zamana ve mekana uygun siyaset taktiklerinin" en iyi tarzda uygulandığı dönemleri oldu.

3. Türkeş'in Yargılandığı Davalar

Türkeş'in devletle dansı her zaman vals şeklinde olmadı ve çoğu kez de tek kişilik dans halinde sürdü. Buna rağmen devlet, Türkeş'i üç kez tutuklayarak askeri mahkemelerde yargıladı ve toplam 5 yıl 8 ay cezaevinde yatırdı. Bu davalardan biri, "1944 Turancılık ve Irkçılık Davası", ikincisi "21 Mayıs 1963 Talat Aydemir'in Askeri Müdahale Davası", üçüncüsü 12 Eylül'den sonra açılan "MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası"dır. Her üç yargılamada da Türkeş, devlete ve orduya bağlılığını vurgulayarak bir komplo ile yüz yüze geldiğini iddia etti. Türk milliyetçisi ve ülkücü olmasından ve esas olarak da fikirlerinden dolayı siyasi olarak yargılandığını iddia etti. Mahkeme savunmaları ideolojik ve siyasi düşüncelerini açıklama ve bunun propagandasını yapma şeklinde olmasına karşın, her üç yargılamada da devlete, anayasal ilkelere ve resmi ideolojiye (Atatürkçülüğe) bağlı olduğunu göstermeye çalıştı. Ayrıca içinden geldiği orduya toz kondurtmadı. Kurmay bir ordu mensubu olmakla

*. Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında ortaya çıkan ve sonraki yıllarda devam eden, dünyadaki bütün Türklerin tek vatanda ve tek bayrak altında birleştirilmesini amaçlayan akım, Türkçülük.

gurur duyduğunu tekrarlayarak ordunun tarihsel geleneklerini savundu. Ve tabi ki, içinde bulunduğu ve kendisinin temsil ettiği Türkçü, Milliyetçi, Turancı ideolojik ve siyasal geleneği savunarak her yargılamada faşist olmadığını tekrarladı.

Türkeş en uzun savunmasını 12 Eylül'den sonra yargılandığı "1981 MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası" sırasında yaptı. Bu savunmasının hemen başında kendi kişiliğini ve siyasal mücadelesindeki geldiği noktayı dramatik bir şekilde; "Allah nasip ettiği için, çok genç yaşlardan itibaren Türk milliyetçiliği gibi bir davanın mensubu oldum. Ömrümü davama adanmış olarak geçirdim. Yine Allah nasip ettiği için bu mukaddes ve mübarek davanın siyasi aksiyon planında liderliğini, bayraktarlığını yaptım. 64 yaşındayım. Siviliyle, askeriyle mahkemelere de girdim çıktım. Tecrübem az sayılmaz" diyerek özetledi. Savunmanın devamında, belki de ilk kez davasına olan inanmışlığını ve kararlılığını da şöyle vurguladı: "Dolu dolu yaşanmış bir ömrün şu merhalesinde, inanç ve prensiplerimden, şeref ve haysiyetimden, uğruna ömrümü ve bütün varlığını adayıp harcadığım Türk milliyetçiliği davasından daha ehemmiyetli, tamah etmeye, tenezzül etmeye, peşinde koşup yorulmaya değer bir şey olduğuna inanmıyorum."⁶

Türkeş'in kitaplarını ve mahkeme savunmalarını ilk kez okuyanlar, gerçekten de onun savunduğu tezlerin yeni olmadığını, İttihat ve Terakki döneminden başlayarak Cumhuriyet dönemi boyunca da devam eden bir ideolojik ve siyasal geleneğin, Türkçülük ve milliyetçilik geleneğinin devamcısı olduğunu anlamakta güçlük çekmez. Hatta bütün bu argümanları Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul kitaplarında, anayasaların giriş bölümlerinde, askeri müdahalelerin yapılma gerekçelerinde, Atatürk'ün demeç ve söylevlerinde, ordunun kuruluş yasaları ve iç hizmet yönetmeliklerinde vb. bulmak mümkündür.

Türkeş her yargılanma döneminde en yakın kadrolarını ve dava arkadaşlarını kaybederken, bir şekilde yeni ve taze güçlerle hareketini tahkim etmeye çalışmıştır. Ancak kriz dönemlerinde daha çok

6. Alpaslan Türkeş, *1944 Milliyetçilik Olayı*, Kamer Yayınları, 1968.

dava arkadaşları Türkeş'ten kopmuş ve MHP giderek sağ partilerin kadro deposu haline gelmiştir. Bu durum MHP gibi siyasal hareketlerde geçerli olan lider, kadro ve kitle ilişkilerinin özgünlüğünden kaynaklanmıştır. Türkeş'in doğal ve karizmatik özelliklerinin yanında esas olarak otokrat kişiliği, devletle ve sistemle olan karmaşık ilişkileri ve her yargılamada davayı savunmak için gösterdiği performansı, hem hareketin ve hem de kendisinin önderlik konumunu belirlemiştir.

a. 1944 Turancılık ve Irkçılık Davası

Bu davanın (diğer davaların da) hangi siyasal ve toplumsal gelişmelerin ürünü olduğu sorusunun yanıtı bu kitabın sınırlarını aşmaktadır. Burada sadece Türkeş'in bu ilk kez yargılanmasındaki tutumu ve davayla ilgisi üzerinde durulacaktır. Bu mahkemenin askeri savcısı Yüzbaşı Kazım Alöç'ün 1 Mayıs 1967'de *Yeni Gazete*'de "Komünist Hareketler ve Irkçılık" başlığı ile yayınlanmaya başlanan tefrika yazısından sonra bu davanın önemi ve detayları ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan Kazım Alöç'ün yıllar sonra yaptığı bu açıklamalar, o günlerde Türkeş'in siyasal arenada yükselen grafiğiyle çakışması, konunun neden gündeme getirildiğini göstermektedir. Kazım Alöç'ün bu yazı dizisindeki iddialarına karşı Türkeş, "1944 Milliyetçilik Olayı"⁷ adıyla yazdığı kitapta iddialara yanıt vermekten çok, son derece abartılı bir şekilde kendisine karşı yapılan işkencelerden, davayı ortaya çıkartan basit ve kişisel nedenlerden, kendi meziyetlerinden ve davanın nasıl beratla sonuçlandığından söz etmişti. 120 sayfalık kitabın sadece 30-40 sayfasında işin sadece hikaye kısmına değinmişti. Bu nedenle Kazım Alöç'ün gazetede fotokopisini de yayınladığı Türkeş'in kendi el yazısıyla yazdığı iki mektup hakkında hiçbir yanıt vermemesi, bunların doğruluğunun kanıtıydı.

Bu iki belge Türkeş'in sorunu ele alışını ve kişiliğini göstermesi bakımından son derece önemli. Bunlardan biri, Türkeş'in 29 Aralık 1942 tarihli Nihal Atsız'a yazdığı mektuptu. Bu mek-

7. *Kurtuluş Sosyalist Dergi*, Aralık 1977, sayı 19, sayfa, 26

tubunda Türkes, “Almanların bu yaz taarruza geçerek harbi kazanacakları muhakkaktır. Türkiye Almanlara ilhak etmiş olsaydı, bizim zümre şimdi çoktan harbi kazanmış olacaktı” demektedir. Gerek “Nürenberg Uluslararası Askeri Mahkemesi Tutanakları” ile J. Glasneck’in “Türkiye’de Faşist Alman Propagandası” kitabı ve gerekse bu davanın belgeleri göstermektedir ki, davada yargılananlar Türkiye’yi Almanya’nın yanında savaşa sokmaya ve Nazizm’in yayılmasını sağlamaya çalışmışlardı. Bu davada yargılanan 23 kişinin isimleri şöyleydi: Nihal Atsız, Namık Kemal Orkun, Necdet Sancar, İsmet Rasin Tümtürk, Hikmet Tanyu, Sait Bilgiç, Hasan Ferit Cansever, İlhan Darendelioğlu, Cemal Oğuz Öcal, Zeki Özgür, Zeki Velidi Togan, Fethi Tevetoğlu, Cihat Savaşer, Reha Oğuz Türkkan, Nurullah Barıman, Cabbar Şenel, Fazıl Hisarcıklı, Yusuf Kadıgil, Muzaffer Eriş, Saim Bakrak, Hamda Sadi Özbek, Fehiman Altan ve Alpaslan Türkes. Bunların her biri tanınmış ve sonraki dönemde önemli misyonlar üstlenmiş milliyetçi ve muhafazakar kişilerdi. Sanıkların 6’sı teğmen, üsteğmen ve yüzbaşı rütbesinde asker, 17’si sivildi. Dava 3 Mayıs 1944’de Nihal Atsız’ın tutuklanması ile başladı ve yargılama yaklaşık 1 yıl sürdü. Nihal Atsız’ın tutuklandığı 3 Mayıs tarihi daha sonra “Türkçülük Bayramı” olarak ilan edildi ve bu günün anmaları günümüze kadar devam etti.

İkinci belge, Türkes’in davanın askeri savcısı Yüzbaşı Kazım Alöç’e yazdığı 21 Temmuz 1944 tarihli mektubudur. Türkes mektubunda şöyle demişti: “Taşıdığım milli duyguların verdiği heyecanlarla, hiç düşünmediğim ve hatırımdan geçirmedığım manaları da ifade edebilecek olan şeyleri yazdığımı sorguya çekildikten sonra anlamış bulunuyorum... Şimdi sizlerin beni affetmenizi, bir an evvel tahliye etmenizi istirham ediyorum. Bundan sonra kendi vazifemle meşgul olacağıma söz veririm. Otuzsekiz günden beri maddi ve manevi büyük bir ızdırap ve elemeler içindeyim. Bu kadarı artık bana کافی görmenizi istirham ederim. Cezadan maksat, insanları ıslah etmek olduğuna göre, bu mevkufiyetimin bana büyük bir ibret teşkil edeceğine inanmanızı da istirham ederim. Beni bir an evvel tahliye

etmenizi arz eyleyerek, saygılarımı sunarım.”⁸ Bu ifadeden de anlaşılacağı gibi Türkeş, bu ilk tutuklanmasında işkence filan görmemesine rağmen (bunu kendisi de belirtiyor) kitapta iddia ettiği gibi davasından şaşmaz bir insan tipi sergileyememişti. Türkeş bu mektubunda henüz davanın soruşturma aşamasında olduğu bir sırada, savcıya ıslah olduğunu belirterek af dilemiş ve kendi vazife-siyle meşgul olacağına dair söz vererek tahliyesini istemişti. Türkeş’in bu mektupta ifade ettiği gibi vatana, millete, devlete ve orduya bağlılığını vurgulayarak kendisini suçsuz gösterme tutumu daha sonraki siyasal hayatında da devam etti. “Davadan döneni vurun” ve “arkamdan gelin” gibi kararlı ve istikrarlı siyasal önderlik tavrıyla çelişen bu tavır, her şeyi kendinden menkul gören otokrat kişi ve önderlerde görülen tipik bir durumdu.

“Ülküçüye Notlar” kitabında Necdet Sevinç bu geleneksel tutumu şöyle açıklıyordu: “Napolyon şöyle diyordu: ‘Vandee Savaşı’nı kendimi Katolik yaparak kazandım. Kendimi Müslüman gösterdikten sonra Mısır’a yerleştim. Kendimi Papa’nın nüfuzunu yaymaya taraftar göstererek İtalya’da papazları elde ettim. Eğer Yahudi bir kavme hükmetseydim, Süleyman mabedini yeniden inşa ederdim’ Demek ki, lidere bir esneklik tanımalı ve onun her hareket ve de-mecini doktrinden saptığı yolunda anlamamalıdır. İddia, tekrar, konu seçimi, düşman tespiti, istihbarat, yalan ve isimlerin değiştirilmesi propagandanın önemli kuralları arasındadır.”⁹ Burada isim değiştirmeden de söz edilmektedir, nüfus kayıtlarından kolayca tespit edilebilecek bu iş için bile Türkeş aynı kitapta ismini değiştirdiği iddiasının yalan olduğunu söylemektedir. Nihal Atsız’la (asıl adı Hüseyin Nihal) başlayan ve Alpaslan Türkeş’le devam eden bu tür isim ve soyadı değişiklikleri sonraki süreçte devam ettirildi. 12 Eylül öncesinde ön planda olan bazı ülkücüler isim ve soyadlarını değiştirerek yollarına devam etti. Örnek olarak Kahramanmaraş Katliamı davasının bir numaralı sanığa olan Ökkeş Kenger, (soy-adını “Şendiller” olarak değiştirerek) milletvekili seçildi.

8. Age, sayı 19, s. 40

9. Şaban İba, *Ordu, Devlet, Siyaset*, s. 195, Çiviyazıları Yayınevi, 1998)

b. 21 Mayıs 1963 Davası

Bu dava doğrudan Tüşkeş'le ilgili değildi. 21 Mayıs 1963'de Talat Aydemir'in başarısız askeri darbe girişimi davasında Tüşkeş'te tutuklanarak yargılanmıştı. Bu davanın süratle bitirilmesi ve ardından askeri müdahalenin önderleri olarak Talat Aydemir ile Fethi Gürcan'ın idam edilmeleriyle sonuçlanması bakımından Cumhuriyet tarihinin önemli davalarındandır. 27 Mayıs'ta Adnan Menderes ve iki arkadaşının idam edilmesiyle başlayan süreç bu davada "ihtilalin kendi evlatlarını da yeme-siyle" sonuçlanırken, bu olay aynı zamanda Türkiye'de siyasi idamların başlangıcı olmuştur. 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 askeri müdahale dönemlerinde Cumhuriyet tarihinin en kanlı siyasal katliamları, yargısız infazları ile çok sayıda idamları yapılmıştır.

Bu dönemde, mevcut durumdan hoşnut olmayan, ordudan tasfiye edilen veya ordu içindeki etkileri kırılan eski 27 Mayısçıların kurduğu Cuntalar, iki kez (birincisi 22 Şubat 1962'de, ikincisi 21 Mayıs 1963'de) askeri müdahale girişimlerinde bulundu. Albay Talat Aydemir'in önderliğinde yapılan bu darbe girişimleri kalıcı bir askeri diktatörlüğü amaçlıyordu. Ancak her iki müdahale de Başbakan İnönü ve ordu içindeki hükümete ve hiyerarşiye bağlı generaller tarafından önlendi.

22 Şubat 1962 darbe girişimini haklarında soruşturma açılmamak ve emekli olmak kaydıyla (Talat Aydemir'in de bulunduğu 69 subay ve 4 ast-subay resen emekli edilmişti) yargısız anlatan Talat Aydemir, 21 Mayıs girişiminde yargılanmaktan ve idam edilmekten kurtulamadı. Sadece 8 kişinin öldüğü ve 26 kişinin yaralandığı darbe girişimi başladığı andan itibaren aynı gece bastırıldı. İstiklal Mahkemelerinde görülen bir süratle yargılama yapılarak 7 idam, 30 müebbet ile 15 ve 3 ay arasında değişen ağır hapis cezalar verildi. Ayrıca 166 Harbiyeli 3 ay ile 4 yıl arasında hapis cezalarına çarptırıldı, 1293 Harbiyeli de ordudan çıkartıldı. Yargıtay ve Meclis tarafından onaylanan iki idam kararının, 26 Haziran 1963'de Fethi Gürcan ve 5 Temmuz 1963'de de Talat Aydemir'in infazları yapıldı.¹⁰

13 Kasım 1961'de Milli Birlik Komitesi tarafından yapılan 14'lerin tas-

10. Aslan Tekin, *Alpaslan Tüşkeş'in Liderlik Sırları*, s. 221, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000)

fiyesinden sonra Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'deki Türk Büyükelçiliğine müşavir olarak gönderilen Türkeş, 22 Şubat darbe girişiminden bir hafta sonra Türkiye'ye dönmüştü. 14'lerden bazı arkadaşları ile bir araya gelerek "Huzur ve Yükseliş" adında bir dernek kurma girişiminde iken Türkeş, 21 Mayıs darbe girişimi davasına dahil edilerek 21 Mayıs'ta tutuklanarak yargılandı. 3.5 ay kadar tutuklu kaldıktan sonra 14'lerden Muzaffer Özdağ, Fazıl Akkoyunlu ve Rıfat Baykal'la birlikte berat ederek 5 Eylül 1963'te salıverildi. Talat Aydemir, mahkemede değil ama hatıralarında Türkeş'in 21 Mayıs darbe girişimine duhul ettiğini ve bazı görevler üstlendiğini yazdı. Türkeş bu olayla hiçbir şekilde ilgisi olmadığını iddia etti. Oysa "Alpaslan Türkeş'in Liderlik Sırları" kitabının yazarı Aslan Tekin'e göre 10 Nisan 1963'te Ankara'da Dikmen taş ocaklarında Türkeş ve arkadaşları ile Aydemir ve arkadaşları bir araya gelmişler ve Aydemir'le Türkeş baş başa görüşmüşlerdi. Bu görüşmede Aydemir ile Türkeş arasında liderlik sorunu çıkmış ve anlaşamamışlardı. Bu harekatta Aydemir kendisini lider olarak görüyordu. 14'lerin lideri konumunda olan Türkeş, Aydemir'in liderliğini kabul etmemiş ve kendisinin liderliğini dayatmıştı.¹¹

Türkeş, bu davadaki 14 Ağustos 1963 tarihli savunmasına, "21 Mayıs olayları ile ilgimiz bulunmadığı, haksız, isabetsiz ve kasıtlı olarak bu davaya karıştırılmış bulunduğumuz bugün artık gün gibi aşikar olmuştur" diyerek başlamış, daha sonra da 27 Mayıs müdahalesini ve kendi konumunu uzunca anlatarak 13 Kasım tasfiyesine kadar yapılan bütün işleri savunmuştu. Yurda girişinden 2 ay 20 gün sonra tutuklandığını ve esas hakkındaki mütalaasında askeri savcının beratını istemesine teşekkür etmişti. Önceki savunmasında olduğu gibi burada da evinde bulunan belgelerin, karargâh sistemine göre çizilmiş şemaların, şifre defterinin, isim listelerinin çok eski ve bir askerlik alışkanlığı olarak askeri metotlara göre yapılmış olduğunu söyleyen Türkeş, "Ben yolumu çok evvelden çizmiş bulunuyorum. Bu da anayasa ve kanunlar çerçevesinde memlekete hizmet etmek-tir"¹² diyerek devlete olan bağlılığını bir kez daha teyit etmişti.

11. Alpaslan Türkeş, *Bilinmeyen Yönleriyle 27 Mayıs ve Gerçekler*, s. 145, Kamer Yayınları

12. Age, s.157

Savunmanın sonunda ise, “20 Mayıs’ta bana gelen bir kişi ‘bu akşam veya üç gün içinde bir ihtilal olacağını’ bildirdi. Ancak daha evvel arz etmiştim. Bu arkadaş 3 gün içinde ihtilal olacağını bildirdi. Bunu ben Adalet Partisi milletvekili arkadaşım İ.Hakkı Yılanlıoğlu’na bildirdim ve partilerin müşterek bir deklarasyon yayınlayarak tansiyonu düşürmelerini tavsiye ettim. Bu hususta 6 maddelik bir deklarasyonu tedbir olarak not ettirdim. Dedim ki, yarın parlamentoda dört parti baş başa vermeli, memlekette rejimin emniyetini koruyucu ve bu işi önleyici bir deklarasyon yayınlamalıdır... Ayrıca o akşam radyo anonsundan sonra böyle bir hareketin meydana geldiğini öğrenince ben endişelendim ve bir arkadaşımın evine gittim. Sabaha kadar vakti orada geçirdim... İnsanın bildiğini saklaması için menfaati olması lazımdır. Benim bunda bir menfaatim olmadığı, bilakis endişelendiğim sabittir.”*

Türkeş’in askeri mahkemedeki savunması, olaya karışıp karışmamasından daha vahim bir durumu ortaya çıkarmaktadır. Mahkemedeki ifadesinden anlaşıldığı gibi Türkeş, 20 Mayıs’ta darbe girişimini hükümete ihbar etmiştir. Talat Aydemir’de hatıralarında Türkeş’i güvenilir biri olarak tanımlamaktadır. Türkeş, savunmasının bir yerinde bir Macar şairine ait olan, “Aşkım için hayatımı, hürriyetim için aşkıma feda ederim” sözlerinin kendisi için parola olduğunu söylemekle birlikte, bu mahkemede de aldığı tutum gösteriyor ki, Türkeş’in bu sözlere uygun bir ülkücü/idealist olmadığı anlaşılmaktadır.

c. 1981 MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası

12 Eylül askeri müdahalesinden sonra 29 Nisan 1981’de 945 sayfalık bir iddianame ile 587 sanıklı “MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası” açılmıştır. Davada A.Türkeş’le birlikte 220 kişi için idam, diğer sınıklar

*. Türkeş, kendisinin önderlik rolü ve yetenekleri konusunda şöyle demektedir. “Ben kendimi bildim bileli, kendimi lider hissettim. Yani başkasının arkasından gitmek aklımdan geçmedi. Daima her işte inisiyatif sahibi oldum. Düşünürdüm yarını, yarınların da ötesi. Yarınları daima düşünmek huyumdu benim, çocukluğumdan beri.” (Hulusi Turgut, *Türkeş’in Anılara-Şahinlerin Dansı*, sayfa 129, ABC Yayınları, İstanbul-1988)

için de 5 ila 15 yıl arasında değişen ağır hapis cezaları istendi. Türkeş bu davadan 7 Nisan 1985'e kadar tutuklu kaldı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi Başkanlığı'na karşı yazılı olarak okuduğu sorgu/Savunma kitap sayfası ile 152 sayfadan oluşuyordu ve 1994 yılında kitap olarak yayınlanmıştır.*

Türkeş, en uzun hapisliğini bu sırada yaşamıştı (4 yıl, 7 ay 25 gün tutuklu kalmıştı) ve iddianamede öne sürülen iddialar da hem çok ciddi ve hem de çok sayıda kanıtlarla destekleniyordu. Bu nedenle en kapsamlı savunmasını bu dava sırasında yapmıştı. Bu savunmasında da Türkeş somut iddialara yanıt vermekten şiddetle kaçınmış ve daha çok soyut planda ve siyasal yanıtlar vererek gerçekleri gizlemeye çalışmıştır. Ancak, bu davanın ve sonuçlarının kendisi (MHP ve geleceği) için ne kadar önemli olduğunun da farkındadır. Nitekim savunmanın başında, "Bu davanın bu güne kadar ki ve bundan sonraki safhalarında ortaya çıkmış ve çıkacak bütün neticeler, müşahade konusu olmuş ve olacak her türlü tutum, hal ve hareketler ve dava sonunda tesis olunacak nihai hükümler, Türk devletinin dayandığı temel ve esas değerlerle, müesseselerinin işleyişiyle, hedef ve istikametleriyle doğrudan ilgilidir"¹³ demiştir.

Daha sonra, "Bir askeri mahkeme huzurunda olduğumu biliyorum" diyen Türkeş, sözlerine şöyle devam ediyor. "Karşınızda sizlerin şu anda taşıdığınız üniformayı 37 yıl şerefle taşımış, Milli Birlik Komitesi üyeliği, parti genel başkanlığı, başbakan yardımcılığı yapmış, Türkiye'nin son yirmi yıllık tarihi içinde emsali görülmedik düşmanlıkların ve emsalsiz sevgi ve bağlılıkların hedefi

*. MHP, 1969 seçimlerinde 275 bin oyla bir milletvekili, 1973 seçimlerinde 368 bin oyla (%3.4) 3 milletvekili, 1977 seçimlerinde 951 bin oyla (% 6.4) 16 milletvekili, eğer 1981 seçimleri yapılsaydı MHP'nin 3 milyon civarında oy alacağı ve 50'ye yakın milletvekili çıkaracağı hesaplanıyordu. Bu gelişme trendine göre MHP'nin AP ve CHP'den sonra üçüncü parti olacağına ve AP ile koalisyon hükümeti kurabileceğine kesin gözüyle bakılıyordu. Bu denemde seçimlerden yenilgiyle çıkan MSP'nin 1973'deki %11.6 oy oranı ile 48 milletvekili çıkaran MSP, 1977 seçimlerinde % 8.6'ya düşerek (24 milletvekili) ciddi bir gerileme göstermişti.

13. Age, s.158

olmuş, bu dünyanın bin türlü kahr ve mihnetinden geçmiş bir insan konuşuyor”¹⁴ diyen Türkeş, diğer savunmalarında olduğu gibi burada da orduya karşı hiçbir eleştiri yöneltmemekte ve aksine orduyu daima “milli bir mektep, milli bir ocak” olarak yüceltmektedir.

Bunun bir nedeni, Türk ordusunun kendisinin de içinden geldiği ve 34 yıl hizmet ettiği bir kurum olmasıdır. Türkeş’in eğitimi, kültürünü, bilgisini, kişiliğini belirleyen, kısacası Türkeş olmasını sağlayan bu kurumdur, ordudur. İkincisi, dünyadaki bütün faşist hareketlerin (Musolini’den Hitler’e, Franko’dan Salazar’a kadar) gerek kurumsal nitelikleri ve gerekse iktidarı ele geçirmede ve sürdürmede vazgeçilemeyecek rolü nedeniyle orduya verilen önemdir. Üçüncü bir neden de, Türk ordusunun tarihsel gelenekleri, devlet içindeki konumu ve toplum içindeki ayrıcalıklarının faşist hareket için yarattığı avantajlardır. Bu nedenlerle Türkeş’in 12 Eylül dönemindeki Sıkıyönetim Mahkemesi’nde yaptığı tarihi savunmayı ayrı başlık halinde ele almamız gerekmektedir.

4. 12 Eylül Yargılamasında Türkeş’in Siyasi Savunması

Türkeş savunmasına şöyle devam ediyor: “Harekâtın gerekçesi, mahiyetindeki ilk açıklama ile onu tamamlayan sonraki beyanlardaki, harekata meşruiyet kazandıran, milletin bu hareketi tasvip etmesine sebep olan ana tespit ve teşhisler, bizim tespit ve teşhislerimizdi. Kamuoyu bu şikayetleri aynı ekran ve mikrofonlardan bizim ağzımızdan defaatle dinlemiş bulunuyordu. Bu benzerlik ve –üslup farkları dışındaki- ayniyet o kadar aşikardır ki, saf kalbli birçok vatandaş bu bildiriye bize mensup birinin hazırlayıp hazırlamadığını merak etmiştir.” Türkeş devamla, “ben ve arkadaşlarım ‘kanunun suç saydığı’ fiilleri vaktiyle işlediğimiz tespit edildiği için bulunmuyoruz. Suçumuz sonradan icat edilmeye çalışılmış ve çöp sepetlerinden çıkartılmış kağıt parçaları delil yapılarak, insanlık dışı işkencelerle ifade ve itiraflar temin edilerek hazırlanmış, her noktası ciddiyet ve hukuki mesnetten mahrum şu iddianame ile ortaya

14. Alpaslan Türkeş, *12 Eylül Adaleti (!) Savunma*, Hamle Yayınevi-1994

konulmuştur... MHP'nin yargılanması, 12 Eylül müdahalesinden sonra bazı kesimlerin 'peşin hükümlü ve kasıtlı' tutumlarından kaynaklanmıştır."¹⁵

Türkeş, bu bölümde Anayasal ilkelerden, Atatürkçülük ilkelerinden, Atatürk'ün sözlerinden, Ordu İç Hizmet Yasası ve Milli Güvenlik Strateji belgelerinden, K. Evren'in açıklamalarından vb. alıntılar yaparak bunların kendi düşünceleriyle nasıl örtüştüğünü, milliyetçi ve ülkücü harekete temel teşkil eden 9 İlke ilkelerinin devletin ve ordunun resmi ideolojisine nasıl kaynaklık ettiğini göstermeye çalışmaktadır. Bu, bir yanıyla Türkeş'in amaçlarına ulaşmak için devletle ve orduyla bitmeyen dansını göstermesi bakımından önemlidir. İkinci olarak ise, daha gerilere gitmeden (ki İttihat ve Terakki Partisi dönemine kadar götürülebilir) Cumhuriyet dönemi boyunca ve özellikle 1930-1944 döneminde devlet ve toplum hayatındaki resmi faşist uygulamaların ve hala geçerliliğini koruyan Anayasa, Yasalar, Yönetmelikler, Eğitim ve Kültür Politikaları, Ordu Talim ve Terbiye yönetmelikleri, İç Hizmet Yasaları vb. resmi söylemin, faşist harekete yarattığı ideolojik ve siyasal zemin oluşturmaları bakımından önemlidir.

a. 12 Eylül Askeri Darbesi'nin Niteliği

Türkeş, hazırlanan iddianame ve açılan dava dolayısıyla "Milli bekamız açısından maşeri vicdanın zaruri olan bazı müsbet hassasiyetleri tahrip edilmiş olacaktır. Bu tahribat başlamıştır" dedikten sonra, bu konudaki "milli endişelerini" iki mektupla Devlet Başkanı Kenan Evren'e ulaştırarak "ikaz görevini zamanında yaptığını" söylüyor. Mektupçuluk geleneğini burada da sürdüren Türkeş, sözlerine söyle devam ediyor. "Bizler burada düşünce ve siyasetimizle ve hatta daha çok da düşüncelerimizden dolayı yargılanıyoruz.(...) Dünyanın her tarafında komünizm ve bölücülük, vatana ihanet her zaman yangılanmıştır ama, milliyetçiliği bölücülükle itham edip yargılayan milli bir devlet görülmemiştir. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliğinin mücadelesini yapmış siyasi kadroların, devlet tarafından bölücülük, faşizm, ırkçılık, şovenizm vs. gibi

ithamlarla yargılanması olduğu kanaati ve intibai iç ve dış düşmanlar tarafından kullanılacaktır”¹⁶ diyordu.

Türkeş devamla, “Bir taraftan ekran ve mikrofonlarda bir askeri müdahalenin meşruiyet mesnedi olarak bizim teşhis, tespit ve fikirlerimiz tekrarlanırken, bir taraftan da biz burada ‘Niçin milliyetçi oldunuz’ mantığı içerisinde yargılanıyoruz”. Orgeneral Evren: “Biz gelmesek, onlar geleceklerdi” diyor. Ben de diyorum ki: “Biz olmasaydık, belki de Türk Silahlı Kuvvetleri’nin zaruri, meşru ve kurtarıcı olabilecek müdahalesi çok geç kalmış olacaktı ve beyler, sizler bugünkü şartlarda, bu rütbe ve üniformalarla bu bayrak altında bizleri yargılamak imkanını bulamayacaktınız!”¹⁷ diyor.

Türkeş 12 Eylül öncesi durumu ve askeri müdahalenin niteliğini de şu sözleriyle ifade ediyordu: “Vaziyet vahimdi. Bu vahim vaziyete Ordu ihtilal yapmak suretiyle tepki gösterdi. Ama ihtilalin ilan edilmiş bir takvimi yoktu, olamazdı. Kimsenin cebinde Ordu nasıl olsa gelecek diye bir garanti belgesi mevcut değildi. Biz vatanseverce, medeni ve kanuni ölçüler içinde komünizme ve bölücülüğe karşı mücadele ettik. ‘Hayır, mücadele etmeyecektiniz!’ diyen varsa açıkça söylesin.” Türkeş yazılı sorgu/savunmanın ilk bölümünü şu sözleriyle tamamlıyor: “Dava milliyetçiliği suçlamaktır... Acıdır ama gerçektir: MHP ve ülkücü gençliğin şahsında komünizme karşı Türk Milli Mukavemeti cezalandırmak isteniyor! Bu ne gaflettir?”¹⁸

Türkeş’in buradaki politik söylemi 1964’den beri aynıdır ve adeta bir Özel Harp Dairesi uzmanı gibi konuşmaktadır. Kendi tezlerini dayandırdığı ideolojik ve siyasal zemini, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD’nin ulusal stratejilerine göre geliştirdiği Milli Güvenlik İdeolojisi doğrultusunda Türkiye’deki Milli Güvenlik Politikaları ve söylemine dayandırmaktadır. Kuşkusuz bunda şaşılacak bir durum yoktur ve Soğuk Savaş döneminde dünyanın birçok yerinde Türkeş gibi adamların izledikleri yol aynıdır. Ancak, bu noktada iki şeyin altını çizmekte yarar var: Biri, Türkeş’in Özel Harp Dairesi’nin

16. Age, s. 8

17. Age, s. 9

18. Age, s. 13

oluşumunda görev alması ve bir Kontrgerilla uzmanı olmasıdır. İkincisi de MHP'nin 1966'lardan itibaren açılan Komando Kampları'yla paramiliter bir güç olarak ortaya çıkmasıdır. Türkeş'in savunmada "tevil yollu" ikrarından da anlaşıldığı gibi, milliyetçi ve ülkücü hareket, "komünist ve bölücülüğe" karşı bir 'Türk Milli Mukavemet Hareketi' olarak örgütlenmiştir.

Türkeş yazılı sorgu/savunmasının ikinci bölümünde savcılarının iddianameyi hazırlarken 12 Eylül müdahalesinin de gerekçesi olan "vahim şartları" dikkate almadan milliyetçi hareketi ve ülkücüleri suçladığını vurguladıktan sonra şunları söylüyor: İddianameye göre devletin meşru güçleri olduğu ve vazifesi başında bulunduğu halde, biz kavgaya dahil olarak anarşinin artmasına vesile olmuş ve üstelik devlet güçlerinin yetersiz ve aciz kaldığını ispat etmek için bizim kavgaya katılmamıza ihtiyaç varmış gibi. Neydi yani? Devlet güçleri muktedir miydi? Hatta ortada devlet var mıydı? Var idiyse, o zaman Ordu niçin müdahale etti? Onlar da bekleseydi ve bu muktedir güçlerin komünistlerin ve bölücülerin hakkından nasıl geleceğini seyretseydi? Böyle yutturmacalara ihtiyaç yoktur."¹⁹

b. Türkiye'nin Jeopolitiği Üzerine

Türkiye için ABD tarafından çizilen Soğuk Savaş döneminin jeostratejik ve jeopolitik teorilerini sıraladıktan sonra Türkeş şöyle devam ediyor: "Türkiye uzun süre Rus ve Avrupa dengelerine dayanmıştır. Ortadoğu gelişmeleri daima Türkiye'yi etkilemiştir. Türkiye hem Asya ülkesi, hem Ortadoğu ülkesi, hem Avrupa ve Balkan ülkesi ve hem ede Akdeniz ülkesidir. Türkiye dini bağlarıyla olduğu gibi, jeopolitik konumuyla da bir İslam ülkesidir... Demek ki Türkiye çok geniş bir etki-tepki ağının merkezinde bulunmaktadır."²⁰

Türkeş, Türkiye'nin jeopolitiği üzerinde uzunca duruyor ve bu jeopolitiğin gerektirdiği "iç ve dış tehlikenin" varlığını vurgulayarak ortaya çıkan konjonktürde MHP'nin oynadığı rolün önemini anlatıyor. Bu bağlamda

19. Age, s. 15

20. Age, s. 16

Türkiye'nin jeostratejisi için şunları söylüyor: "Çağımızdaki şiddet olayları, çünkü veya bugünkü nizami harplerden farklıdır. Bu şiddet olaylarının asıl amacı, bir meydan muharebesi vermek değil, devleti ve toplumu yıpratmaktır, yıkmaktır. Bu eylemlere askeri literatürde 'gayr-ı nizami harp' veya 'yer altı savaşı (subversiv savaş) denilmesi bundandır. (...) Gerilla savaşı da denilen bu şiddet uygulamasını metot olarak devlete düşman azınlıklar tercih etmektedir...Gerilla taktikleriyle ve teşkilatlarıyla yürütülen şiddet olayları, çoğunlukla az gelişmiş ülkelerde görülmektedir.(...) Yaygın ve rejimi etkileme gücüne sahip bu olaylara sahne olan ülkeler iki yönden ortak özellikler göstermektedirler. Bu ülkeler az gelişmiş veya gelişme halindeki ülkelerdir. İkinci olarak, bu ülkelere, jeopolitik lisanıyla ifade edersek, dünya denizlerini, deniz aşırı ulaşımı kontrol bakımından jeostratejik öneme sahip bulunan ülkelerdir."²¹

Türkes, soğuk savaş teorilerine göre yaptığı uzun tahlillerden sonra, ABD kaynaklı ve devletin resmi olarak benimsediği Milli Güvenlik İdeolojisi'ne göre Türkiye için şunları söylüyor:

"Türkiye coğrafyasının belirttiğimiz önemi ve çağdaş yayılma usulleri dikkate alındığında, ülkemizde terörün dışardan kışkırtıldığı, sıradan bir cinayet salgını değil, gayr-ı nizami harp usulleriyle yürütülen bir savaş olduğu kesin bir gerçektir. Türkiye'nin bir nurnaralı meselesi terördür. Çünkü terör, tek başına bir vakıa değil, pek çok bunalımın ve tehdidin eseri olarak ortaya çıkmış karmaşık bir meseledir! Basit bir cinayet salgını değildir. Ülkemizin jeopolitik önemine göre dışardan kışkırtılıp desteklenen, terör, yurt içinde de kendine uygun hatta verimli sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi şartlar bulmuştur."²²

c. 12 Eylül'e Gelişte MHP'nin Rolü

Türkes, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlarda MHP'nin üstlendiği tarihsel rolü de şöyle anlatıyor: "MHP'nin Marksist ve bölücü çevrelerden tevcih edilen düşmanlığın asıl sebebi, sosyal ve kültürel geçiş bakımından uygun bir av saydıkları Türkiye'yi bunalımdan çıkarabilecek bir doktrine

21. Age, s.17

22. Age, s. 24

sahip olması ve Türk gençliğini Marksizm'den milliyetçiliğe yöneltmesidir. Toplumuzda MHP gibi sosyal, kültürel ve ekonomik doktrin hareketi olmasaydı, komünizm şimdiye kadar çoktan dengeyi bozmuş, Türkiye'yi iç harbin cehennemi vasatına almış olurdu. Bize düşman olmalarını sebebi, bunu anlamış bulunmalarıdır.”²³

MHP'nin 'komünizme ve bölücülüğe karşı' tarihsel misyonunu vurgulamasının ardından Türkeş, 12 Eylül öncesinin mahkeme kanıtlarıyla da belgelenmiş olgularını çarpıtmaya devam ediyor: “Komünistlerin istediği şey, iç savaştır, kardeşin kardeşe düşmanlığıdır, ekonominin tahrip olması, mezhep veya mahalli faktörler yüzünden milli birliğin sarsılması; hülâsa Türkiye'nin iç savaş gerginliğine sürüklenmesidir. (...) Türkiye'de mezhep, bölge veya parti farklılıklarını kanlı imha savaşlarına dönüştürmek için yürütülen kin ve husumet kampanyasının asıl hedefi, ülkemizi böyle bir ortama sürüklemektir. Rahmetli Hamit Fendoğlu'nu şehit edenler, böyle bir vuruşmayı planlamışlardı. Kahramanmaraş'ta vukua gelen hadiseler, komünist kışkırtmaların bir mahsulü olarak aynı tertibin bir başka örneği idi. Tarih olayları, sokak çatışmaları, devleti müdahaleye mecbur ettikten sonra kitleleri devlet güçleriyle vuruşmaya zorlama denemeleri, hep aynı ihanet planlarının safhalarıdır. (...) Bundan dolayıdır ki, komünizme karşı mücadele, sadece zabıta ve adliye meselesi değildir. Komünizme karşı mücadele bir suur ve kavrayış meselesidir, komünizme karşı mücadele ideolojik, sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi boyutlarıyla bir bütünlük arz etmelidir. MHP, milliyetçi ve reformist ideolojisiyle sosyal, kültürel ve ekonomik planda bir kurtuluş mücadelesi verdiği için komünistlerin baş hedefi durumundadır.”²⁴

Türkeş, savunması boyunca her zamanki gibi gerçekleri çarpıtmayı ve daima çelişkiler içindeki anti-komünist suçlamalar yapmaya devam ediyor. Malatya, Kahramanmaraş, Tarih gibi olayları aynı kefeye koyarak faşist propagandanın bütün yöntemlerini kullanıyor. Herkesin bildiği gibi Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri tarafından verilen kararlarla da kanıtlanan Hamit Fendoğlu'na gönderilen bombalı paketten sonra başlayan Malatya ayaklanması ile Kahramanmaraş'ta Ökkeş Şendiller (asıl soyadı Kenger)

23. Age, s. 41

24. Age, s. 46-47

tarafından sinemaya konulan bomba ile harekete geçirilen Kahramanmaraş Katliamı Kontrgerilla ve ülkücü faşist işbirliği ile gerçekleştirilmiş eylemlerdi. Tarış, Antbirlik ve Çukobirlik gibi olaylar ise, bu iki olaydan tamamen farklı ve esas olarak işçi ve emekçi sınıfların o dönemde yükselen faşizme karşı yaptığı direniş eylemleriydi. 1 Mayıs 1977’de başlayan Kontrgerilla faaliyetleri 1978 yılı başından itibaren, faşist saldırılar ve katliamlarla birlikte daha da artıyordu. 1978 yılı boyunca, profesyonelce planlanmış bombalı paketler, sabotajlar, kundaklamalar, kurşunlamalar, bireysel ve toplu cinayetler oluyordu.

İşçi sınıfı hareketinin geliştiği büyük kentlerde pek fazla bir varlık gösteremeyen MHP, Çorum-Erzincan-Kahramanmaraş üçgeni arasında kalan Alevi ve Sünni çelişkilerinin yoğun olduğu bu bölgede faaliyetini yoğunlaştırıyordu. 1975-1980 döneminde faşist saldırılarda ve anti-faşist mücadelede yaklaşık 5 bin kişi ölmüştü. Türkiye mahkemesinde bu dönemde ‘vatan-millet-din ve devlet’ uğruna şehit olanların sayısının 3.600 olduğunu iddia etmişti, oysa durum tam tersiydi. Ama Türkiye yazılı sorgu/savunmasının her satırında görüldüğü gibi bilinçli olarak her şeyi birbirine karıştırıyor, yalana ve spekülasyona dayalı klasik faşist propaganda yöntemleriyle başta mahkeme heyeti olmak üzere herkesi bir şekilde etkilemeye çalışıyordu.

d. Devletin Sadık ve Fedakar Bekçileri

Türkeş, “Terörün devlet tarafından durdurulması gerektiğine inandığımız için sıkıyönetim ilanını ilk biz istedik, biz, aynı inançla, teröre karşı kanun tekliflerini destekledik. Biz aynı inançla, toplumumuza, yardımcı olma şuurunu yaygınlaştırmaya çalıştık. (...) Ama Türk milliyetçiliğine karşı haçlı seferleri açtılar. (...) Bize karşı saldırı ve tertiplerle psikolojik harp ilan ettiler.”²⁶ dedikten sonra, askeri savcı tarafından faşistlikle suçlanmaları hakkında da şunları söylüyor:

“Devletin milliliği, milletin birliği ve vatanın bölünmezliğini savunmak da faşizmdir. Bizim 30 yıldır faşistlikle suçlanmamızın temel sebebi budur. Böyle olmasına alıştık ve yadırgamıyoruz. Ancak, cumhuriyeti kollamak

26. Age, s. 41

ve korumak için yapılan 12 Eylül harekâtından sonra açılan bir davada faşistlikle suçlanmamızı anlayamıyoruz” diyor. Daha sonra da, “12 Eylül yönetimini temsil eden MGK başkan ve üyeleri de komünistler tarafından aynı sebeplerle, komünizm ve bölücülük konusundaki dikkat ve hassasiyetleri yüzünden faşistlikle suçlanıyorlar”²⁷ diyerek, faşistlerin bilinen klasik demagojilerinden örnekler veriyor.

“Faşizm suçlaması, bana ve arkadaşlarıma bir iftiradır. Biz cesur adamlarız. Faşist olsaydık, hiç çekinmez, söyledik. Ama bazı kimselerin, milliyetçiliği doğrudan doğruya suçlamaya cesaret edemedikleri için, faşizm ve ırkçılık gibi bahanelere sığındıklarını da biliriz. Hangi görüşümüzün devletimizin kuruluş felsefesine, anayasa ve kanunlara aykırı olduğu gösterilmedikçe bay savcının faşizm iddiaları hayal hanesinden doğmuş bir vehimden ibaret kalacaktır.”²⁸

Türkeş’in bu açıklamaları, Hitler’in ‘Biz faşizmi değil, Nazizm’i benimseydik’ söylemine benziyor ve ardından milliyetçilik söylemlerinin hangi meşruiyet zeminine dayandığını da şöyle izah ediyor: “Bizim millet ve milliyetçilik anlayışımız, ırk meselesine bakışımız, devletimizin kuruluş felsefesine, anayasamızın temel ilkelerine ve kanunlarımıza tamamen uygundur. Bizi ırkçılıkla suçlayanlar, devletin esaslarını, Atatürk’ü ve kanunlarımızı da suçlamış olurlar. Hatta Atatürk, bazı konularda bizden daha katı düşünmektedir.”²⁹ Bu konuda çeşitli örnekler veren Türkeş 9 Işık İlkeleriyle Atatürkçülüğün 6 ilkesini karşılaştırıyor ve kendi oluşturduğu 9 Işık doktrininin günün koşullarına daha uygun olduğunu iddia ediyor.

Türkeş, savunmanın sonunda içinde bulunduğu durumun, esas olarak da ordu tarafından yargılanmasının kendisinde yarattığı psikolojik durumunu da ifade eden açıklamalarının bir özetini şu sözlerle yapıyor:

“Hadiseyi tarihi, jeopolitik, siyasi, iktisadi, ideolojik ve sosyolojik temelleri ve kökleriyle ‘iç savaşa’ götürmek isteyen bir emperyalist oyunu olarak teşhis eden bizdik (...) İsabetli teşhis ve isabetli tedbir tekliflerimizin bedeli olarak hain suikastlarla kanı dökülen bizdik. (...) İdeolojik saldırıyı önlemenin en salim yolu olarak daha cazip, daha kuvvetli daha milli ve daha

27. Age, s. 46-47

28. Age, s. 48

29. Age, s. 51-52

insani bir fikirle karşı çıkmak lüzumunu işaret eden ve böyle bir milli doktrinle ortaya çıkan bizdik... Türk gençliğinin büyük bir bölümünü Marksist tuzaklardan kurtaran, milli ülkülerin emrine veren, Türk devletinin sadık ve fedakar bekçileri yapan bizdik. (...) Kanuni şartları içinde Silahlı Kuvvetleri vazifeye çağırarak bizdik. (...) Bütün bunlardan dolayı düşman, devlet güçlerinden önce bize saldırıyordu.”³⁰

Bir tür “Son söz” olarak yaptığı bu söyleviden sonra da Türkeş’in “devletle olan dansı” bitmedi ve cezaevinden çıktıktan sonraki süreçte de MHP’nin gene aynı çizgide yürümesini sağladı. 1995 seçimlerinde partisini barajı aşabilecek düzeye getirdi, ancak 4 Nisan 1997’de ölümü nedeniyle MHP’nin 18 Nisan 1999 genel seçimlerindeki oy patlamasını ve koalisyonun en güçlü ortağı olarak iktidara gelmesini göremedi. Üstelik bu başarı Türkeş’ten sonra kendisini MİT ajanı olarak suçladığı MHP’ye genel başkan seçilen Devlet Bahçeli’nin hanesine yazıldı.

30. Age, s. 56

12 EYLÜL ÖNCESİ DÖNEMDE MHP’NİN ROLÜ

“Burada yargılanmakta olan tüm ülkücüler devlete karşı görevini yapan milliyetçilerdir. Bugün layık olduğumuz yerde değiliz” (Alpaslan Türkeş)

1. MHP’yi Deşifre Eden 12 Eylül Yargılaması

a. İddianame ve Belgeler

Türkeş’in 1966 yılında CKMP’nin başına geçmesi ile başlayan gelişim seyri, siyasal arenada istikrarlı bir yükselişin göstergesi oldu. Bu yükseliş trendi, esas olarak devletle iç içe ve devlet güçlerinin Paramiliter yardımcı gücü olarak gerçekleşti. Faşist Paramiliter bu gücün ilk oluşumu, Özel Harp Dairesi tarafından kurulan ve desteklenen Komando Kampları’yla başladı ve devam etti. Bu ilk dönemde kamplarda Kontngerilla uzmanları tarafından eğitilen çok sayıda “Komando”dan oluşan ülkücü-faşist hareket, 1971 yılına kadar gelişmekte olan devrimci-demokrat harekete karşı yoğun saldırılarda bulundu ve 12 Mart müdahalesine yol açan siyasal ve toplumsal süreçte etkili oldu. 12 Mart Askeri Muhtırası döneminde faşist harekete dokunulmadı, devlet tarafından korundu ve taltif edildi. Faşistler bu dönemde Sıkıyönetim mahkemelerinde devrimcilere karşı tanıklıkla görevlendirildi.

Faşist hareket, her düzeyde gelişme ve yükselme dönemi olan 1973-80 döneminde de devlet içinde yaygın bir kadrolaşma sağladı, hızla kitle desteği kazandı ve devrimci ve demokratik muhalefetin gelişme seyrine paralel olarak karşı-devrimci güç haline geldi. Böylelikle, binlerce devrimci

ve demokratın katledilmesi, birçok kentte yapılan provakatif ayaklanma ve katliamlar, bilinen klasik Kontra yöntemleriyle gerçekleştirildi. Bu dönemde, 12 Eylül askeri müdahalesine uygun ortamın hazırlanmasında ‘anarşi ve terörü’ tırmandırarak aktif rol alan MHP, müdahaleden sonra bunun karşılığını alamadı ve müdahale ile hızlı yükselişinin önü kesildi. Eğer askeri müdahale yapılmasa ve seçimlere gidilmiş olsaydı, MHP oylarını artırmaya devam edecek ve siyasal arenadaki etkisini daha da artıracaktı.

İddianamede de belirtildiği gibi MHP’nin devlet ve devlet kurumları içerisindeki kadrolaşması ve iktidar olma hedefleri için yapılan planlar, 12 Eylülcüler tarafından yeterince ürkütücü bulunmuştu. MHP genel merkezinin aranması sırasında Türkeş’in makam odasında bulunan belgeler arasında, MİT, Ordu, Polis, KİT ve devlet memurları içindeki kadrolaşmasının, gençlik ve sendikalarındaki örgütlenmesinin boyutları ve sıkı bir disipline sahip örgütsel yapı 12 Eylülcülerini şaşırtmıştı.

Bu nedenle 12 Eylül Askeri Müdahalesi MHP’ye karşı olmamasına rağmen, generaller MHP’ye de dokundu. 12 Eylülcüler devleti ve toplumu yukarıdan aşağıya doğru yeniden düzenleme çabalarına bağlı olarak MHP’yi de teşhir ve tecrit etmek için yargıladı.¹ Böylelikle “sağa da sola da karşı” oldukları imajını yaratmaya çalıştı. K. Evren, bu durumu “Kurunun yanında yaş da yanar” şeklinde dillendirmişti.

O güne kadar devletin koruyucu ve kollayıcılığına soyunmuş ve her fırsatta devlet güçlerine yardımcı olduğunu iddia etmiş olan bir faşist hareketin karşısına bir anda “anarşi ve terörü engelleme” iddiasıyla 5 kişilik ordu yüksek komuta heyeti bir gecede iktidarı ele geçirerek askeri bir diktatörlük kurmuştu. 12 Eylül Askeri Müdahalesi’nden haberli olan Türkeş, diğer parti genel başkanlarının aksine, müdahalenin niteliği anlaşıldıktan sonra teslim oldu.

12 Eylül yargılamaları ile MHP Askeri Cunta tarafından yıpratıldı. Bu da, ülkücü kadroların devlete olan güvenlerini sarsmasına ve özellikle Ankara Marmak Cezaevi’nde uygulanan “kanştır-barıştır” pasiflikasyon/etkisizleştirme projesi devrimcilerle aynı kefeye konulan ülkücü kadroların devlete karşı küstürülmesine neden oldu. Türkeş, bu dönemi “Ordu-Millet-Devlet”

1. Alpaslan Türkeş, *12 Eylül Adaleti(!) Savunma*, s. 39, Hamle Yayınevi-1994

kaynaşmasını kesintiye uğratan bir tür ‘Fetret Devri’ne benzetir.² Ülkü Ocakları Genel Başkan Yardımcısı Alişan Satılmış, 22 Aralık 2000 tarihinde yayınladığı genelgenin 5. Maddesinde ‘Eğer devlet bizden görev bekliyor ve sokakları vatan hainlerine bırakmamamızı istiyorsa, tüm ülkücülerden 12 Eylül döneminde haksızlık yapıldığı için özür dilemelidir’ diyerek bu küskünlüğün uzun zaman sürdüğünü vurgulamıştı.

aa. Ön açıklama

Genel olarak yargılama sistemlerinde ve özel olarak Türkiye’deki siyasi yargılamalarda kamuyu temsil eden savcılarının açtıkları davaların ve hazırladıkları iddianamelerin doğruluğundan (veya haklılığından) söz etmek mümkün değil. Savcılar daha önceki koşullarda suç olarak kabul edilmeyen bir olayı, o ondaki konjonktüre göre suç sayabilir ve cezalandırılmasını isteyebilir veya tam tersi bir tavır gösterebilir. Çünkü ideolojik ve siyasal olarak neyin doğru ve neyin yanlış olduğuna o anda egemen olan siyasal irade karar verir. Daha doğrusu bu siyasal iradenin amaçları geçerli olur.

Öte yandan ‘hukukun üstünlüğü ve tarafsızlığı’ diye bir şey olmaz. Toplumda yasalar, kamu otoritesi, yani o toplumun kamu gücü tarafından veya kararlarını bu gücün desteklediği görevliler ya da seçmenler tarafından açıkça onaylanan yürütme ve davranış kurallandır. Kendisini destekleyecek bir devlet olmaksızın hukuk var olamayacağına göre, devletin olduğu her yerde yasalar devlet tarafından açıkça onaylanan yürütme ve davranış kurallarını oluşturur.

Bu nedenle siyasal yargılamalarda mahkemeler bağımsız kararlar alamaz/almaz. Dolayısıyla yargılamalarda adalet olmaz. Türkiye’de zaman zaman toplumsal meşruiyet kazanmış olsalar da sosyalistlerin genel olarak gayr-ı meşru sayıldıkları ve neredeyse bir bedel ödememiş bir devrimcinin, bir demokratın ve bir sosyalistin varlığından söz edilemez. Bu bağlamda Türkiye’de hapse girmemiş devrimci, demokrat ve sosyalist yok gibidir. Dolayısıyla en ağır işkenceye, baskıya ve teröre maruz kalanlar olarak toplumun bu kesimi, tutuklanmanın, yargılamanın ve cezaevinde bulunmanın ne olduğunu bütün boyutlarıyla herkesten daha iyi bilir. Faşistler ve

gericiler üzerindeki baskıların ise sembolik anlamda ve dönemsel olduğu bir gerçektir.

Türkeş'in yargılamalarını konu alan bölümde belirtildiği gibi hücreye konulma işkence olarak değerlendirilirken, devrimcilerin uğradığı işkenceler bunun yanında devrede kulak kalır. Burada ilginç olan durum şudur. Türkeş gibi 1944 yılından beri devlete, anayasa ve yasalara bağlı olduğunu kanıtlamış, "komünizme ve bölücülüğe" karşı devlet güçlerinin yardımcı gücü olarak konumlanmış bir politik önderin, konjonktürel koşullarda aynı devlet ve tabi ki ordu tarafından yargılanmış olmasıdır.

Bütün bu nedenlerle askeri savcılarının iddialarından çok, faşist hareketin kendi belgelerini yorum yapmaksızın yayınlayarak bu konuda zaten asgari bir birikime sahip olan okuyucunun değerlendirmesine bırakıyoruz. Seçtiğimiz belgeler son derece anlaşılabilir amaç ve hedefleri içeren eğitim ve örgütlenme faaliyetlerinin esaslarını göstermektedir. Bu belgeler, faşist hareketin örgütlenme, propaganda ve ajitasyon yöntemlerine ilişkindir. Bir siyasal hareketin gelişmesi, güçlenmesi ve kendisine biçtiği misyon, esas olarak bu üç olgu üzerinden ele alınabilir ve kavranılabilir.

bb. Belgelerin niteliği

MHP ile ilgili ideolojik, siyasal ve örgütsel belgeler için 12 Eylül'den sonra açılan dava belgelerini temel alacağız. MHP genel merkezinde ele geçirilen örgüt içi yazışmaları ve gizli belgeleri içeren bu belgeler, aynı zamanda MHP'nin gerçek yüzünü ve 12 Eylül öncesi dönemde üstlendiği rolü göstermesi bakımından önem kazanıyor. Bu nedenle 12 Eylül askeri mahkeme-sinde uzun bir söylev olarak yaptığı bu savunmaya neden olan MHP davasının iddianamesinin dayandığı bazı belgeleri bu bölümde irdelleyeceğiz.*

12 Eylül askeri müdahalesinden sonra 29 Nisan 1981'de 945 sayfalık bir iddianame ile 389 sanıklı MHP davası açıldı. Davada Türkeş'le birlikte

* İddianamede detaylı olarak belirtilen belgeleri ayrı bir bölüm halinde "MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası İddianamesi"nden belgeler" başlığı ile kitabın sonuna "Ek" olarak koyduk.

49 kişi için idam, diğeri sınıklar için de 5 ila 15 yıl arasında değışen ağır hapis cezaları istendi.

Askeri müdahaleyi önceden haber alan Türkeş müdahalenin niteliğı anlaşılanı kadar saklanmış ve bu arada MHP Genel Merkezi'ndeki belgelerin büyük oğunluğı imha edilmiş ve bir kısmı da taşınmıştı. Buna rağmen genel merkezdeki bazı belgelerin sıkıyönetim kayıtlarına geçirilmesi engellenemedi. Ele geçirilen gizli bilgi ve belgelerin bir kısmı (Oba teşkilatları, sokak çatışmaları, kurtarılmış bölgeler listeleri, okullar listeleri, devlet dairelerindeki solcu ve sağıcı listeleri, raporlar, mektuplar, çeşitli fişler, makbuzlar, bazı toplantılarda tutulan notlar, yazalı kararlar, tabanca, dinamit, sahte hviyetler, polis elbiseleri, peruk, telsiz, tıp cihazları vb.) iddianamede kullanıldı. Tutukluların eylemleri ve birbirleri hakkında yaptıkları polis sorgusu ve mahkemedeki ifadeleri ise, başta Türkeş olmak üzere yönetici konumunda olanları zor durumda bıraktı. Gerek belgelere konu olanların ve gerekse belge sahiplerinin mahkemede yaptıkları ilginç açıklamalar da, MHP'nin geçmişi ve niteliğı hakkında yeni bazı gerçekleri ortaya çıkarttı.

Yargılananlar arasında çok sayıda muvazzaf ve emekli subay vardı. Muvazzaf subaylardan çoğı kısa süreli açığa alınmalarından sonra görevlerine döndü. Türkeş, 1950'den sonra o zamanki adı Seferberlik Tetkik Kurulu olan zel Hap Dairesi'nin görevlisi olarak ABD'ye gönderilmişti. ABD'de özel eğitim gören Türkeş dönüşünde Türkiye'nin ilk Kontingentla komando kampını ankırı'da kurmuş, daha sonra piyade okullarında öğretmenlik yaparak kendisine bağlı birçok subay yetiştirmişti. 27 Mayıs darbesinin ilk döneminde etkili olmuş, 14'lerin Milli Birlik Komitesi'nden tasfiye edilmesinden sonra da ordu içerisindeki ilişkilerini srdrmüşti.

CKMP ile birlikte sivil siyasal faaliyete geçtikten sonra da emekli olan subayları özel bir gayretle partiye çekti ve onların askeri yeteneklerinden yararlandı. Bu nedenle 5 Haziran 1977 seçimlerinde 363 geçici milletvekili aday adaylarının meslek dağılımında MHP'li aday adayları arasında askerler % 27.6 ile diğeri partilere göre en yüksek oranı oluşturdu.

İddianamede adı geçen ve tutuklu olarak yargılanan Mehmet Alanyuva'da bu subaylardan biriydi. Alanyuva, Türkeş'in piyade okulundan eski bir ğrencisi ve zel Harp Dairesi'nde görev almış bir komando subayydı. Muvazzaf subayken Türkeş'le ilişkisini sürdürmüş ve 1977

yılında emekliye ayrıldıktan sonra MHP'ye girerek Türkeş'in baş danışmanlarından biri olmuştu. Alanyuva 1978 yılında Türkeş'e iki bölüm halinde bir mektup/rapor sunmuştu.

b. Türkeş'e Sunulan "Yapılacak İşler" Raporu

Belgelerden biri propaganda ve siyasal taktiklerle ilgili, diğeri de gizli bir örgütlenme planıydı. Türkeş'e "Muhterem Başkanım" başlığıyla yazılan mektubun/raporun birinci bölümü "Yapılacak İşler" başlığı ile 20 maddelik bir çalışma programı olarak şöyle kaleme alınmıştı:

"1. Komünistlerin kendilerini güçlü hissettikleri zaman, Atatürk'ü sosyalist göstermeye çalıştıkları ve onun milliyetçi fikirlerini rencide ettikleri, sıkıştıkları zaman da kendilerini Atatürkçü göstererek Atatürkçülük zırhının arkasına sığındıkları malumdur. Onların, Türk soyuna ve Türk'ün büyük devlet adamlarına çamur atmalarından, resimlerini okullardan ve devlet dairelerinden kaldırdıklarına son derece müteessiriz.

"Uygun bir zamanda, Türk kamuoyunu oluşturarak 'Atatürk ve Türk Büyüklerine Saygı Nöbeti' ihdas edelim. Komünist olmayan bütün demek ve teşekkülleri bu nöbete davet edelim. Büyük bir defter açalım. Bu deftere nöbete katılan teşekküllerin;

- a. Demek veya teşekkülün adı
- b. Demek veya teşekkülün başkanı
- c. Demek veya teşekkülün adresi
- d. Nöbete gelenlerin kimlikleri
- e. Nöbete giriş ve çıkış saatlerini kaydedelim.

Böylece Türkiye'de komünizme karşı olan bütün demek ve teşekküllerin ismi, yöneticileri, adresleri, mensupları ortaya çıkacaktır.

Bu teşekkülleri bir beyin/karargâh tarafından belli hedeflere yönelterek organize edelim. Ve komünizmle mücadelede müşterek faaliyete yönelteyim. Onları eğitelim:

a. 'İyi bir milliyetçi, milliyetçi görüş ve yaşantıya her iş ve sözü ile katkıda bulanandır' düşüncesine göre hareket etmelerini organize edelim.

b. Hangi konularda nasıl konuşup, nasıl davranacağını öğretelim. Hatalı davranışlardan nasıl kurtulacağımızı da öğretelim.

c. Ülkücü gazeteler arasında çeşitli konu ve meseleleri hangi sıraya göre işleyeceğinizi tespit edelim.

Komünistlerin bir konuyu her gün bir başka gazetelerinde sıra ile 6-7 gün işlemek suretiyle halka yaydıkları ve şartlandırdıkları gibi.

2. *Hergün Gazetesi*'nde Dokuz Işık kitabını tefrika edelim. Diyelim ki: Bu kitap imanlı, milliyetçi Türk insanının Kuran-ı Kerim'den sonra en üstün fikir ve yaşam kitabıdır. Büyük Türk devletinin 20. asra ihtişamla girişinin temel ilkelerini taşımaktadır.

3. ST.31-21 Madde 4. (Gerilla Harbi ve Özel Kuvvetler Harekatı)

ST.31-15 Madde 4. (Gayri Nizami Kuvvetlere Karşı Harekat) *

Bu talimname maddeleri Gayri Nizami Harp Faaliyetleri'nin başlama ve genişlemesi başlığı altında şu gelişimi ortaya koymaktadır:

- a. Pasif karşı koyma (mukavemet)
- b. Muhalefetin fert fert ifadesi
- c. Küçük sabotaj faaliyetleri
- d. Büyük sabotaj faaliyetleri
- e. Münferit şiddet hareketleri
- f. Müşekkel (örgütlü) grup şiddet hareketleri.

Komünistler bu talimname maddelerini, 1968'de Mehmet Ali Aybar'ın "parlamento dışı muhalefet yapacağız" sözü ile uygulamaya konmuş ve halen uygulamaya devam etmektedirler. Bu talimname maddesi çok önemlidir. Bilmeliyiz!

Ecevit hükümetinin gelişi, militanları ile devlet müesseselerini işgal edişi, yaptırdıkları baskın, sabotaj, kundaklama gibi Gayri Nizami Harp (G.N.H.) faaliyetleri hep bu talimname maddesine göre uygulandı.

4. DİSK'in bu günlerde "işçilerin birliğini sağlama faaliyetlerine hız verdiği konusu" bütün işçiler arasında yukarıdaki talimname maddesine göre bir mukavemeti oluşturma ve geliştirme maksadı gütmektedir. Bu tehlike sıra ile önce Hergün'de, 2. gün, Ortadoğu'da 3. gün Tercümen'de, 4. gün Bizim Anadolu'da ve sıra ile diğer gazetelerimizde işlenerek halkımızın dikkati bu tehlikeye çekilmeli.

5. Milliyetçi basındaki yazarlarımıza yön veren, onlara yazacakları,

*. Bu Talimnameler için Talat Turhan'ın "*Özel Savaş Terör ve Kontrgerilla*, Mart-1992" kitabına bakılabilir.

işleyecekleri konuları işaret edecek bir “parti basın merkezi/ünitesi veya uygun bir beyin noktası oluşturulmalıdır. Bu merkezde zat-ı alinizin seçeceği üç kişi bulunabilir. Karargah faaliyeti ve planlamalar yaparak konuları tespit ve yayın sırasını plana bağlar.

6. Parti genel karargâhında veya uygun bir teşkilatın üst karargahında sol fraksiyonların aralarına nifak sokmak, onları birbirine düşürmek işini planlayacak bir ünite de teşkil edilmelidir.

7. Özel sektörden ve devlet sektöründen işimize yarayacak namuslu (iyi, doğru, çalışkan, kalbi milli sevgi ile çarpan) kişileri arayalım, tespit edelim. Onlara destek olalım. Ve onların desteklerini kazanalım. Bu çalışmayı planlı olarak genişletelim.

8. Özel ve devlet sektöründeki solcuları;

a. Tehlikeli solcu

b. Militan Marksist

c. Kürtçü olanları tespit ve adreslerini öğrenelim. Mümkün olduğu ölçüde gözaltında bulunduralım. (Bu işi de organize edelim)

9. Komünizm ve bölücülüğe karşı matbuat da (basın ve yayın organlarında) okullarda, fabrikalarda ve işyerlerinde Vatanseverler Cephesi kurduralım.

10. Mali gücümüzü artırmak için;

a. Mali komiteler kurulabilir

b. Spor ve mahalle yardımlaşma dernekleri kurulabilir

11. Eğitim için;

a. Nerelerde seminerlerle eğitim yapılacak

b. Nerelerde “görev başı eğitimi”, tatbiki uygulama içinde eğitim yaptırılacağı. Bu eğitimlerde ana esaslar ne olacak? Bu hususları planlamak faydalı olur.

12. Komünist gazetelere hususi ilanlar veren zenginleri, önemli kişileri tanımak lazımdır. Bunlar sevgi ve/veya baskı ile (yerine göre) doğru yola sokulmalıdır. Bu konuda aydınlatıcı yayınlar da yapılabilir.

13. Komünistlerin kurdukları çeşitli komiteler;

a. İstihbarat komiteleri

b. Maliye komiteleri

c. Eğitim komiteleri

- d. İkmal komiteleri
- e. Emniyet komiteleri
- f. Ulaştırma komiteleri
- g. Kundaklama komiteleri
- h. Tahrip komiteleri
- ı . Silahlı baskın komiteleri
- p. Propaganda komiteleri

Bu komiteler ST. 31-21 talimnamesinden faydalanarak kurulmuşlardır.

14. Komünist baskın ve sabotaj faaliyetlerini Yahudi, Ermeni, Rum azınlıklara yöneltmek fikri onların kafalarına sokulabilirse, Türk unsurlar belki tehlikeye daha az maruz kalabilirler.

15. Matbuattaki (basın ve yayın organlarındaki) arkadaşlarımız ve hepimiz Ecevit'ten bahsederken; Ecevit kelimesinin başına bir isim veya sıfat ekleyerek;

- a. Şair Ecevit
- b. Aktör Ecevit
- c. Hayalci Ecevit
- d. Partizan Ecevit
- e. Milliyetçi düşmanı Ecevit
- f. Tahrikçi Ecevit
- g. Tertipçi Ecevit vb. Ecevit'i küçültücü-karikatürize edici ifadeler kullanmalıdır.

16. Yine matbuat da Ecevit'in Leninci komünistleri tutarak, Maocuları saf dışı bırakmaya çalıştığı fikir ve telkinlerini yaymalıyız. Böylece komünistlerin bölünmesini sağlayabiliriz. Komünistleri birbiri ile çatıştırıcı yollar daima aranmalıdır.

17. Gayri Nizami Harp Harekâtı'nı yürüten bir gizli karargahın olduğu, bu karargahın MHP'ye düşman olduğu, MHP'nin demokrasiyi benimsemiş legal bir parti olduğu, iç çatışmayı istemediği; MHP'nin milliyetçi ve ülkücü teşkilatlarla da organik bağı olmadığı, sadece bütün milliyetçi kişi ve kuruluşlara sempatisi olduğu; sağ da veya sol da gösterilen bütün çatışmaları komünistlerin çıkardıkları, onların da dış tahriklere alet olduğu, basın ve yayın yolu ile halkın vicdanı sindirilmelidir.

18. Bir komisyon kurarak Dokuz Işık prensiplerinin Kuran-ı Kerim'e

uygunluğu araştırılıp, ortaya konmalı ve sağlanmalıdır ve bu fikir geliştirilmelidir.

19. Milliyetçi parti veya demeklerimizden biri bir spor okulu veya jimnastik salonu açamaz mı?

20. Bir dağcılık ekibi (kulübü) kurulmalı. Bu kulüp;

a. Dağlarda çalışma sahaları tespit etsin.

b. Komünistlerin üslerini arasın bulsun.

c. Düşmandan elde edilen malzemeyi depolama, muhafaza yerleri...

Komünistler bu tip malzemeyi nerelerde saklıyorlar? İleriye dönük ne yapmak istiyorlar, isteniyor? Düşman ve dost düşünür bunları.”

Alanyuva bütün bu işleri başaraabilecek düzeyde bir de örgüt modeli öneriyordu. Bu örgüt modelini de Özel Harp Dairesi’nin Gayri Nizami Harp Talimnamelerine göre oluşturulan örgütlenme biçimini esas alarak hazırlamıştı.

2. Mehmet Alanyuva’nın İtirafıları

Alanyuva 1984 yılında mahkemede verdiği ifadesinde, komando subayı olduğu için yakından bildiğı Sahra Talimnamesi’ndeki esaslara göre bu belgeleri hazırladığını ve Türkes’e elden verdiğini söylüyor. Yargıcın “bu teşkilat neler yapacaktı” sorusunu da şöyle bir ömekle yanıtlıyor: “Bir tek kişinin peşinde o zamanlar bir taburu, bir bölüğü, bir takımı gönderiyorduk; taa uzaktan sesini duyar duymaz öbür kişi kaçıyordu. Ama o bir kişiyi yakalayabilmek için bir kişiyi görevlendirirsiniz. Gider oraya sessizce, onu yerinde bulur, bastırır ve temizler. İşte buna, bu Gayri Nizami Harp yapan bu baskın, sabotajları yapan komünist unsurların yok edilebilmesi için böyle bir teşkilat lazımdır diye ömek olarak koymuştum”

Alanyuva, “Düşmandan elde edilen malzemeyi depolamakla” ilgili önerisini de duruşmada şöyle açıklamıştı: “Yarın Allah göstermesin Türkiye’de bir istila hareketi olursa, işte orada o istila bölgesinin içinde kalan elemanlar saklanmış olan o silahlarla mukavemet ederler. Eğer iç komünistlerle de böyle bir mücadeleye girilecekse onlarla gününde, en kritik anlarda muharebe edebilmek için onları saf dışı edebilmek için muayyen noktalarda böyle tesisler olmalıdır, devlet bunu düşünmelidir.”

Alanyuva, Türkes’le ilişkisi üzerine sorulan bir soruya da “Piyade okulunda öğretmenimizdi. Piyade okulundaki bütün subayların içerisinde şahsiyeti en çok gelişmiş, şeref ve haysiyeti, vatanseverliği en çok bizim kalbimize aşılamaaya çalışan bir insandı” diyor. Mahkemede yargıcın bir başka sorusu üzerine aslında önerilerini “devlete” yaptığını söyleyen Alanyuva, “Devlet teşkilatı kuracak ama bu işi yaptıracak olan Başbakan’dır, yahut bir parti başkanıdır. Bu yazılar o parti liderini uyandırabilmek için sanki onun şahsına hitap edermiş gibi bir şekil çıkıyor orada. Aslında devletin alması gereken bütün tedbirleri ben burada zikretmiş durumdayım”³ diyor.

12 Eylül yargılamalarından sonra daha MÇP’nin kuruluşunda aktif rol alan ve bu partinin genel sekreteri olan Alanyuva, 12 Ocak 1986’da bu belgeleri yayınlayan *Nokta Dergisi*’ne, 12 Eylül öncesinde “MHP’ye kayıtlı olduğunu ve o günün şartları içinde bazı şeyleri bildirmek ihtiyacı duyduğu için bu mektubu yazdığını” söylemişti. *Nokta Dergisi*’nin “MÇP Genel Sekreteri olarak o görüşleri, teşkilatlanmayı, taktikleri bugün de savunuyor musunuz?” sorusuna ise şöyle yanıt vermişti: “Şimdi bu günün şartlarına göre düşünürüm. O, o günün şartlarına göre düşünceydi. Bugün hiç kimse beni sizinle kavga sürükleyemez durup dururken. Ama o gün kavga varken, siz bana tokat atmışsanız ben size bir tokat atabilirdim”⁴

Alanyuva’nın 3.maddede sözünü ettiği ST.31-21 ve ST.31-15 Sahra Talimnameleri, Özel Harp Dairesi’nin örgütlenme modeli ve çalışma tarzını gösteriyordu. Emekli Yarbay Talat Turhan’ın bu konudaki tespitleri şöyle: “Bizim ordu talimnameleri Amerikan talimnamelerinin tercümesidir. Amerika’da Kontrgerilla örgütünün talimname numarası FM-31’dir. Yani Field Manuel-31. Bize ST-31 olarak tercüme edildi. Sahra Talimnamesi-31’e göre, ‘Gayr-ı Nizami Harp Unsurları’ iki gruptan oluşur. Bir yer altı gurubu, bir de yerüstü grubu. Yeraltı grubu, işte bu bahsedilen ve bütün NATO ülkelerinde ortaya çıkarılmaya başlanan örgütün kendisidir. Bak-tığınız zaman bu örgütün içinde ne var? Köye kadar inmiş bir örgütlenme bu. İstihbarat birimleri, sabotaj birimleri, cinayet birimleri var. Bakınız

3. *Nokta* dergisi, 12 Ocak 1986 s. 14

4. Age, s. 15

faaliyetleri arasında neler var? Resmi talimnameden aynen okuyorum. ‘Adam öldürme, bombalama, silahlı soygunculuk, işkence, kötürüm haline getirme, adam kaçırmak suretiyle tedhiş ve olayları tahrik, misilleme ve rehinelerin alıkonması, kundakçılık, sabotaj, propaganda ve yalan haber yayma, zorbalık, şantaj’ Ve yine talimnamede bu örgüt için şöyle bir ayrıcalık var. Yine resmi talimnameden aktarıyorum: “Bir Gayr-ı Nizami Kuvvetin yer altı unsurları kaide olarak kanuni statüye sahip değildir”⁵

Turhan, Özel Savaş Terör ve Kontrgerilla adlı kitabında ST 31-15’in 25 Mayıs 1964 gün ve OPS: 11708-74-64-Mr.Ta.Krl. sayılı Kara Kuvvetleri Komutanı emriyle ve Orgeneral Ali Keskiner imzasıyla uygulamaya konulduğunu, yani bu örgütün kurulduğunu belirtmektedir. Turhan, ST-31-15 Kara Kuvvetleri Sahra Talimnamesi’indeki bu örgütün şemasını da vermektedir.⁵ Bu şema ile Alanyuva’nın şeması birbiriyle karşılaştırıldığında, her iki örgütlenme modelinin de aynı olduğu görülüyor. Ancak, Alanyuva kendi şemasını MHP’nin konumuna ve siyasal konjonktüre göre biraz daha genişletiyor.

a. Alanyuva’yı Destekleyen Bilgi ve Belgeler

12 Eylül öncesini, yani 1975-1980 dönemini yaşayanların daha iyi bildiği gibi bunların hepsi MHP tarafından uygulandı. Bu fikirlerin sahibi Alanyuva’da aynı zamanda bu plan ve programların uygulayıcılarından biriydi. Gerek bu propaganda yöntemleri ve gerekse örgütlenme şemasındaki kavramlar nitelikleri itibarıyla aynı biçimde kullanıldı ve tüm parti örgütü tarafından uygulandı. Örgüt şemasındaki “Büyük Şef” herkes tarafından Başbuğ olarak kabul edilen Türkeş’ti. Ama “Bölge Şefleri”, Vilayet Şefleri, İlçe, Nahiye ve Köy Şefleri gizli örgütlenmenin en önemli unsurlarıydı. Bunlar genellikle parti başkanı filan konumunda olmayan ve doğrudan Türkeş’e bağlı dava adamlarıydı. Devlet dairelerinde ve işyerlerinde ise Oymak-Oba-Ocak-Sancak örgütlenmeleri vardı. Gizli örgütlenme içindeki hiyerarşi rütbelere göre, Oymakbaşı, Obabaşı, Ocakbaşı, Sancakbaşı gibi sıfatlarla belirlenmişti.

5. Age, s. 16

Ülkücü faşistlerin mahkemelere yansıyan ifadelerinden de anlaşılmaktadır ki, kentler bölgelere, semtlere, semtler mahallelere bölünerek her birime bir sorumlu atanmış ve sorumluların her biri hiyerarşik olarak birbirlerine bağlanmıştı. 1978 yılında faşistler tarafından öldürülen Ankara Cumhuriyet Savcısı Yardımcısı Doğan Öz tarafından kaleme alınan ve zamanın Başbakanı Bülent Ecevit'e ulaştırılan raporda (Doğan Öz bu rapordan sonra öldürülmüştür) "Oymak-Oba-Ocak-Sancak gibi hiyerarşik örgüt yapısıyla rütbeli kişiler sistemli, köklü ve yaygın biçimde etkinlik göstermektedir. Legal yan kuruluşlarda da başarılı görülenler illegal çalışmalara yönlendirilmektedir. Bunlar ayrıca düzenli aylık ücret almaktadırlar."⁶

8 Nisan 1978 tarihli *Milliyet* gazetesinde Örsan Öymen tarafından devlet (ve özel) işyerlerinde örgütlenme şeması yayınlanmıştır. Örgütlenme şeması Antbirlik, Çukobirlik, Tariş, Fiskobirlik, Marmara Birlik gibi üretici birlikleri ve meslek okullarındaki örgütlenmeyi göstermektedir. AP milletvekili Talat Asal'ın Başbakan Süleyman Demirel'e sunduğu bir rapora göre MHP, 1. ve 2. Milliyetçi Cephe Hükümetleri döneminde bu üretici birliklerine 5 binden fazla kişi yerleştirmiştir. CHP hükümeti döneminde ele geçirilen bu belgeler örgütlenmenin boyutunu göstermektedir.

Bu şemaya göre, işyerinde bir "Oba Başkanı" ve oba başkanına bağlı iki "Başkan Yardımcısı" ve "Haysiyet Divanı", oba başkanı ve başkan yardımcılarına bağlı "Propaganda Komitesi", "İstihbarat Komitesi", "Emniyet Komitesi", "Mali Sekreter", "Sosyal İlişkiler ve Eğitim Komitesi" ve gene başkan ve başkan yardımlarına bağlı "Bölüm Oymak Başkanı" ve "Posta Başı" vardır. Eğer işyeri birkaç bölümlü bir yerse, her bölümün bir Oymak Başı vardır ve her bölüm içerisindeki binaların her katı, kat sorumluları tarafından; ve her kattaki oda ya da sınıf sorumluları tarafından denetlenmekte, gözetlenmekte ve baskı altına alınmaktadır.

Bu örgütlenme modelinin kamuoyunda açıklanmasının ardından Örsan Öymen bu Oba başkanlıklarının, Oymak başkanlıklarının nereden çıktığını bazı MHP yöneticilerine soruyor. Sadi Somuncuoğlu "Bunlar Ülkücü İşçiler Derneği'nin tüzüğünde yer almaktadır. Derneğin işyerlerinde örgütlenmesini içermektedir"; diyerek soruyu geçiştiriyor. Yaşar Okuyan ise, "Oba ve Oymak başkanlıkları bir çeşit işçi temsilcilikleridir. İşyerlerinin

6. Talat Turhan, *Özel Savaş Terör ve Kontrgerilla*, s. 23, Mart-1992,

en küçük ünitelerine kadar uzanan temsilciliklerdir” şeklinde daha anlaşılır bir yanıt veriyor.

Örsan Öymen bu örgütlenme modelinin asıl kaynağını araştırmıştı. Bu örgütlenmenin kaynağı, 1933-1934 yıllarında Hitler Almanyası’ndaki Nasyonal Sosyalist İşçi Örgütlenmesi’ne dayanıyordu. Örnek alınan bu model, 1933 yılının Mart ayından itibaren Berlin ve Münih’teki sendika merkezlerini SA ve SS birliklerinin yardımıyla denetim altına almaya başlayan NSBO’nın bir benzeriydi. 1928 yılında örgütlenmeye başlanılan NSBO örgütü Hitler’in iktidarı için en büyük engeli oluşturan Alman işçi sınıfını baskı ve terörle yıldırma için kurulan Nasyonal Sosyalist İşletme Hücreleri örgütüydü. Bu örgüt daha sonra DAF (İşçi Cephesi)’ni oluşturmuştu. DAF’ın amacı da tüm solcu sendikaları ortadan kaldırarak işçi hareketini denetim altına almak ve “her işçiyi bir asker gibi disipline” etmekti.⁷

Benzer şekilde MHP’de Türkiye’de işçi sınıfı içinde her türlü yöntemi kullanarak örgütlenmeye çalışıyordu. Bu amaçla Ülkücü İşçiler Demeci ve Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu (MİSK) kurulmuştu. MHP’nin bu örgütlenmesi MİSK’le bir bütünlük oluşturunuyordu. Ülkücü İşçiler Demekleri illegal Oba ve Oymak örgütlenmesiyle işyerlerine MİSK’i sokuyor, DİSK ve diğer solcu sendikalara karşı terör uyguluyordu. Bu nedenle, o dönemde MİSK hızla üye sayısını artırıyor ve üçüncü büyük konfederasyon haline geliyordu.

Faşist saldırılarda ETKO (Esir Türkleri Kurtarma Ordusu), TUŞKO (Türkiye Ülkücü Şeriatçı Komando Ordusu), TİT (Türk İntikam Tugayı) gibi illegal örgüt isimleri de kullanılıyordu. Bu örgütlerin varlığı bile kuşkuluydu, ama yapılan faşist terör eylemlerinde (ve Kontrgerilla) bu örgütlerin isimleri duvarlara yazılıyordu veya basına gizli yollarla açıklanıyordu. Bunlardan TİT’in adı son olarak İHD Genel Başkanı Akın Birdal’ın vurulması olayında da kullanılmıştı.

MHP’nin yan kuruluşları olan legal/yasal görünümüne çok sayıda kuruluş vardı: Aydınlar, yazarlar ve sanatçılar için Aydınlar Ocağı, Türk Ocağı, Büyük Ülkü Demeci, gençlik için Ülkü Ocakları, öğretmenler için Ülkü-Bir, polisler için Pol-Bir, mimar, mühendis ve teknik elemanlar için Ülkücü

7. Muzaffer İlhan Erdost, *Faşizm ve Türkiye 1977-1980*, Onur Yayınları, Nisan-1995, s. 198

Teknik Elemanlar, işçiler için Ülkücü İşçiler Demeği, MİSK ve bağlı sendikalar ile bazı işveren kuruluşları, esnaf ve sanatkar demekleri vb. kuruluşların her biri kendi alanında etkili bir faaliyet sürdürüyordu.

3. Uygulamadan Bir Örnek: Kahramanmaraş Katliamı

1978 yılı. İktidardaki AP'den istifalarla ve milletvekili transferiyle kurulan CHP ağırlıklı koalisyon hükümeti bulunuyor. 7 Ocak 1978 günü Bülent Ecevit'in başkanlığında kurulan koalisyon hükümeti, her şeyden önce II. Milliyetçi Cephe Hükümeti'nin yıkılması anlamına geliyor. Bu nedenle yeni hükümete karşı, başta MHP olmak üzere diğer Milliyetçi Cephe partileri MSP ve AP sert tutum alıyor. 14 Ekim 1973 genel seçimlerinde %3.4 oyla 3 milletvekili çıkararak parlamentoya giren MHP, 31 Mart 1975'de kurulan I. Milliyetçi Cephe Hükümeti'nde 3 bakanlık alıyor. MHP, 5 Haziran 1977 seçimlerinde ise, % 6.4 oyla 16 milletvekilliği kazanarak hükümetteki durumunu güçlendiriyor. Oy potansiyelindeki yüzde yüze varan bu hızlı artışla yükselen faşist hareket, II. Milliyetçi Cephe'nin yıkılmasını hazmedemiyor. Devlet içinde kazandığı mevzileri de koruyarak CHP'ye karşı çok yönlü bir muhalefet başlatıyor.⁸

1 Mayıs 1977'de başlayan Kontrgerilla faaliyetleri **, 1978 yılı başından

8. Örsan Öymen, *Milliyet* gazetesi, 8 Nisan 1978

*. 5 Haziran 1977 seçimlerinde 1973 seçimlerindeki % 36.19'luk oy oranını (189 milletvekili) % 41.4 (213 milletvekili) çıkaran CHP en başarılı partiydi. CHP'yi 1973 yılındaki % 29.8'lik oy oranını (149 milletvekili) % 36.9 (185 milletvekili) çıkaran AP izlemişti. MHP ise, 1973 seçimlerindeki % 3.4 (3 milletvekili) oy oranını % 6.4'e (16 milletvekili) çıkararak üçüncü başarılı parti olmuştu. Seçimlerden yenilgiyle çıkan MSP'nin 1973'deki %11.6 oy oranı (48 milletvekili) bu seçimlerde % 8.6'ya (24 milletvekili) düşmüştü. Seçimlerden yenilgiyle çıkan bir başka Milliyetçi Cephe partisi ise Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP) idi. CGP'nin 1973 seçimlerinde % 5.3 oy oranı (13 milletvekili) bu seçimlerde % 1.9'a (3 milletvekili) düşmüştü.

**. Planlı ve etkili Kontrgerilla eylemi 1 Mayıs 1977 Taksim katliamıydı. 39 kişinin öldüğü ve onlarcasının yaralandığı bu katliamla ilgili olarak açılan dava, savcı ve yargıcın "olayın gerçek faallerinin bulunmasında yetersiz kaldıkları" itirafıyla sonuçlanmıştı.

itibaren faşist saldırılar ve katliamlarla birlikte daha da artıyor. 1978 yılı boyunca, profesyonelce planlanmış bombalı paketler, sabotajlar, kundaklamalar, kurşunlamalar, bireysel ve toplu cinayetler oluyor. Hem olayların artış hızında ve hem de ölü ve yaralı sayısındaki artış, birbirine paralel olarak geliyor. Bu dönemde MHP il ve ilçe yöneticilerinin birçoğu Özel Harp Dairesi'ne bağlı ve onun sivil kolu gibi çalışıyor. İşçi sınıfı hareketinin geliştiği büyük kentlerde pek fazla bir varlık gösteremeyen MHP, Çorum-Erzincan-Kahramanmaraş üçgeni arasında kalan, alevi ve Sünni çelişkilerinin yoğun olduğu bu bölgede faaliyetini yoğunlaştırıyor. MHP bu bölgede her türlü dinsel, etnik, yerel vb. çelişkileri; kitlelerin sisteme karşı tepkilerini ve gelecek umutlarını milli ve manevi geleneksel değerlerini körükleyerek kullanıyor.⁹

Kahramanmaraş olayları Ülkücü Gençlik Derneği'nin bir film etkinliği düzenlemesiyle başlıyor. Rusya'dan Türkiye'ye kaçan iki kişinin serüvenini anlatan bir film olan "Güneş Ne Zaman Doğacak" adlı filmi kentteki Çiçek sinemasına getiriyor. Filmin oynadığı günler sinemanın önü ve içi faşistler tarafından bir gösteri alanı haline dönüştürülüyor. Kapıda dergiler, gazeteler, rozetler, bayraklar satılıyor. İçeride "Başbuğ Türkeş", "Komünistler Moskova'ya", "Katil İktidar", "Müslüman Türkiye" sloganları atılıyor. Filmin oynamaya başladığının üçüncü günü gecesi filmin ikinci yarısı için ara verildiği bir sırada, salonun ön sıralarında "parça tesiri olmayan, basınç tesirli ve etkisinin az olduğu" uzmanlarca saptanan bir patlayıcı madde atılıyor. Patlamadan birkaç kişi hafif şekilde yaralanıyor.

Patlamanın hemen ardından sinemadan dışarı çıkan bir gurup, kitleyi peşinden sürükleyerek CHP İl Örgütü binasına saldırıyor. Binaya dinamit atılıyor ve taşlanıyor. Aynı anda kentin her yanına "solcular sinemaya bomba attı, çok sayıda ülkücü yaralandı, bombayı atan solcu bir genç yakalandı" şeklinde haberler yayılıyor."¹⁰

Aynı gün başta *Hergün* gazetesi olmak üzere gerici ve faşist gazeteler "Komünistler kardeş kavgasını başlattı" şeklinde manşet atıyorlar. MHP sözcüsü "Maraş'ta yapılan komünist katliamı bir mezhep mensupları katlediliyormuş gibi gösteriliyor." Türkeş, "Komünistlerin katliamlarını dur-

9. Talat Turhan, *Özel Savaş Terör ve Kontrgerilla*, s. 25, Mart-1992,

10. Örsan Öymen, *Milliyet* gazetesi, 8 Nisan 1978

duramayan hükümet defolup gitmelidir” diyor. İçişleri Bakanı “Tahrir iki taraflıdır. Çiçek sinemasına bomba atan bir solcudur. AP Genel Başkanı Demirel “Bana sağcılar ve milliyetçiler cinayet işliyor dedirtemezsiniz” diyor.

Kahramanmaraş’ta yapılanlar ne komünistlerin katliamı ne Alevi-Sünni çatışmasıydı. Yapılan her şey önceden tasarlanmış, yukarıda anlatılan taktilere göre hazırlanmış örgütlü ve planlı bir faşist saldırıydı. Kahramanmaraş olaylarıyla ilgili olarak açılan davanın iddianamesinde de bu gerçek bütün açıklığıyla ortaya konulmuştu. İşte iddianameden olayın anlatımı:

“Filmin oynandığı ilk gece dergi satırmak, sinema önünde kontrol görevi yaptırmak ve seyircilere kendi görüşlerinde slogan atırmak suretiyle yoğun bir propaganda ve taraftar toplamak kampanyası yürüten Kahramanmaraş ÜGD’nin yönetici, üye ve sempatizanları bunu yeterli görmemiş; sanık Ökkeş Kenger (Şendiller)’in ifadesinde açıkça belirttiği üzere Kahramanmaraş ÜGD Şubesi Başkanı ve İkinci Başkanı’nın görüşmeleri sonunda, bu iki şahısça halkı sol çevrelerin aleyhine kışkırtmak için solcuların attığı süsü verilerek; tahrip gücü az bir dinamiti sinema salonuna atıp patlatma kararı alınmış ve işin icrası Ökkeş Kenger (Şendiller)’e verilerek ilerde olayın ortaya çıkması halinde kendilerinin Kahramanmaraş’ta bulunmadıklarını iddia edip mekan tanıkları ile doğrulamak üzere patlamanın yapılacağı gece Birinci Başkan da Küçüknacar köyünde bulunacak şekilde Kahramanmaraş’tan ayrılmışlardır.

“Demek İkinci Başkanı, Kahramanmaraş’tan ayrılmadan önce sanık Ökkeş Kenger (Şendiller) ve demek muhasebecisi sanık Mustafa’ya yapacakları işin planını ve dinamitleri nereden alacaklarını ayrıntıları ile anlattıktan sonra bu işi 19.12.1978 gecesi bitirmeleri gerektiği emrini vermiştir.”¹¹

İddianameye göre olayların seyri özetle şöyle gelişmiştir:

19 Aralık 1978. Çiçek sinemasında bombanın patlatılmasının ardından sinemadan çıkan 200-300 kişilik grup sokağa çıkarak gösteri yapmaya başlar ve CHP binasını tahrip eder. Fakat hesaplanan kalabalık oluşturulmadan polis engeli ile karşılaşılır. Aynı gece Ökkeş Kenger (Şendiller)

11. Muzaffer İlhan Erdost, *Faşizm ve Türkiye 1977-1980*, s. 210, Onur Yayınları, Nisan-1995,

Ankara'ya ÜGD Genel Merkezi'ne telefon ederek "görevin tamamlandığını, başlatılan gösterilerin polis tarafından bastırıldığını" söyleyerek "bize yardım yollayın" der.

20 Aralık 1978: Alevilerin yoğun olduğu mahallede bulunan bir kahve bombalanır. Bu kahve yaklaşık bir ay önce silahla taranan 2 ölü ve 7 yaralının olduğu bir kahvedir. 21 Aralık 1978: TÖB-DER üyesi iki öğretmen okul dönüşünde kurşunlanır, öğretmenlerden biri olay yerinde, öteki de kaldırıldığı hastanede ölür.

22 Aralık 1978. Cuma günüdür ve öldürülen iki devrimci öğretmenin cenazesi kaldırılacaktır. AP Belediye Başkanı ve MHP il yönetimi kendi içerisine ve köylere adamlarını yayararak "ölen öğretmenlerin dinsiz olduğu, Tanrıyı ve peygamberi inkar ettiklerini" söyleterek dinine sahip çıkan Müslümanları cenazenin kılınacağı Ulucami'ye çağırır. Kısa zamanda Ulucami'nin çevresi, evlerin çatıları, yollar, faşistler ve gericiler tarafından tutulur. Bu sırada cenazeleri Ulucami'ye getirmekte olan ilerici, devrimci ve demokratlardan oluşan topluluk çember içine alınır. Ardından taşlar, sopalar, bıçaklarla saldırıya geçilir. İki grup arasında çatışma sokak aralarında da sürer. Bu arada faşistler silah kullanmaya başlar ve olaya jandarma da silahla karşılık verir. Ölen ve yaralananların içinde birkaç sağcı da vardır.

Aynı günün gecesi: Olayları planlayan, tahrik ve teşvik eden ve iddianamede adları bulunan 30 kişilik grup bir evde toplanır ve bir gün sonra (23 Aralık) yapacakları eylemler konusunda çeşitli kararlar alır. Buna göre, kentte bulunan solcu ve alevi olarak tanınan kişilerin evleri saptanır, hangi mahallelere saldırılacağı planlanır, birimlerin başına sorumlular tayin edilir, silah, dinamit, gazyağı, sopa vb. mühimmat ile ulaşımda kullanılacak araçlar tedarik edilir.

23 Aralık 1978: Kente çevre il, ilçe ve köylerden çok sayıda insan getirilmiştir. Kentte arabalı ekipler dolaşmaktadır. Belediye hoparlöründen sürekli olarak "Kızılar tarafından Müslüman kardeşlerimiz öldürülüyor, Allah için cihada" çağılır. Ulucami önünde geceden toplanmaya başlanmıştır. Minarenden "Kızıl komünistlere karşı cihad çağırılan yapılmaktadır. Belediyeye ait hoparlörlü bir araç caddeleri dolaşarak "Komünistler camileri yakıyor, suyunuza zehir katıyor, din kardeşlerimizi öldürüyor" vb. şek-

linde anonslar yapılıyor. Polis ve asker bütün bu faaliyete seyirci kalıyor.¹²
İşte iddianameden birkaç çarpıcı örnek:

Bir şikayet dilekçesinden “Sabah saat 7.30’da mahallemizi kurumak için gelen piyade taburu başındaki binbaşı ve yüzbaşı bize “siz içeri girin, sizin emniyetiniz sağlanmıştır” diyerek biz mahalle sakinlerini evlerimize tıkadıktan sonra, Yüzbaşı askeri araca bindirerek yamaç dağdaki toplanmış kalabalığın yanına gidip kalabalığın yanındaki bir sivil araçtan indirilen malzemelerin dağıtılmasına nezaret etti. Tekrar mahalleye geldiğinde “kışlayı aleviler bastı, kışlayı kurtarı” diye bir yaygara koparıldı, taburun kışlaya çekilmesi sağlandı. Biz Aleviler vatandaş değil miyiz, bizleri ezmeye niçin teşebbüste iftiralarla bizleri eziyorlar. Çocuklarımızı kadınlarımızı kesiyorlar, diri diri mahalledeki çam ağaçlarına çiviliyorlar.”¹³

Yaralı bir vatandaş, “Helikopter üstümüzde dönüyor. Devlet yaptı bunları, kimse yapmadı. Kimse öldürmedi bizi onlar öldürttü. Sekiz saat, on saat helikopter üstte döner de elli bin kişinin üstüne, demez mi ki bunlar niye öldürülüyor, bir asker göndermez mi? Sakallı hoca dedikleri karşı caminin damından ateş ediyordu. Müslüman caminin damından ateş mi eder?”¹⁴

Bir alevi vatandaş, “2-3 bin kişi vardılar. Hep ellerinde Alman tüfeği, mavzer, makinalı vardı... Kadınların memeleri kesildi. Irzlarına geçildi. Altı aylık çocuğumuza kurşun sıkıldı. Kolları, bacakları ezildi... Böyle vahşet görülmedi...”¹⁵

Mağdurlardan biri “Saldırganların başında elindeki eğri şarjörlü otomatik tüfeği bir taraftan ateş ederek, diğer taraftan da ‘ne duruyorsunuz, bomba atın, dinamit atın, elinize ne geçerse atın’; ‘solcuları vurun, sizi polis durdurursa, dönün polisi vurun, asker durdurursa dönün onu da vurun’ diyordu.”¹⁶

Sonuç olarak Kahramanmaraş’ta iki gün (23-24 Aralık, Cumartesi-Pazar) boyunca çoluk-çocuk, kadın, yaşlı genç denmeden büyük bir katliam yapılıyor. Katliamda 107 kişi öldürülüyor, 210 kişi yaralanıyor, 500’e yakın

12. Age, s. 212

13. Age, s. 217

14. Age, s. 205

15. Age, s. 203

16. Age, s. 206

ev ve işyeri tahrip ediliyor. 24 Aralık'ta Erzincan'dan gelen ordu birlikleri duruma hakim oluyor ve şehirde sokağa çıkma yasağı ilan ediliyor.

Kahramanmaraş olayları, yapılan planlı faşist saldırı ve katliamların en kapsamlısıydı ve yukarıda anlatılan siyasal taktiklere ve örgütlenme modeline uygun olarak gerçekleştirilmiş iyi bir örnek oluşturuyordu. Olaydan sonra "Tahrik iki taraflıdır. Çiçek Sineması'na bomba atan bir solcudur" diye demeç veren İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı istifa ediyor. 26 Aralık 1978'den itibaren 13 İl de (İstanbul, Ankara, Kahramanmaraş, Adana, Elazığ, Bingöl, Erzurum, Erzincan, Gaziantep, Kars, Malatya, Sivas, Urfa ve daha sonra İçel'de) Sıkıyönetim ilan ediliyor. Sıkıyönetim ilanı ile birlikte hükümetinde içinde yer aldığı bir Sıkıyönetim Eşgüdüm Başkanlığı kuruluyor, fakat giderek inisiyatif sıkıyönetim komutanlarının, daha doğrusu emir ve komuta zinciri içinde ordunun eline geçiyor.

Sıkıyönetimin ilanından 6-7 ay sonra komutanların kafasında askeri müdahale fikri doğuyor. Hemen ardından da müdahale ortamını ve zamanını saptamak üzere bir Çalışma Grubu oluşturuluyor. Çalışma Grubu, 14 aylık bir süreçte müdahale planına uygun olarak hazırlanan bir program uyguluyor.¹⁷

Sıkıyönetim Mahkemesinde açılan MHP davasında Türkeş sorgusunda "Burada yargılanmakta olan tüm ülkücüler devlete karşı görevini yapan milliyetçilerdir. Bugün layık olduğumuz yerde değiliz" diyor. Genel Başkan Yardımcısı Agah Oktay Güner ise, "Şimdi ekonomide savunduğu bütün fikirler 12 Eylül'den bu yana teker teker kurumlaşan, memleketin kurtulması için genel siyasi tercihi güçlü devlet ilkesine bugünkü iktidarın uyduğu, dolayısıyla fikirleri iktidar, kendileri tutuklu siyasi kadro dünya siyaset tarihinde maalesef yalnızca bizden ibarettir" diyordu.¹⁸

3. Özel Harp Dairesi ve MHP

Bu önemde MHP İl ve İlçe yöneticilerinin birçoğu Özel Harp Dairesi'ne bağlı ve onun sivil kolu gibi çalışıyordu. Türkeş, Özel Harp Dairesi'ni K.

17. Ş. İba Ordu, *Devlet, Siyaset*, s. 232, Çivi Yazıları, Temmuz-1998,

18. *Milliyetçi Hareket Partisi Ülkücü Kuruluşlar Davası Sorgu*, s. 21, Mayaş Yayınları, Ankara-1982

Evren tarzında ve neredeyse aynı mantıkla şöyle savundur: “12 Mart’tan sonraki ihanet stratejisinin bir parçası da ‘Kontngerilla’ ve MİT konusunda koparılan fırtınalardır. ‘Kontngerilla’ kampanyasının amacı, devleti manen etkisizleştirmek, güvenlik kuvvetlerini caydırmaktır. ‘Kontngerilla’ kampanyası, esasen Özel Harp Dairesi’nin şahsında Türk Silahlı Kuvvetleri’ni hedef almıştı. Komünistler ve bölücüler, giderek yaygınlaştıracakları ve gerilla savaşı, yani iç harbe dönüştürmeyi planladıkları eylemler karşısında devleti savunmasız bırakmak için psikolojik taarruza geçmişlerdi... Dünyanın bütün ordularında ‘Özel Harp’ daire veya şubeleri vardır. Komünistler, bölücüler ve Ecevit ‘gerilla’ kavramının kanunsuzluğu ihtiva etmesinden yararlanarak, devletin özel savunma ve istihbarat organlarına ‘Kontngerilla’ damgasını basmakla, bu mekanizmaları ‘kanun dışı’ göstermeye çalışmışlardır.”¹⁹

“Terörün bilinen boyutlarının asıl kaynağı, birçok kimsenin ‘sağ-sol çatışması’ diye niteleyip gaflete daldığı, ama aslında komünist ve bölücü iç savaşın stratejik ve psikolojik hazırlıklarının yapıldığı o dönemdir. Nitekim öncelikle MHP’ye yönelen ve bu yüzden toplumu da devleti de uyuşukluğa sürükleyecek şekilde ‘sağ-sol kavgası’ zannedilen cinayetler, belli bir merhaleden sonra, yine MHP ile birlikte, orduya, polise ve MİT’e yönelmiştir.”²⁰

“Biz bu durumu şöyle tespit ediyorduk: Türk milleti, anarşi ve terör denilen ‘Gayri Nizami Harp’ saldırısı karşındadır... Terör bu genel dolaylı taarruzun önemli bir bölümüdür... Millet ve devlet olarak böyle bir şuurda birleşmemiz, milletçe devlete yardımcı olmamız, meselelerin çözümünde elbirliği yapmamız gerekir. Başka bir çıkış yolunun kalmadığı ortamda, Türk milletine yönelen top yekun taarruz, devlet yardımcı olmayı da suç ilan etmiş, devleti halk desteğinden mahrum bırakarak tecrit etmeyi, zayıflatmayı planlamıştır. Milliyetçilerin ‘devlete yardımcı’ olmakla suçlanmaları böyle bir ortamda son derece ilgi çekici bir tertiptir... Milliyetçiler, komünizme karşı devleti, ülke bütünlüğünü ve demokrasiyi yaşatmak için kutsal bir mücadele veriyorlar.”²¹

19. Alpaslan Türkeş, *12 Eylül Adaleti (!) Savunma*, s. 26-27, Hamle Yayınevi-1994

20. Age, s. 36-37

21. Age, s. 39

Bir siyasal parti olan MHP ile partiye bağılı kuruluşlar (Gençlik, İşçi, Köylü, Aydınlar, Memurlar, Teknik Elmanlar, Polisler, Sendikalar vb.) bir bütün olarak değerlendirildiğinde, her birinin yasal örgütlenmeler olduğu biliniyor. Kontrgerilla subayı M. Alanyuva'nın Türkeş'e sunduğu (mahkemede delil olarak kullanılan belgeye göre) bir gizli örgüt şeması vardı. Bu şemaya göre, "Büyük Şef" herkes tarafından Başbuğ olarak kabul edilen Türkeş'ti. "Bölge Şefleri", Vilayet Şefleri, İlçe, Nahiye ve Köy Şefleri gizli örgütlenmenin en önemli unsurlarıydı. Bunlar doğrudan Türkeş'e bağılı dava adamlarıydı. Devlet dairelerinde ve işyerlerinde ise Oymak-Oba-Ocak- Sancak örgütlenmeleri vardı. MHP'nin silahlı güçlerinin bir kısmının Özel Harp Dairesi'ne bağılı olarak faaliyet gösterdikleri de ortaya çıkmıştı.

Ancak, bu güçlerin de hepsi Genelkurmay Başkanlığı'na bağılı bir daire olan Özel Harp Dairesi'nin (yeni adı Özel Kuvvetler Komutanlığı) legal ya da uzmanların deyimiyle "Yerüstü kanadı"na emir komuta zinciri içerisinde bağılı değildi. Bu güçler bir tür ikili komuta merkezine bağılı gibi hareket ediyorlardı. Türkeş, adeta sıfırdan başlayarak oluşturduğu milliyetçi ve ülkücü faşist hareketi esas olarak kendi amaçları doğrultusunda, ama ne sermayeden ne devletten (ve ordudan) ve ne de emperyalizmden kopuk olmayan bir tarzda örgütlemişti. Bu bağlamda Türkeş'in kendilerini daima devlet güçlerine yardımcı güç olarak ifade etmesi, devletle, daha doğrusu ÖHD ile karşılıklı mutabakata dayanan bir kullanım, kendi söylemine göre de bir aksiyon söz konusuydu.

MHP'DE FETRET DÖNEMİ

“Bu mücadelede herhangi bir sebeple ben düşersem bayrağı kapın, daha ileriye gidin; geriye dönersem vurun; davaya katılıp, geriye dönen herkesi vurun!” (Alpaslan Türkeş)

1. MHP'nin İzinden Yürüyüş

a. MP ve MÇP'den MHP'ye Dönüşüm

12 Eylülcülerin siyasal partilerin kuruluşuna izin vermelerinin ardından, 7 Temmuz 1983'de Muhafazakâr Parti (MP) kuruldu. MP'nin kuruluşu, MHP davası sürerken ve Türkeş'in de tutukluluk hali devam ederken gerçekleştirilmişti. MP, Türkiye üzerinde yükselen bir çınar amblemiyle Mehmet Pamak tarafından kurulmuştu. Mehmet Pamak aynı zamanda 12 Eylülcülerin kurduğu Danışma Meclisi üyesiydi ve parti kuruluşu için o zamanlar Askeri Mevki Hastanesi'nde yatmakta olan Türkeş'le görüşerek iznini almıştı.

MP'nin kurucularından Mehmet Pamak dahil 25 kişi Milli Güvenlik Konseyi tarafından 26 Temmuz 1983'de veto edildi. Mehmet Pamak'ın yerine veto edilmeyen MP Genel Sekreteri Ahmet Özsoy partinin genel başkanı oldu. Veto edilenlerin yerine Konsey'e yeni isimler bildirildi, ancak 16 Ağustos 1983 tarihinde Konsey partinin 19 üyesini yine veto etti. Vetoların arkası kesilmedi ve MP örgütlenmesini tamamlayamadığı için 6 Kasım 1983'de yapılan genel seçimlere katılamadı.

MP gibi diğer partilerinde seçimlere katılması engellenmiş ve 12 Eylül-

cler bu seçimlere sadece üç partinin girmesine izin vermişti. Biri, kendilerinin devamı olarak kurdurdıkları Milliyetçi Demokrasi Partisi'ydi. Diğeri ikisi de icazetle kurulmuşlardı. Bunlar da ANAP ve Halki Parti. MP'nin başına Ahmet zsoy'dan sonra Türkeş'in 60'lı yıllardan arkadaşısı olan eski Adalet Partisi milletvekilllerinden İsmail Hakkı Yılanlıoğlu geçti. 2 Aralık 1984'de Kurucular Kurulu toplantısında partinin genel başkanlığına ilk genel başkan yardımcılarında Ali Koç seçildi. İsmail Hakkı Yılanlıoğlu partiden ayrıldı. MP'nin 30 Kasım 1985'de Ankara'da yapılan kongresinde partinin adı ve amblemi değiştirildi. Partinin adı, Milliyetçi alışma Partisi (MP), amblemi de kırmızı zemin üzerine beyaz hilal ve etrafında 9 yıldız olarak belirlenmişti. MP'nin genel sekreterliğine de emekli kontrgerilla subayı Mehmet Alanyuva getirildi. MP, 28 Eylül 1986'da milletvekillikleri boşalan 10 ilde yapılan ara seçimlere katıldı ve % 2.2 oy aldı.

MP ve MP süreci aslında hareket içinde yeni bir ayrışma ve saflaşma sürecine tekabül ediyordu. Eski MHP kadroları 12 Eylül'den sonra genel olarak e blnmşti. Bir grup, askeri müdahalenin ve MHP'nin yargılanmasının şokuyla bir kenara çekilmişti. Yani davadan dönmüş veya mücadeleden vazgeçerek siyasetten uzaklaşmıştı. İkinci bir grup, 12 Eylül sonrasındaki yeni siyasal oluşumlara gitmişti. Bunlar, yeni kurulan Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP), ANAP, Büyük Türkiye Partisi (bu partinin kapatılmasının ardından DYP) gibi partilere gitmişlerdi. Bunların bir kısmı kendi konumlarını izah edebilmek için "Truva Atı" stratejisinden söz ediyordu. Yani, yeni parti kurmaktansa ya da onu beklemektense, mevcut partilere girip onların ele geçirilmesinin daha kolay bir yol olduğunu söylüyorlardı. nc bir grup ise, ne olursa olsun mücadeleyi bırakmayan ve Türkeş'in izinden giden kesimdi. Bu kesim, Türkeş'e bağlı kalan Muharrem şemşek, Kazım Ayaydın gibi lk ocaklılardı. Bunlar da, MP ve MP'yi kurmuşlar ve MHP'nin devamı yolunda bir kanal açmışlardı.¹

Türkeş, 4 yıl, 7 ay 25 gün tutuklu kaldıktan sonra 9 Nisan 1985'de tahliye olmuş ve Ankara Oran Sitesi'ndeki evinde yeni yaşamına siyasi yasaklı olarak devam etmişti. Türkeş cezaevinden çıktığında yanında eski MHP'lilerden Sadi Somuncuoğlu, Nevzat Köseoğlu,

1. Aslan Tekin, *Alpaslan Türkeş'in Liderlik Sırları*, s. 275-276, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000

Cengiz Gökçek, Necati Gültekin ve birkaç eski parlamenter kalmıştı. Yaşar Okuyan, İhsan Kabadayı, Ahmet Er, Agah Oktay Güner, Taha Akyol, Namık Kemal Zeybek gibi önemli isimler Türkeş'ten kopmuş ve her biri kendi yollarında yürümeye başlamıştı.

Uzun süren bir Antalya tatilinden sonra Ankara'ya dönen Türkeş, Dedeman Oteli'nde bir seri toplantılar başlattı. Bu toplantılarda eski MHP'lileri yeni parti MÇP'ye yönlendirdi ve herkesi MÇP'de toplanmaya çağırdı. 12 Eylül'den sonra MÇP'ye girmeyip hareketten kopan, ANAP ve DYP gibi partilere giden eski MHP'lileri de “vatan millet düşmanlarıyla diyalog kurmaya yeltenen, tarafsız görünümü altında vatan hainlerine tavır olmayan, çağdaş sağ gibi safsatalarla uğraşanlar” diyerek şiddetle eleştirdi. Onları vefasızlıkla ve harekete karşı ihanetle suçladı. Türkeş hareketten kopanlar için “Davasına karşı, liderine, toprağa düşmüş olan şehitlerin hatırasına karşı, 12 Eylül'den önce vermiş oldukları şerefli mücadelenin hatırına karşı vefasızlığı benimsemiş insanlar”² demişti.

Türkeş, bu tutumuyla 30 Temmuz 1967 yılında Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP)'nin İstanbul İl Kongresinde yaptığı “davadan döneni vurun” mesajını hatırlatıyordu. CKMP'nin Genel Başkanı olarak yaptığı bu konuşmada “Arkadaşlar emanet olan davayı kucakladım, hiç arkaya bakmadan tereddütsüz, hiçbir şeye aldırımadan yürüyorum. Arkadaşlar ileriye doğru yürüyorum, hı-zlanıp koşmak gayreti içindeyiz, koşacağız. İleriye gittikçe geride kalmayıp beni takip edin. Bu mücadelede herhangi bir sebeple ben düşersem bayrağı kapın, daha ileriye gidin: geriye dönersem vurun; davaya katılıp dönen herkesi vurun” demişti.³ Ama Türkeş 12 Eylül'den sonra kendisini terk ederek başka partilere (ANAP, DYP, RP) giden ve eski mirası başka politik önderlerin hizmetine sunan dava arkadaşlarına karşı “sitemden” öte bir şey yapamamıştı. Her önemli dönemde olduğu gibi, bu kez de tek başına ve esas olarak genç ülkücülerle yoluna devam etmişti.

Türkeş, kısa bir zaman sonra da MÇP'yi dışarıdan yönlendirme-

2. Age, s. 279

3. Age, s. 340-341

ye başladı. Genel başkan Ali Koç'un istifa etmesi/ettirilmesi ile olağanüstü kongreye gidildi. 17 Nisan 1987 tarihinde yapılan MÇP'nin olağanüstü kongresinde Türkeş'in istediği 20 kişilik bir ekip parti yönetimine getirildi. Daha doğrusu Muhafazakar Parti'den beri görev yapan 40 kişilik MKYK üyesine bu 20 kişi dahil edilerek 60 kişiye çıkarıldı. MÇP genel başkanlığına eski Nizam Partisi'nin kurucularından, Milli Selamet Partisi'nin milletvekili ve bakanı olan Abdülkerim Doğru; genel sekreterliğe Türkeş'in isteği üzerine üniversitedeki akademik görevini bırakarak partiye katılan Devlet Bahçeli; genel başkan yardımcılıklarından birine de oğul Tuğrul Türkeş getirilmişti.

Devlet Bahçeli bu dönemi şöyle anlatıyor: "12 Eylül sonrası yeniden siyasi yapılanma başladığı dönemlerde üç hakim görüş vardı: Şimdi herhangi bir siyasi kuruluşa gidilmez; ikincisi, dünya ve Türkiye konjonktürü bağımsız bir şekilde bir milliyetçi partiye bir hak tanımamaktadır, o zaman kitle partilerinde buluşalım; üçüncü bir görüş ise, milliyetçi hareketin siyasi hayatında herhangi bir boşluk olmaması, mutlak surette bir parti de Türk siyasi hayatının yeniden yapılandığı bir dönemde Türk milliyetçiliğinin kendisini temsil etmesi görüşündeydi. Bu çerçevede Muhafazakar Parti adı altında daha sonra da Milliyetçi Çalışma Partisi şekline dönüşmüş halinde Türk milliyetçilerini MÇP etrafında toplanması gerekiyordu. 1987 yılında merhum liderimiz Alpaslan Türkeş'in emri üzerine üniversiteden ayrılarak partiye geçtim. Ülkenin bu günkü şartları içerisinde Türk milliyetçilerini bir çatı altında toplama süreci geçirilmesi gerekiyordu. Ben de özellikle bu proje üzerinde çalışmayı yeğledim."⁴

6 Eylül 1987'de yapılan Anayasa Referandumu'ndan sonra diğer parti başkanlarıyla birlikte Türkeş'in de siyasi yasağı kalktı. Genel başkanı Abdülkerim Doğru ve onunla birlikte yönetime gelen ekip istifa etti. 4 Ekim 1987'de yapılan olağanüstü kongrede 210 delegenin tamamının oyunu alan Türkeş MÇP genel başkanlığına seçildi.

4. Aslan Tekin, *Milliyetçi Harekete Yeni Dönem ve Devlet Bahçeli*, s. 37-38, Acun Yayınları, Nisan-1998 İkinci Baskı- İstanbul

Bu dönemde, DYP, SODEP, ANAP, DSP, RP ile 12 Eylül öncesi siyasal tablo tamamlanmıştı. MDP ve HP eriyerek diğer partiler tarafından paylaşılmıştı. 28 Eylül 1987 erken genel seçimlerinde MÇP 2.91 oy alarak varlığını kanıtlamıştı. RP'nin oy oranı da % 7.2 ye çıkmıştı. 26 Eylül 1989 erken yerel seçimlerinde MÇP, % 4.2 oy alarak güçlenmeye başlamıştı. RP ise, % 9.7 oy oranıyla barajı aşabilecek bir düzeye ulaşmıştı.

Türkeş, bu dönemdeki politikasını iki temel konu üzerinde yoğunlaştırıyordu. Biri, PKK savaşı, diğeri de Sovyetler Birliği'nin yıkılışı. 1991 yılında çıkan Körfez Savaşı ve Turgut Özal'ın tutumu da Türkiye'yi heyecanlandıracak kadar önemliydi. Bu nedenle Antalya'da elini sıkmayan ve sürekli olarak Türkiye'ten uzak durmaya çalışan Turgut Özal'a mektup yazmaktan kaçınmamıştı. Türkiye Körfez Savaşı sırasında Turgut Özal'la yüz yüze ve gizli olarak görüşmek istemiş, fakat Özal'ın bunu kabul etmemesi üzerine kendisine mektup yazmıştı. Türkiye mektubunda; "ABD güneyden taarruza geçerken, Türkiye'nin de kuzeyden Irak'a girmesi ülkemizin belki de yarım yüzyıl ileri gitmesine sebebiyet verecek derecede önemlidir. (...) Körfez krizi Türkiye için tarihi bir fırsatı ortaya çıkarmıştır. Musul ve Kerkük'ün bizim tarafımızdan alınması çok önemlidir. Bu uğurda gerekli desteği sağlamak için gerekirse el altından, gizlice bu bölgedeki petrol menfaatlerinin bir bölümü ABD ve İngiltere şirketlerine teklif edilmelidir. Özetle yürütmüş bulduğunuz Körfez politikasının tam başarıya ulaşması için her zaman emrinize amade bulunduğumuzu arz etmek isterim"⁵ diyordu.

b. Türkiye'in Bahçeli'yle İlgili İddiası

Bu aşamada yıllar sonra ortaya çıkan Türkiye'in bir mektubunda Devlet Bahçeli ile ilgili önemli bir iddia vardı. 4 Ekim 2012'de TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu bünyesindeki 12 Eylül Darbesi Alt Komisyonu'nda bilgisine başvurulanan MHP'nin

5. Aslan Tekin, *Alpaslan Türkiye'in Liderlik Sırları*, s. 298, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000

kurucu lideri Alparslan Türkeş'in 3,5 yıl yattığı Askeri Mevki Hastanesi'ndeki doktoru Selim Kaptanoğlu'nun resmi kayıtlara geçen ifadesi ve kamuoyuna yayınlanan Türkeş'in el yazısıyla yazılmış olan mektubudur. Aynı zamanda el yazısı ile yazılan bu mektubu da yayınlayan Kaptanoğlu şöyle demişti:

“Başbuğ'um, niye siz hep MİT elamanlarını çalıştırdınız yanınızda? Şimdiki Genel Başkan hakkında da Türkeş Bey'in yazısı var 'MİT elamanıdır', diye. O mektubu eve ben götürdüm, Muharrem Şemsek'e. Hastanedeyken yazdı o yazıyı. Muharrem Şemsek'e ben götürdüm. MÇP kurulurken şöyle bir fikri vardı. 'Biz MİT ajanı olduğunu bilirse zararı vermez bize, kontrol altında tutabiliriz. Yabancı bize daha çok zarar verir' Yani o MİT elemanları MHP'nin hep çok vardı içinde, sızan çok vardı. O sırada MHP yeniden kuruluyordu ve Muharrem Şemsek Bey'e o görev verilmişti kur diye. Muharrem Şemsek Genel Başkan arayışı içerisindeydi. Bu arada Devlet Bahçeli de genel başkan olmak istiyordu. Muharrem Bey, Devlet Bey'i şikâyet etmiş Alparslan Türkeş'e, 'Benim işlerime müdahale ediyor efendim. Siz bana görev verdiğiniz halde ama zorluk çıkarıyor.' falan gibi. Türkeş de o mektubu yazıp Muharrem'e gönderdi.” Mektubun yazıldığı tarihte Devlet Bahçeli, Gazi Üniversitesi'nde asistan olarak görev yapan bir akademisyendi.

Türkeş'in kendi el yazısı ile yazdığı ve imzaladığı iddia edilen ve 2007'den itibaren ülkücü camiada elden ele dolaşan 26.7.1983 tarihli mektup şöyledir:

“Pek değerli ve Sevgili Oğlum

Bu gün, muhterem arkadaşımız (...) mektubunuzu getirerek beni çok sevindirdi. Yazılarınızı okuyarak gerçek durum hakkında aydınlandım. Teşekkürler ederim. Ara sıra yazmanızı ve bana bilgi vermenizi rica ederim. Malum olduğu üzere davamız Türk-İslam davasıdır. Her hareketimizin gayesi Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak ve asil milletimize hizmet etmektir.

P. imanlı iyi bir arkadaşımızdır. A.E de temiz ve ihlaslı bir Anadolu Türkmen'idir. Avşar'dır, benim aşiretimden boyumdandır.

Denenmiş fedakâr bir kimsedir. Göze çarpan kusuru kendisine zarar veren içki tutkunluğudur. M.Ü. ise gayet temiz, dürüst, imanlı, aydın bir kişidir.

Bunlar milliyetçilik yolunda, geçmiş yıllarda sessizce hizmet vermişlerdir. A.G., A.A. tarafından gösterilen hatalı davranışı anlamak mümkün değildir. Devlet Bahçeli'nin bunlarla aynı davranışa girilmesi mümkün şey. Devlet Bahçeli, MİT'dendir. Arkadaşlarımız MİT'den uzak olmalı, bunlara hiç itimat etmemelidir.

Ne ise çok şükür şuurlu arkadaşlarımızın sayesinde fesat yatışmış oldu. Fakat bu tatsız şeyleri yapanlar, ya Anavatan Partisi ile işbirliği sebebi ile kışkırtılmışlardır veya MİT tarafından kullanılmışlardır. Mesele üzerine dikkatle eğilmek lazımdır.

Ermenilerin cinayetlerine karşı bazı MİT memurları içerde ve dışarıda ülkücüleri kullanmak teşebbüsünde bulunuyorlar. Bunları asla kabul etmemeli, hiçbir eyleme karışılmamalıdır. Önce yönetim Milliyetçilere karşı girdiği baskıyı, yanlış uygulamayı değiştirmeli ve resmi makamlar, görev teklif etmelidirler. Bu takdirde devletimizin desteğini ve tasvibini arkamıza alarak eyleme girişmek kabul olunmalıdır. Aksi halde MİT(?) memurlarının el altından yaptıkları teklifleri kabul etmek zararlıdır. Bunu herkese münasip şekilde anlatmalıdır.

Şimdi sizden özel bazı ricalarım olacaktır. Eşim Seval hanımı tanıyorsunuz. Gerek sizin ve gerek muhterem (...) hanımın arada bir telefonla aramanızı kendisine (okunamadı) ilgi ve destek vermenizi rica ederim. Güvenilir iyi bir de şoför temin etmeye çalışmanızı rica ederim.

Mahsus selamlar ederek sevgilerle gözlerinizden öperim. Cenabı Hakka emanet ederim. 26.7.1983

İmza: Alparslan Türkeş''

Türkeş'in bu mektubu üzerinden Bahçeli hakkında iddialar uzun yıllar devam etti. Selim Kaptanoğlu'nun gündeme getirdiği iddiaların Milliyet gazetesinde 15 Ekim 2012 tarihinde sayfa manşeti olarak yayınlanması ve MHP'deki muhalefetin ajanlık iddiasını

yeniden koz olarak kullanmaya başlaması üzerine Bahçeli'nin avukatı Dr. Hamit Kocabey, MİT'e başvurdu. Kocabey, 16 Ekim 2012 tarihinde MİT'e verdiği dilekçede, bazı kişi ve kurumların çeşitli zamanlarda Bahçeli'nin MİT ajanı olduğuna ilişkin iddialarda bulunduğunu anımsatarak "Bahçeli'nin önceden günümüze kadar kurumla herhangi bir irtibatının veya mensubiyetinin bulunup bulunmadığının bildirilmesini" istedi. MİT, Kocabey'e kısa ve net bir yanıt gönderdi. MİT'in 30 Ekim tarihli cevabi yazısında, "İlgi dilekçeniz incelenmiş olup, başvuruza konu Sayın Dr. Devlet Bahçeli'nin kurumumuzla herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır" dendi. Böylece Bahçeli, MİT ajanlığı iddialarını kaynağından resmi belgeyle yalanlamış olmakla birlikte, bu iddia günümüze kadar devam etti.

c. Sağ İttifak'ın Seçim Başarısı

20 Ekim 1991 genel seçimlerinde parlamentoya girmek için %10 seçim barajını aşmak zorunda olan MÇP, RP ve IDP (İslahatçı Demokrasi Partisi) arasında bir seçim bloğu oluşturuldu. Bu dönemde CHP ile Halkın Emek Partisi (HEP) arasında da bir seçim ittifakı yapılmıştı. Seçim bloğu fikri önce sağ basında ortaya atılmış, sağın belli başlı aydınları köşelerinde tartışmış ve "milliyetçi ve mukaddesatçı" camia tarafından kabul görmüştü. Sağın medyadaki bütün güçlü kalemleri, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın yıkılması ve Türki Cumhuriyetler'in ortaya çıkması şartlarında milliyetçi ve mukaddesatçı partilerin parlamentoya girmesinin önemini vurgulamışlardı. Sonunda ittifakın en büyük partisi RP'nin adı ve amblemi ile sağın ilk seçim bloğu kurulmuş, MÇP ve IDP'liler partilerinden istifa ederek RP listelerinden aday olmuşlardı. Seçimler sonunda bu ittifak % 16.9 oranında oyla 60 milletvekili çıkartarak başarılı bir sonuç elde etmişti.

Seçim bloğunun çıkardığı 60 milletvekilinin dağılımı şöyleydi: MÇP 19 milletvekili, IDP 3, RP 38 milletvekili. MÇP'nin milletvekilleri daha sonra RP'den istifa ederek önce bağımsız kalacak,

daha sonra da Demokratik Hareket Partisi (DHP) adıyla kurdukları bir partiyi MÇP'ye katarak eski partilerine döneceklerdi. 29 Aralık 1991'de yapılan MÇP olağan kongresinde DHP, MÇP'ye katılacak ve Türkiye'de yeniden MÇP genel başkanlığına seçilecekti.

Türkeş, partiden bazı kopmaları ve tabanın tepkisini de göze alarak bu dönemde DYP-SHP koalisyonu hükümetine güvenoyu vermiş ve hükümetin bazı icraatlarını da desteklemişti. Türkiye o zamanlar ki bu tutumunu yakın çevresine şöyle açıklamıştı: "Bölücülük had safhadadır. Geniş bir cephe kurmalıyız. Bu cephenin içinde solcular ve sosyal demokratlar da yer almalıdır. Sosyal demokratlar ve solcuları bölücülerle işbirliği yapma durumundan çıkarmalıyız. Bölücülerin güçlerini azaltmalıyız. Bunun için solcular ve sosyal demokratlara zeytin dalı uzatmak durumundayız."⁶

Özal'ın ekonomik ve siyasal anlayışıyla örtüşen Türk-İslam Sentezi ideolojisi, millî eğitimden millî kültüre, İslamcılıktan Türk milliyetçiliğine kadar çok yönlü bir şekilde uygulandı. Özal bu süreçte, geçmişte Demirel'in ordu ile örtüşen politikalarına benzer bir tutum olarak milliyetçi-muhafazakâr çizgisini pragmatik bir tarzda sürdürdü. ANAP'ın öncülüğünde oluşan Türk-İslam Sentezi koalisyonu 1991 seçimlerinden itibaren ayrışma sürecine girdi. Bu seçimlerde rasyonel bir ittifak yapan RP ile MHP, Türk-İslam Sentezi'nden kopuş yaşadılar. Bu nedenle sentez'in İslam ayağı ileri fırlamış, Türkçü ayağı topallamaya başlamıştı. RP iktidara yürürken, MHP İslamcı ayağını tasfiye ederek Devlet Bahçeli'nin öncülüğünde Türkçü bir çizgiye yöneldi. Aydınlar Ocağı da bu dönemde tasfiye edilerek eski fonksiyonunu yitirdi.

d. Milliyetçi Harekette Bölünme ve Kargaşa

MÇP Temmuz 1992'de bir bölünme yaşadı. Ülkü Ocakları eski genel başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun başını çektiği 7 milletvekili partiden ayrılarak Büyük Birlik Partisi'ni (BBP) kurdu. Bu bölünmeyi kendi lehine dönüştürmek için Türkiye oldukça dikkatli ve bir

6. Aslan Tekin, *Milliyetçi Harekete Yeni Dönem ve Devlet Bahçeli*, s. 56, Acun Yayınları, Nisan-1998 İkinci Baskı- İstanbul,

baba tavrı gösterdi. Muhsin Yazıcıoğlu ve arkadaşlarına karşı kamuoyuna yansıyan hiçbir açıklama yapmadı. Çünkü kritik bir evrede gerçekleşen bu kopuş kendisine karşı bir alternatif yaratabilir ve Ülkü Ocaklıları kendisinden uzaklaştırabilirdi. Bu nedenle Türkeş sessiz ve derinden bir karşı kampanya başlatmış ve bu kampanyanın yürütülmesi için de Devlet Bahçeli'yi görevlendirmişti.

Bu dönemi ve Bahçeli'nin üstlendiği bu görevin önemini Koray Aydın şöyle anlatıyor: "MHP en sıkıntılı dönemi Muhsin Yazıcıoğlu ve arkadaşlarının partiden koptuğu sırada yaşadı. Orda Devlet bey Türk milliyetçiliği ideolojisine ve liderine olan bağlılığını en iyi ispat etmiş arkadaşlardan biri olarak ön plana çıkmıştır. Devlet beyin odasında çeşitli illerden gelen arkadaşlarla sabahlara kadar süren toplantılar neticesinde hareketin derlenip toparlanması ve Türkeş'le Türk milliyetçiliği noktasında ikna organizasyonunun baş mimarı olmuştur. O günlerde yaptıkları MHP'nin gelecek günlere hazırlanmasındaki çok önemli bir kilometre taşı olmuştur. Hiç unutmam, genel Başkan Devlet beyi yanına çağırmış ve Anadolu'da gezi yapıp bu işi üstlenmesini kendisinden istemiştir. Kendi de bunu kabul etmiştir. Genel Başkan yurt dışına gitti, biz yurt içinde kaldık ve Devlet beyin başkanlığında bir heyetle 20-25 Anadolu ilini beraber dolaştık. O sıra Muhsin Yazıcıoğlu'da illeri geziyordu. MHP'nin birlik ve dirliği için Devlet beyin başkanlığında yapılan bu çalışmaların çok büyük bir rolü olmuştur. Devlet beyin temayüz eden kişiliği lidere olan sadakatidir. Hayatı boyunca partide görev yaptığı dönemde lideri hiç üzmemiştir."⁷

Yazıcıoğlu, 1978'de faaliyete geçen Ülkücü Gençlik Derneği'nin (ÜGD'nin) kurucu Genel Başkanı'ydı. Abdullah Çatlı'da bu derneğin genel başkan yardımcısı olmuştu. Yazıcıoğlu, 1980 yılına kadar Genel Başkanlığı'nı Alparslan Türkeş'in yaptığı MHP'de, Genel Başkan Müşavirliği görevinde bulundu. Birçok faili meçhul cinayette adı geçen, bazı karanlık işlerin düzenlenmesinde liderlik yaptığı iddia edilen Yazıcıoğlu, 12 Eylül'den sonra tutuklanarak MHP davasında yargılandı. Ankara Mamak Askeri Cezaevi'nde 5,5

7 Age, s. 69,

yılı hücrede olmak üzere 7,5 yıl hapis yattı. Yazıcıoğlu daha sonra şöyle diyecekti: “Bizim de sorumluluğumuz var. Ben ‘Bizi cami avlusundan toparlayıp getirdiler, bir şey yapmadık’ demiyorum. Kavga ettik. Kullanıldık kelimesi bana itici geliyor, çünkü sağda da, solda da o dönemin gençliği idealleri uğruna sokağa döküldü, ama istismar edildik. Türkiye’yi, ABD’de ‘Bizim çocuklar yaptı’ denilen 12 Eylül noktasına getirmek isteyenler istismar etti. Sonra baktık, eski siyasetçiler yerlerini almış, ihtilalci askerler dokunulmazlık zırhına bürünmüş, yetkililer soruşturmayla uğramamış!”

1987’de yine Genel Başkanlığı’nı Türkeş’in yaptığı MÇP’de Genel Sekreter Yardımcılığı görevinde bulunan Yazıcıoğlu ülkücü gençlik içinde yükselen bir lider konumundaydı ve Türkeş’le çok samimi ilişkileri vardı. 1991 seçimlerinde Türkeş Yozgat’tan, Yazıcıoğlu ise Sivas’tan milletvekili seçildi. Türkeş’le Yazıcıoğlu’nun birliktelikleri ise 1991 seçimlerinden sonra DYP-SHP koalisyonunun güvenoyu döneminde bozulmaya başladı. Yazıcıoğlu, bu koalisyona güvenoyu verilmesinin SHP’nin içindeki Halkın Emek Partisi (HEP) milletvekillerine de destek verileceği anlamına geleceği için karşı çıkmıştı. Türkeş ise güvenoyu verilmesi konusunda ısrarlı oldu. Sonunda bu konu ve başka etkenlerin de katkısıyla Yazıcıoğlu ile Türkeş arasındaki çatışma 1993’da BBP’nin kurulmasıyla son buldu. Yani Yazıcıoğlu MHP’den ayrılarak BBP’yi kurdu. Yazıcıoğlu 1995 seçimlerinde ANAP-BBP ittifakından BBP’nin kalesi olarak gördüğü Sivas’tan yeniden milletvekili seçildi.

12 Eylülcülerin kapattığı eski partilerin isimleri ve amblemleriyle yeniden açılmaları mümkün olunca, MÇP’nin MHP adıyla yoluna devam etmesi kararlaştırılmıştı. Fakat, eski Genel İdare Kurulu adına yetki alarak 27 Mart 1992’de MHP kongresini toplayan Sadi Somuncuoğlu bir kongre manevrasıyla MHP’yi MÇP’den ayrı bir parti olarak devam ettirmeyi düşünmüştü. Somuncuoğlu bu girişimiyle uzun yıllardan beri birlikte yürüdüğü Türkeş’le yolunu ayırmaya çalışacaktı. Kendisini destekleyen delegeler ve Ülkü Ocakları üyesi taraftarlarıyla kongre salonuna kapıyı tekmeleyerek giren Türkeş, kongre açılır açılmaz kürsüye yürüyerek konuşmaya başlayacak ve

bu fiili durumla MHP'nin de başkanı olduğunu gösterecekti.* Böylelikle Türkeş, karizması ve siyasi manevrasıyla MHP'nin MÇP'den ayrı bir parti olarak devam etmesini engellemiştir. Bu kongrede MHP'nin feshine, isminin ve ambleminin de MÇP tarafından kullanılacağına karar verilmiştir.⁸

2. Türkeş'in Yeni Söylemi ve MHP'nin Yükselişi

24 Ocak 1993'de yapılan MÇP 4. Olağanüstü Kongresi'nde partinin adı MHP olarak değiştirildi ve üç hilalli amblem de kabul edildi. Türkeş, yeniden MHP genel başkanı oldu.** Türkeş bu kongrede yaptığı konuşmada, 12 Eylülcülerini eşkıyalıkla suçlayarak ve Türk milliyetçiliği hareketinin yegane temsilcisinin MHP olduğunu ilan ederek şunları söyledi: "12 Eylül baskınıyla kervanı vurulan ve dağıtılan Milliyetçi Hareket, bugün bu salonda gerçekleşen muhteşem vuslatla, 12 Eylül evvelinden 12 Eylül sonrasına ve bugünlere kadar uzanan, aslında hiç sapmamış, hiç kırılmamış olan bir çizgi üzerindeki yürüyüşünde 12 Eylül hukukuyla kullanılamaz hale getirilmiş haklarını artık tamamen geri almanın hazzını yaşamaktadır. Artık, dedelerimizin azamet ve ihtişam sembolü diye isimlendirdiğimiz şanlı üç hilalimiz; yine şerefli bir mücadelenin adı olarak tarih sayfalarına yazılan 'Milliyetçi Hareket' ismi 12 Eylülden

*. Kongreden sonra Sadi Somuncuoğlu partiden istifa ederek ANAP'a geçti ve 1995 seçimlerinde ANAP'tan milletvekili olarak parlamentoya girdi. Somuncuoğlu daha sonra ANAP'tan da istifa ederek bağımsız kaldı ve Türkeş'in ölümünden sonra MHP'ye döndü. Somuncuoğlu 18 Nisan 1999 seçimlerinde MHP'den milletvekili seçildi ve koalisyon hükümetinde bakan oldu. Somuncuoğlu, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde MHP yönetiminin aday çıkarmama tutumuna rağmen adaylığını koydu ve bu tutumundan dolayı MHP milletvekilleri tarafından saldırıya uğradı. Daha sonra da bakanlıktan uzaklaştırıldı.

8. Aslan Tekin, *Alpaslan Türkeş'in Liderlik Sırları*, s. 288, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000

** Bu dönemde ad ve amblem değiştiren bir ikinci parti de CHP olmuştu. Diğer bütün partiler yeni ad ve amblemle yollarına devam etmişlerdi.

bu yana olduğu gibi sadece gönüllerimizde yaşıyan ve bir sevgi unsuru olmaktan çıkarak, hukuken ve fiilen de siyasi hayatımızdaki şerefli yerini yeniden alma imkanına kavuşmuş bulunmaktadır... Dün olduğu gibi bundan sonra da Türk milliyetçiliğı hareketinin yegane temsil yeri üç hilalli bayrağı ile MHP olacaktır.”⁹

Türkeş yaklaşık bir yıl sonra yapılan 9 Kasım 1994 MHP 4. Olağan Kongresi’nde Nazım Hikmet’in “Dört nala gelip uzak Asya’dan/Akdeniz’e bir kısrak başı gibi uzanan/Bu memleket bizim...” şiirin okumuştı. Türkeş’in bu tutumu basında geniş bir yankı bulmuş ve bazı çevreler Türkeş’in “değıştiğini” iddia etmişti. 13 Kasım 1994 günü basına verdiği bir yemekte gazeteciler Türkeş’e bu şiiri neden okuduğunu sorduklarında, Türkeş şöyle demişti: “O şiir Kurtuluş Savaşımızın destanıdır ve güzel Türkçe ile yazılmıştır. Ayrıca ben Nazım’dan o şiiri okumakla sol kesime zeytin dalı uzattım. Sertliklerin, menfi bakışların ortadan kalkmasına hizmet etsin diye okudum. Ülkenin birliğı bütünlüğü için bu ayırım ve cephe görüntüsü ortadan kalkmalıdır. Buna hizmet etsin diye okudum.”¹⁰

Bu sıralarda kartelci medya devamlı olarak Türkeş’i parlatıyordu. Medyanın büyük gazeteleri *Sabah*’ta, *Hürriyet*’te ve TV kanallarında Türkeş’in hayat hikayesi yayınlanıyor ve artık değıştiğı iddia ediliyordu. Oysa Türkeş değışmemişti. Değışen, medyanın, daha doğrusu basının ardındaki tek elci sermayenin tutumuydu.

Türkeş’ten sonra genel başkanlık koltuğına oturan Devlet Bahçeli, Türkeş’in değıştiğı iddialarına karşı şunları söylemişti: “30 yıllık ülkücülük hayatımızda, 10 yıllık da merhum liderimizin mesai arkadaşı olma şerefini yakalamış bir kişı olarak ifade ediyorum. (...) Başkanlık divanı üyeliğı, genel sekreterlik, genel başkan yardımcılığı yapmış bir kişı olarak ifade ediyorum.(...) Merhum Türkeş’in düşüncelerinde, hedeflerinde, ilkelerinde hiçbir değışiklik olmamıştır. Bu konuda ben şahsen çok emin olduğum kanaatindeyim. Ancak merhum liderimizi 12 Eylül sonrasının bu yumuşak, uzlaşmacı, diyalog kapıları açık bir siyasi anlayış içerisinde çok daha iyi

9. Age, s. 355 10

10. Age, s. 358-359

anladılar ve merhum liderimizin gerçek yönlerini görmeye başladılar. Bu sebepten dolayı bazı insanlar Türkeş Bey'in değiştiği iddiasını ortaya attılar. Hattı zatında Türkeş Beyi anlamak, kavramak imkanı bulan insanlar onun gerçek düşüncelerini görünce farklı olduğunu zannettiler. Yoksa hiçbir değişiklik yoktur.”¹¹

24 Aralık 1995 genel seçimlerinde partiler yeni ittifak arayışlarına girdi. ANAP, BBP'yi kendi listelerinden göstererek parlamentoya soktu. MHP ise DYP ile ittifak görüşmelerinde anlaşamadı. Türkeş DYP ile birlikte seçime girme karşılığında 75 milletvekili istemiş, Tansu Çiller ise 50 milletvekili önermişti. Bunun üzerine MHP seçimlere tek başına girdi ve % 8.5 oy almıştı. Türkeş bu seçimde MHP'nin yüzde on barajı aşarak parlamentoya gireceğine inanıyordu. Bu nedenle DYP ile sıkı bir pazarlık yapmıştı. Bu nedenle 1 Ağustos 1995'de kendisi için düzenlenen “Politika 30 Yıl” toplantısında dava arkadaşlarına verdiği “Şükran Belgesi”nde “Siz davamızın asli elamanları olarak, bugün Türk siyasi hayatından silinmeyecek şekilde yükselmekte olan Milliyetçi Hareket iktidarını görmektesiniz” diye yazılmıştı.

Bu dönemde MHP'nin artık önü açılmış gibiydi. MHP 27 Mart 1994 yerel seçimlerinde %7.96 oy almıştı. Bu oy oranı 12 Eylül öncesinden yüksekti ve artık MHP'nin atağa geçtiğini gösteriyordu. Bu seçimler sonunda MHP 7 İl, 56 İlçe ve 55 Belde belediye başkanlığını kazanmıştı. MHP'nin 26 Eylül 1989 erken yerel seçimlerinde % 4.2 oranındaki oy oranını 24 Aralık 1995 genel seçimlerinde % 8.5 yükseltmesi faşist hareketin savaş ve savaş rantı üzerinden geliştirdiği ırkçı ajitasyon ve propagandanın etkili olduğunu gösteriyordu. Kirli Savaş'ın etkilerinin çok yönlü olarak hissedildiği 1990 yılından itibaren MHP oylarını istikrarlı bir şekilde yükseltmeye başlamıştı.

MHP'nin yükselmesini hazırlayan koşullar iki etmene dayanıyordu. Biri, dış Türkler sorunuydu. Sovyetler Birliği'nin ve Doğu Avrupa'nın parçalanmasının ardından Türki Cumhuriyetlerin bağımsızlığına kavuşmasıydı. Bu durum, Turancılığın daha gerçekçi

11. Age, s. 367

bir fikir olarak sunulabilmesinin koşullarını yarattı. Ülkücülüğün ortaya çıkış koşullarını hazırlayan ilk etmen olan “Dış Türkler” meselesinin 1990’ların hemen başında emperyal duyguları da besleyebilecek düzeyde ortaya çıkmıştı. MHP, uzun yıllardan beri soyut planda savunduğu Turancılık ilkesini daha somut bir proje olarak geliştirmeye başladı. İkincisi de, Kürt Sorunu’nun terör sorununa indirgendiği, insan haklarından bahsetmenin bölücülükle eşdeğer görüldüğü bir savaş ortamında Türk milliyetçiliğinin yükselmesi idi. Kürt göçlerinin yoğun olduğu batıdaki büyük kentlerde ve özellikle Akdeniz ve Ege illerinde MHP’nin oy patlaması yapması, savaşın yarattığı Kürt göçüyle de ilgiliydi.

Devlet, savaşın ilk döneminde (1991’a kadar) PKK’ye karşı bölgede İslami Hareket’i kullanmıştı. Ancak bu süreçte Siyasal İslam’ın gelişme ve güçlenme seyri göstermesi üzerine devlet, faşist harekete doğru yöneldi. Bu amaçla, bölgede korucular ve bazı aşiretler MHP’lileştirildi. MHP bölgede bizzat mülki amirler tarafından örgütlendirildi. Bu dönemde Türkes’te sık sık, “Bize fırsat verseler, bu savaşı 6 ayda durdururuz” şeklinde açıklamalar yaparak, 12 Eylül öncesinde olduğu gibi “Devlet güçlerine yardımcı olma” taktiğini yeniden uygulamaya koydu.

PKK’nin silahlı mücadeleye başladığı 1984 yılından itibaren sürmekte olan savaşta MHP her yönüyle devlet ve devlet güçlerinden yana taraf oldu. Özel Tim’e MHP’nin referansları ile eleman alındı ve Özel Tim neredeyse tümüyle faşistler tarafından oluşturuldu. Savaşın polis ve asker içinde MHP’ye faşist ajitasyon ve propaganda imkanları tanındı. Asker cenazeleri törenlerinde, asker uğurlamalarında, futbol maçlarında ve ulusal bayramlarda ülkücü faşistlerin ırkçı-şoven gösterilerine izin verildi. MHP, asker aileleri ile kurduğu ilişkiler kanalıyla, ırkçı ve şoven ajitasyonu kasabalara, köylere, mahallelere ve evlere kadar Anadolu’nun her yanına taşıdı. Savaşın en çok etkilenen kesim olan gençlik üzerindeki ajitasyonunu da esas olarak savaş ve savaşın çok yönlü toplumsal tahribatı üzerinden yürüttü.

3. Türki Cumhuriyetlerle İlişkiler

1992 yılında Demirel Başbakan olarak Türki cumhuriyetlerine yaptığı geziye Türkeş'i de götürmüştü. Bu gezi Azerbaycan'da Ebulfez Elçibey'i destekleyen ve her türlü yardımı esirgemeyen Türkeş için iyi bir fırsat oldu. Türk dünyası ile hemen yeni ilişki imkanları arayan Türkeş, devlet kanalıyla Azerbaycan'la, Çeçenistan'la, Türkmenistan'la ve hatta Çin'in Uygur bölgesiyle ilişkiler kurdu. Türkeş'in yalan ilişkiler kurduğu, her türlü maddi ve manevi yardım yaptığı iki lider Cehar Dudayev ile Ebulfez Elçibey'di. Elçibey Türkeş'i dünya Türklüğünün lideri olarak görüyordu. Türkeş, Azerbaycan'da Halk Cephesi tarafından yaygın olarak kullanılan "kurt işaretini" de bu sırada keşfederek bunu kısa zamanda partiye benimsetti.

Azerbaycan'da Halk Cephesi iktidardayken Ermenilerle Karabağ sorunu çıkınca Elçibey Türkiye'den yardım istemiş ve devlet bunu bir şekilde yapmaya başlamıştı. Bu sırada Türkeş Ülkü Ocakları Genel Başkanı İrfan Özcan, daha sonra Ülkü Ocakları Genel Başkanı olan Atilla Kaya (Kaya Azeri olduğu için özellikle seçilmiştir) ile birlikte iki kişinin daha olduğu 4 kişiyi Elçibey'e gönderdi. Türkeş, bu dört kişiyle şöyle talimat verdi: "Elçibey iktidarı bizim için, Türk dünyası için Türkiye için bir fırsattır. Gidin Elçibey'le görüşün. Size, bir eğitim kampı kurmanız için yer versin. Eğitim kampında gerekli hazırlığınızı yapın. Kampa, Türkiye'den askerliğini komando olarak yapmış arkadaşları götürün. Türk Dünyası ile Türkmenistan ve Özbekistan'daki milliyetçi teşkilatlarla temasa geçin. Oradan gençleri getirip eğitin. Hem teşkilatçılığı öğrensinler, hem teorik ve pratik eğitim görsünler."¹²

Bakü havaalanında Halk Cephesi temsilcilerinin karşıladığı 4 kişilik heyet Elçibey'le görüşürdü, Ancak Elçibey projeye ne evet, ne de hayır dedi. Bunun üzerine dörtlü heyet Bakü'den Grozni'ye geçerek Çeçenistan Cumhurbaşkanı Cehar Dudayev'le görüştü. Aynı zamanda bir asker olan Dudayev projeyi destekleyerek kamp yeri, silah, erzak ve ayrıca eğitici hocalar verdi. Bakü'ye dönen heyet bir

12. Age, s. 365

süre çalıştıktan sonra, Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan sınırının kesiştiği yerde bulunan Tovuz kentinde kamp yeri belirledi. Burası Sovyetler Birliği döneminden kalma bir izci kampıydı. Türkeş bu kampa askeri eğitim vermesi için “Hamit Hoca” lakabıyla tanınan özel kuvvetlerde görev almış emekli bir astsubayı gönderdi. Gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra kampa ilk planda Türkiye’den 35 ülkücü, Halk Cephesi’nden 30 Azeri, Özbekistan’dan ve Türkmenistan’dan da 15 kişi katılmıştı. Kampın adını Türkeş “Rüzgar Kampı” olarak koymuştu. Kampta eğitilenler Ermeni mevzilerine ve Gürcistan üzerinden Ermenistan’a gelen yardım konvoylarına sabotajlar yapmaya başladı.¹³ Bu gelişmeler olurken Türkiye’den yardım isteyen Elçibey’e uçaklar dolusu silah ve mühimmat gönderildi.

1993 yılı sonbaharında Gence’de isyan başlatan Suret Hüseyinov iki koldan Bakü’ye ve Tovuz’a yürüdü. Bakü’ye giren Hüseyinov, Elçibey’i Cumhurbaşkanlığı makamına bırakıp Nahcivan’a gitti. Aliyev’de, Nahcivan’dan gelip Cumhurbaşkanlığına oturdu. Suret Hüseyinov ise Başbakan oldu. İktidar değişince Rüzgar Kampı kapandı, daha doğrusu kapatıldı. Aliyev’in görevlendirdiği bir Albay, Atilla Kaya’ya “Bütün arkadaşlarınızla Azerbaycan’ı terk edin” demişti. Bunun üzerine Türkiye’den gelenlerin önemli bir bölümünü gönderen Atilla Kaya Bakü’de kalarak ve Halk Cephesi ile birlikte direniş örgütlemeye çalıştı. Fakat 4 ay sonra Kaya yakalanarak sınır dışı edildi.¹⁴

Türkeş, 1994’de başlayan Rus-Çeçen savaşında da Cahar Dudayev’e yardım etti. 1994 yılında İstanbul’a gelen Dudayev’le görüşen Türkeş, her türlü desteğin sağlanması için gerek hükümet ve gerekse ABD elçisi ile temas kurdu. Ayrıca parasal ve maddi yardım toplanması için kampanya başlattı.

1995 yılında Aliyev’e karşı, Azerbaycan Özel Kuvvetler (OMON) Komutanı Rövsan Cavidov tarafından bir darbe girişimi oldu. Rüzgar Kampı içinde yardımcı olan Cavidov Türkiye’ye ge-

13. Age, s. 292

14. Age, s. 297

lerek Özel Timciler, Türkes ve başka kişilerle görüştüğünde işin içine “derin devlet” girdi. Böylelikle durumu öğrenen Demirel, gelişmelerden Aliyev’i haberdar etti. Bunun üzerine Aliyev darbeyi bastırarak Cavidov’un öldürülmesini sağladı. Susurluk Raporu’nda geçen ve İsrail’den ithal edilen kayıp silahların bir kısmı bu darbe teşebbüsü sırasında Bakü’ye gönderilmişti. Yani Rüzgar Kampı işi sadece Türkes’e ait ve devletten habersiz bir iş değildi. Devlet, Aliyev’i başından beri desteklemiş ve ancak Aliyev duruma hakim olduktan sonra bu tutumundan vazgeçmiştir.¹⁵

4. 28 Şubat Müdahalesi’nde Türkes’in Tavrı

1995 Genel Seçimlerinde % 8.5 oy alarak seçim barajını aşmayan MHP, 28 Şubat Müdahalesi sırasında parlamento dışındaydı. 1995 seçimlerinden sonra tekeli sermaye ile Ordu’nun ısrarlı talepleri üzerine Anavatan Partisi ile Doğru Yol Partisi’nin ANAYOL koalisyonu kuruldu. Anavatan Partisi lideri Mesut Yılmaz’ın başkanlığında dönüşümlü olarak ve ilkinde Yılmaz’ın Başbakan olduğu bu koalisyon dışarıdan DSP tarafından destekleniyordu. Ancak koalisyon hükümeti, Doğru Yol Partisi lideri Tansu Çiller ile Mesut Yılmaz’ın arasında başlayan kişisel gerginlik ve söz düellosu sonucu 6 ay sonra, yani sıra Tansu Çiller’e gelmeden bozuldu. Uzun süren yeni hükümet arayışlarından sonra Necmettin Erbakan başkanlığında REFAHYOL hükümeti kuruldu. Bu hükümet döneminde başlayan Kemalist laiklik karşıtı icraatlar, orduyu ve diğer tüm Kemalist güçleri harekete geçirdi. Genelkurmay çeşitli yol ve yöntemlerle hükümeti yıpratmaya başladı ve 28 Şubat 1997’de hükümete yaptırımları içeren 18 maddelik MGK bildirisi yayınlandı. Ardından hükümet istifaya zorlandı ve yerine ordunun desteğinde yeni bir hükümet kuruldu.

28 Şubat Kararları öncesinde generallerden müdahale tüyosunu alan Türkes, bir gece Erbakan’ın evine giderek kendisini uyarıştı.

15. Aslan Tekin, *Milliyetçi Harekete Yeni Dönem ve Devlet Bahçeli*, s. 73, Acun Yayınları, Nisan-1998 İkinci Baskı-İstanbul

O zamanlar MHP’de Genel Sekreter Yardımcısı olan Akkan Suver bu olayı şöyle anlatıyor: “Rahmetli Türkeş’in ölümünden üç, 28 Şubat sürecinden iki ay önceydi. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel Ankara’da yeni yıl (1997) resepsiyonu verdi. O zaman MHP’nin basından sorumlu genel sekreter yardımcısıyım. Türkeş’le resepsiyona beraber gittik. Resepsiyon sırasında bir ara bir köşeye çekildik. Yanımıza üç tane genç general geldi. Bunlar merhum Türkeş’e hayırlı yıllar diledikten sonra, ‘Efendim siz bir duayensiniz. Bu hükümete söylemiyor musunuz, 180 kilometre hızla duvara vura-caklar’ dedi. Türkeş o anda bir şey söylemedi. Köşk’ten çıkışımızda arabada, ‘Tarih tekerrür ediyor’ dedi. Demokrat Parti milletvekil-lerinden Sait Bilgiç Türkeş’in Turancılık davasından arkadaşıydı. 1960’da Isparta milletvekiliydi. 1960’ta ihtilalden bir süre önce Türkeş, Sait Bilgiç’e, ‘Sen Demokrat Parti’den istifa etsene’ diyor. Sait Bey, ‘Niye istifa edeyim. Batan gemiyi fareler terk eder. Ben bu gemiyi terk etmem’ diyor. Aradan bir ay geçiyor, ihtilal oluyor. İhtilal olunca Sait Bey, Türkeş’e ‘En iyi arkadaşımın, beni niye uyarmadın?’ diyor. Türkeş de ‘Daha nasıl uyarsaydım?’ cevabını veriyor. Köşk çıkışında bu olayı anlatıp ‘Tarih tekerrür ediyor’ dedi. Bir hafta sonra, Türkeş sahurda Erbakan’ın evine gitmiş. Ertesi gün, efendim dün akşam Erbakan’a gitmişsiniz dedim. ‘Evet gittim’ dedi. ‘Yahu bir şey olursa bunlar partileri kapatırlar, benim ömrüm bir daha parti kurmaya yetmez. Onun için gittim Erbakan’a, bu işten vazgeç, bu yolun sonu yok, sonunda hepimizi sıkıntıya sokacaksın dedim’ dedi.”¹⁶

Bu süreçte Genelkurmay Başkanı ve ordu kuvvet komutanları,

16. 28 Şubat süreci öncesinde Türkeş, Erbakan’ı uyarmış! 5 Aralık 2005 tarihli *Aksiyon* dergisinde Faruk Mercan’la söyleşi. www.haber3.com, erişim tarihi 9 Aralık 2016)

*. Akkan Suver, 5 Haziran 1981’de 15 günlük olarak çıkmaya başlayan ve 15. sayısından itibaren haftalık yayın haline gelen *Yeni Düşünce* dergisinin sahibi. MHP yönetiminde Türkeş’in en yakınında olan kişi olarak biliniyor. Türkeş’in 14 Nisan 1997’de ölümünden sonra MHP’den ayrılan Suver, uzun zamandan beri de Marmara Vakfı (Marmara Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı) başkanlığını yapıyor.

emir ve komuta zinciri içinde Milli Güvenlik Kurulu'ndaki konumlarına dayanarak 12 Mart 1971 Muhtıra Darbesi'ne benzer tarzda bir askeri müdahale yaptı. Komutanların "Postmodern" askeri darbe olarak niteledikleri 28 Şubat Kararları, öncesinde ve sonrasında toplumda "laik ve antilaik" saflaşma yarattı. Türkeş, REFAHYOL hükümeti ile hükümet arasındaki gerginliğe sessiz kaldı ve adeta ortada durarak taraf olmamaya çalıştı. Ancak giderek ibrenin kendisine doğru döndüğünü fark edince, geleneksel milliyetçi ve muhafazakar tutumunu korumaya çalışarak, ordu ve laik kesim tarafında saf tuttu.

28 Şubatçılar, Siyasal İslam'ı geriletme çabalarını sürdürürken MHP'ye karşı cepheden bir tutum almadı ve hatta RP'ye karşı MHP'nin güçlendirilmesine çalıştı. Bu amaçla, Milli Güvenlik Siyaset Belgesi (MGSB)'inde "İrkçi milliyetçiliğin ve ülkücü mafyacılığın tehlikesine işaret ederek" MHP'yi de bu yeni Konseptte göre davranmaya zorladı. MHP ise, hiç vakit geçirmeden parti içinde bir tasfiye hareketine girişti. Başta Ülkü Ocakları olmak üzere (çok sayıda Ülkü Ocağı Şubesi ya kapatılmış ya da adı kötüyü çıkmış yöneticileri değiştirilmişti) parti örgütünde adı mafyaya bulaşmış olanları tasfiye etti. Ayrıca, yeni MGSB Kopsepti'ne uygun olarak Türkeş, ırkçı milliyetçilik söylemini değiştirerek Atatürk milliyetçiliği söylemine yöneldi.

Bu yeni tutumuyla 28 Şubatçılarla uzlaşan Türkeş, Büyük Birlik Partisi'nin Siyasal İslam'la yakınlaşmasının tam tersi bir rotada yol almaya başladı. Daha doğrusu Siyasal İslam ile arasındaki mesafeyi açarak 12 Eylül öncesine benzer yeni bir rol üstlendi. Aynı muhafazakar ve milliyetçi kitleye dayanan ve bu yeni süreçte Siyasal İslam'ın ordu tarafından düzen sınırları içine, başka bir deyişle hizaya çekilerek geriletilmesinin kendisini güçlendireceğinin bilincinde olan Türkeş, 12 Eylülcülerin devletin resmi ideolojisi haline getirdikleri Türk- İslam Sentezi doğrultusundaki faaliyetlerine de ağırlık verdi.

Bu amaçla, ülkücü kadroların saç, sakal ve bıyıkları gibi bazı biçimsel kararlarla imaj değiştirerek, siyasal arenada merkez sağda başlayan boşluğu doldurma çabalarına yöneldi. Öncelikle de, 12

Eylül dönemi sonrasında merkez sağ partilerine kaptırdığı eski kadrolarını yeniden toparlamaya ve kendisini ciddi bir iktidar alternatifi olarak sunmaya başladı. 1995 seçimlerinde RP'nin benzer taktiklerle kazandığı seçim başarısı Türkeş için iyi bir örnek teşkil etmiş ve böylelikle 1999 genel seçimlerinde atak yapmaya hazırlanıyordu.

TÜRKEŞ'TEN BAHÇELİ'YE MHP'NİN DÖNÜŞÜMÜ

“MHP’yi köklerinden koparacak bir değişimi değil, Türkiye’yi ileriye götürecek bir gelişimi hedefliyoruz” (Devlet Bahçeli)

1. Türkeş’in Ölümü ve Siyasal Miras Kavgası

a. Türkeş’in 32 Yıllık Siyasal Liderliği

12 Eylül 1980 askeri müdahalesine uygun ortamın hazırlanmasında ‘anarşi ve terörü’ tırmandırarak aktif rol alan MHP, müdahaleden sonra bunun karşılığını alamadı ve müdahale ile hızlı yükselişinin önü kesildi. Eğer askeri müdahale yapılmasa ve seçimlere gidilmiş olsaydı, MHP oylarını artırmaya devam edecek ve siyasal arenadaki etkisini daha da artıracaktı. Bu bakımdan, 12 Eylül Askeri Müdahalesi MHP’ye karşı olmamasına rağmen, MHP’ye de dokundu. 12 Eylülcüler devleti ve toplumu yukarıdan aşağıya doğru yeniden düzenleme çabalarına bağlı olarak MHP’yi de teşhir ve tecrit etmek için yargıladı.¹ Böylelikle “sağa da sola da karşı” oldukları imajını yaratmaya çalıştı. Kenan Evren, bu durumu “Kurunun yanında yaş da yanar” şeklinde dillendirmişti.

Türkeş 12 Eylül Askeri Müdahalesi’nden haberliydi ve diğer parti genel başkanlarının aksine, müdahalenin niteliği anlaşıldıktan sonra teslim olmuştu. Ancak, o güne kadar devletin koruyucu ve kol-

1. Aslan Tekin, *Alpaslan Türkeş’in Liderlik Sırları*, s. 275-276, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000

layıcılığına soyunmuş ve her fırsatta devlet güçlerine yardımcı olduğunu iddia etmiş olan bir faşist hareketin karşısına bir anda “Anarşi ve terörü engelleme” iddiasıyla 5 kişilik ordu yüksek komuta heyeti çıkmış ve bir gecede iktidarı ele geçirmişti.

12 Eylül yargılamaları ile MHP Askeri Cunta tarafından yıpratılmıştı. Bu da ülkücü kadroların devlete olan güvenlerini sarsmış ve özellikle Ankara Mamak Cezaevi’nde uygulanan “Karıştır-Barıştır” pasifikasyon projesinde devrimcilerle aynı kefeye konulan ülkücü kadrolar devlete karşı küstürülmüştü.² Türkeş, bu dönemi ‘Ordu-Millet-Devlet’ kaynaşmasını kesintiye uğratan bir tür “Fetret Devri”ne benzetmişti.

Türkeş 12 Eylül’den sonra da hareketi yeniden topladı ve 1987 seçimlerinden itibaren MHP’nin yeni bir yükselme dönemine girmesini sağladı. MÇP, 28 Eylül 1987 Erken Genel Seçimleri’nde % 3.5 oy, 26 Eylül 1989 Erken Yerel Seçimleri’nde de % 4.2 oy almıştı. 20 Ekim 1991 Genel Seçimleri’nde MÇP, RP ve IDP (İslahatçı Demokrat Parti) arasında yapılan Seçim Bloğu 60 milletvekili çıkardı. 60 milletvekilinin 17 tanesini MÇP aldı. 27 Mart 1994 Yerel Seçimleri’nde ise MHP % 7.96 oy alarak yükselişini sürdürdü. 24 Aralık 1995 genel seçimlerinde MHP % 8.5 oy alarak % 10’luk barajı aşma noktasına kadar geldi. 18 Nisan 1999 Genel Seçimleri öncesinde yeni koalisyon hükümetleri için MHP “anahtar parti” olarak gösterilmeye başlanmıştı.

Türkeş’in kendisine bir varis seçmeden ani ölümü, milliyetçi hareketin bir süre ‘Kargaşa dönemi’ yaşamasına neden olsa da hareket dağılıp parçalanmadı. Türkeş’in yerine aday olan Devlet Bahçeli ülkücü geçmişi, Türkeş’le yakınlığı, teorik ve siyasal birikimi, eğitimi, liyakati vb. nedenlerden MHP’nin yeni lideri oldu. Hareketi kısa zamanda toparlaması ve koalisyonla da olsa iktidar olması Bahçeli’nin milliyetçi ve mukaddesatçı camia içinde prestij kazanmasını sağladı. Faşist hareketin Bahçeli önderliğinde kısa zamanda toparlanması ve 18 Nisan seçimlerinde % 18 oy alarak atak yapması, onun siyasal ve örgütsel anlamda gücünün göstergesi olmuştu.

MHP'nin bu düzeyde oylarını artırması ani bir durum değişikliğinin sonucu değil, kendi tarihsel süreci içinde oluşan gelişme dinamikleri ile olmuştur. Bu süreçte, politika arenasında her zaman önemli olan konjonktürel gelişmelerin iyi değerlendirilmesi ve sürece uygun yeni siyasal taktiklerin geliştirilmesinin payı da vardı. Kuşkusuz bu uzun tarihsel sürecin yaşanmasında Türkeş'in belirleyici rolü oldu. Bütün faşist hareketlerde olduğu gibi, Türkiye'de Ülkücülük olarak ifade edilen bu hareketin doğuşunda, gelişmesinde ve yükselmesinde liderin konumu ve devamlı olarak yüceltilen kişiliği çok önemlidir.

Türkeş'in kendisine bir varis seçmeden 4 Nisan 1997 günü ani ölümü, öncelikle yerine kimin geçeceği sorusunu ortaya çıkardı ve MHP'nin bir süre "Kargaşa dönemi" yaşamasına neden oldu. 1993 yılında Muhsin Yazıcıoğlu'nun ayrılması sırasında Türkeş'in tartışılmaz liderliği ve karizmatik kişiliği nedeniyle fazla bir sarsıntıya neden olamamıştı. Ölümünden sonraki veraset kavgaları sırasında Tuğrul Türkeş'in Aydınlik Türkiye Partisi (ATP)'ni^{*3} kurması, Alpaslan Türkeş'in adını çağrıştırmasına rağmen bir bölünmeye yol açmadı.

Bahçeli'nin liderliğe gelmesinden yaklaşık iki yıl sonra MHP'nin 18 Nisan seçimlerinde ciddi bir atak yapması, onun siyasal ve örgütsel anlamda gücünün göstergesi ve yeni liderliğinin hareketin tabanında daha kolay kabul edilmesini sağladı. Bu durum bir yandan hareketin ideolojik, siyasal ve örgütsel potansiyelinin göstergesi olurken, bir yandan da hareketin örgütsel sürekliliği ve kesintisiz siyasal faaliyeti için hayati önemde olan kendini yeniden üretme potansiyeli taşıdığı anlamına geliyordu.

Türkeş'in 50 yıllık askeri ve siyasi geçmişi, kendi çizgisinde kararlı ve tutarlı bir şekilde istikrarlı bir mücadele sürdürmesi ve karizmatik kişiliğinin Türk milliyetçiliğinin simgesi haline gelmesi vb. nedenler onu faşist hareketle özdeşleştirmişti. Türkeş'in ölümün-

*. ATP, Alpaslan Türkeş'in adının ve soyadının baş harflerini çağrıştırarak "Alpaslan Türkeş Partisi" olarak lanse edildi.

3. Aslan Tekin, *Milliyetçi Harekette Yeni Dönem ve Devlet Bahçeli*, s. 37-38, Acun Yayınları, Nisan-1998 İkinci Baskı- İstanbul

den sonra, devletin sahip çıkması ve devlet töreni düzenlenmesi, Anıt Mezar yaptırması gibi olgular, bu niteliğinden kaynaklandı. Türkiye'nin yakın tarihine bakıldığında devlet için bu kadar yüceltilecek ve sahip çıkılabilecek düzeyde bir başka milliyetçi ve muhafazakar politik lider olmamıştı.

b. Bahçeli'nin liderliği ve MHP'nin yeni imajı

Türkeş'in 4 Nisan 1997'de geçirdiği kalp krizi sonucu Ankara'da vefat etmesinin ardından 18 Mayıs 1997'de yapılan Olağanüstü Kurultay'da MHP 32 yıl sonra ikinci genel başkanını seçti. Tuğrul Türkeş, Ramiz Ongun, Muharrem Şemsek, Devlet Bahçeli, İbrahim Çiftçi, Enis Öksüz'ün aday olduğu kongrede bir tür miras kavgası yaşandı. Kürsü işgaline kadar varan olaylar çıktı ve kongrede seçim ertelendi. Yapılan ilk tur oylamada çok sayıda aday vardı: Alparslan Türkeş'in oğlu Tuğrul Türkeş, Devlet Bahçeli, Ramiz Ongun, Enis Öksüz, Muharrem Şemsek ve İbrahim Çiftçi. İlk turda Türkeş 412, Bahçeli 359, Ramiz Ongun 231, Enis Öksüz 104, Muharrem Şemsek 80 ve İbrahim Çiftçi 13 oy aldı. Ancak ilk oylamada sonuç alınmadı. İkinci tur oylamada diğer adaylar Devlet Bahçeli'nin lehine çekildiklerini açıklayınca çıkan kavgaya sonucu kurultay ertelendi. Türkeş'i desteklediği için Ülkü Ocakları Genel Başkanlığı'ndan istifa eden Azmi Karamahmutoğlu sahneye çıkarak, "Yaşasın hainler için illegalite. Bunu fert olarak başlatıyorum. Burada yapılan pazarlıklı kurultayı tanımıyoruz. Türkeş nerede biz orada" dedi. 6 Temmuz'da kaldığı yerden devam eden kurultayda, seçimin ilk turunda Bahçeli 1193 delegeden 697 oy alarak genel başkanlığa seçildi. Tuğrul Türkeş ise 487 oyda kaldı.

Kurultayda asıl yarış Devlet Bahçeli ile oğul Tuğrul Türkeş arasında yaşandı. Diğer adaylar Tuğrul'a karşı ilk turda en yüksek oy alan adayın lehine ikinci turda çekilme kararı almıştı. Böylelikle Tuğrul Türkeş ve Devlet Bahçeli arasında Kurultay öncesi başlayan ayrışma, saflaşma ve tasfiye süreci oğul Türkeş'in Aydınlik Türkiye Partisi'ni (ATP) kurmasına kadar devam etti. 1993 yılında Muhsin

Yazıcıoğlu'nun ayrılarak Büyük Birlik Partisi (BBP)'ni kurması sırasında A.Türkeş'in tartışılmaz liderliği ve karizmatik kişiliği nedeniyle fazla bir sarsıntıya neden olmadı ve ölümünden sonraki veraset kavgaları sırasında Tuğrul Türkeş'in ATP'yi kurması da ciddi bir bölünmeye yol açmadı. Bahçeli'nin ülkücü geçmişi, Türkeş'le yakınlığı, eğitimi, liyakati vb. nedenlerden dolayı Tuğrul Türkeş'ten daha avantajlı konumdaydı. Bahçeli'nin hareketi kısa zamanda toparlayarak iktidara getirmesi, yeni liderliğinin tartışılmaz olarak kabulünü yaratmıştı. Adaylar arasında favori görülen ve milliyetçi camiada Türkeş'in yerine en uygun görülen Ramiz Ongun'du. Ancak Bahçeli'nin diğer adaylar arasında farklı bir yeri vardı. Bahçeli'nin MİT'in adamı olduğuna ilişkin çekincelerine karşın Türkeş, onu üniversitedeki görevinden ayırmış, MÇP ve daha sonra da MHP'de Genel Başkan yardımcılığına getirerek hareket içinde yükselmesini sağlamış ve BBP'nin oluşum sürecinde de önemli görevler vermişti.

Şefkat Çetin, Bahçeli'nin MÇP ile başlayan partili hayatına ilişkin sunları söylüyor: "Biz 1987'de hapisten çıktık. O dönem Muhsin Yazıcıoğlu, ben, Mehmet Ekici, Hasan Çağlayan, Yaşar Yıldırım yani eski Ülkü Ocaklı Başkanları bir araya geldik. Dönemin şartlarını değerlendirdik. Hürriyetimizden fedakarlık yaptığımız hareketin ehil ellerde olması gerektiği noktasında hemfikir olduk. Rahmetli Başbuğumuzun da o zaman talebi vardı: 'Partiye katılın' diyordu. Partiye katılma kararı aldık. Devlet Beyin de partiye katılmasını istedi. Bir dönemin genel başkanları olarak devlet beye 0 heyet olarak gittik. Devlet bey Başbuğun talebini emir kabul etmişti. Hepimiz partinin yetkili organlarında görev aldık. En çok koşturan insanlar olduk ki, o dönemin şartlarında yiyecek ekmeğe muhtaçtık. Çoğumuzun evlenme ve askerlik problemi vardı. Kendi özel problemlerimizi halletmemiş insanlar olarak Anadolu'yu karış karış dolaştık. O dönemin şartları içerisinde Devlet bize kol kanat gerdi."⁴

Şefkat Çetin Bahçeli'nin kişiliği ve önderlik rolü konusunda da şöyle diyor: "Devlet bey karizmatik liderin ön planda olması gerek-

tiğine inanır. Devlet bey bu töreyi uygulamıştır. Mesela Devlet Bey basın önüne çıkmamıştır. Hiçbir kurultayda onu mikrofonda görmemişsinizdir. Ama liderin bulunmadığı toplantılarda da mikrofona çıktığında bütün camianın takdirini toplayan iyi bir hatiptir, iyi bir teşkilatçıdır, iyi bir yönlendiricidir. MHP'nin, il genel meclis üyeleri, belediye başkanları, il, ilçe, belde yöneticileri, bütün teşkilat birimindeki yönetici kadrosu, üç tur halinde eğitim çalışmasına tabi olur. Devlet bey bunlarla birebir görüşürdü. Yani teşkilat mensuplarının eğitilmesinde ve yönlendirilmesinde genel başkan yardımcısı olarak sorumlu olduğu birim o idi. Dolayısıyla bütün teşkilat tarafından tanınan kişi idi. Basın önüne çıkmadı ama o teşkilatın yakından tanıdığı bir isimdi. Bu kadar oy almasına bazı kesimler çok şaşırdı”⁵

Bahçeli'nin liderliğindeki MHP, öncelikle iktidara yumuşak bir geçiş yaptı ve bir yıllık icraatında ılımlı ve ülkenin ulusal çıkarlarını savunur görünen bir politika izleyerek kazandığı toplumsal meşruiyeti daha da güçlendirdi. MHP'nin bu tutumu, tekelci sermaye ve 28 Şubatın sözcüleri tarafından bilinçli bir şekilde yeni bir değişim/dönüşüm şeklinde lanse edildi. Kartelci Medya da bunu bir kampanya halinde sürdürdü. Faşizmi polisin, jandarmanın, gardiyanın şahsında ve copunda sanan ya da faşizme karşı mücadeleyi sadece seçim yarışı olarak gören ve onu sadece parlamentodaki gücüyle değerlendiren bazı solcular, sosyalistler ve CHP'liler de bu illüzyonun etkisinde kaldı. Oysa MHP'nin ideolojik ve siyasal hattı Türkiye tarafından oluşturulduğu 9 Işık İlkeleri doğrultusunda aynen devam ediyor ve sadece yeni konjonktürel gelişmeler dikkate alınarak bazı biçimsel değişiklikler/makyajlar yapılıyordu. Yani bazı kesimler tarafından iddia edildiği ve beklenildiği gibi MHP değişmemiştir.

Bahçeli, MHP'nin değişmediğini ısrarla ve birçok kez savundu. Bu durumu net bir şekildi 11 Mayıs 2000 tarihinde STAR gazetesine verdiği röportajda şöyle açıkladı:

“Yıllardan beri bir takım algılamalar var. Şimdi ona göre de size

karşı bir sual yöneltiyor, değıştiniz mi değışmediniz mi? Bizde herhangi bir değışiklik yok... Ama tabi dünya değışiyor. Değışen dünyanın Türkiye'ye yansımaları var. Türkiye, 30'lu, 40'lı, 50'li yılların Türkiye'si değil. Toplumun kendi dinamiğıyle zaten bir değışim yaşıyor. Sosyoekonomik gelişme buna katkı sağlıyor. Artık şunu söylüyoruz, varoluş gayemizi unutmadan, temel kabullerimizi reddetmeden, bu değışimi milliyetçi perspektifle nasıl yorumlayıp, oradan bir parti politikası üretebiliriz, ona bakıyoruz. Onun için 90'lı yılların Türkiye gündemine taşınmış olan konuda MHP'nin getirdiğı yorum, geçmişle değeriendirildiğinde bir değışiklik vardır gibi algılanmaması lazım." MHP yönetimine rağmen Cumhurbaşkanlığına aday olan Sadi Somuncuoğlu da kendisine karşı alınan tutum nedeniyle 2 Mayıs 2000'de *Radikal*'e verdiği demeçte: "Partide, şahsi kararlarına itirazsız uyulmasını isteyerek sağlamaya çalıştıkları imaj, otorite ve disiplin aldatıcı, uyum ve uzlaşma ise sahtedir" demişti.

Sadi Somuncuoğlu olayıyla partinin zedelenen imajını düzeltmek için harekete geçen Bahçeli, 13 Mayıs 2000'de bu yönde uygulanacak yeni stratejiyi açıkladı. Öncelikli hedefin, "Merkez partisi imajını toplumda yerleştirerek tek başına iktidara gelmek" olduğunu belirten Bahçeli, kurmaylarından tabana mesaj verme amacıyla kendilerine zarar verecek davranışlardan ve açıklamalardan kaçınmalarını istedi. İl ve ilçe teşkilatlarına MHP'nin yeni yapılanmasını üstlenebilecek kişilerin getirilmesini isteyen Bahçeli, büyük kongrede de "partiye zarar vermeyen, merkez partisi kimliğini taşıyabilecek kişilerin" vitrine getirileceğini açıkladı.

2. MHP'nin Seçim Zaferi ve Ecevit Koalisyonu

Bahçeli önderliğinde kısa zamanda toparlanan ve 18 Nisan seçimlerinde ciddi bir atak yapması MHP'nin uzun yıllardan sonra ulaştığı siyasal ve örgütsel anlamda önemli bir başarının göstergesi oldu. Bahçeli bir önceki seçimde (1995) % 8.5 oyla barajı zorlayan bir MHP devralmıştı. 18 Nisan seçimlerinde Bahçeli'nin yapacağı tek şey sadece yüzde 1.50'lilik bir puan artışıyla % 10 seçim barajını

aşmaktı. MHP'nin seçimlerdeki tek taktiği bu olmalıydı, aksi takdirde Bahçeli'nin genel başkanlığı ve MHP'nin geleceği tehlikeye düşebilirdi. Nitekim Bahçeli seçimlerden önce sık sık "MHP'yi meclise sokacağım. Barajı aşacağız. Aksi takdirde MHP Genel Başkanlığı'ndan istifa edeceğim."⁶ diyerek parti tabanını ajite etmişti. "Şu andaki siyasi konjonktür MHP'nin önünü açmıştır" diyerek bu iddiasını kanıtlamaya çalışmıştı. Bu seçimde MHP barajı aşamamış olsaydı Bahçeli gerçekten de istifa etmek zorunda kalabilir, parti yeni bir kargaşa dönemine girebilir ve hatta son kongrede devam eden saflaşma yeni bir bölünmeye yol açabilirdi.

Bu süreçte Siyasal İslam'ı geriletme çabalarını sürdüren 28 Şubatçılar, MHP'ye karşı cepheden bir tutum almadı ve birbirine yakın tabana hitabeden RP'ye karşı MHP'nin güçlendirilmesine çalıştı. MHP de, yeni Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi konseptine uygun olarak ırkçı milliyetçilik söylemini hızla değiştirerek Atatürk Milliyetçiliği söylemine yöneldi. 28 Şubat'ın yarattığı siyasi konjonktörde MHP'nin önünün açıldığının ve merkez sağda ortaya çıkan boşluğun doldurulabileceğinin farkında olan Bahçeli, 18 Nisan seçim propagandasını bu boşluğu doldurmak ve oligarşi adına yeni bir misyon üstlenmek üzerine kurmuştu.

Seçimler öncesinde yapılan kamuoyu anketlerine göre MHP'nin oylarının % 13 civarında olduğunu vurgulayan Bahçeli, % 18'lik bir sonucu kendisi de beklemiyordu. Ancak MHP bir atak yaparak oylarını bir önceki seçime göre % 100'den daha fazla artırmıştı. Bu durum MHP tabanında şaşkınlığa yol açarken, tüm sağ ve sol kamuoyunda geniş bir yankı yarattı. 18 Nisan seçim sonuçlarını herkesten daha farklı ve gerçeğe yakın bir şekilde tahmin eden KONDA başkanı Tarhan Erdem'in sosyopolitik değerlendirmesi daha ilginçti. CHP'li olan Erdem, MHP'nin aldığı oylar üzerine 20 Nisan 1999 günü şu tahlili yaptı:

"MHP oylarını dört yılda nasıl iki katından fazla artırdı? Başka deyişle, 1995'teki 2 milyon 300 bin oy nasıl oldu da 18 Nisan'da 5 milyona çıktı? Dün akşamdan başlayarak bu suallerin cevaplarını

duymaya başladık. Geçen seçimde MHP'ye oy veren 2 milyon 300 bin seçmenin, 1 milyon 700 bini bu seçimde de MHP'ye oy verdi. Geri kalan 500 bin seçmenin bir kısmı (yaklaşık 170 bini) bu seçimde FP'ye oy verdi, bir o kadarı da ANAP ve DYP'ye oy vermeyi uygun buldu. Bazılarının oylarıysa BBP'ye gitti. Vefat etmiş olanlar dışında, geri kalanlar da bu seçimlerde belirtmediğim partilere oy verdi veya seçime katılmadı. 1995 seçimlerinden bu yana seçmen kütüğüne 3 milyon civarında genç seçmen yazıldı: Bunların yarısı, (yaklaşık 1 milyon 300 bini) bu seçimlerde MHP'ye oy verdi. Geçen seçimde RP'ye oy veren 6 milyon seçmenin 700 bini, ANAP ve DYP'ye oy veren 11 milyon seçmenin 1 milyon 100 bine yakını bu seçimlerde MHP'ye oy verdi. Geçen seçimde MHP'ye oy verenler: 1 milyon 800 bin. Geçen seçimde ANAP ve DYP'ye oy verenler: 1 milyon 100 bin. Geçen seçimde RP'ye o verenler: 700 bin. Yeni seçmenlerden: 1 milyon 300 bin. Diğer partilerden: 100 bin. Toplam 5 milyon. Hesap böyle de, asıl sorular şunlardı: Gençlerin yarısının neden başka partilere değil de MHP'ye gittiği; geçen seçimde RP; DYP ve ANAP'a oy veren 2 milyona yakın seçmenin neden kendi partilerinde kalmayıp, bu seçimlerde MHP'ye oy verdikleriydi.”⁷

Diğer bazı yazarların görüşleri de özetle şöyleydi: Mehmet Y.Yılmaz (*Radikal*): “Muhafazakar ve dinine bağlı Türk seçmeni eski RP'nin ve yeni FP'nin “Arapçı” görüntüsünden rahatsız olarak MHP'ye yöneldiler.” Umur Talu (*Milliyet*): “Türkiye siyaset coğrafyası açısından ‘parçalanmış’ bir ülke... Ve bu parçalanmaya karşılık güçlü bir meydan okuyuş ‘milliyetçilikten’ geliyor.” Yalçın Doğan (*Milliyet*): “DYP ve ANAP'taki gelişmeler sonrasında MHP bir dönem sonra merkez sağın asıl partisi olmaya soyunabilir.” Güneri Civaoglu (*Milliyet*): “Hem DSP hem MHP ‘milliyetçiliği vurgulayan’ partiler... MHP üç hilalle kimliğini çizmiş. DSP de din ve inanç konularında kırıncı olmamaya özen gösterdi. Ama ikisi de İslami siyaset için kullanmadılar.” Taha Akyol (*Milliyet*): “FP'den kopan muhafazakar oyları, MHP ve ‘dine saygılı laiklik’ sloganıyla da DSP almıştır. Milliyetçilik ANAP'tan ve DYP'den kopan oylar DSP'ye

7. *Milliyet* 20 Nisan 1999, www.milliyet.com, erişim tarihi 4 Ocak 2017

ve MHP'ye kolayca kanalizasyon etmiştir.” Emin Çölaşan (*Hürriyet*): “Halkın Kürtçülüğü ve bölücü teröre gösterdiği tepkidir.” Ertuğrul Özkök (*Hürriyet*): “Ne DSP eski DSP ne de MHP eski MHP'ydi. Her ikisinde de ileride farkına varacağımız önemli değişiklikler var. Bahçeli'nin başında olduğu MHP, 1970'lerin radikal partisinden çok farklı bir konumda bulunuyor.” Güngör Mengi (*Sabah*): “Çiller ile Yılmaz'ın birilerini aklamalarına yönelen öfke iki merkez sağ partiyi yıktı ve Devlet Bahçeli'yle daha ılımlı yeni bir kimlik kazanan MHP'yi, beklenmedik bir misyonla Meclis'e taşıdı”⁸

Bahçeli seçimlerden iki gün sonra, 20 Nisan 1999'da verdiği demeçte hükümetin kuruluşu için “Ben merkezli hareketten çok, ülke merkezli hareket etmek gerektiğini düşünüyorum” diyerek “Milletçi cephe” çağrışımı yapacak hükümet denemelerine girişmeyeceğini söyledi. MHP'nin DSP ile koalisyon kurabileceği mesajını veren Bahçeli, Ecevit'in önerisini kabul ederek üçlü koalisyon içinde yer aldı. Böylelikle Bahçeli, üçlü koalisyon hükümetiyle MHP'nin iktidara yumuşak geçişini sağlayarak parti hayatında yeni bir dönemi başlattı.

18 Nisan 1999 genel seçimlerinde Bülent Ecevit'in DSP'si oyların % 22.18'ini alarak birinci parti oldu ve 136 milletvekilliği kazandı. MHP oyların yüzde 18 oy alarak 129 milletvekili çıkardı. FP, oyların yüzde 15,41'ni alarak 111 milletvekili çıkardı. ANAP oyların yüzde 13.22'ni alarak 86 milletvekili çıkardı. DYP oyların yüzde 12.01'ni alarak 85 milletvekili çıkardı. Bağımsızların da 3 milletvekili çıkardığı bu seçimde, merkez sol oyların DSP'de toplanması CHP'yi askeri darbeler dönemi dışında ilk defa meclis dışına itti. Yüzde 8.71 oy alan Baykal liderliğindeki CHP, yüzde 10 seçim barajını aşamadığı için TBMM dışında kaldı.⁹

En fazla sandalyeye sahip partinin genel başkanı sıfatı ile 3 Mayıs 1999'da dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'den hükümeti

8. Latif Uğurtekin, *Gündemdeki MHP*, s. 56, Kamer Yayınları, İstanbul-1999

9. 1999 Genel Seçimleri, Vikipedi özgür ansiklopedi, erişim tarihi 4 ocak 2017

kurma görevi alan Bülent Ecevit, MHP ve ANAP ile görüşmelerde bulunarak bir koalisyon hükümeti kurma girişimlerine başladı. DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit, ikinci parti MHP'nin Genel Başkanı Devlet Bahçeli ve dördüncü parti ANAP'ın Genel Başkanı Mesut Yılmaz arasında 28 Mayıs 1999 tarihinde imzalanan 57. Cumhuriyet Hükümeti kuruldu. Koalisyon Protokolünde; "Milletimiz, bu tercihi ile, siyasi hayatımıza istikrarsızlık, çatışma ve kutuplaşma yerine, hoşgörü, uzlaşma ve işbirliği ortamının hakim olarak ülke sorunlarına istikrar içinde çözüm üretilmesini arzuladığını göstermiştir. Bu anlayıştan yola çıkan Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi, 57. Cumhuriyet Hükümeti'ni oluşturmak suretiyle, ülke sorunlarına çözüm üretme görev ve sorumluluğunu birlikte üstlenerek bir 'uzlaşma ve atılım hükümeti' olarak çalışmaya karar vermişlerdir"¹⁰

Bu hükümet, "milliyetçi solu" temsil eden DSP ile "milliyetçi sağ" temsil eden MHP'nin ayakları üzerinde durdu. Türkiye'de "normal" ya da "ara rejim" olsun hiçbir dönemde koalisyon hükümetleri içinde DSP ve MHP kadar uyum sağlayan partiler olmadı. Bu iki partinin uyumu, sadece ülkenin içinde bulunduğu konjonktürde istikrar sağlamak değil, ekonomik, siyasal, kültürel birçok konuda birbirleriyle keşilen bir siyaset tarzına dayanıyordu. MHP Genel Sekreteri Koray Aydın, MHP'nin artık 'toplumsal uzlaşmanın merkezi' haline geldiğini söyledi. Bu tutum, yıllardanberi 'toplumsal uzlaş' dan söz ederek ve gelişen toplumsal muhalefeti kendi potasında eritmeye çalışarak siyaset yapan Ecevit'i MHP ile aynı siyaset tarzında buluşturuyordu. 28 Şubat konjonktüründe iktidar olan ve ellerinde 28 Şubatçıların "açık çeki" bulunan bu üç partili koalisyon hükümeti, 28 Şubat Muhtırası'nın öngördüklerini uygulayarak orduya dayalı vesayetçiliğin ve icazetçiliğin tipik bir biçimini oluşturdu.

10. www.timeturk.com, 29 Mayıs 1999, erişim tarihi 3 Ocak 20017

3. MHP'nin 6. Kurultayı ve Bahçeli'nin Liderliğini Pekiştirmesi

Kurultayda beklenildiği gibi, tek aday ve tek listeyle seçime gidildi. Daha önce kamuoyuna Genel Başkanlığa aday olduğunu açıklayan Şerafettin Toperi tehdit edildiği gerekçesiyle adaylıktan çekildi. Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne başvurarak koruma isteyen Toperi, kongreye korumalar eşliğinde geldi ve yanına korumalarını oturttu. Daha sonra adaylıktan çekilen Toperi yaptığı açıklamada, "Beraber çalıştığımız insanların büroları basılmıştır. Basın danışmanımız araba ile gözleri bağlanarak kaçırılmış. Bir gün tutulduktan sonra çeşitli tehditlerle karışık uyarılar yapılarak bırakılmıştır" dedi.

Kongrede yapılan tüzük ve program değişiklikleri delegelere dağıtılmadı ve herhangi bir tartışılma yapılmadan oylanarak kabul edildi. Kongrede ikinci adamlık konusunda çekişme içinde olan Koray Aydın ve Şefkat Çetin taraftarlarının tek listeye karşı farklı tepkileri oldu. Koray Aydın taraftarlarının "Demokratikleşme diyoruz. Sonra da delegenin iradesine ipotek koyuyoruz. MHP'nin değiştiği tavırlarla ortaya konulmalıydı" şeklinde ki tepkisine karşın; Şefkat Çetin taraftarları "Eğer çarşaf liste olsaydı en az üç anahtar liste çıkacaktı. Bu da kongreyi karıştırabilirdi" dedi. Bahçeli'nin tek seçiciliğine karşı ve listeye girememe kaygısı olan bazı milletvekilleri de "Bir kongre heyecanı yaşanmıyor. İmaj değişikliği kıyafetle olmaz. Üç anahtar liste çıksa heyecandan başka bir şey yaşanmazdı. Burada Ş. Çetin'in çizilme korkusu rol oynadı" dedi.

Bahçeli daha önce belki on kez açıkladığı gibi, bu Kurultayda "Biz dün neyi söylüyorsak bugün de öyle. Değişmedik, değişmeyeceğiz. MHP'liler değişip başkalaşmazlar, ama gelişirler" diyerek, MHP'nin, 18 Nisan seçimlerinde ele geçirdiği avantajlı konumunu tek başına iktidar olma hedefine doğru geliştiriyor ve bu hedef doğrultusunda her türlü manevrayı başarıyla uyguluyordu. "Seçim ve meşruiyet kazanmak" amacıyla değiştiğini, merkeze kaydığını iddia eden koalisyon hükümetindeki faşist hareket, tarihsel örneklerinden de bilenen siyasal taktiklerle tek başına iktidar olmaya doğru koşuyordu. Ama

hala kendilerinin değiştiğini gizlemek ya da bunun farkında olmayarak MHP'nin değiştiğini söyleyenler, tarihsel yanılgılarını sürdürdü.

Türkeş'in eski danışmanlarından şimdi sağ liberal görüşleriyle tanınan *Radikal* yazarı Avni Özgürel, MHP'nın iki imajından söz ediyordu. Özgürel, MHP kongresini değerlendirdiği *Radikal*'deki köşesinde, "Ortalıkta iki MHP var, herkes meşrebine göre bunlardan birine bakıp hükme varıyor. Birincisi değişen, merkez partisi olduğunu söyleyen MHP: ikincisi kadrolaşmaktan ve iktidarı korumaktan başka derdi olmayan ve siyaset icabı söylemlerini, değiştirmiş MHP. Yaşanan süreçte, iki bakış açısına göre iki farklı portrenin de çizgilerini bulmak mümkün MHP'de" diye yazdı. Bu, eski bir MHP'linin (şimdi dışında da olsa) içeriden yaptığı bir tespitti.

Seçim zaferinden sonra partinin 6. Olağan Kurultayı yaklaşırken Bahçeli, MYK'da "Üyeliklerin yenilenmesi" kararını aldı. Alparslan Türkeş'in vefatına kadar yapılan 850 bin üye bir gecede silindi. Gerekçe olarak da "İktidar nimetlerinden faydalanmaya çalışanlar partimize sızmaya çalışıyor" denmişti. Ama asıl sebebin "büyüyen partiyi kontrol altında tutamamak endişesi" olduğunu o sırada bilenlerin sayısı azdı. Gücünün zirvesinde 5 Kasım 2000'de kongreyi toplayan Bahçeli'nin karşısında aday bile yoktu. 1301 delegenin oy kullandığı konrede 114 oy geçersiz sayılmış, 1187 oy ile Bahçeli Genel Başkanlık koltuğunu sağlamlaştırmıştı.

Kongre salonu, tam bir düzen ve disiplin içindeydi. Ne bir çekişme, ne bir tartışma ve ne de slogan yarışı vardı. Kadınlar son derece az ve önemli bir kısmı türbanlı olarak kendilerine ayrılmış haremlikte oturuyordu. Kongrede bütün delegeler ve izleyiciler eski komando disiplini ve ülkücü kabadayı tavırlarıyla değil, liseli öğrencilerin intizamıyla okul müsamerelerindeki yavrukurtlar gibiydi. Kürsüden gelen "başla komutuyla" tek bir sloganı "Devletin başına, devlet gelecek. Başbakan Bahçeli" atıyorlardı. Kısacası MHP faşist partilere yakışanı; A.Türkeş dönemine benzer şekilde, en "ciddi", en "huzurlu" en "disiplinli" bir kongre yapıyordu.

Salonda iki dev beze yazılmış iki slogan: "Sen doğmana bak güzel gün" ve "Biz bu ülkeyi karşılıksız sevdik" Her ikisi de sanki bir

sevda şiirinin dizeleri gibi dikkat çekiyordu. Sinevizyon gösterisi sırasında izleyiciler bölümünde oturan bir grup kurt gibi uluyordu. Sinevizyonda yer alan yavrukurt görüntüsü de Türkeş ile Bahçeli'nin görüntüsüne dönüşüyordu.

MHP İstanbul milletvekili Mehmet Gül gazetecilere, “Bu kongre böyle olacak. İktidarda bir geçiş süreci yaşıyoruz. Çekişmesiz, Genel Başkan'ımızın dediklerinin izinde bir kongre yapıyoruz. Bizde lider ne derse o olur” diyordu. Genel Başkan Yardımcısı Şevket Bülent Yahnici de “Program ve tüzük değişiklikleri kimseye dağıtılmadı, tartışmaya da gerek yok. Oylanır geçer” diyerek bu kongrenin niteliğini özetliyordu.

Bahçeli, Kurultay'a sunduğu 70 kişilik MYK listesine her kesimden insan aldı, fakat bu listeyle esas olarak kendi ekibini kurdu. D.Bahçeli'nin ekibinde mahkeme kararlarıyla suçları tescil edilmiş katiller, kontrgerilla örgütünde komutanlık yapmış emekli subaylar ve yakın arkadaşları akademisyenler vardı. Bahçeli'nin MYK'ya getirdiği meşhur bazı isimler şöyleydi: 16 Mart katliamının sanığı olarak yargılanan İstanbul Milletvekili Mehmet Gül, 12 Eylül öncesi Adana Ülkü Ocağı Başkanlığı döneminde adı birçok cinayete karışan Adana milletvekili Recai Yıldırım, 1970'de asteğmen Necdet Güçlü'yü öldüren İçel Milletvekili Ali Güngör, 12 Eylül'deki MHP davası sanıklarından Şefkat Çetin, Mustafa Verkaya, Ömer Haluk Pirimoğlu, Nevzat Köseoğlu, Haluk Kırcı'nın arkadaşı ve nikah şahidi Erzurum Milletvekili Cezmi Polat, Abdullah Çatlı ile yakın ilişkisi olan Çorum Milletvekili Vahit Kayırcı vb.

Böylelikle, bir önceki kurultayda “geçici” gözüyle bakılan Bahçeli MHP'nin manevi lideri Türkeş'in ardından tek lider olarak partiye damgasını vuruyordu. Kongrede Bahçeli üniversite kürsüsünden ders verir gibi bir üslupla yaptığı uzun konuşmasında “Tarihi kökleri olan hareketler, değişip başkalaşamazlar. Varlıklarını sürekli olarak korurlar. Ama gelişirler. MHP'yi köklerinden koparacak bir değişimi değil, Türkiye'yi ileriye götürecek bir gelişimi hedefliyoruz. Görevimiz ülkemizi yeni bir dirilişe, yeni bir medeniyete hazırlamaktır” diyordu.

Bahçeli, “Mevcut kadromuzla hükümet deneyimi kazanırken kitle partisi olma yolunda da adım adım ilerliyoruz” demişti. Bahçeli daha öncede MHP’yi ‘toplumsal uzlaşmanın merkezi’ olarak ifade etmişti. Bahçeli şimdi de MHP’yi bir ‘kitle partisi’ haline getirme çabasıyla aslında MHP’yi siyasetin merkezi yapmaya çalışıyordu. Bahçeli bu projesini daha 6 Temmuz 1997’de genel başkan seçildikten sonra *Türkiye* gazetesi ile yaptığı röportajda şöyle demişti:

“MHP Türk milletinin öz ve kök değerlerini, düşüncesinin altı yapısı olarak oluşturmuş, kabul etmiş olan bir siyasi partidir. Türk-İslam ülküsünde kaynağını bulan Türk milliyetçiliği fikrini esas alır. Bunun anlamı, bütün moral ve kültür değerlerini savunan, koruyan bir siyasi harekettir. O sebeple, merkezin ta kendisidir. MHP bir kanat partisi değildir. Bütün Türk milletine talip olan, Türk milleti ile bütünleşme arzusu taşıyan, bir siyasi partidir. Bu yönüyle de merkez kendisidir. Merkezin sağında ve solunda olduğunu ifade eden partilere “Merkez kimdir” sorusunun cevabını sormak lazım. Merkez MHP’dir.”¹¹

a. Bahçeli’nin Özgeçmişi Üzerine Birkaç Söz

Bahçeli, zengin bir aileden gelen, ortaokulu ve liseyi özel okullarda okuyan biridir. İlkokulu Osmaniye’de bitirdikten sonra ortaokulu Adana’da Özel Çukurova Koleji’nde yatılı olarak okudu. Liseye önce İstanbul’da Emirgan Akgün Koleji’nde başladı, daha sonra Etiler’deki Özel Ata Koleji’ne geçerek bu okuldan mezun oldu. Liseden sonra 1967’de Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi (AİTİA)’ne girdi.

Diğer okullara göre öğrenci sayısının bir hayli yüksek olduğu AİTİA’da o zamanlar iki kesim öğrenci okurdu. Bunlardan bir kesim, devam mecburiyeti olmadığı için gündüz işçi veya memur olarak çalışan ve yılsonu sınavlarına giren genelde fakir aile çocuklarıydı. Bu kesimin önemli bir bölümü özel sınavla giren Gündüz

12. Aslan Tekin, Milliyetçi Harekette Yeni Dönem ve Devlet Bahçeli, s. 77, Acun Yayınları, Nisan-1998 İkinci Baskı-İstanbul

ve Akşam Ticaret Liseleri'nden gelen öğrencilerdi. İkinci kesim ise, üniversite sınavından düşük puan aldıkları için diğer okullara giremeyen ve salt üniversite okumuş olmak için okula kayıt olan zengin aile çocuklarıydı. Bahçeli bu kesimden biriydi. Üniversite sınavından düşük puan almış olmalı ki, başka okullarına giremediği için bu okula kaydını yaptırmıştı.

Okulun devrimcileri, Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) ve bu federasyonun adını değiştirmesiyle oluşan Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu (Dev-Genç) üyeleri birinci kesimden gelen öğrencilerdi. İkinci kesimden gelenler ise daha çok sağcı ve hemşeri gruplaşmalarından (Adanalılar, Karslılar, Sivashlılar ve Doğulular olarak ün salmış gruplar vardı) oluşuyordu. Bu gruplar, okulda egemenlik kurmak ve öğrenci cemiyetini ele geçirerek kantini işletmek ve paso vermek gibi mali işler peşindeydi.

Okulda devrimciler çoğunlukta idi ve 1970 yılına kadar okul devrimcilerin egemenliğindeydi. Okulda 1965 yılında Ankara'da kurulan Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun şubesi olan AİTİA Fikir Kulübü vardı. 1970'den itibaren okulda Sosyal Demokrasi Gençlik Dernekleri Federasyonu (SDGDF), ardından Hürriyetçi Gençlik Dernekleri Federasyonu (HGDF) ve Ülku Ocakları boy göstermeye başladı. Bu sırada okula egemen olan Dev-Genç, SDGDF'nin okul faaliyetlerine itiraz etmedi. Okulun girişinde Dev-Genç'in panosunun yanında bu örgüte ait bir panonun asılmasına izin verdi. Ancak öğrencilerin akademik ve demokratik sorunlarından çok Adalet Partisi'nin gençlik örgütü gibi kurulan ve CIA faaliyetleri yaptığı bilinen HGDF ile MHP'nin gençlik örgütü olan Ülku Ocakları'nın ülkücü faşist faaliyetlerine karşı tutum aldı. Esas olarak öğrencilerin akademik ve demokratik hakları için mücadele ettiği için okullarda son derece etkili olan Dev-Genç aynı zamanda bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm şiarlarını dillendiriyordu. Bu nedenle kapitalizme, emperyalizme, sömürgeciliğe, şovenizme, faşizme ve gericiğe karşı kampanyalar şeklinde faaliyet sürdürüyordu.

AİTİA'nın bulunduğu bölge siyasal ve örgütsel çalışmalar bakımından çok stratejik bir bölgeydi. Beşevler denilen bu bölgede

çok sayıda okul vardı. AİTİA'nın arkasında Fen ve Eczacılık Fakülteleri, sağ yanında Yüksek Öğretmen Okulu ve Yurtları, karşısında İlahiyat Fakültesi, biraz ileride Gazi Eğitim Enstitüsü, Yüksek Teknik Öğretmen Okulları, Teknik ve Motor Sanat Okulları ve Yurtları bulunuyordu. Ülkücü faşistler ve dinci gruplar bu bölgeye özel bir önem verirdi. Çünkü bu okullardan mezun olanlar Sanat Okulları ile İmam Hatip okullarında öğretmen oluyorlardı. Eğitim Enstitüleri ve Teknik Okullara gelenler de özel sınavlar veya doğrudan Öğretmen Okulları ve sanat okullarından, daha çok da Anadolu'nun köy ve kasabalarından gelen fakir aile çocuklarıydı.

AİTİA, 1970 yılı sonbaharında ülkücü faşistler tarafından ve polisin desteğinde işgal edildi. Okulda yeterli güçleri olmadığı için işgali yapanlar esas olarak okul dışından gelen ülkücü faşistlerin militan kesimiydi. Bu işgalde Bahçeli'nin herhangi bir işlevi olmadı. Bu işgalden sonra Dev-Genç, okulu yeniden ele geçirmek için birkaç kez işgali kırma denemesi yaptı, fakat polisin okulda karakol kurması nedeniyle başarılı olamadı. Böylelikle işgal 12 Mart 1971 askeri müdahalesine kadar devam etti.

Bahçeli okuldaki siyasi ve örgütsel faaliyetlerde militan biri değildi. Daha çok geri planda olan, o zamanların zengin çocuklarında görüldüğü gibi takım elbise giyen ve kravat takan, sürekli olarak yanında avanesi ile dolaşan, arada bir okul kantininde boy gösteren biriydi. Yurtda değil, ailesinin Ankara'da satın aldığı bir evde yaşıyordu. Kendisine adana ağzıyla "Devlet ağa" denilmesinin nedeni zengin aile çocuğu olması ve çevresindeki insanları malimaddi bakımdan desteklemesiydi.

O dönemde AİTİA'da okuyan bazı isimler şöyle: Şaban İba, Hüdayi Arıkan, Mehmet Demir, Ahmet Türk, Aydın Güven Gürkan, Kemal Kılıçdaroğlu, Bedri Demir, Ali Beyköylü, Bahattin Günel, Haşim Kılıç, Mustafa Karadağ.

AİTİA'yı 1971'de bitiren Bahçeli, 1972 yılında okulun sağcı hocalarından ve kendisine "et kafa Aziz" lakabı takılan iktisatçı Prof. Dr. Aziz Köklü'nün asistanı oldu. Akademik kariyerinde ilerleyemeyen Bahçeli yaklaşık 10 yıl boyunca okulda "Okutman" olarak

görev yaptıktan sonra, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tezi kabul edilerek aynı üniversitenin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Politikası Ana Bilim Dalı'nda asistan öğretim üyesi oldu. 12 Eylülcülerin çıkardığı Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) kanununa göre AİTİA'nın Gazi Üniversitesi'nin bir fakültesi haline getirilmesinden sonra da "yardımcı doçent" statüsü kazandı.

1970-1971 yıllarında AİTİA Ülkü Ocakları ve Türkiye Milli Talebe Federasyonu Genel Sekreterliği görevlerinde bulunan Bahçeli, Ülkücü Maliyeciler ve İktisatçılar Derneği'nin (ÜMİD-BİR) üyesi oldu. Daha sonra, Üniversite Akademi ve Yüksekokullar Asistanları Derneği'nin (ÜNAY) kuruluşunda yer alarak bir dönem genel başkanlığını yaptı. 12 Eylül 1980'deki askeri darbesinin ardından derneklerin çoğu kapatılırken, Bahçeli'nin ÜNAY'ına dokunulmadı.

1971 yılında yapılan anayasa değişiklikleri ile kamu görevlilerinin sendika kurma hakları yasaklandığı için memurların bulunduğu tüm kurumlarda dernekler kurulmuştu. Öncülüğünü devrimci ve demokrat kesimin yaptığı bu örgütlenme sürecinde kurulan bu derneklerin karşısına MHP tarafından alternatif dernekler kuruldu. Bahçeli'nin kuruluşunda yer aldığı Üniversite Akademi ve Yüksekokullar Asistanları Derneği'ni (ÜNAY) bunlardan biriydi. Bu dernek, Tüm Üniversite, Akademiler ve Yüksek Okul Asistanları Derneği (TÜMAD)'ne karşı alternatif olarak kurulmuştu.

23 Şubat 1978'de Ankara Gölbaşı girişinde Bahçeli adına kayıtlı olan Reno marka bir arabanın bagajında 2 adet otomatik makinalı silah bulundu. Arabanın içinde 4 ülkücü vardı. Konuyla ilgili bu davada, Bahçeli'nin ifadesi bile alınmadı. Olayla ilgili olarak Bahçeli hiçbir zaman bu konuda bir açıklama yapmadı. 12 Eylül dönemindeki MHP yargılamalarında da Bahçeli'nin adı geçmedi.

Türkeş tarafından göreve çağırılması üzerine 17 Nisan 1987 tarihinde üniversitesindeki görevinden istifa eden Bahçeli, 19 Nisan 1987 tarihinde yapılan Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP) Büyük Kurultayı'nda parti yönetimine seçilerek Genel Sekreterlik görevine getirildi. MÇP ve MHP'nin yönetim kadrolarındaki görevi Genel

Sekreterlik, Genel Başkan Yardımcılığı, Merkez Yürütme Kurulu Üyeliği, Merkez Karar Kurulu Üyeliği, Genel Başkan Başdanışmanlığı oldu. Türkeş'in 4 Nisan 1997'de geçirdiği kalp krizi sonucu vefat etmesinin ardından 18 Mayıs 1997'de yapılan Olağanüstü Kurultay'da Bahçeli MHP'nin genel başkanlığına seçildi.

BAHÇELİ’NİN ÖNGÖRÜSÜZLÜĞÜ VE MHP’NİN HEZİMETİ

“Gideceğimiz nihai hakem; bu oyunları tezgâhlayan iç ve dış çıkar odakları değil, engin sağduyusuyla en doğruyu ortaya koyacak Türk milletidir. (Devlet Bahçeli)”

1. Ekonomik ve Siyasal Kriz

a. Ecevit’e Kumpas ve Erken Seçim Kararı

Her şey Ecevit’in hastalığı ile başlamıştı. Türkiye’nin en eski, en tecrübeli ve en karizmatik siyasetçisi hastalığı ile cebelleşirken Türk siyasetinde geçerli olan bir kuralla ahde vefasızlığın bir örneği daha sergilendi. Ecevit’in çok sevdiği bir sözcükle birileri “dügmeye basmış” ve sonrası çorap söküğü gibi gelmişti. Uzun yıllar boyunca inatla ve sabırla tek başına oluşturduğu partisini birileri karpuz gibi ortadan ikiye bölmüştü. Bu iş, yine siyasette birçok örneği görüldüğü gibi en yakınındakiler, onu bütün yönleriyle en iyi tanıyanlar tarafından yapılmıştı. Bu tür operasyonlar, tarihte genellikle kendilerine yer açmak için birinci adamları yücelten ikinci adamlar tarafından (bir örneğinin de Ecevit olduğu gibi) yapılırdı, ancak bu harekette ikinci adamlara yer olmadığı için üçlü bir çete tarafından gerçekleştirildi.

Erken seçim ve yeni oluşumun düğmesine basan “çetenin” IMF mutemedi Kemal Derviş son anda diğerlerini de satarak AKP’ye alternatif olarak yüceltilen CHP’ye gidince, yeni oluşum “yeni parti”

olamadı. Kitlelerin önüne/sofrasına sunulan “içi geçmiş karpuz”, ekonomik krizin öcünü alan kitleler tarafından bir seçim tekmesiyle çöpe atıldı. Parlamentoda ve hükümetteki gücünü yitiren Ecevit, Bahçeli’nin erken seçim ısrarına karşı direnemedi ve istemeyerek de olsa erken seçime gitmek zorunda kaldı. Ecevit’in ve MHP’nin hükümetten tasfiyesine yönelik olan yeni oluşumun içinde ve hatta tezgahçılarından biri olduğu söylenen Mesut Yılmaz’da bu süreçten umudunu kesince Bahçeli’nin erken seçim önerisini destekledi.

Türkiye’de siyasette bir basiretsizlik ve siyasal öngörüsüzlük örneği olarak tarihe geçen ülkenin gündemini ve geleceğe dönük siyasal yönelimlerini değiştiren bu erken seçim kararına yönelik gelişmeleri şöyle özetlemek mümkündür.

1-Parlamentoda AB yanlısı ve AB karşıtlığı temelinde bir saflaşma gelişince, hükümet içinde eskiden beri varolan uzlaşmazlık konuları ön plana çıkmıştı. Koalisyonun kuruluşundan beri “makul ve mantıklı” tutumlarıyla egemenlerin de güvenini kazanan MHP Genel Başkanı Bahçeli’nin briç oyununa benzer kontrun siyasette de “kumar ustası” olan Yılmaz tarafından tereddütsüz görüldü. Ecevit ise, tecrübelerinin sesine kulak vererek son derece isteksiz bir biçimde “bu oyunu” kabul etmek zorunda kaldı. Böylelikle her üç lider, yeni bir hükümet kuruluşunu engellemeyi ve Türkiye’de iktidardaki partilerin her zamanki avantajlı konumlarını kullanmayı tasarlayarak bir baskın seçim kararı aldı.

2-Ecevit’in hastalığı bu süreçte her şeyin tuzu-biberi olmuştu. Hastalığı üzerine Medya’da başlatılan siyasal ve hatta insani etik sınırlarını aşan kampanyaya rağmen Ecevit çekilmemekte ısrar edince DSP’nin karpuz gibi bölünmesi kaçınılmaz hale gelmişti. “Yeni oluşum” adıyla boy gösterenler, dört temel gelişmeye koşut olarak hazırlanan bir senaryonun aktörleri olarak ortaya çıktı. Bu oluşumun amacı da özetle şöyle belirlenmişti:

a) AB’ye uyum sürecini gerçekleştirecek yeni bir hükümet veya parlamento dengelerini değiştirecek seçimden sonra oluşacak yeni bir hükümetin unsuru olmak.

b) ABD’nin Irak operasyonuna sorun çıkarmayacak ve IMF pro-

gramını eksiksiz uygulayacak bir hükümet oluşumuna katkıda bulunmak.

c) Gelişmekte olan AKP'ye karşı "milli ve laik" alternatif oluşturacak yeni bir siyasal platform oluşturmak.

d) DSP'li, ANAP'lı ve bağımsız milletvekilleri için biraz daha önem kazanan seçimleri zamanında (veya 2003'te) yaparak seçim barajını aşmayı garantileyecek bazı atılımları gerçekleştirmek.

En büyük Medya kartelinin de içinde olduğu bu "yeni oluşum operasyonu"nun Cumhurbaşkanı, Genelkurmay, ABD ve AB tarafından desteklendiği "kurmay gazeteciler" tarafından ilan edilmişti. Kemal Derviş, Nisan ayından itibaren siyasete soyunacağından; Mayıs'tan itibaren de erken seçimden söz etmeye başlamış ve artık yeni bir rol üstlenmişti. Derviş, Haziran ayında da, Cumhurbaşkanı ve Genelkurmay Başkanı ile görüşüğünü ve siyasi belirsizliğin 3 hafta içinde sona ereceğini söyledi. Bu arada Hüsamettin Özkan'ın başbakanlığı dillendirilmeye başlandı ve Medya'da Ecevit'in siyaseti ve başbakanlığı bırakması için bir kampanya sürdürüldü. Yılmaz ise, kapalı kapılar ardında Ecevit'i çekilmeye zorlamıştı. Türkiye'nin en büyük Medya tekelinin patronu Aydın Doğan'ın Rodos ve Almanya toplantılarında da operasyonun planları açıktan dillendirilmişti. İçte Doğan Holding'in gazete ve televizyonlarında Derviş-Cem-Özkan üçlüsünün misyonundan söz edilmeye başlanmış ve bu yeni oluşum TÜSİAD, TOBB ve AB taraftarı vakıflar ve dernekler tarafından da açıktan desteklenmişti. Dışarıdan da ABD, IMF ve AB tarafından desteklenmiş ve bir şekilde siyasiler üzerinde baskı kurulmuştu. Durumun farkında olan Bahçeli devamlı olarak partisine karşı kurulan komplo-lardan, tasfiyeden söz ederken, Çiller de, bu yeni durumdan istifade ile başbakanlık hayalleri kurmaya başlamıştı. Çiller açıktan açığa "ABD'nin Irak'a müdahalesi sırasında ben başbakan olmalıyım" diyebilecek kadar işi ileri götürmüştü. Kısacası, bu siyasal operasyon adım adım ve önceden belirlenen bir plan dahilinde sürdürülmüştü.

Ecevit, bu yeni oluşumun "iç ve dış güçler tarafından bir komplo ile" gerçekleştiğini söylemiş ve eski karizmasına dayanarak kuyruğunu dik tutmaya çalışmıştı. MHP'nin dışlanarak yeni bir

hükümet kurulma senaryolarının ortaya çıkması üzerine, bu oyunu bozmak için harekete geçen Bahçeli atağa geçti. Ancak yeni bir seçimle istenmeyen milletvekillerini tasfiye etmeyi ve kendi konumunu güçlendirmeyi hesap eden Bahçeli, seçim sonrasını düşünmeksizin ağır bir sorumluluk üstlendi. Koalisyon ortaklarına ve özellikle Yılmaz'a karşı seçim kozunu kullanan Bahçeli, kendisinden çok şey öğrendiği ve güvendiği Ecevit'in uyarılarını dinlememekle büyük bir hata yaptığını sonradan fark etti.

Türk siyaset tarzında her zaman varolan kişisel inatlaşma, ulusal dar görüşlülük ve basiretsizlik, bir örneğini 1995 seçimlerinde Yılmaz ve Çiller arasındaki karşılıklı kontur siyasetinde gördüğümüz gibi, bu kez de Türkiye'nin en uzlaşmacı, en istikrarlı ve uzun süreli üçlü koalisyon liderlerinin başına iş açacağı benziyordu. Çok şey yaptıklarının övücüyle ve iddiasıyla aşırı düzeyde yıpranmışlıklarının farkında olmayan üç lider, her şeye karşın barajın üstünde kalacaklarının hesabıyla erken seçime soyundu. Türkiye'de giderek daha bilimsel yöntemlerle yapılan ve aslında egemenlerin beklentilerine göre kamuoyu oluşturma görevini de üstlenen anket şirketlerinin araştırmalarını bile dikkate almadan adeta birer at gözlüğü takınarak seçimlere gitmişlerdi. Sanki basiretleri bağlanmış olan bu üç lider, Fazilet Partisi'nden ayrılarak düzen sınırları içinde siyaset yapmak için egemenlere her türlü güven vermeye çalışan, henüz bir hükümette ve bir seçimde denenmemiş olan AKP ile geçen seçimde parlamento dışında kalan ve bu kez DSP'nin bölünmesiyle de şansı iyice açılan CHP'nin yararlanacağını kabullenmek istememişlerdi. Kuşkusuz, bu seçimlerin sonucu diğer partiler ve siyasal çevreler tarafından da öngörülememişti, çünkü ortaya çıkan sonuç bu kez seçmenin radikal bir değişim talebini yansıtmıştı.

b. MHP'nin Erken Seçim Israrı

2002 yılının Mayıs ayında başbakan Bülent Ecevit'in sağlık durumunun bozulması koalisyonda sarsıntıya neden oldu. Ekonomik gidişat yaşanan kriz nedeniyle iyi değildi. Bu nedenle ekonomi AB-

D'den getirilen IMF uzmanı Kemal Derviş'e teslim edilmişti. Yaşanılan bu kriz ortamında kendisinin bulunmadığı hükümet modelleri konuşulmaya başlanınca kalısyon ortağı MHP, Kasım 2002'de erken seçime gidilmesini talep etti. Bülent Ecevit'in başbakanı olduğu 57. hükümeti devirecek olan süreci MHP lideri Bahçeli başlattı. 7 Temmuz 2002'de "11. Kocayayla Türkmen Kurultayı"nda 3 Kasım 2002 tarihinde erken seçim yapılmasını istedi. MHP'nin bu önerisini koalisyondun diğler ortakları destekledi, daha doğrusu desteklemek zorunda kaldı. Zira koalisyondun bozulması halinde siyasal kriz derinleşecek ve yeni bir hükümet kurulması zorlaşacaktı. Bununu üzerine tatilde olan TBMM toplanarak iki önemli karar aldı: Bu kararlardan biri 3 Kasım'da erken seçim yapılması, ikincisi de Avrupa Birliği uyum yasalarının çıkarılmasıydı.

2001 ekonomik krizi, yani Kemal Derviş'in kurtarıcı olarak ABD'den gelmesi, daha doğrusu ABD tarafından Türkiye'ye gönderilmesi, Ecevit'in sağlık sorunlarının artması, DSP'de yaşanan istifalar ve MHP-ANAP çekişmesi, hükümetin devam etmesini engelledi. Mayıs 2002'de Ecevit'in yattığı hastanede yapılan liderler zirvesinden "Erken seçim yok" kararı çıktı, ama 2 ay dolmadan Bahçeli'nin "erken seçim" çağrısı, koalisyondun ortaklarını şaşırtmasına karşın, koalisyondun partileri erken seçime gitmekten kaçınmadı

Süreç, 9 Temmuz 2002'de Devlet Bahçeli'nin Ecevit'le Başbakanlık Konutu'nda görüşmesiyle başlamıştı. Bu görüşmede Ecevit, Devlet Bahçeli'ye, kendi başkanlığındaki mevcut hükümetin Nisan 2004'e kadar sürmesi isteğini yinelemiş, Bahçeli ise son ekonomik ve siyasal gelişmelerden sonra bunun mümkün olmadığını belirterek 3 Kasım'da yapılacak erken seçimin daha isabetli olacağında ısrar etmişti. Bu ısrar karşısında Ecevit, "O zaman bu önerinizi düşünelim" diyerek yeşil ışık yakmış ve sonunda iki lider konunun bir gün sonra yapılacak olan Bakanlar Kurulu sonrasındaki liderler zirvesinde ele alınması konusunda görüş birliğine varmışlardı.

Bahçeli, Ecevit'le görüşmesinin ardından partisinin Merkez Yönetim Kurulu'nu (MYK) olağanüstü toplayarak, gelişmeleri

değerlendirdi. Meclis'in 1 Eylül'de olağanüstü toplanması önerisini MYK'ya da onaylatan Bahçeli, toplantı çağrısının Meclis Başkanlığı'na verilmesi talimatını verdi. MYK toplantısından sonra basına 6 maddelik bir duyuruyu okuyan Bahçeli, halka, "Endişe edecek ve paniğe kapılacak bir durum yok" mesajı verdi. Bahçeli şöyle devam etti: "Biz, Koalisyon protokolüne bugüne kadar sadık kaldık, bundan sonra da sadık kalacağız. Meclis'in olağanüstü toplanması ve erken seçim Hükümet'te sorun oluşturmaz. Bizim, Hükümet'in Ecevit'in başkanlığında sürmesine bir itirazımız yok. Takdir Sayın Başbakan'ındır. MHP gelişmeleri yakından izlemekte, yanlış ve çarpık oyunların bozulması için elinden gelen bütün gayreti ortaya koymaktadır." Demokrasi dışı oyunlar tezgahlandığını savunan Bahçeli, "Gideceğimiz nihai hakem; bu oyunları tezgahlayan iç ve dış çıkar odakları değil, engin sağduyusuyla en doğruyu ortaya koyacak Türk milleti. Kimsenin kendini milli iradenin yerine koyarak Türkiye'yi sonu belirsiz maceralara sürüklemeye, siyasi arayışlara girmeye hakkı yok" dedi. Devlet Bahçeli, hükümetin durumunun ne olacağı sorusuna "Birkaç gün sabredip görelim" demekle yetindi.¹

Kitlelere vaat ettiklerini gerçekleştiremeyen, sözü ile eylemi çelişen MHP, iç çelişki ve bitmeyen iç çatışmalarının da etkisiyle iktidarda çok yıpranmıştı. Ancak kendi durumunun farkında olan MHP'nin beklentileri daha gerçekçi bir şekilde küçülme hedefine dayanıyordu. Bahçeli ve ekibi seçim politikalarını en kötü ihtimal olarak % 12-15 oy oranına göre konsolide etmeye çalışıyordu. Böylelikle Bahçeli MHP'yi gerçek tabanına oturtacak ve aynı zamanda da parti içinde kendi konumunu ve ekibini güçlendirecekti. 12 Eylül konjonktüründe doğan ve giderek misyonunu yitiren ANAP, Mesut Yılmaz'ın miras yiyici tutumuyla başlayan gerilemesini sürdürmüştü. Yılmaz'ın kişisel hırs ve inatlaşmaya dayalı politik manevraları, her taşın/yolsuzluğun altından çıkması, hem çevresini uzaklaştırmış ve hem de kendisini ve partisini kitlelerin

1. Hürriyet Haber, hurriyethaber.com, 10 Temmuz 2002, erişim tarihi 12 Kasım 2016

gözünde iyice yıpratmıştı. 1999 seçimlerinde az bir farklı barajı aşan ve bu seçimlerde artık söyleyecek pek fazla bir sözü kalmayan ANAP, son bir gayretle AB taraftarlığı politikalarıyla öne geçmeye çalışmıştı. Ancak, seçim platformunda AB üzerinden temel bir ayrışma ve saflaşma olmayınca ANAP en kötü sonucu, yani barajın altında kalmayı göze almıştı.

Aynı miras yiyicilik anlayışıyla ve politik tutarsızlıklarla partiyi yönetmeye çalışan Çiller’de DYP’yi benzer bir hezimete hazırlamıştı. Son anda Demirel’in desteği, DTP ve ATP’nin katılımları bir miktar canlanma yaratmış olsa da, hükümet dışında ve muhalefet konumunda olmasının avantajlarıyla seçim barajını zar-zor aşabilecek bir konumda bulunuyordu. Netekim bu seçimlerde baraja takılan tek parti DYP oldu. Diğer partiler ise tam bir siyasal hezimet yaşayarak baraja bile yaklaşmadı.

AKP’nin yükselişinin farkında olan Saadet Partisi (SP), Erbakan’ı devreye sokarak ve RP dönemine benzer bir politik hat izleyerek kendisine bir çıkış aradı. AKP rüzgarını durduramayacağını anladıktan sonra da çeşitli (BBP, HADEP) seçim ittifakları arayışına girmiş ve siyasal İslam’ın ahde vefalı oylarının bir kısmını alarak barajı aşamasa bile kendi varlığını koruyabilecek bir oy potansiyeline ulaşmayı amaçlamıştı.

3 Kasım seçim sonuçları, Türkiye’de bütün partilerin genel seçimlerde geçerli olan irrasyonel beklentilerini boşa çıkarmakla kalmadı, aynı zamanda Türkiye’nin seçim tarihinde bir milat yarattı. Ayrıca bütün düzen partilerine ve liderlerine tarihi bir ders oldu. Bu durum bize de, seçimlerden yenilgiyle çıkan düzen partilerinin liderleri için genel bazı değerlendirmeler yapma fırsatı verdi.

Ecevit; Türkiye’nin romantik burjuva aydın tipiyle tüm yaşamını politik kariyeriyle bütünleştiren lider tipi olarak onca badireler atlatmasına ve Türkiye’nin en tecrübeli politikacısı olmasına karşın, kendisiyle partisini de eriten politik lider olarak tarihe geçti. Türk büyükleri ansiklopedisinde yerine alacak olan Ecevit’in bu son durumu için bir halk deyişiyle, “kendi etti, kendi buldu” denilebilir, ancak hala bir kenara çekilme erdemini gösteremedi.

Bahçeli; aklınca bir oyunu bozayım derken “kendi paçasını bozan” adam oldu. Başka bir deyişle özdeyişe uygun olarak “evdeki hesabı çarşıya uymayan” müflis tüccara benzedi. MHP gibi parti liderlerinden beklenmeyecek tarzda istifa manevrası yapan Bahçeli, partisini ve Ülkü Ocakları’nı yeniden kurarak baş aktör olmanın hesaplarını yapıyor.

Yılmaz; partisinin erimesine bilerek göz yuman, “burnunun ucunu görmeyen”, duyguları ve içgüdüleriyle politik manevralarla bir dönemin ağzı laf yapan lider tipi. Kendi çapının ve misyonunun farkında olarak genel başkanlıktan istifa ederek bir kenara çekilmesini bildi. Şimdi, genç bir politika emeklisi gibi rahat rahat poker oynayabilir, abad ettiği ailesiyle daha çok ilgilenebilir, AB ve Alman taraftarlığının tadını çıkartabilir.

Çiller; Türkiye’nin ilk kadın başbakanı, ilkesiz ve tutarsız davranışlarıyla güvenilmez ve Amerikan tarzı politika sergileyen lider tipi. Politikadan gidişi de gelişi gibi tam bir Amerikan tarzıyla oldu, yıldız gibi doğdu ve sonra kayboldu. Çiller’in yerine geçen Mehmet Ağar, bu partinin artık ne hale geldiğini gösteriyor. Mehmet Ağar gibi bir adamı genel başkanı yapan böyle bir parti, olsa olsa artık bir ara rejim partisi olabilir.

Erbakan, 1969’dan bu yana islami hareketin siyasallaşmasında ve partileşmesinde etkili olan, rüzgar ekip fırtına biçmeyen adam. Bunca yılın kahrını çekti, ancak politik kariyerinin en üst noktasında bu kez askeriye’nin kadrine uğradı ve yaptığı işin “kaymağını” kendisi değil, talebeleri yedi. Olan biten onca şeye rağmen seçim sonuçları üzerine, o kendisine özgü üslubuyla “bu milli görüşün başarısıdır” diyerek gene unutulmayacak bir söz söyledi.

Ecevit ve Erbakan dışındaki diğer üç parti lideri, kendilerine son derece kolay bir şekilde sunulan mirası koruyamadılar ve siyasal tarihe bir tür mirasyediler olarak geçecekler. Bahçeli, Çiller ve Yılmaz, her üçü de ikinci adam konumunda değildiler, bu nedenle birinci adamları yücelterek kendilerine kolay yer açamadılar. Sadece kendi çapları ve kendilerine sunulan politik rolleri iyi ya da kötü oynayarak kendilerini var edebilirlerdi. Aslında bir tarihsel dönemin

yeni, genç ve dinamik unsurlar olarak boy göstererek önemli bir misyon üstlenmişler, ancak gerisini getirememişlerdi.

c. 3 Kasım Seçimleri ve İki Partili Dönem

3 Kasım 2002’de yapılan genel seçimde AKP yüzde 34.28 oyla 363 milletvekili çıkararak tek başına iktidar oldu. CHP yüzde 19.39 oyla 178 milletvekili çıkararak ana muhalefet partisi haline geldi. DYP yüzde 9.54 oyla, MHP yüzde 8.36 oyla, DSP yüzde 1.22 oyla, DSP’den ayrılanların kurduğu Yeni Türkiye Partisi (YTP) yüzde 1.15 oyla, ANAP yüzde 5.13 oyla, Genç Parti yüzde 7.25 oyla baraja takılarak parlamentoya giremedi. Oylarını önemli ölçüde artıran DEHAP yüzde 6.22 alarak barajı aşamadı. Fazilet Partisi’nin devamı olarak kurulan Saadet Partisi ise yüzde 2.49 oy aldı.² Böylelikle parlamentoda AKP ve CHP’den oluşan iki partili bir sistem ortaya çıktı.

3 Kasım 2002 genel seçimleri depremler ülkesi Türkiye’de adeta siyasal bir deprem yarattı. Türkiye bu seçimlerde bir çok ilki yaşadı: Örneğin, 1957 seçimlerinden bu yana ilk defa iki partili bir parlamento oluştu. 1991 seçimlerinden bu yana ilk defa bir parti tek başına iktidara geldi. Bir parti kuruluşundan kısa bir süre sonra katıldığı ilk seçimde tek başına iktidar oldu. İktidardaki bir partinin (DSP) 3.5 yıl sonra katıldığı erken bir seçimde oyları % 21’den % 1.5’a düştü. İlk defa iktidardaki koalisyon partilerinin hepsi birden parlamento dışında kaldı. İlk defa 3,5 yıl boyunca iktidarda kalan koalisyon partilerinin 3’ü birden (DSP, MHP, ANAP) parlamento dışında kaldı. Yüzde 10’luk seçim barajı nedeniyle oy kullananların yüzde 45.33’lük seçmen iradesi Meclise yansımada, yani seçmenlerin yüzde 45.33’lük oyu çöpe atıldı.

28 Şubat muhtıra derbesi konjonktürü devam ederken, 28 Şubat’ın “Bin yıl daha devam edeceği” söylemleri sürerken ve ordu içindeki cuntacı faaliyetler yoğunlaşırken, AKP tek başına iktidara gelmişti. Siyasal ve sosyal gelişmeler bir sistem veya bir rejim

2. Vikipedi özgür ansiklopedi, 2002 Genel Seçimleri, eşirim tarihi 9 Kasım 2016

değişikliğine yol açmadığına veya bir “devrimci kriz” durumu olmadığının göre, bu kadar önemli değişiklikler neden ve nasıl olmuştu? Özetle merkez sağın bölünmüşlüğü bu cephede yeni arayışları hızlandırmıştı. DYP ve ANAP arasında yapılmaya çalışılan birleşme/bütünleşme çabaları başarısız oluncaya, milliyetçi ve muhafazakar seçmen kitlesinin yönelimi, yeni bir rüzgar estiren AKP’ye doğru olmuştu. Merkez solda da bölünmüşlük sürmüş, önceki seçimde merkez solu toparlamış olan DSP’nin bölünmesi ve iktidardaki yıpranmışlığı, Baykal’ın liderliğindeki “milli ve laik” kesimin tarihi partisi CHP’nin atağa geçmesini sağlamıştı. AKP’ye karşı denge unsuru olarak vizyona çıkarılması CHP’nin şansını daha da artırmış, YTP projesinin başarısızlığı da buna eklenince CHP, ikinci parti konumuna yükselmişti. Seçmenlerin bu radikal değişimin nedenlerini dört noktada özetlemek mümkündür:

Birincisi, bu dönemde, merkez sağın bölünmüşlüğüne sürdürmesi yeni arayışları hızlandırmıştı. Merkez sağda (DYP, ANAP vb. mevcut partiler arasında) yapılmaya çalışılan toparlanma (birleşme/bütünleşme çabaları) başarısız oluncaya, milliyetçi ve muhafazakar seçmen kitlesinin yönelimi, yeni bir rüzgar estiren AKP’ye doğru olmuştu.

İkincisi; merkez solda da bölünmüşlük sürmüş, önceki seçimde merkez solu toparlamış olan DSP’nin karpuz gibi ortadan ikiye bölünmesi ve daha da önemlisi iktidardaki yıpranmışlığı, bu kesimin tarihi partisi CHP’nin atağa geçmesini sağlamıştı. AKP’ye karşı denge unsuru olarak vizyona çıkarılması CHP’nin şansını daha da artırmış, YTP projesinin başarısızlığı da buna eklenince CHP, ikinci parti konumuna yükselmişti. Ancak, merkez solun önceki seçimlere göre oy kaybetmesi ve oy kullanmayanların önemli bir kesimini bu kitlenin oluşturması, CHP’nin iktidar olmasını önlemişti.

Üçüncüsü; gerek AKP ve gerekse CHP birbirlerine yakın görüşleri savunarak seçmen kitlesinin karşısına çıkmış ve her ikisi de Derviş’in formüle ettiği “sosyal-liberal senteze” uygun politikaları savunmuştu. Üstelik AKP daha oportünist bir parti olarak ve aslında tam olarak ne dediği de pek anlaşılmayan bir portre çizmişti. Aslında her iki parti de kendi köklerine ve geleneklerine aykırı olarak (ve de

28 Şubat sürecine uygun bir şekilde) Türkiye’de iç ve dış koşullara göre yeniden düzenlenmeye çalışılan politik tabloya uygun düşen ortak görüşleri benimsemişti. AKP ve CHP bu ortak tutumlarını şu noktalarda özetlemek mümkündür: a) İMF’nin istikrar politikalarını. b) AB üyeliğini. d) ABD’nin Ortadoğu ve Avrasya politikalarını. c) ABD’nin ve tekelci sermayenin tercihi olan iki partili (biri sağ, diğeri sol görünümlü) tahterevalli sistemini. e) ABD, IMF, AB, Türk ege-menleri ve halk kitlelerine siyasal istikrar ve güven vermeyi.

Dördüncüsü; bu seçimler öncesinde sonuçlarını belirleyecek ko-numda olan “kararsızlar” büyük bir oran oluşturmuştu. Ülkenin temel sorunları etrafında sahici bir saflaşma ve ayrışma olmayınca (sistem içinde partilerin birbirlerinden farkı kalmayınca) kararsız-ların oranı yükselmişti. Kararsızlar seçimin son günlerinde (son hafta ve hatta son günlerde) netleşti ve bu da seçim sonucunu bek-lentilerin ötesinde daha farklı bir şekilde etkiledi. Seçimlere katılan siyasal partiler, son günlerde eski oy potansiyellerini korumaya razı olarak “ehven-i şer” tutumlara yönelmelerine rağmen, sonuçlar gene de onların rasyonel beklentilerinin ötesine geçti. Bu nedenle, AKP dışındaki bütün partiler (iktidar olmayı bekleyen CHP dahil) 3 Kasım gecesi unutamayacakları bir şok yaşadı.

28 Şubat müdahalesini destekleyen ABD, resmi adıyla “Genişletilmiş Ortadoğu ve Kuzey Afrika Girişimi” olan Büyük Or-tadoğu Projesi (BOP)’ni bu günlerde uygulamaya koymuştu. BOP, 1997’de oluşturulan “Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi”nin bir alt un-suru olarak kapsamlı bir “İslam coğrafyası” dönüşüm stratejisiydi. Başkan Clinton 1999 yılında TBMM’de yaptığı konuşmada, Orta-doğu ve İslam ülkeleri içindeki önemine değinerek Türkiye’nin “İlimli İslam imajı politikalarına” ve “İstikrarlı, demokratik ve laik bir İslam devleti” olması için ABD’nin her türlü desteği vereceğini söylerken, gerçekte bu projeden söz etmişti. 11 Eylül 2001’den sonra ABD’nin Ortadoğu, Afganistan ve Irak politikalarında Türkiye’nin önemi daha da artmış ve dolayısıyla Türkiye’ye verilmek istenilen yeni role uygun bir iktidar değişikliği ihtiyacı ortaya çıkmıştı. Bu nedenle Ecevit koalisyonu dağıtılarak erken seçime zorlandı. AKP,

ABD'nin uyguladığı toplum mühendisliği taktikleri ve 28 Şubat'ın ürünü olarak iktidara getirildi.

AKP'nin genel başkanı Erdoğan, siyasi yasağı nedeniyle seçimlere giremedi ve milletvekili seçilemedi. Bu nedenle seçim sonrası kurulan 58. Hükümet, Abdullah Gül'ün başkanlığında kuruldu. Bu hükümet, Erdoğan'ın siyasi yasağının kaldırılması için TBMM'ye yasa teklifi sundu. Yasa oy çokluğuyla kabul edildi, ancak dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından "özel, somut ve kişisel" olduğu gerekçesiyle veto edildi. Yasa teklifi değiştirilmeden ikinci kez meclise sunuldu. Tekrar kabul edilen yasa bu kez Sezer tarafından onaylandı. Böylece Erdoğan'ın milletvekili seçilmesinin önündeki hukuki engel ortadan kalkmış oldu.

Bu adımın ardından AKP, Erdoğan'ı hapse girmesine yol açan konuşmayı yaptığı Siirt'ten milletvekili çıkarmak üzere harekete geçti. AKP, Siirt'in Pervari ilçesinde 3 sandık kurulunun oluşturulmadığını ve 1 sandığın kırıldığını öne sürerek bu ildeki seçimlerin iptali istemiyle Yüksek Seçim Kurulu'na (YSK) başvuruda bulundu. YSK bu başvuruyu kabul etti ve 2 Aralık 2002'de Siirt seçimleri iptal edildi. Böylece TBMM'ye Siirt'ten giren 3 milletvekilinin (AKP'den 1, CHP'den 1, Bağımsız 1) milletvekillikleri düştü. Siirt seçimleri 9 Mart 2003 günü tekrar edildi ve seçime giren 4 parti arasından AKP oyların %84,8'ini alarak 3 milletvekili adayını da meclise gönderme hakkı kazandı. Hakkındaki siyasi yasağın kalkması sonucu milletvekili olmasının önünde engel kalmayan Erdoğan'la birlikte 2 milletvekili daha AKP sıralarından meclise girmiş oldu. Böylelikle Erdoğan 15 Mart'ta Başbakanlık koltuğuna oturdu.^{3*}

d. Siyasal İslam'ın Gücü ve AKP İktidarı

Menderes'ten bu yana da hiçbir parti başkanı Erdoğan kadar

3. www.sol.org.tr, erişim tarihi, 11 Kasım 2016

* Erdoğan'a milletvekilliği ve başbakanlık yolunun açılmasında CHP'nin ve dönemin CHP lideri Deniz Baykal'ın rolü, AKP'nin % 47 oyla ikinci kez tek başına iktidara geldiği 22 Temmuz 2007 seçimlerinin hemen ertesi>>>

mecliste büyük çoğunluğa ve tek başına hükümet olma şansına sahip olmamıştı. Ve hiçbir Türk Başbakanı veya parti genel başkanı, Tayyip Erdoğan kadar, Avrupa'nın bütün kapılarını bu kadar aşındırmamış ve Beyazsaray'da böylesine kabul görmemişti. AKP'nin kuruluş sürecinde Erdoğan'ın ABD'de 8 ay boyunca konuk edilerek adeta eğitilmesi ve desteklenmesi boşuna değildi. Hatırlanırsa, ABD eski başkanı Clinton TBMM'de yaptığı konuşmada, Türkiye'nin Ortadoğu ve İslam ülkeleri içindeki konumuna değinerek, "ılımlı İslam imajı politikalarına" ve "istikrarlı, demokratik ve laik bir islam devleti" olması için ABD'nin her türlü desteği vereceğini açıklamıştı.

11 Eylül'den sonra da ABD için "radikal İslam-ılımlı İslam" ayrımı önem kazanmış ve yeni başkan Bush'un Irak politikalarında Türkiye'nin önemi daha da artmıştı. Eğer Ecevit koalisyonu olsaydı, ne ABD'nin Irak politikaları ne Kıbrıs ve ne de AB politikaları böylesine rahat bir ortamda realize edilemezdi. "Ya istikrar ya kriz" sloganıyla yola çıkarak krizden çıkmanın kapısını aralayan ve bunun bedelini halkın desteğini yitirerek ödeyen Ecevit koalisyonunun

günü Zülfü Livaneli'nin *Vatan* gazetesine yazdığı yazıyla ortaya çıktı. Yazıya göre, 19 Aralık 2002 günü, yani Abdullah Gül başkanlığında 58. Hükümet'in kurulmasından tam 1 ay, Erdoğan'a milletvekilliği yolunun açılmasının önünü açan yasa tasarısının Cumhurbaşkanı Sezer tarafından veto edilmesinden sonra, Baykal, Livaneli ve bazı CHP kurmayları, CHP milletvekili Mehmet Sevigen'in evinde bir araya gelmişler. Bu görüşmede Baykal, Erdoğan'ın başbakanlık koltuğunda 2 ay bile oturamamacayacağını, çünkü "görüşleri gereği IMF ile anlaşma yapmaz, ekonomiyi zora sokar ve dayanamazlar" tezini öne sürdüğünü yazdı. Baykal ise basına yaptığı açıklamada "Tayyip Erdoğan'ın parlamentoya girmesine yol açmakla iftihar ettiğini, bunu demokrasinin gereği olarak önemsedığını ve karşı çıkanları önemsemediğini" dile getirmişti. Baykal daha sonra dönemin *Hürriyet* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'e, Beylerbeyi'ndeki gizli buluşmayı doğruladı. Erdoğan ile Baykal'ın 22 Şubat 2003 günü, yani Erdoğan'ın milletvekili seçilmesini sağlayan Siirt ara seçimlerinden 2 hafta önce, Beylerbeyi'nde buluştukları yönündeydi. Livaneli, Baykal ve Erdoğan'ın bu buluşmada gizli bir anlaşma yaptıklarını öne sürdü.

neden bir erken seçime zorlandığı şimdi daha iyi anlaşılmaktadır. Seçimlerden sonra AKP’li bir yöneticinin, düğmeye basarak erken seçim yolunu açan ve siyasal öngörüsüzlüğünün kurbanı olan Bahçeli’ye teşekkür etmesi boşuna değildir.

AKP’yi iktidara taşıyan olgulardan biri, DSP-MHP-ANAP koalisyonunun ekonomik krizden çıkış için gerçekleştirdiği işlerin kitlelerde yarattığı etki ise, ikincisi de Erbakan’ın yaklaşık 30 yıllık “milli görüş ideolojisi” ve iktidar olma stratejisinin yeni koşullara daha iyi uyarlanmasıdır. Bu durum amiyane tabirle, zor bir sürecin kahrını çekenler tasfiye oldu, sistemle uzlaşarak hükümet olanlar ise sefasını sürdürmeye başladı. Daha yolun başında olsa da AKP iktidarı ile yeni bir dönem başlamıştı. Türkiye’deki iç ve dış gelişmeler, Kıbrıs, Irak Savaşı, AB, ABD ve IMF ile ilişkiler, CHP’nin “milli ve laik” çizgideki geleneksel politikalara dönüşü, siyasal İslam’a karşı ordunun geleneksel tutumu ve parlamento dışında oluşacak muhalefet dinamikleri vb. AKP’nin geleceğini belirleyecek nitelikteydi.

Türk sağının ideoloji ve politikalarını üreten Aydınlar Ocağı’nın kurucusu ve eski genel başkanlarından Süleyman Yalçın, 1991 yılında “İmam-Hatip okulları Türkiye’de on binlerce insan yetiştiriyor. Bir süre sonra bunlar daha gür bir sesle çıkacaklar ortaya.”⁴ Süleyman Yalçın’ın bu öngörüsü bir süre sonra gerçekleşmiş, siyasal İslam’ın 1969’larda başlayan partileşme süreci uzun yıllar sonra iktidar olmasını sağlamıştı. Son 10 yıllık sürecin kısa özeti şöyledir: 1991 seçimlerindeki sağ ittifakın başarılı bir şekilde parlamentoya girmesinin ardından, 1995 seçimlerinden RP birinci parti olarak çıkmış; 28 Şubat askeri müdahalesiyle RP’nin iktidardan uzaklaştırılması ve kapatılmasının ardından yerine kurulan FP’nin bölünmesi sağlanmış ve bu bölünmeden doğan AKP, 3 Kasım 2002 seçimlerinde tek başına iktidar olmuştur.

Bu yeni durum 1950’lerden başlayarak günümüze kadar gelişen tarihsel sürecin geldiği bir aşamadır. 1950’lerden günümüze kadar gelen bir süreç içinde devlet, siyasal İslam’ın gelişip güçlenmesine

4. (Hıdır Göktaş-Ruşen Çakır, *Vatan Millet Pragmatizm*, s. 102, Metis Yayınları-1991) demişti.

yardımcı olmuştur. Özellikle 12 Mart ve 12 Eylül dönemlerinde Sosyalistlere ve Kürtlere karşı geliştirilen Türk-İslam Sentezi'ne dayanan politikalar, siyasal İslam'ın hızla gelişip güçlenmesine yol açmıştır. Bu nedenle, siyasal İslamın gücü Türkiye'de sistemin kendisinden, ordu, devlet ve siyaset yapısından kaynaklanmaktadır.

Süleyman Yalçın'ın öngörüsü onun müneccimliğinden değil, 12 Eylül'den sonra devlet ve toplum hayatına Türk-İslam Sentezi'nin egemen olmasını sağlayan eğitim ve kültür programlarını hazırlayan bir kurumun kurucularından olmasıdır. İkincisi, İslami hareket 1969'da başlayan siyasallaşma sürecini sistemli bir şekilde ve devletin desteğiyle sürdürerek bu günlere ulaşmıştır. Bu bağlamda AKP'nin bir anda ve tek başına iktidar olmasının yeterince anlaşılabilmesi için bütün bu sürecin, islami hareketin sosyal, sınıfsal ve siyasal niteliği araştırılmalıdır.

1960'lı yıllarda başlayan devletin Komünizme karşı İslami ideolojiyi ve cemaatları kullanmaya başlaması giderek siyasal İslam'ın kendi rotasında gelişmesini sağlamıştı. Bu süreçte, hızla eski İslami gelenekler, giyim-kuşam (erkeklerde takke, sarık, cübbe, şalvar, yakasız gömlek; kadınlarda çarşaf, türban, pardesü) değişmiş, Kuran kursları ve İmam-Hatipler çoğaldıkça 7 yaşından itibaren kız ve erkek çocukları İslami hayat tarzına göre yetiştirilmeye başlanmıştı. Yetmişli yıllarda Türkiye'nin bazı yerlerinde lokal olarak gelişen bu yeni yaşam tarzı, seksenli yıllarda iyice yaygınlaşmış ve doksanlı yıllardan itibaren de bütün ülkede yeni bir yaşam tarzına dönüştü. Doğum kontrolüne de karşı olan bu hareket fazla çocukta yaparak ve doğan her çocuğu İslami kurallara göre eğiterek yaklaşık 30 yıl içinde ülke nüfusunun önemli bir kesimini oluşturan İslami bir kuşak yaratıldı.

Bu sürecin doğal bir gelişmesi, eşarbin hızla türbana dönüşmesi ve bunun ticari bir meta haline de gelmesiydi. İslami cemaatların pragmatist yaklaşımlarıyla tesettür yerine ikame ettiği "Türban-Pardösü-Pantolon" modası muazzam bir pazar haline oluşturmuş ve bu dönüşüm İslami sermaye tarafından bir sanayi ve ticaret alanı haline getirilmişti. Türban-pardesü-pantolon ve bunu tamamlayan ak-

sesuarların satıldığı “tesettür mağazaları” ülkenin dört yanını kaplamıştı. * İslami sermaye bununla yetinmemiş, gıdadan, tekstile, beyaz eşyadan finans sektörüne kadar büyük yatırımlara girişmiş, özellikle yurtdışı (Avrupa’daki işçilerden makbuz karşılığı toplanan paralar ile Arap sermayesi) kaynaklı sermaye transferleriyle politik faaliyetinin arka planını oluşturan ekonomik yatırımları gerçekleştirmişti. İslamiyetin sınıfsal karakterine uygun ideolojik yönelimini devlet ve toplum hayatının bütün alanlarına sokmuş ve dinin dönüştürücü etkisinden olağanüstü derecede yararlanmıştı.

Bu bağlamda siyasal İslam yeni bir kuşak yetiştirdi. Bu yeni kuşak; 1- Harp Okulu dışında diğer bütün fakülte ve yüksek okulların İmam Hatip Liselerine açılmasıyla, 2- Çocukların çok küçük yaşlardan itibaren dini eğitime sokularak 10 binlerce Kuran Kurslarının ve hızla çoğalan camilerin bir tür dinsel örgütlenme aracı haline getirilmesiyle, 3- İslami sermayenin ve İslami cemaatların hızlı bir şekilde Medya’ya girerek dini ve kültürel faaliyetlerinin olağanüstü artmasıyla, 4- Dışarıdan İslam Ülkeleri (ve ABD) tarafından desteklenmesi ve büyük mali katkılarda bulunulmasıyla vb. gerçekleşti. 10 binlerce genç, “milli görüş” denilen bir ideoloji ile eğitilerek “mukaddesatçı ve muhafazakar” bir kuşak oluşturuldu ve bu kuşak bir süre sonra siyasette etkili oldu. 1919’dan başlayarak bugünlere kadar gelen siyasal İslam’ın bu oluşum süreci ve gücü

*. “Türban”, “Eşarp”, “Pardösü”, “Pantolon” sözcüklerinin hepsi de Fransızca’dan Türkçe’ye girmiştir. “Tesettür” ise Arapça’dır ve “kadınların örtünmesi” anlamına gelmektedir. Türbanla eşarbin her ikisi de başörtüsüdür, ikisi arasındaki temel farklılık, ebatları ve üretilen kumaşlarıdır. Fransız tarzıyla yaratılan bu yeni “Tesettür modası” hala geçiş sürecini yaşamaktadır. Bu modayı tam bir tesettür olarak kullananlar ile eşarbin yerine ikame edenleri, makyajları ve diğer modern aksesuarlarıyla birbirinden ayırmak mümkündür. Ancak, bu ayırım artık İslami geleneğin ve dinin “dönüştürücü” etkisiyle kadınlar için “başı açık” ve “başı kapalı” olarak yapılmaktadır. O halde, burada irdelenmesi gereken asıl sorun, kadınlar arasında yapılan bu İslami ayırmacılığın sınıfsal ve cinsel niteliği ile siyasal ve toplumsal tezahürleri olmalıdır. Bu nedenle siyasal İslam son 10 yılda

esas olarak Türkiye’de egemen olan kapitalist sistemin kendisinden kaynaklanıyordu.

2. Bahçeli İle Yola Devam

a. AB’ye Üyelik Süreci Sorunu

Bahçeli döneminde MHP, mitinglerle tabanını genişletme çabalarına girdi. PKK lideri Abdullah Öcalan’ın 15 Şubat 1999’da yakalanmasıyla ivme kazanan milliyetçilik dalgası, MHP’nin oylarını yükseltti. Bahçeli meydanlarda “Öcalan’ı ancak biz asarız” mesajını verdi. Öcalan’ın idam edilmesi çağrısını güçlendirmek için Erzurum’da konuşma yaptığı kürsüden attığı ip uzun süre hafızalarda kaldı. “1999 Ecevit hükümeti” adıyla da anılan bu koalisyonda Bahçeli, başbakan yardımcılığı ve devlet bakanlığı yaptı. Hükümet süreci Bahçeli ve MHP için sıkıntılı geçti. Avrupa Birliği’ne giriş çabalarının hızlandığı bu dönemde Türkiye’nin ev ödevleri arasında yer alan pek çok madde, MHP’yi doğrudan etkiliyordu. İdam cezasının kaldırılması, tarım desteklerinin azaltılmasına ilişkin düzenlemelere tepki duysa da MHP’nin hükümette kalmaya devam etmesi, parti tabanından eleştiri topladı. Ama Bahçeli, AB’ye üyelik sorunu MHP’nin siyasal manevralarıyla iyi yönetti.

Alpaslan Türkeş döneminde MHP, Avrupa Birliği üyeliğine AB’nin ulusal egemenliği ortadan kaldıracak bir oluşum olması nedeniyle karşı çıkmıştır. Buna karşılık zamanla AB’ye bakış açısının değiştiğini görmekteyiz. Zira Devlet Bahçeli’nin partinin başkanı olmasından bugüne kadar parti, AB üyeliği hedefine destek olmuştur. Ancak MHP’nin bu dönemden sonra yapılan parti programlarında ve seçim beyannamelerinde belirlenen AB politikası, ulusal egemenlikten taviz verilmesine ve teslimiyetçiliğe karşı çıkan ve diğer ülkelerle eşit statüde onurlu üyelik isteyen ifadelerin yer aldığı “milli hassasiyetler” ön plana çıkarıldı. 57. Hükümet içinde koalisyon ortağı olmasına rağmen MHP, idam cezasının kalkmasına yönelik tasarıya destek vermedi. Bununla birlikte AB sürecini baltalamaktan kaçındığını da ifade etmek gerekir. Türkçe dışında

anadillerin kullanımına yönelik yasakların kaldırılması gibi kanunlar konusunda da destek olmaktan kaçınmıştır. 2005 parti programında Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin yörüngesinde sürüklenmeye mecbur, mahkûm ve muhtaç olmadığı dile getirildi. "AB ile ilişkilerin 'şantaj, baskı ve dayatmalarla' yürütüldüğünü düşünen MHP, Türkiye'nin AB tarafından 'dışlandığını' dolayısıyla ilişkilerde dengenin sağlanması için bir 'stratejik düşünme dönemine' ihtiyaç olduğunu savunmaktadır." Parti programına göre üyelik mümkün olacaksa devam edilmeli eğer olmayacaksa müzakerelerden vazgeçilmelidir. Bu bakımdan MHP'nin AB üyeliğini demokratikleşmenin öncülü olarak görmemektedir. MHP'nin insan hakları sorununu, terör sorununa indirgemesi AB üyeliğinde önemli bir engel oluşturmaktadır. Bu nedenlerle MHP'nin ırkçı ve Türk-İslam milliyetçiliğine dayalı ideolojik ve siyasal anlayışı AB hedefiyle çelişmektedir.

b. 12 Ekim 2003 Kongresi

3 Kasım 2002 seçimlerinde oyu %9,62 oranında düşerek %8,36'ya gerileyen MHP, yüzde 10'luk seçim barajının altında kalarak meclise giremedi. Bu seçim gecesinde basın toplantısı yapan Bahçeli, "Bu sonuç MHP açısından beklenen bir durum değildir. MHP Genel Başkanı olarak sorumluluk şahsıma aittir" Genel Başkanlıktan partiyi kongreye götürene kadar istifa ediyorum" dedi. Bu açıklamasının ardından "Kongrede aday olacak mısınız?" sorusuna sinirlenerek, "Bu sözleri söyleyen kişi bir daha aday olur mu!" diyerek gazeteciyi payladı. Ancak beklediği gibi kongre tarihini uzun süre açıklamayan Bahçeli yaklaşık bir yıl sonra, yani 12 Ekim 2003 kongre toplamaya karar verdi. Kongre öncesi üye kayıtlarını silerek ve yeni üye kaydı yaparak kendi konumunu garantiye aldıktan sonra kongreye gitti. 12 Ekim 2003'de yapılan 7. Olağan Kongre'de MHP Genel Başkanlığı için yeniden aday oldu. Kongrede uzun bir konuşma yapan Bahçeli bu kongrenin önemi ve kendi konumu hakkında özetle şunları söyledi:

"Siyaset, iniş ve çıkışları olan uzun soluklu ve engebeli bir hizmet

yoludur. Bundan önceki Büyük Kongremiz, Milliyetçi Hareket'in iktidar ortağı olduğu bir dönemde idrak edilmiştir. 3 Kasım seçimleri sonrası ortaya çıkan siyasi tabloda ise Milliyetçi Hareket Partisi Parlamento dışında kalmıştır. Bu sonucun partimiz için arzu edilen ve beklenen bir sonuç olmadığı ortadadır. Ancak, ne kadar üzücü olsa da, milli iradenin mutlak üstünlüğüne gönülden inanan Milliyetçi Hareket, aziz milletimizin bu kararını saygıyla karşılamıştır. Millete küsmemiş, kırılmamıştır. Milliyetçi Hareket, sadece, milletimizin geleceğini tehdit eden, içte ve dışta Türkiye'yi büyük bir kuşatma altına almayı amaçlayan plânlar karşısında, milletimizin hak ve hukukunu koruyacak ve savunacak bir konuma gelememenin buruk bir hüznünü yaşamıştır. Üzüntümüz sadece ve sadece bundan kaynaklanmıştır. (...) Büyük Kongremiz, aynı şekilde, Milliyetçi Hareket'i tarihi misyonundan uzaklaştırmak için MHP'yi içten çöktürmek ve yozlaştırmak için beslenen ümitlere ve sahneye konulmak istenen oyunlara karşı da, ülkücü iradenin gereken cevabı vereceği bir gün olacaktır. Büyük Kongremiz, bu anlamda bir 'Ülkücü Milat' olacaktır. Milli değerlerimizi esas alan yeni bir Türkiye Projesi etrafında şahlanma ve Türkiye'yi ayağa kaldırma mücadelesini başlatma günü olacaktır. (...) Büyük Kongremiz Türk Milliyetçilerinin toparlanmaları, küskünlük ve dargınlıkları bir kenara bırakıp, Türkiye'nin onurlu geleceği ve aziz milletimizin ebedi saadeti için 'Yeni bir Dünya ve Yen bir Türkiye için Büyük Buluşmayı' gerçekleştirecekleri gün olacaktır”⁵

5 Kasım 2000'de yapılan ve genel başkanlık yarışının yaşanmadığı 6. Kongre'den sonra 12 ekim 2003 yılı 7. Kongre yine genel başkanlık yarışına sahne oldu. Bu kongrede Koray Aydın, Ramiz Ongun ve Aytekin Yıldırım genel başkan adayı olarak Bahçeli'nin karşısına çıktı. Salonda “Hareketin lideri Devlet Bahçeli” ve “Ülkücü hareket engellenemez” sloganları atıldı. Ramiz Ongun, tepkiler üzerine salonda atmak istediği turu tamamlayamadı. Koray Aydın, salonda yükselen protestolara rağmen yaptığı konuşmasında, “İktidar olmamız için bugünkü yönetimin değişmesi gerek” dedi.

Genel başkan olarak 6 yıldır partiyi yöneten Devlet Bahçeli ise, yeni bir Kuvay-ı Milliye hareketi başlatacaklarını belirterek partililerden iktidar için hazır olmalarını istedi. Seçim sonunda Devlet Bahçeli, 1127 geçerli oyun 688'nini alarak genel başkanlığa yeniden seçildi. Ramiz Ongun, 300 oy alarak ikinci sırada kaldı. 950 imza ile Genel Başkanlığa aday gösterilen Bahçeli'nin kongre öncesi heyetlere "MYK için talep ettiğiniz isimleri bildirin. Sizin tercihlerinizle liste oluşacak" sözüne rağmen 670 kişinin oyunu aldıktan sonra MYK listesini çıkararak kendi ekibinden bir yönetim kurdu.

c. 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri

Kongreden yaklaşık 5 ay sonra, 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri yapıldı. Bu seçimlerde AKP %41.67 oy alırken CHP %18.23, MHP %10.45, DYP %9.96, SHP %5.15 oy aldı. İllerin büyük çoğunluğunda belediye başkanlıklarını AKP kazandı. AKP, 12'si büyükşehir olmak üzere 58 ilde, CHP ise 2'si büyükşehir olmak üzere 8 ilde belediye başkanlığı kazandı. Antalya, Gaziantep ve Kocaeli büyükşehir belediye başkanlıklarını kaybeden ana muhalefet partisi CHP'de iç tartışmalar yaşandı. 2004 yılında siyasi parti liderliklerinde de önemli değişimler oldu. Türk siyasetinin duayenlerinden Bülent Ecevit ve Necmettin Erbakan aktif siyasetten çekildi. MHP bu seçimlerde İl Genel Meclisi oylarını % 10.87'e yükseltelterek 3 yıl sonra (2007 seçimleri) yapılacak olan genel seçimlere yönelik stratejisini de belirlemiş oldu.⁶

d. 19 Kasım 2006 Kongresi

2006 kongresi ise daha yapılmadan MHP cephesinde gerilim başladı. Genel başkanlık için adaylığını açıklayan Ümit Özdağ, tepkilerle karşılandı. Genel Başkan Bahçeli, Özdağ için "O kişi kurultay salonuna giremez" diyerek parti içi çatışmayı başlattı. Özdağ, bazı

6. Vikipedi, özgür ansiklopedi, 28 Mart 2004 Yerel seçimleri, erişim tarihi, 4 Eylül 2016

illerde taşlı sopalı saldırıya uğradı. Malatya’da yemek yediği restoranın camları kırıldı. Kurultay günü yaklaşırken MHP Genel Merkezi karşı bir hamle daha yaparak Özdağ’ı partiden ihraç etti. Ümit Özdağ ihraç kararını Genel Merkez’in kendisinden korkmasına bağlayarak itiraz etti. Ancak bu itirazdan bir sonuç çıkmayınca 19 Kasım 2006’de toplanan 8.Kongre’de Bahçeli tek aday olarak seçime katıldı. 1139 delegeden 1127’sinin oyunu alan Bahçeli, 4. kez Genel Başkan seçildi.

LAİK - ANTİLAİK ÇATIŞMA VE MHP

“Cumhuriyetin temel değerlerine, devletin üniter yapısına, laik demokratik devlete sözde değil özde bağlı bir cumhurbaşkanının seçileceğini umut ediyorum” (Genelkurmay Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt)

1. Cumhurbaşkanlığı Krizi ve 27 Nisan Muhtırası

a. CHP'nin 367 Israrı ve Cumhurbaşkanlığı Seçim Krizi

2000 yılında seçilen 10. Cumhurbaşkanı Necdet Sezer'in görev süresi 16 Mayıs 2007'de dolmaktaydı. TBMM, cumhurbaşkanlığı adaylığı son başvuru tarihini 25 Nisan gecesi ve ilk tur oylama gününü 27 Nisan olarak belirlemişti. Cumhurbaşkanlığı seçimleri yaklaştıkça CHP, AKP'yi erken seçim kararna zorlamaya başladı. 12 Nisan 2007 tarihinde Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili olarak “Cumhuriyetin temel değerlerine, devletin üniter yapısına, laik demokratik devlete sözde değil özde bağlı bir cumhurbaşkanının seçileceğini umut ediyorum” açıklamasını yaptı. Aynı günlerde *Cumhuriyet* gazetesinin uzun bir süreden beri başlattığı “Tehlikenin farkında mısınız?” kampanyası doğrultusunda “Cumhuriyet Mitingleri” yapılıyordu. Bu bağlamda 14 Nisan'da daha sonra diğer kentlere de yansıtılacak olan Ankara Tandoğan'da başlayıp İstanbul, İzmir, Manisa, Çanakkale ve diğer bazı illerde devam edip Samsun'da biten bir dizi miting yapıldı.*

* Bütün mitingler şimdi CHP milletvekili olan Tuncay Özkan'ın kurduğu Kanaltürk televizyonundan naklen yayınlanmıştır

Amaç, Başbakan Erdoğan'ın muhtemel Çankaya adaylığının önüne geçmekti. Bu arada siyasetin takvimi işliyordu. Adaylık başvuru tarihi 25 Nisan'da sona erecek, ilk tur 27 Nisan'da yapılacaktı. Aynı gün Başbakan Erdoğan, "Bizim Cumhurbaşkanı adayımız Abdullah Gül kardeşimdir" diyerek yeni adayı açıkladı. AKP Merkez Yönetim Kurulu Genel Başkan ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a seçimle ilgili tam yetki vermişti. Erdoğan Cumhurbaşkanı adayını belirlemek üzere AKP içerisinde ağırlığı olan ve Milli Görüş geleneğinden gelen TBMM Başkanı Bülent Arınç ile yaptığı görüşmeler sonucunda, sunduğu birkaç isimden hiçbirinin istenmemesi üzerine Erdoğan-Arınç-Gül arasında yapılan üçlü bir görüşmeden sonra Abdullah Gül'ün aday gösterilmesine karar verilmişti.

27 Nisan 2007 tarihinde gerçekleşen seçimin kaderini, 4 ay önce Yargıtay Cumhuriyet Eski Başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nun 26 Ara-lık 2006'da *Cumhuriyet* gazetesinde "AKP Tek Başına Seçemez" başlıklı yazısı belirledi. Kanadoğlu bu makalesinde "Anayasanın 102. maddesi uyarınca, Cumhurbaşkanı TBMM üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilecektir. Anayasada belirtilen ve ilk tur oylamada seçilmek için öngörülen 367 sayısının sadece karar yeter sayısı değil, aynı zamanda toplantı yeter sayısı olduğunu, oylamalara en az 367 kişinin katılması gerektiğini, aksi halde sonucun geçersiz olacağını" savunmuştu. Kanadoğlu "367 kufalını" ortaya atarak bir tartışma başlattı. Kanadoğlu'na göre, Anayasa'nın 102. Maddesi kapsamında Cumhurbaşkanı seçilebilmek için, ilk iki turda nitelikli çoğunluk (367 oy), sonraki iki turda ise salt çoğunluk (276 oy) gerekiyordu. Bu nedenle meclisteki sandalye sayısı 354 olan iktidar partisi AKP tek başına kendi oylarıyla cumhurbaşkanı seçemezdi.

Oysa 1989'da Özal, 1993'te Demirel, 2000'de Sezer, 1982 Anayasası'na göre seçilmişti. Turgut Özal'ın seçiminde o zamanki SHP grubu meclisteki oylamaya katılmamış, ancak Anayasa Mahkemesi'ne itiraz etmediği için normal süreç işlemişti. Demirel

ve Sezer de ise, zaten katılım sorunu yaşanmadığı için 367 tartışması olmamıştı. Bu seçimde ise henüz seçime geçilmeden Kanadoğlu'nun ortaya attığı savla 367 krizi çıkmıştı. Ana muhalefet partisi CHP'nin lideri Deniz Baykal bu tartışmaya katılarak AKP'nin uzlaşma olmadan kendi adayını çıkarması durumunda meclisteki oylamalara katılmayacaklarını söylemişti. Baykal, 367 tartışmalarının ciddiye alınması gerektiğini söyleyerek Kanadoğlu'nun tezini destekledi ve Anayasa Mahkemesi'ne gidebilecekleri sinyali vermişti.¹

İlk tur oylamanın yapıldığı 27 Nisan 2007 günü Abdullah Gül 361 oydan 357'sini aldı. CHP meclisi boykot ederek ilk tur oturumuna katılmamıştı. Sonuçların açıklanmasının hemen sonrasında CHP konuyu Anayasa Mahkemesi'ne taşıdı. CHP'nin itirazı 367 sayısının hem seçilme ve hem de toplantı yeter sayısı olduğunu, oysa ilk tur oylamada 367 kişinin oylamada hazır bulunmadığını ve birinci tur oylamanın iptal edilmesi gerektiği şeklindeydi. Gerekçeye aynı gün Genelkurmay'ın internet sitesine tarihe "e-muhtıra" olarak geçen metin konularak süregiden tartışmalarda Genelkurmay'ın da taraf olduğu işaret edilmişti.

CHP'nin itirazını hızla görüşen Anayasa Mahkemesi 367 sayısının aynı zamanda bir toplantı yeter sayısı olduğuna hükmederek Cumhurbaşkanlığı Seçiminin 1. Tur oylamasını iptal etti. 6 Mayıs 2007 tarihinde yapılan yeniden oylamada 367 sayısına ulaşamayınca Meclis yıllar sonra bir kez daha Cumhurbaşkanı seçemez hale geldi ve dolayısıyla yaşanan süreç meclisi kilitledi. Bunun üzerine mecliste temsil edilen tüm partilerin desteğiyle 3 Kasım 2007 tarihinde yapılması gereken genel seçimlerin erkene alınarak 22 Temmuz 2007'de yapılmasına karar verildi.

Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunda Meclis'in nitelikli çoğunluğu olan 367 milletvekili Genel Kurul'da hazır bulunmazsa, ilk tur gerçekleşmemiş sayılacaktı. Böylece AKP, Gül'ü seçtirmek için milletvekili sayısının yettiği üçüncü tura hiç ulaşamayacaktı. Bunun için 27 Nisan günü CHP ile Erkan Mumcu liderliğindeki

1. Emre Sarp, 7.yıldönümünde e-muhtıra ve 28 Nisan duruşu - 27 Nisan 2013 www.sde.org.tr, erişim tarihi 23 Aralık 2016)

ANAP ile Mehmet Ağar liderliğindeki DYP, o gün Meclis'e gitmedi. AKP, 27 Nisan 2007 günü Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı adaylığını oyladı ve Gül 357 "Evet" oyu aldı. Cumhurbaşkanlığı seçimi 1. turunda toplantı yeter sayısı olan 367 sayısına ulaşamadığı gerekçesiyle CHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne yapılan itiraz başvurusu 1 Mayıs 2007 tarihinde haklı bulunarak Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 1. turu iptal edildi.

Aynı günün akşamı Genelkurmay Başkanlığı internet sitesine, daha sonra "e-muhtıra" olarak anılacak olan bir basın açıklaması metni konuldu. Açıklamada seçimlerde laikliğin tartışma konusu yapıldığı ve Genelkurmayın bu konuda taraf olduğu söylendi. Anayasa Mahkemesi 1 Mayıs'ta verdiği kararla, 367 iddiasını kabul ederek yapılan birinci tur oylamayı iptal etti. Bunun üzerine 6 Mayıs'ta yapılan iki yoklamada da toplantı yeter sayısının (367) bulunamayışı yüzünden 11. Cumhurbaşkanı seçilemedi. 27 Nisan'daki 1. turda 357 oy kullanıldı. 180 milletvekili boykot yaparak oy kullanmadı. 1. turun tekrarı için yapılan 6 Mayıs 2007'deki oylamada 358 oy kullanıldı, 179 milletvekili boykot yaparak parlamentodaki oylamaya katılmadı.

b. Genelkurmay'ın e-muhtırası

Bu seçime bir müdahalede Genelkurmay'dan geldi. Cumhurbaşkanı seçiminin yapıldığı 27 Nisan gecesi saat 23.22 de "e-posta darbesi" denilen bir bildiri Genelkurmay internet sitesinde yayınlandı. Bu bildiri metni şöyleydi:

"Türkiye Cumhuriyeti devletinin, başta laiklik olmak üzere, temel değerlerini aşındırmak için bitmez tükenmez bir çaba içinde olan bir kısım çevrelerin, bu gayretlerini son dönemde artırdıkları müşahade edilmektedir. Uygun ortamlarda ilgili makamların, sürekli dikkatine sunulmakta olan bu faaliyetler; temel değerlerin sorgulanarak yeniden tanımlanması isteklerinden, devletimizin bağımsızlığı ile ulusumuzun birlik ve beraberliğinin simgesi olan milli bayramlarımıza alternatif kutlamalar tertip etmeye kadar değişen geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Bu faaliyetlere girişenler, halkımızın kutsal dini duygularını istismar etmekten çekinmemekte, devlete açık bir meydan okumaya dönüşen bu çabaları din kisvesi arkasına saklayarak, asıl amaçlarını gizlemeye çalışmaktadırlar. Özellikle kadınların ve küçük çocukların bu tür faaliyetlerde ön plana çıkarılması, ülkemizin birlik ve bütünlüğüne karşı yürütülen yıkıcı ve bölücü eylemlerle şaşırtıcı bir benzerlik taşımaktadır.

Bu bağlamda; Ankara’da 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile aynı günde kuran okuma yarışması tertiplenmiş, ancak duyarlı medya ve kamuoyu baskıları sonucu bu faaliyet iptal edilmiştir.

22 Nisan 2007 tarihinde Şanlıurfa’da; Mardin, Gaziantep ve Diyarbakır illerinden gelen bazı grupların da katılımı ile, o saatte yataklarında olması gereken ve yaşları ile uygun olmayan çağ dışı kıyafetler giydirilmiş küçük kız çocuklarından oluşan bir koroya ilahiler okutulmuş, bu sırada Atatürk resimleri ve Türk bayraklarının indirilmesine teşebbüs edilerek geceyi tertipleyenlerin gerçek amaç ve niyetleri açıkça ortaya konulmuştur.

Ayrıca, Ankara’nın Altındağ ilçesinde “Kutlu Doğum Şöleni” için ilçede bulunan tüm okul müdürlerine katılım emri verildiği, Denizli’de İl Müftülüğü ile bir siyasi partinin ortaklaşa düzenlediği etkinlikte ilköğretim okulu öğrencilerinin başları kapalı olarak ilahiler söylediği, Denizli’nin Tavas ilçesine bağlı Nikfer beldesinde dört cami bulunmasına rağmen, Atatürk İlköğretim Okulunda kadınlara yönelik vaaz ve dini söyleşi yapıldığı yolunda haberler de kaygıyla izlenmiştir.

Okullarda kutlanacak etkinlikler, Milli Eğitim Bakanlığı’nın ilgili yönergelerinde belirtilmiştir. Ancak, bu tür kutlamaların yönerge dışı talimatlarla yerine getirildiği tespit edilmiş ve Genelkurmay Başkanlığınca yetkili kurumlar bilgilendirilmesine rağmen herhangi bir önleyici tedbir alınmadığı gözlenmiştir.

Anılan faaliyetlerin önemli bir kısmının bu tür olaylara müdahale etmesi ve engel olması gereken mülki makamların müsaadesi ile ve

bilgisi dahilinde yapılmış olması meseleyi daha da vahim hale getirmektedir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Cumhuriyet karşıtı olan ve devletimizin temel niteliklerini aşındırmaktan başka amaç taşımayan bu irticai anlayış, son günlerdeki bazı gelişmeler ve söylemlerden de cesaret almakta ve faaliyetlerinin kapsamını genişletmektedir.

Bölgemizdeki gelişmeler, din ile oynamanın ve inancın siyasi bir söyleme ve amaca alet edilmesinin yol açabileceği felaketlerin ibret alınması gereken örnekleri ile doludur. Kutsal bir inancın üzerine yüklenmeye çalışılan siyasi bir söylem veya ideolojinin inancı ortadan kaldırarak, başka bir şeye dönüştüğü, ülkemizde ve ülke dışında görülebilmektedir. Malatya’da ortaya çıkan olayın bunun çarpıcı bir örneği olduğu ifade edilebilir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin çağdaş bir demokrasi olarak, huzur ve istikrar içinde yaşamasının tek şartının, devletin Anayasamızda belirlenmiş olan temel niteliklerine sahip çıkmaktan geçtiği şüphesizdir.

Bu tür davranış ve uygulamaların, Sn. Genelkurmay Başkanı’nın 12 Nisan 2007 tarihinde yaptığı basın toplantısında ifade ettiği ‘Cumhuriyet rejimine sözde değil özde bağlı olmak ve bunu davranışlarına yansıtma’ ilkesi ile tamamen çeliştiği ve Anayasanın temel nitelikleri ile hükümlerini ihlal ettiği açık bir gerçektir.

Son günlerde, Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde öne çıkan sorun, laikliğin tartışılması konusuna odaklanmış durumdadır. Bu durum, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından endişe ile izlenmektedir. Unutulmamalıdır ki, Türk Silahlı Kuvvetleri bu tartışmalarda taraftır ve laikliğin kesin savunucusudur. Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri yapılmakta olan tartışmaların ve olumsuz yöndeki yorumların kesin olarak karşısındadır, gerektiğinde tavrını ve davranışlarını açık ve net bir şekilde ortaya koyacaktır. Bundan kimsenin şüphesinin olmaması gerekir.

Özetle, Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk’ün, ‘Ne mutlu Türküm diyene!’ anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriyeti’nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır.

Türk Silahlı Kuvvetleri, bu niteliklerin korunması için kendisine

kanunlarla verilmiş olan açık görevleri eksiksiz yerine getirme konusundaki sarsılmaz kararlılığını muhafaza etmektedir ve bu kararlılığa olan bağlılığı ile inancı kesindir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.”*²

O günlerde gazetecilerin tüm sorularını yanıtsız bırakan Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt, 9 Kasım 2009’da NTV’ye verdiği yanıtta bildiriye kendisinin yazdığını, ama bunun bir muhtıra olmadığını açıkladı. 17 Kasım 2012 tarihinde ise daha detaylı olarak şöyle konuştu: ‘Ben yazdım. Bu bildirinin hazırlanmasında genelkurmay başkanı olarak yetkimi kullandım. Bu bildirinin yayınlanacağından o zamanki kuvvet komutanlarına ve jandarma genel komutanına bilgi vermedim. Onları bu işin içine katmak istemedim. Silahlı kuvvetlerin, özellikle laiklik konusundaki hassasiyetini toplumla paylaşma ihtiyacını duydum çünkü bazı konular bizi rahatsız etti. Bunları duyurmak istedik. 27 Nisan bildirisinin temeli budur” dedi.³

Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral Yaşar Büyükanıt Meclis Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu’nun 8 Kasım 2012’de sorularına verdiği yanıtta, “Bu açıklama bir Muhtıra değildir. Bu, laiklik hassasiyetini ortaya koyan bir metindir” dedi.⁴ Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’nın “27 Nisan e-muhtırası”na ilişkin yürüttüğü soruşturma kapsamında 15 Aralık 2015’de talimatla “şüpheli” sıfatıyla verdiği ifadesinde Büyükanıt, “O tarihte içinde bulunduğumuz ortamda Atatürk ilke ve inkılaplarıyla, özellikle laiklik ilkesi ile bağdaştırılması bile olanaksız birtakım faaliyetler konusunda TSK’nın hassasiyetini belirtmek, bu konuda adli, mülki makamların gereken hassasiyeti göstermeleri gerekliliğine işaret etme amacına yöneliktir. Bir konuda kamuoyunu da bilgilendirme saikiyle hareket edilmiş, devletin temel niteliklerine yönelik bazı irticai faaliyetlerin geldiği boyutu

*. Bu açıklama 29 Ağustos 2011’de Genelkurmay Başkanlığı’nın internet sitesinden kaldırıldı.

2. Kenan Işık: //blog.milliyet.com.tr-29 Temmuz 2016, Erişim tarihi 23 aralık 2016

3. Emre Sarp, 7.yıldönümünde e-muhtıra ve 28 Nisan duruşu - 27 Nis 2013 www.sde.org.tr , erişim tarihi 23 Aralık 2016

4. (8 Kasım 2012, bilgi@t24.com.tr, erişim tarihi 1 Aralık 2016)

ve bu konudaki TSK'nın hassasiyeti, TSK'nın en yüksek komuta kademesinde bulunmam hasebiyle vurgulanmak istenmiştir.” Büyükanıt, basın açıklamasında bulunulmasının yürürlükteki yasalar kapsamında Cumhuriyetin temel niteliklerini koruma ve kollama görevi ile mücehhez kılınmış TSK'nın bu görevi ifada gösterdiği veya gösterebileceği hassasiyete yönelik olduğunu belirterek şöyle devam etti: “Bir kısım çevrelerce iddia edildiği şekliyle kesinlikle yürütme organına yönlendirilmiş bir muhtıra veya Anayasamız ile teminat altına alınmış Anayasal düzenimize yönelik bir girişim değildir. Askeri darbe şeklindeki nitelendirmeyi de kesinlikle kabul etmem olanaksızdır”⁵

AKP Hükümet bildiriye kendine karşı verilmiş bir muhtıra olarak algıladı. Hükümet sözcüsü Cemil Çiçek ertesi gün bir basın açıklaması yaparak alışılmadık bir şekilde, daha önceki askeri müdahalelerin ardından hükümetlerin takındığı tavırların aksine muhtırayı sert bir tepkiyle karşıladı. Cemil Çiçek özetle şunları söyledi: “Başbakanlık’a bağlı bir kurum olan Genelkurmay Başkanlığı’nın herhangi bir konuda hükümete karşı bir ifade kullanması demokratik bir hukuk devletinde düşünülemez. Genelkurmay Başkanlığı, hükümetin emrinde, görevleri Anayasa ve yasalarla tarif edilmiş bir kurumdur. Anayasamıza göre, Genelkurmay Başkanı görev ve yetkilerinden dolayı Başbakan’a karşı sorumludur. Bu metnin basın yayın organlarına verilmesi ve Genelkurmay’ın internet sitesinde yayınlanmasındaki zamanlama manidardır.”

Muhtıraya karşı diğer tepkiler şöyleydi: Muhtıranın yayınlanmasından hemen sonra NTV’ye telefonla bağlanan CHP Parti Sözcüsü Mustafa Özyürek, “Tabii bu bir muhtıradır. Hükümetin bunun gereğini yerine getirmesi gerekir” dedi. CHP Genel başkan Yardımcısı Onur Öymen’de muhtıradan bir gün sonra, “Genelkurmay’ın tespitleri bizim tespitlerimizden farklı değildir. Altına imzamızı atarız. ‘Ne mutlu Türküm diyene’ sözünü kimse küçümseyemez ve bunu küçümseyenleri devletin düşmanı sayarız. Türkiye’yi Atatürk düşmanlarına teslim etmeyeceğiz” dedi. CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ise, muhtıradan sonra verdiği ilk röportajında, “Bu tablonun değişeceğini meydanlar gösterdi. Müdahaleye uğrayan yönetimlere halk sahip çık-

madı. Halkımız devlet organlarıyla çatışanlara sahip çıkmaz. Bu ortamda mağduriyet yok dayatma var. Anayasa Mahkemesi 367 kararını onaylamazsa ülke çatışmaya gider” diyerek CHP’nin tavrını açıkladı.

TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, “AKP toplumda gitgide artan ve TÜSİAD’ın da paylaştığı laik rejimi koruma kaygısını yeterince dikkate almıyor. Genelkurmay Başkanlığı’nın açıklamasıyla yaratılan fiili durum demokratik teamüllere uygun değil. Laikliği ve demokrasiyi korumak için bir an önce genel seçimlere gidilmeli” dedi. *Hürriyet* gazetesinin başyazarı Oktay Ekşi, “Bu adı konmamış bir muhtıradır. Genelkurmay Başkanı’nın sözleri gayet açık, eğer demokrasinin kavram ve kuramlarını kullanarak bu cumhuriyetin laik karakterini tahrip etmek onu yıkmak istiyorsanız biz buna müsaade etmeyiz” dediğini vurguladı.

Milliyet gazetesi yazarı Fikret Bila da, “TSK, türbanın ve temsil ettiği zihniyetin Çankaya’ya çıkmasına karşı ilkesel bir duruş sergilemiştir” diye yazdı. Eski ODTÜ rektörü Ural Akbulut, “Bu ikinci 28 Şubat’tır TSK her şeye rağmen soğukkanlı davranmıştır” dedi. Yabancı haber ajansları ise acil kodu ile üyelerine basın açıklamasını servis ettiler. Avrupa Birliği’nin Genişlemeden Sorumlu Üyesi Olli Rehn, “TSK’nın demokratik laikliğe ve demokratik değerlere saygı gösterdiğini ispatlaması için seçim sürecine karışmaması” gerektiğini söyledi. Dönemin ABD Dışişleri bakanı Condoleezza Rice, “ABD Türkiye’nin demokrasi ve anayasal gelişim sürecini, dolayısıyla seçimle işbaşına gelenleri tam destekliyor. Cevabımız evettir, ABD de Avrupa Birliği’nin bu konuda Türkiye’ye verdiği destekle aynı pozisyonadadır” şeklinde bir açıklama yaptı.⁶

c. Erken Seçim ve Parlamento Aritmetiğinin Değişmesi

CHP bu karar Cumhurbaşkanlığı seçimi 1. turunda toplantı yeter sayısı olan 367 sayısına ulaşamadığı gerekçesiyle hızla Anayasa Mahkemesi’ne götürdü. Mahkeme Haşim Kılıç ve Sacit Adalı’nın

6. E-muhtıraya karşı tepkiler: *Hürriyet Gazetesi*, 28 Nisan 2007, erişim tarihi 23 aralık 2016

hayır oyuna karşılık oy çokluğuyla seçimi iptal etti. Erdoğan, “Demokrasilerde millet iradesi esastır. Onun için hemen yarın sabah-tan itibaren ve öncelikle genel seçim tarihini öne almak için TBMM’ye başvuracağız. Bizim öngördüğümüz seçim tarihi, mümkün olan en yakın tarih olması. Bu bakımdan 24 Haziran veya 1 Temmuz tarihleri olabilir. TBMM’de alınacak karar doğrultusunda sandıklar kurulacak ve milletimizin iradesi orada tecelli edecektir” dedi. Meclis Danışma Kurulu, Yüksek Seçim Kurulu’nun görüşünü aldıktan sonra Kasım ayında yapılması gereken genel seçimlerin 22 Temmuz 2007’de yapılması ve konunun meclis genel kurulunda görüşülmesi için Meclis Divan Başkanlığı’na durumu bildirdi. Bunun üzerine TBMM Genel Kurulu’nda 3 Mayıs 2007 günü yapılan oylamada, seçimlerin 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılması 458 evet oyuyla (oy birliğiyle) kabul edildi ve karar, *Resmi Gazete*’nin mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Bu gelişmeler üzerine cumhurbaşkanlığı seçimi konusunda taktik değiştiren AKP, ANAP ile uzlaşarak erken seçime gidilmesi ve cumhurbaşkanını 5+5=10 yıllığına halkın seçmesi gibi değişiklikleri önerdi. Deniz Baykal ise erken seçim kararını desteklemesine rağmen, cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini onaylamadığını belirterek yeni cumhurbaşkanını, yeni meclisin seçmesi yönünde taleplerde bulundu. Genel seçimlerin 22 Temmuz 2007’de yapılması kesinleştikten sonra solda güçbirliği arayışları hızlandı ve 17 Mayıs 2007 günü CHP ve DSP Genel Başkanları Deniz Baykal ve Zeki Sezer seçimde güçbirliği yapacaklarını açıkladı.

22 Temmuz 2007 Genel seçimlerinde CHP’nin oyları % 20.88’e çıktı. Buna karşın iktidardaki AKP oyların % 46.58’ini alarak, 341 milletvekilliği kazandı. Hem mecliste tek başına çoğunluğu elde eden ve hem de iktidarını koruyan AKP sağda en güçlü parti olarak varlığını sürdürken, ikinci kez ve tek başına iktidar olma şansı elde etti. Yüzde 20.88 oyla 112 milletvekili ile CHP sadece ana muhalefet partisi olma pozisyonunu korudu. 2002 seçimlerinde meclis dışında kalan MHP ise bu kez büyük bir atak yaparak yüzde 14.27 oyla 71 milletvekili çıkararak meclisin 3. büyük partisi oldu. ANAP ile DYP’nin birleşme-

siyle oluşan Demokrat Parti bu seçimlerde yüzde 5.42 oy alarak barajı aşamadı. Genç Parti yüzde 3.04 oy alırken, Saadet Partisi’de yüzde 2.34 oy aldı. Böylelikle siyasette yeni bir süreç başladı. DTP 20 milletvekili çıkardı. Bağımsızlar da 6 milletvekilliği kazandı. CHP’nin kazandığı milletvekilliği sayısı 112 idi, ancak bunların 13’ü DSP’li isimlerdi. Seçimden sonra DSP’lilerin ayrılımları ile CHP yeni döneme 99 milletvekili ile başladı.⁷

Türkiye’yi 22 Temmuz seçimlerine taşıyan cumhurbaşkanı seçememe sorunu devam ediyordu. Seçimden güçlenmiş bir biçimde çıkan AKP, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül adı üzerinde bir defa daha karar kıldı. Seçimde barajı geçen MHP’nin oylamalara katılacağını açıklaması ile de 367 milletvekili yeter sayısı sorunu çözüldü. CHP’nin boykot ettiği oylamaların üçüncüsünde, 28 Ağustos 2007’de AKP Kayseri milletvekili Abdullah Gül, Türkiye Cumhuriyeti’nin 11. Cumhurbaşkanı seçildi. 21 Ekim 2007 tarihli referandum ile birlikte yürürlüğe giren anayasa değişiklikleri uyarınca genel seçim süresi 5 yıldan 4 yıla indirildi.⁸

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya’nın, AKP’nin “laikliğe aykırı fiillerin odağı haline geldiği” gerekçesiyle partinin kapatılması ve ilgili Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül dahil 71 kişinin 5 yıl süre ile siyasetten uzaklaştırılması istemiyle hazırladığı iddianame 14 Mart 2008’de Anayasa Mahkemesi’ne sunuldu. Anayasa Mahkemesi iddianameyi 31 Mart 2008 günü kabul etti. AKP’den 16 Haziran günü esas hakkındaki savunmasını verdi. Anyasa Mahkemesi 30 Temmuz 2008’de kamuoyuna yaptığı açıklamada, “Partinin temelli kapatılması, fakat hazine yardımının belirli bir oranda kesilmesi kararna varılmıştır” denildi. Mahkemenin 6 üyesi partinin kapatılması, 5 üyesi kapatılmaması yönünde oy kullanırken, hazine yardımının kesilmesi hakkındaki oylamada 11 üyesinin 10’u kesilmesi yönünde oy kullandı.⁹

7. Wikipedia, 22 Temmuz 2007 Genel Seçimleri

8. Wikipedia, 21 Ekim 2007 Referandumu

9. Cumhuriyet Gazetesi, 31 Temmuz 2008

d. MHP'nin Yeniden Mecliste Temsili

MHP'nin 2002'deki genel seçimde uğradığı hezimet üzerine parti içinde yaşanan çalkantılara rağmen ayakta kalabilen ve liderlik görevini sürdüren Bahçeli, meclis dışında geçirilen beş yıl içinde ülkücü gençlere “Tahriklere kapılmayın” diye seslenerek partisinin imajını düzeltmeye çalıştı. Parti teşkilatlarına “Beyaz çorap giymeyin, tespih taşımayın, sarkık bıyıkları kesin” talimatı verdi. Ülkücü olarak bilinen sabıkalılar ve tetikçilerle aralarına mesafe koymalarını isteyerek ve böyle isimleri partiden uzaklaştırdı.

Bu seçimde “Tek Başına MHP” sloganıyla seçim kampanyasını “terör ve milli bütünlük temaları üzerine” kurgulayan MHP, “Türkiye'nin huzur ve güven ortamına kavuşmasının ve ülkenin geleceğinin kurtuluşunun yegane yolu olarak da milletin MHP'de birleşmesi ve tek başına MHP'yi iktidara taşıması gerektiğini” vurguladı. MHP, “Şimdi MHP Zamanı”, “Partimiz MHP”, “Devlet Geliyor” gibi sloganları kullanarak “Türkiye'nin onurlu geleceğinin MHP ile mümkün olduğuna ve MHP'nin iktidara yürüdüğüne” dair bir söylem geliştirdi. “Milli Duruş ve Kararlılık Belgesi” başlıklı 2007 Seçim Beyannamesi'nde Türkiye'nin kaderini belirleyecek tarihi bir yol ayrımına gelindiğine dikkat çekilmekte ve iktidar partisinin milli varlığı, bağımsızlığı ve kimliği tehdit eden tehlikelere açık bir yolu seçtiğine işaret edilmekteydi. Seçim beyannamesinde ayrıca bu ana temanın dışında; işsizlik, yoksulluk, tarım, sanayi, çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve dış politika gibi konular üzerinden MHP'nin yapacakları anlatılmaktaydı.¹⁰

MHP'nin siyasal propagandalarında ağırlıkla korku unsurlarına yer verilmişti. “Türkiye'nin varlığı ve kaderi” “Ülkenin geleceği, ülkenin bütünlüğü, milletin kardeşliği, halkın huzur ve güvenliği” gibi konularda yapılan vurgularda milliyetçi mesajlar ağır bastı. Bu bağlamda seçim afiş ve ilanlarında “Bölücülüğe”, “Teröre”, “Teslimiyetçiliğe”,

10. Türkiye'de Siyasal iletişim 2007-2015, Şükrü Balcı-Onur Bekiroğlu, 22 Temmuz 2007 Genel Seçiminde MHP, SETA Raporu 52, Baskı-2015

“Aciz Yönetime”, “İşbirlikçiliğe” karşı “Tek Bir Cevap Yeter” sloganıyla MHP oy verilmesi istendi.¹¹

Bu seçimde MHP, CHP ve DSP’nin ulusalcı kesimlerinden oy alarak barajı aştı. Bunda “Solda CHP sağda MHP’yi destekleme” kampanyalarının etkisi oldu. Ayrıca BBP’nin seçimlere parti olarak girmeyip sadece belirli illerde bağımsız adaylar çıkarması MHP’nin seçim başarısını kolaylaştırıcı unsurlardan birisiydi. Bu seçimde MHP medyadan hiçbir dönemde görmediği kadar büyük ve etkili bir destek almıştı. Son olarak yükselen milliyetçilik koşullarında CHP’nin başarısızlığı, Genç Parti’nin çözülüşü, DP’nin etkisiz hale gelmesi vb. Gelişmeler MHP’nin oylarının yükselişine yol açtı. Böylelikle MHP kendi iddiasına uygun olarak iktidar olamadı, ama 2002 seçimlerinde aldığı oylarını neredeyse ikiye katlayarak yüzde 14.23 oyla meclisin 3. partisi haline geldi.¹²

22 Temmuz seçimlerinin ardından yeni oluşan meclis 4 Ağustos 2007’de ilk toplantısını yaptı ve ilk olarak Meclis Başkanı seçimi yapıldı. 9 Ağustos’da AKP’nin adayı Zonguldak milletvekili Köksal Toptan, muhalefetin de desteğiyle ilk turda 450 oy alarak meclis başkanı seçildi. MHP’nin adayı Tunca Toskay 74 oyda kaldı. Yeni seçilen meclisin önündeki en büyük sorun Cumhurbaşkanlığı Seçim bunalımının bir an önce aşılmasıydı. Aynı gün başbakan Erdoğan, artık meclisin önündeki ikinci gündem olan cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinin yeniden başlayacağını açıklamasıyla Abdullah Gül’ün yeniden aday olup olmayacağı tartışma konusu oldu. Partinin oylarını yükselterek tekrar tek başına iktidara gelmesinde Gül’ün cumhurbaşkanı seçilememesinin etkili olduğu görüşü öne çıktı. Bu durum, Abdullah Gül tarafından “Cumhurbaşkanlığı adaylığına ilişkin açık bir mesaj olduğu” yorumu olarak benimsendi. 13 Ağustos tarihinde kulislerde konuşulan 11. Cumhurbaşkanı adaylığı kesinleşti. MHP’nin oylamalara katılacağını belirterek Cumhurbaşkanlığı krizinin

11. Türkiye’de Siyasal iletişim 2007-2015, Şükrü Balcı-Onur Bekiroğlu, 22 Temmuz 2007 Genel Seçiminde MHP SETA Raporu 52, Baskı-2015

12. www.21yyte.org - 06 Ağustos 2007, 22 Temmuz 2007 Seçimleri ve MHP -Prof. Dr. Ümit Özdağ- Erişim tarihi 3 Eylül 2016

düğümünü açtı. Böylelikle yeni bir 367 krizi ortaya çıkmadı. Ana muhalefet partisi CHP ise ilk seçimdeki tutumunu koruyarak, oylamalara katılmayacağını açıkladı. MHP’den Kayseri milletvekili Sabahattin Çakmak, CHP listelerinden meclise giren DSP’li isimlerden Eskişehir milletvekili Tayfun İçli seçimde Abdullah Gül’e rakip isimler oldu.

2. Krizin Aşılması ve Anayasa Referandumu

a. Cumhurbaşkanı Seçimi ve Anayasa Değişikliği

Genel seçim sonuçları AKP iktidarının hem devamını sağladı ve hem de milliyetçi ve muhafazakar siyasetin önünü açtı. Yüzde 10 seçim barajı nedeniyle AKP sağın önemli bir kesimini çatışı altında toplamaya başladı. Seçim sonuçları meclis aritmetiğini değiştirtirdiği için Cumhurbakanı seçimi de sorun olmaktan çıktı. AKP’nin Abdullah Gül, MHP’nin Sabahattin Çakmak, DSP’nin de Tayfun İçli ile katıldığı üç adaylı seçimleri sonunda 3. turda en yüksek 339 oy alan Abdullah Gül 11. Cumhurbaşkanı olarak Çankaya’ya çıkma hakkı kazandı. 20 Ağustos 2007’de yapılan seçimin 1. turunda Abdullah Gül 341 oy, Sabahattin Çakmak 70 oy, Tayfun İçli 13 oy aldı. 102 kişi oylamaya katılmadı. 24 Ağustos’da yapılan 2. turda Abdullah Gül 337 oy, Sabahattin Çakmak 71 oy, Tayfun İçli 13 oy aldı. Bu turda 104 kişi oy kullanmadı. 28 Ağustos’da yapılan 3. turda ise Abdullah Gül 339 oy, Sabahattin Çakmak 70 oy, Tayfun İçli 13 oy aldı. Bu turda da 102 kişi oy kullanmadı. Böylelikle Abdullah Gül 3. turda aldığı 339 oyla 11. Cumhurbaşkanı oldu. Böylelikle Nisan ayında başlayan cumhurbaşkanı seçim krizi süreci sona erdi. Abdullah Gül aynı gün ilerleyen saatlerde mecliste yemin etti ve bir teşekkür konuşması yaptı.¹³

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri sonrasında teşekkür turuna çıkan MHP Lideri Bahçeli, Kütahya dönüşü gazetecilerin sorularını yanıtlarken Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin şu tespitleri yapmıştı: “Türkiye’yi yeni bir siyasi krize sokmamak gerekir. Koalisyonunda bu-

13. Wikipedia, 2007 Cumhurbaşkanlığı Seçimi

lunduğumuz dönemde cumhurbaşkanlığı seçimi oldu, krize dönüşmedi. Liderler zirvesi ile ortak aday belirleyemeyince Sayın Sezer'in ismi gündeme geldi ve 5 parti de üzerinde uzlaştı. Daha sonra 367 tartışması gündeme geldi. Bir kriz doğdu. Erken seçimden de 367 çıkmadı. Bu arada MHP 71 milletvekili ile TBMM'ye gelmişti. Ben tek cümle söyledim: 'O gün Meclis'te olacağız.' Bu ifade 367'den yukarıda bir sayıyla meclisin toplanması halidir. Üçüncü turda Gül Cumhurbaşkanı oldu. Burada da krizi aşan bir tavır ortaya koyan MHP'dir."

Bu olaylı seçimin ardından mecliste oluşan havanın etkisiyle yeni bir adım daha atılarak Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 5 yılda bir halk oyuyla yapılması için bir anayasa değişikliği yapıldı. CHP'nin karşı çıkmasına ramen meclisten geçen karar Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından referanduma götürüldü. Anayasa Mahkemesi'nin oylama iptali kararı üzerine, cumhurbaşkanlığı seçimi henüz tekrarlanmadan, AKP'den erken genel seçim kararı çıktı. AKP'nin 24 Haziran'da seçimlere gidilmesi için meclise sunduğu teklif, Yüksek Seçim Kurulu'nun seçim takviminin işleyebilmesi için 22 Temmuz tarihi önerisine uyularak, tüm partilerin desteğiyle seçim kararı alındı.

Mecliste seçim kararı alınmasının yanında, anayasada bazı değişikliklere gidildi. Buna göre, genel seçimlerin yapılma süresi beş yılda birden, dört yılda bire düşürüldü. Cumhurbaşkanlığı seçiminin iptaline yol açan toplantı yeter sayısı konusu, meclisin tüm işlemlerinde üçte bir çoğunluk olarak netleştirildi. Cumhurbaşkanı'nın meclis tarafından değil, halk tarafından iki turlu oylamayla seçilmesi kararlaştırıldı; yedi yıl olan görev süresi beş yıla düşürülerek, iki kez seçilebilmenin önü açıldı. Değişiklik paketi mecliste 376 oyla kabul edilmişti. Ancak yeni cumhurbaşkanı seçilemediğinden, görev süresi dolmasına rağmen görevini sürdüren Ahmet Necdet Sezer, yapılan değişiklikleri "rejimi sıkıntıya sokar" eleştirisiyle veto etti. Değişiklik paketi tekrar geldiği mecliste, bu kez 370 oyla aynen kabul edildi. Aynı metinle ikinci kez önüne gelen paketi veto yetkisi bulunmayan Sezer, 15 Haziran'da paketi halk oylamasına sunma kararı aldığını; ayrıca Anayasa Mahkemesine iptal davası açacağını duyurdu. Yüksek mahkeme 5

Temmuz'da verdiği kararla Cumhurbaşkanlığının iptal taleplerini reddetti. Değişiklik paketi 21 Ekim'de yapılan halk oylamasında %68 oyla kabul edilerek yürürlüğe girdi.

AKP yönetimi o tarihte Cumhurbaşkanı olan ve AKP'ye karşı yürüttüğü kampanyada fiilen ordunun yanında yer alan Ahmet Necdet Sezer'in önerilen anayasa değişikliğini son çare olarak referanduma götürmesini bekliyordu. Sezer anayasa değişikliğini bir kez daha gözden geçirilmesi için meclise geri gönderdi, ancak AKP üzerinde hiçbir değişiklik yapmadan anayasa değişikliği paketini ANAP'ın desteğiyle meclise sundu. İlk başta AKP'nin planı genel seçimlerle referandumu aynı günde yapmaktı. Bu amaçla AKP referandum yapmak için gerekli olan 120 günlük süreyi 45 güne indiren bir yasa değişikliğini de meclisten geçirdi.

Anayasa değişiklik paketinin Türkiye'nin parlamenter sistemine uygun olmadığını ve istikrarsızlığa yol açabileceğini öne süren Sezer, kendisine tanınmış olan yasal gözden geçirme süresini sonuna kadar kullandı ve en sonunda anayasa değişikliğini referanduma götürdü ve aynı zamanda referandum düzenleme süresini kısaltan değişikliği de bir kez daha görüşülmesi için meclise geri gönderdi. Bu, referandum ile genel seçimleri 22 Temmuz'da bir arada düzenleme olasılığını fiilen ortadan kaldırdı. 21 Ekim 2007 tarihinde Türkiye'de cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi başta olmak üzere referanduma sunulan anayasa değişiklikleri şöyleydi:

“1) Milletvekili genel seçimlerinin beş yıl değil, dört yılda bir yapılması.

2) Cumhurbaşkanı'nın halkoyuyla seçilmesi.

3) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 96. maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. ‘Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.’

4) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 101. maddesinin “Cumhur-

başkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir. Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi yirmi milletvekilinin yazılı teklifi ile mümkündür. Ayrıca, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen siyasi partiler ortak aday gösterebilir. Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer” şeklinde değiştirilmesi.

5) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 102. maddesinin “Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır. Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış bulunan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölümü veya seçilme yeterliğini kaybetmesi halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. Cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir”, şeklinde değiştirilmesi.¹⁴

Referandum sonucunda yüzde 68.95 Evet, yüzde 31.05 Hayır oyu çıktı. Yüzde 2.26’da geçersiz veya boş oy çıktı. Seçmen katılımının yüzde 67.49 olduğu bu referandumla 10 Ağustos 2014’de halkoyla-

14. Vikipedi, özgür ansiklopedi, Erişim tarihi 4 Eylül 2016)

masıyla seçilecek olan 10 Ağustos 2014'deki Cumhurbaşkanının halk oylamasıyla seçilmesinin ve ardından 16 Nisan 2017'de referandumunda son adımı atılacak olan başkanlık sistemine geçiş süreci başlamış oldu. Bu referandumda CHP cepheden bir karşı çıkışla Hayır oyu için çalıştı. Referandum konusunda bir süre renk vermeyen MHP'nin tavrını Genel Başkanı Devlet Bahçeli, 16 Ekim 2007'de meclis grup toplantısında açıkladı. "Oyumuz kahverengi" diyen Bahçeli, "Halktan hangi sloganla oy isteyeceğiz?" sorusuna, "Nuri Sesigüzel'in 'Senin en güzel yerin kahverengi gözlerin türküsünü söyleyerek isteyin" diye esprili bir yanıt verdi.¹⁵ Ancak MHP bu referandumda pasif bir Hayır politikası izleyerek parti teşkilatını serbest bıraktı. MHP kurultaylarında güçlü bir muhalefetle karşılaşsa da genel başkanlık koltuğunda oturmayı sürdüren Bahçeli, parti ile taban arasında mesafenin açıldığı yönündeki eleştirileri kabul etmedi.

b. MHP'nin AKP Politikalarına Desteğe Yönelmesi

Cumhurbaşkanı seçiminde 367 krizini aşan MHP, sonraki süreçte kendi siyaset anlayışına ve ilkelerine uygun olduğunu düşünerek AKP'nin yeni politikalarını da desteklemeyi sürdürdü. Aynı günlerde başlatılan Ergenekon davaları için Devlet Bahçeli, "Adil yargılamayı etkilemeyelim, sonucunu görelim" diyerek CHP'nin bu davalara sahiplenmesine karşı çıktı ve o zamanlar AKP ile Fethullah Cemeati'nin yaptığı ortak operasyonu destekleyici bir tutum aldı.

CHP ile AKP arasında devam eden "laik ve antilaik hesaplaşma" Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçinkaya'nın AKP'yi kapatma davası açmasına kadar vardı. Türkiye'de ilk kez iktidardaki bir parti için kapatma davası açıldı. AKP'nin "laikliğe aykırı fiillerin odağı haline geldiği" gerekçesiyle, partinin kapatılması ve ilgili dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül dahil 71 kişinin 5 yıl süre ile siyasetten uzaklaştırılması istemiyle hazırlanan iddianame Anayasa Mahkeme-

15. Devlet Bahçeli'nin Konuşmaları, www.mhp.org, erişim tarihi 3 Aralık 2016

si'ne 14 Mart 2008'de sunuldu. Anayasa Mahkemesi'nin iddianameyi 31 Mart 2008'de kabul etmesinin ardından 16 Haziran'da AKP esas hakkındaki savunmasını verdi. 30 Temmuz 2008'de Anayasa Mahkemesi'nin kamuoyuna yaptığı açıklamada, partinin temelli kapatılmaması, fakat hazine yardımının belirli bir oranda kesilmesi kararına vardı. Mahkemenin 6 üyesi kapatılması, 5 üye kapatılmaması yönünde oy kullanırken, hazine yardımının kesilmesi hakkındaki oylamada 11 üyenin 10'u kesilmesi yönünde oy kullandı. MHP lideri Bahçeli, 18 Mart 2008'deki grup konuşmasında, "MHP, başka partilerin siyasetten men edilmesi için sandık dışındaki bir yöntemi asla benimsemeyen, rekabet ve yarışı demokrasinin kuralları içinde yapmayı kabullenmiş bir harekettir" ifadelerini kullandı.¹⁶ Bahçeli'nin formülü, Anayasa'nın 69. Maddesinin değiştirilip, işlenen suçtan partinin değil kişilerin sorumlu tutulmasını öngörüyordu.

Başbakan Tayyip Erdoğan 15 Ocak 2008'de İspanya'da yaptığı türban konuşmasında "Velev ki bir siyasi simge olarak taktığını düşünün. Bir siyasi simge olarak takmayı suç kabul edebilir misiniz? Simgelere bir yasak getirebilir misiniz?" diyerek üniversitelerde türban yasağının kaldırılması için bir kampanya başlattı. Bir süre önce Yusuf Ziya Özcan'ın YÖK Başkanı olmasıyla pozisyonunu güçlendiren AKP, üniversite operasyonuna türbanı da katarak hız vermişti. Türban operasyonuna Devlet Bahçeli'den anında destek geldi. MHP Grup Başkanvekili Mehmet Şandır 27 Ocak'ta yaptığı açıklamada desteğin de ötesinde yalnızca üniversitelerle yetinmenin "sorunun çözümü" açısından yeterli olmadığını, kamuda hizmet alan-hizmet veren ayrımını da kaldırmak suretiyle türbanın tüm kamu kurumlarında serbest olması için yasal düzenleme yapılmasını istedi. Böylelikle AKP-MHP'nin türban koalisyonu, "Kimse, kanunda açıkça yazılı olmayan hiçbir sebeple eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmaz" gerekçesi ile üniversitelere türban serbestisi getirmeyi öngören kanunu 10 Şubat'ta meclisten geçirdi.

16. Devlet Bahçeli'nin Konuşmaları, www.mhp.org, erişim tarihi 3 Aralık 2016

c. 9. Kurultay ve Bahçeli İçin Tüzük Değişikliği

Kurultaydan önce MHP 40. yıl kuruluş kutlamasını yaptı. Bahçeli 9 Şubat 2009'da 40. yıl nedeniyle yaptığı konuşmada MHP'nin geçmişini ve geleceğini yorumladı. Bahçeli'nin bu uzun konuşmasının bir bölümü şöyleydi:

“Tarihten geleceğe giden yolculuğun son yüzyılında söz sahibi olmuş Türk milliyetçilerinin ve son kırk yılına damgasını vurmuş MHP'nin öncelikli mücadele maksadı ve varlık nedeni, kahramanların taşıdığı milli bekanın kopartılmadan devamını sağlamaktır. Bu, büyük Türk milletinin elden ele taşınan mukaddes bir emaneti ve her neslin diğerine devretmek zorunda olduğu bir ata yadigârıdır. Türkeş Bey'in arkadaşlarına hitaben söylediği, ‘Emanet olunan davayı kucakladım. Hiç arkama bakmadan, tereddütsüz, hiçbir şeye aldırmadan yürüyorum’ sözleri bu tarihi sürecin ve şuurun yansımasıdır.

(...)

“1970-1980 arasında Milliyetçi Hareket, ‘Milli devlet-güçlü iktidar’ kavramı ile siyasal duruşunu; ‘dik baş, tok karın ve mutlu yarın’ sloganı ile sosyal hedefini; ‘Türk-İslam ülküsü’ kavramı ile inançlarımızla kimliğimiz arasındaki kaçınılmaz bağı sistemleştirmiştir. 1980 sonrası süreçte cebren kesintiye uğrayan siyasal hareketimiz, kurucusu Türkeş Bey’le tekrar toparlanmış, Türk milliyetçiliği kaldığı yerden onun ve dava arkadaşlarının kılavuzluğunda yeniden yola çıkmıştır. Önündeki bütün engellere rağmen milliyetçilik, bir siyasi proje olarak halka ulaştıncı vatandaşlarımızın partimize olan ilgisi artmış ve siyasi bir kurum olarak MHP, millet sinesinde sağlam ve emin bir zemin oluşturmuştur. Bugün partimiz, yasaların tanıdığı imkânlarla bütün yurttaki teşkilatlanmış, en küçük yerleşim yerinden en büyük kentlerimize kadar geniş ve güçlü bir teşkilat yapısını, bu teşkilatı yönetecek kadrolarını ve karar mekanizmalarını oluşturmuştur.

(...)

“Milliyetçiliğin siyasal hedefi olan ‘milli devlet’ aslında asırlarca devam eden milletleşme sürecinin hem zirve noktası, hem de mükâ-

fatıdır. Çünkü, milli devlet, millet olabilmiş ve milliyetçiliği; yönetme, yaşama, kalkınma ve gelişme fikriyatı olarak benimsemiş bütün toplumları en kısa ve sağlam yoldan hedefe ulaştırmış devlet yapılanmasıdır. Ancak milli bir devlete yükseliş; ortak dilin, ortak kültürün, ortak gelişmenin, ortak inancın, ortak geçmişin, ortak emeğin ve ortak hedefin ürünü olarak, görünür ve görünmez bir toplumsal uzlaşma ile mümkün olacaktır. Bu yönüyle, söz konusu yükselme, toplumdan devlete doğru bir doğal sözleşme ile gerçekleşirse anlam kazanır. Bu yükselişin öncüleri ise millet değerlerini taşıyan ve farkında olan elitler ve aydınlar olmalıdır. (...) MHP, bu konuda da taşıdığı misyon itibariyle, bir yandan temsilcisi olduğu milletin düşünen ve talep eden siyasi bir uzantısıdır. Diğer taraftan millet adına talep ettiği iktidar veya hükümet etme mekanizması ile devletin savunucusudur. (...) MHP, milliyetçiliği merkeze alan siyaset modeli ile; devlet ve millet uyuşmasını sağlayacak, Laiklikle inançları buluşturacak, milli ile evrenseli, küresel ile yereli uzlaştıracak, fert ile toplumu milli duruş ile kaynaştıracak tek siyaset seçeneğidir.”¹⁷

2007 seçimleri öncesinde yapılan Cumhuriyet mitinglerinin birinde Tuncay Özkan, “Solcular CHP’ye oy versin, sağcılar MHP’ye oy versin” diyerek iki parti işbirliğini dillendirmişti. Bu kez seçimlerde CHP-MHP ittifakı daha kolay ve kimi yerlerde kendiğilinden yerel inisiyatiflerle gerçekleşti. Seçimin ilk günlerinde CHP ile MHP arasında ittifak olacağına dair işaretler vardı. Seçim sonuçlarından görüldü ki, bütün seçim bölgelerinde olmamakla birlikte, CHP’nin güçlü olduğu yerlerde MHP’liler CHP’yi, MHP’nin güçlü olduğu yerlerde de CHP’liler MHP’yi destekledi. Yani AKP’nin karşısında kim güçlüyse muhalefet onun safında toplandı. Böyle bir taktik kendiğilinden ve yerel düzeyde oluşmuştu.

AKP muhaliflerinin bir önceki seçimlere göre CHP ve MHP’de toplanma eğilimi yükseldi ve bazı bölgelerde iki partinin seçmeni en güçlü adayın etrafında birleşti. Zira yerel seçimlerde ittifak yapmak, genel seçimlere göre daha kolaydı. Yerel seçimlerde tercih noktasında,

17. MHP’nin 40. yılı kuruluş kutlaması, mhp.org.tr, 9 Şubat 2009, erişim tarihi 8 Aralık 2016

bir tek başkan seçileceği için, şıkları ikiye indirmek, sonra da AKP karşısında en güçlü olan adayda karar kılmak mümkündü. Bu nedenle özellikle Ege ve Akdeniz bölgelerindeki CHP ve MHP'nin laik seçmeni bu taban hareketini gerçekleştirdi. MHP, Türkeş'in son döneminde daha seküler ve daha laik bir çizgiye kayarak Türk-İslam sentezindeki İslam'ın dozu azaltmıştı. Bu dönemde CHP de, sosyal demokrat çizgisini terk ederek 1930'ların Türk milliyetçiliğine yöneldi. Kürt sorunu ve Ermeni sorunu, AB ve küreselleşme konularında CHP ile MHP'nin söylemi paralellik göstermeye başladı. Bu nedenle iki parti arasında daha önce görülmemiş düzeyde bir yaklaşma ve işbirliği rüzgarı esiyordu.

29 Mart 2009 yerel seçimlerinde AKP yüzde 38.80, CHP yüzde 23.10, MHP yüzde 16.10, DTP yüzde 5.70, SP yüzde 5.20 oy aldı. MHP, Adana, Osmaniye, Isparta, Uşak, Manisa, Balıkesir, Bartın, Karabük, Kastamonu ve Gümüşhane belediye başkanlıklarını aldı. AKP'nin oylarını artırarak tek başına ve ikinci kez iktidar olması bu partinin geleceği için yeni bir dönemin de başlaması anlamına geliyordu. Nitekim AKP siyasal gücünü 22 Temmuz'da ortaya koyduktan sonra, 2009 Yerel seçimlerinde kendini tahkim etmeyi sürdürdü. MHP ise yerel seçimlerde yerelde kendisini tahkim etmiş oldu. Bu bakımdan Bahçeli, MHP'nin 9. Kurultay'ına rahat bir ortamda gitti.¹⁸

8 Kasım 2009'da yapılan 9. Kurultay'da yine Bahçeli ile yarışmak isteyen isimler vardı. Kurultay öncesi Ahmet Reiz Yılmaz ve Hakkı Şafak Ses adaylıklarını açıklamıştı. Ancak bu adaylar salona giremediler/gelemediler ve dolayısıyla aday olamadılar. Onlar giremedi ama salona girdikleri sanılınca kargaşa yaşandı. Kargaşaya İstanbul İl Teşkilatı'nın salona girişteki coşkusu sebep oldu. Salona toplu olarak sloganlarla giren İstanbul İl Teşkilatı, aday olmak isteyen isimlerden birinin içeri girdiği sanılınca, üzerlerine atılan bayrak sopaları, su şişeleri ve "yuh" sesleri ile karşılandı. Gerçek bir süre sonra anlaşıldı, salondaki kargaşa yerini sessizliğe bıraktı. Bu Kurultaya'da önemli bir tüzük değişikliği yapılarak Bahçeli'nin ömür boyu genel başkanlığına imkan tanındı. Tüzükte yapılan değişiklikler

arasında “Olağanüstü kurultaylarda genel başkan seçimi yapılmaması ve bir kişinin 5 defadan fazla genel başkan olmamasına ilişkin düzenlemenin kaldırılması” gibi Bahçeli’nin parti liderliğini pekiştiren hükümler vardı.¹⁹ Böylelikle bu Kurultay’da Bahçeli’nin yeniden aday olmasının önü açıldı ve tek aday olarak seçime katılarak yeniden genel başkan seçildi.

d. 12 Eylül 2010 Anayasa Referandumunda MHP’nin Tavrı

AKP tarafından meclise sunulan 26 maddelik bir değişikliği içeren paket, 12 Eylül Anayasası’nda yapılan 17. kısmi değişiklikleri içeriyordu. TBMM’de yapılan oylamada AKP kabul oyu verirken, MHP ret oyu verdi. MHP yönetimi AKP’nin önerdiği anayasa değişikliklerine “Hayır” deme kararı aldı ve kampanyasını buna göre düzenledi. Ancak Bahçeli ve arkadaşlarının bu tavrı, tabanda pek destek bulmadı. MHP’nin en güçlü olduğu Orta Anadolu illeri ve Bahçeli’nin memleketi Osmaniye’de bile ‘Evet’ oyu yüksek çıktı. CHP ve BDP meclise girmeyerek oylamaya katılmadı. Meclisteki oylamada 72 ret, 336 kabul oyu çıktı. Bunun üzerine değişikliği teklifi cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından referanduma sunuldu. 12 Eylül 2010’da yapılan Referandum sonucunda yüzde 57.88 evet, yüzde 42.12 hayır oyu ile anayasa değişiklikleri kabul edildi. Teklifin kabul edilmesi halinde aşağıdaki değişiklikler yürürlüğe girecekti:

Anayasa Mahkemesi’nde yedek üyelik sistemi kaldırılıyor. Mahkeme, “11 asıl 4 yedek” üye yerine “17 asıl” üyeden oluşacak. Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girmesi durumunda mevcut yedek üyeler asıl üye sıfatını kazanacak. Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süresi 12 yıl olacak. Vatandaşlara Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuru yapma hakkı verilecek. Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilecek ve Genel Kurul’un yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesin olacak. Anayasa Mahkemesi iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışacak. Bölümler, başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanacak. Genel

18. MHP Tüzüğü, www.mhp.org, erişim tarihi 3 Aralık 2016

Kurul, Mahkeme Başkanı'nın veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az oniki üye ile toplanacak. Anayasa değişikliğinin iptali ve siyasi parti kapatma davalarında üyelerin 3/5'i yerine 2/3'ünün oyu aranacak.

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun üye sayısı "7 asıl 5 yedek" üyeden "22 asıl 12 yedek" üyeye çıkarılacak. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun meslekten çıkarma cezalarına yargı denetimi getirilecek.

Yüksek Askeri Şura'daki ihraç kararlarına yargı denetimi getirilecek. Memurlara verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı yargıya gidilebilecek. Askeri yargının görev alanı daraltılacak. Askerler ağır cezalı suçlarda sivil mahkemelerde yargılanacak. Savaş hali dışında siviller askeri mahkemede yargılanamayacak. Askeri yargı organlarının kuruluş ve işleyişinin "askerlik hizmetlerinin gereklerine göre düzenleneceği" ibaresi anayasadan çıkarılacak.

12 Eylül Darbesinin sorumlularının yargılanmasını engelleyen "geçici 15. madde" kaldırılacak. Kamu Denetçiliği Kurumu (ombudsmanlık) kurulacak. TBMM Başkanlığı'na bağlı olarak kurulacak Kamu Denetçiliği Kurumu'nun başkanı olan "Kamu Başdenetçisi" TBMM'de gizli oyla seçilecek. İlk iki oylamada üye tam sayısının 2/3'ü, üçüncü oylamada salt çoğunluğu aranacak. Salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde en çok oy alan iki aday arasında yapılacak seçimde birinci olan aday Kamu Başdenetçisi olacak.

Partisinin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasına eylem ve söylemleriyle neden olan milletvekillerinin milletvekilliği düşmeyecek.

Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gazilere pozitif ayrımcılık getirilecek. Kişilerin yurt dışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararına bağlı olarak sınırlandırılabilir.

Memurlara toplu sözleşme hakkı verilecek. Toplu sözleşme sırasında uyuşmazlık çıkması durumunda Uzlaştırma Kurulu'na başvurulacak. Uzlaştırma Kurulu ile ilgili hususlar kanunla düzenlenecek.

TBMM Başkanlık Divanı için yasama dönemi başında seçilenlerin görev süresi 2 yıl, 2. devre için seçilenlerin görev süresi yasama döneminin sonuna kadar devam edecek. “Yargı yetkisinin idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olacak” ve “hiçbir suretle yerindelik denetimi şeklinde kullanılamayacak.”²⁰

Referandumda partilerin tutumları özetle şöyle oldu:

“Evet”çiler: Adalet ve Kalkınma Partisi, Büyük Birlik Partisi, Saadet Partisi, Milliyetçi ve Muhafazakar Parti, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi, Eşitlik ve Demokrasi Partisi, Katılımcı Demokrasi Partisi, Hak ve Özgürlükler Partisi, Güçlü Türkiye Partisi ve Marsist Tutum.

“Boykot”çular: Barış ve Demokrasi Partisi, Sosyalist Demokrasi Partisi, Emekçi Hareket Partisi, Ezilenlerin Sosyalist Partisi, Devrimci İşçi Partisi, Sürekli Devrim Hareketi.

“Hayır”cılar: Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Demokratik Sol Parti, Demokrat Parti, Bağımsız Türkiye Partisi, Hak ve Eşitlik Partisi, İşçi Partisi, Türkiye Kümünist Partisi, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Emek Partisi, Halkın Kurtuluş Partisi, İşçilerin Sosyalist Partisi, Liberal Demokrat Parti, Türkiye Birleşik İşçi Parti, Ulusal Parti, Yeni Parti, Yurt Partisi, Türk Mühendisi ve Mimar Odaları Birliği, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Halkevleri, İşçi Cephesi.²¹

Refedandumdan sonra Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, evet diyenlerin de, hayır diyenlerin de kazandığını, kaybedenin ise darbeci anlayış olduğunu savundu. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, yüzde 42’lik hayır oranının kendileri açısından güzel bir sonuç olduğunu söyledi. Hayır çıkması için ellerinden gelen gayreti gösterdiklerini belirten CHP lideri, referandum sonucuna saygı gösterdiklerini kaydetti. MHP Genel başkan Devlet Bahçeli, Türkiye için hayati risk ve tehlikelerle dolu karanlık bir döneme girildiğini savundu ve erken seçim çağrısı yaptı. BDP Eş başkan Selahattin Demirtaş, boykot oranı konusunda istedikleri sonucu aldıklarını belirtti ve sonuçtan memnun olduklarını söyledi.

20. Wikipedia, 2010 Anayasa Referandumu

21. Wikipedia özgür ansiklopedi, 12 Eylül 2010 Anayasa Referandumu

AB Komisyonu Genişleme Komiseri Ştefan Füle, sonucun demokrasi ve temel hürriyetleri de kuvvetlendireceğini ve halkın askerî darbelerin geri geleceğı korkusuna son verdiğini söyledi. Referandum sonucunun memnuniyetle karşıladığını söyleyen Avrupa Parlamentosu Başkanı Jerzy Buzek daha fazla ve derin reformların sivil topluma, farklı siyasi partilere ve etnik azınlıklara genişçe danışılarak hayata geçirilmesi gerektiğini kaydetti. AB'deki Türkiye muhaliflerinin artık Türk halkının değişimden yana olan arzusunu kabul etmek zorunda kalacaklarını AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu üyesi Richard Howitt, “Beklenmedik şekilde yüksek çıkan ‘evet’ oyları gösterdi ki, Türk halkı değişim ve AB yolunda ilerlemek istiyor. Bu sonuçlar, “Türkiye’de ‘AB yolunda ilerleyecek siyasi arzu yok’ diyenlerin görüşünü bertaraf edecek” dedi. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Thorbjørn Jagland da referandum sonucunu anayasa değişikliğini, Türkiye’de demokrasinin gelişmesi ve Avrupa normlarının uygulanması için atılmış bir adım olarak niteledi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne gelen başvuru sayısının da azalmasını sağlayacağını belirtti. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu ise referandum sonuçlarının, Türkiye’nin 61 yıldır üyesi olduğu Avrupa Konseyi’nin temel değerlerine daha güçlü bir şekilde bağlı olduğunu gösterdiğini ifade etti.²²

22. 2010 Referandumunda Siyasi Partilerin Tutumları, 11 Ekim 2010, erişim tarihi 1 aralık 2016

MHP'YE SEÇİM ŞANTAJI VE BAHÇELİ'NİN SİYASİ MANEVRALARI

“Bugün, başını kaldıran fitne amacına ulaşamamıştır. Partimizi içten oyma ve etkisiz kılma girişimleri sonuçsuz kalmıştır. MHP'ye kurulan tuzaklar boşa çıkarılmıştır” (Devlet Bahçeli)

1. 2011 Seçimleri Öncesi MHP'ye Şantaj

a. Cinsel İçerikli Kasetli Şantajı

10 Mayıs 2010'da CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'a kaset şantajından sonraki ikinci kaset şantajı MHP'nin genel merkez yönetimine ve Bahçeli'nin merkez ekibine karşı yapıldı. Amaç MHP'yi 12 Haziran 2011 genel seçimleri öncesinde yıpratmak ve seçim barajına takılmasını sağlamaktı. MHP'li yöneticilere ait gizli görüntülerin 26 Nisan'da servis edilmesiyle başlayan kaset skandalı, peş peşe yayınlanmasıyla 21 Mayıs'a kadar sürdü. “Farklı Ülkücülük” isimli grubun Devlet Bahçeli'ye internet üzerinden gönderdiği mesajda istifa etmesini istediği isimler ardı ardına görevlerinden ayrıldıklarını açıklamak zorunda kaldı. Evlilik dışı ilişkilerinin belgelenmesi üzerine daha önce istifa eden 4 yöneticinin ardından parti yönetimindeki 6 isim daha görevlerinden ve milletvekili adaylığından çekilerek Bahçeli'nin kurmaylarının sayısı 10'u buldu. MHP Başkanlık Divanı'nın Bahçeli dışındaki 15 üyesinden 9'u bu kaset depreminin altında kalarak siyasi kulvar dışına çıktı.

Bu şantajla internette yayınlanan görüntüler MHP'de dengeleri değiştirdi. MHP'yi alt üst eden süreç 26 Nisan'da başladı. “Farklı

“Ülkücülük” adlı internet sitesi Genel Başkan Yardımcıları Recai Yıldırım ve Metin Çobanoğlu’nun skandal görüntülerini yayınladı. Söz konusu görüntülerin ardından Yıldırım ve Çobanoğlu istifa etti. Skandal MHP’yi alt üst ederken bu kez de 10 Mayıs’ta yeni görüntüler ortaya çıktı. Genel Başkan Yardımcısı Bülent Didinmez ile İstanbul Eski İl Başkanı İhsan Barutçu’nun “yatak odası halleri” gündeme bomba gibi düştü. Kaset skandalında en vurucu adım 13 Mayıs’ta atıldı. “Farklı Ülkücülük” isimli grup yazdığı açık mektupta Bahçeli’den 18 Mayıs’a kadar istifa etmesini istedi. Sitede yayınlanan açıklamada şöyle denildi: “Vebal Devlet Bahçeli’nin sırtındadır. Maalesef artık görüntüleri yayınlıyoruz. Ahlaksızlıklarıyla davamızı lekeleyen bu ekibe sahip çıkarak kefil olmak liderlik olamaz, olsa olsa elebaşılık olur.”

İstifa eden MHP yöneticileri Recai Yıldırım (Genel Başkan Yardımcısı), Metin Çobanoğlu (Genel Başkan Yardımcısı), Bülent Didinmez (Genel Başkan Yardımcısı), Osman Çakır (Genel Başkan Yardımcısı), Mehmet Ekici (Genel Başkan Yardımcısı), Ümit Şafak (Genel Başkan Yardımcısı), Cihan Paçacı (Genel Sekreter), Deniz Bölükbaşı (Genel Başkan Yardımcısı), Mehmet Taytak (Başkanlık Divanı üyesi). YSK’nın belirlediği takvime göre, aday bildirme süresi 25 Nisan’da sona erdiği ve 29 Nisan tarihli Resmi Gazete’de listelerin yayımlanmasıyla isimler kesinleştiği için, MHP’de istifa eden vekil adayların yerine bir alt sıradaki isimler geldi. Devlet Bahçeli bu istifalarla ilgili olarak, “Kendi takdirleri. Partiyi rahatlatmak istemişlerdir. Kendilerine teşekkür ediyorum” diyerek konunun detaylarına girmekten kaçınarak seçim sürecini en az hasarla atlattı. Bahçeli 12 Haziran’a kadar olan seçim sürecinde seçmene, “MHP’siz bir meclis” istendiği ve partiye komplo kurulmaya çalışıldığını yineleyip durdu.¹

Kaset şantajı nedeniyle MHP Genel Başkan Yardımcılığı görevinden istifa eden Deniz Bölükbaşı, 11 Aralık 2012 tarihinde CNN Türk’te “Aykırı Sorular” programında konuya ilişkin şunları söylemişti: “Türk siyasetine müdahale edilmiştir, bundan sonra da

1. 22 Mayıs 2011, *Sabah* gazetesi, erişim 12 Aralık 2016

edilmesi beklenmelidir. MHP'yi hedef alan karalama kampanyası 12 Eylül 2010 referandumundan sonra başlamıştır. MHP'nin tabanının eridiği, ters düştüğü, Sayın Devlet Bahçeli'yle bu işin gitmeyeceği, AKP'ye ve bir cemaate yakın gazete köşelerinde ve televizyon ekranlarında açıkça seslendirilmiştir. 12 Haziran 2011 seçimlerinde bu kampanyanın esas temel amacı MHP'nin baraj altında kalmasını sağlamaktı. Şimdi tabi bunu ilk başta PKK açılımı, Kürt açılımı adı altında PKK'nın taleplerinin bir takvim çerçevesinde hayata geçirilmesini savunanlar, düşünenler istemektedir. Çünkü Türkiye'nin tasfiye edilmesinin yolu MHP'nin siyaseten tasfiye edilmesinden geçer. İkinci amacı da MHP yönetiminin ve nihayetinde genel başkanının değiştirilmesidir. (...) MHP'yi hedef alan tezgahın 3 ayağı olduğu kanaatindeyim. Bir emniyet istihbarat, her kim ise bunlar, öyle bir organizasyon var. İkincisi, bunlara siyasi himaye sağlayan bir siyasi güç var. Üçüncüsü de MHP'nin içinde bunun bir ayağı var. MHP içindeki ayaklara kimlerin dahil olduğuna ilişkin çok ciddi karineler var. Maalesef bunlardan bazılarının son 4 Kasım'daki kongreden sonra oluşan Merkez Yönetim Kurulu'nda ve hatta başkanlık divanında yer aldıkları görülüyor.”²

Seçim öncesinde 24 Nisan 2011'de “Farklı ülkücülük” adlı internet sitesinde yayınlanan cinsel içerikli görüntülerinden sonra aralarında üst düzey parti yöneticileri de bulunan toplam 10 MHP'li milletvekili aday, evlilik dışı cinsel ilişkilerini ifşa eden kaset görüntülerinin İnternet'te yayınlanması üzerine adaylıktan istifa etti. Bu büyük şantaj sonrasında herkes MHP'nin baraj altında kalacağını ve AKP'nin oylarını yüksek oranda artıracığı beklentisine girmişti. Bu nedenle 12 Haziran 2011 Genel Seçimlerinin sonuçları önem kazanıyordu. 34 yıldan sonra Türkiye'nin “erken” yapılmayan ilk genel seçimi olarak yapılan bu seçimler sonunda AKP'nin üçüncü kez, üstelik oylarını artırarak tek başına iktidar olması totaliter çizgisinin kontrolsüz bir şekilde gelişmesine neden oldu. Seçim sonuçlarına göre AKP %49 oy oranıyla tek başına iktidar olmayı sürdürerek 325 milletvekiline sahip oldu. CHP %25 oy oranıyla 135

2. Şerif Güzel-Hüsniye Oral, *Takvim* gazetesi, 13 Aralık 2012

milletvekili ile ana muhalefet de kaldı. MHP %13 oy alarak 53 milletvekiliyle meclise girdi. Bağımsızlar olarak seçime giren BDP % 6,5 oy alarak 35 milletvekilliği kazandı.³

b. Tutuklu Milletvekilleri Sorunu

Seçim sonrasının en önemli olayı ise CHP’den 2, MHP’den 1, Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)’den ise 5 tutuklu milletvekilinin Yüksek Seçim Kurulu’nun “Milletvekili olmalarında hiçbir sakınca yoktur” kararına rağmen serbest bırakılmamaları ve dolayısıyla meclis kürsüsünden yemin edememeleriydi. CHP milletvekilleri meclis açılışına katılmalarına rağmen yemin etmeyerek tutuklu vekillerin serbest bırakılmamalarını protesto ederken, BDP’li vekiller de meclisi boykot etti. Kaset şantajı nedeniyle seçim barajı altında kalacağı beklentileri olan MHP, yüzde 13 oy alarak yeniden mecliste yer almasının verdiği rahatlıkla bu süreçte sessiz kalmayı ve hatta tutuklu olan kendi milletvekilinin durumunu bile dilendirmede.

Suriye’deki gelişmeler diğer Arap ülkelerindekine benzer biçimde devam ederken, hem komşu olması ve hem de Kürdistan’ın bir parçası olması bakımından Suriye, Türkiye için daha fazla önem taşımaya başladı. AKP elde ettiği yeni seçim başarısıyla Kürt Özgürlük Hareketi’ne karşı yeni bir saldırı başlattı. Türkiye tarihinde ilk defa halkın oylarıyla seçilmiş milletvekilleri cezaevinde tutuldu. 2009’dan beri devam eden Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK) operasyonlarının, 2011’in ikinci yarısından itibaren artarak ve genişleyerek devam ettirmesi ise, bu planın bir parçası olarak uygulandı. AKP hükümeti, Suriye’de sürmekte olan içi savaş sürecine müdahil olmayı ve hatta askeri müdahaleyi bile göze alan siyasi manevralara başladı. AKP’nin bu yönde attığı her adım MHP tarafından desteklendi.

Bu arada 14 Temmuz 2011’de Demokratik Toplum Kongresi (DTK)’nin Demokratik Özerklik kararı açıklandı. DTK Eşbaşkanı Aysel Tuğluk tarafından Diyarbakır’da ilan edilen Demokratik Öz-

erklik belgesinde özetle şöyle denildi: “Kürt sorunun çözümü Kürtlerin halk olarak tanınması, eşit seviyede statüye kavuşmalarıyla ancak çözüm bulabilir. Kürt halkı artık ulusal varlığını statüsüz bir halk olarak yaşamak istememektedir. Dünyada Kürtler gibi 40 milyondan oluşan, hakları gasp edilmeye çalışılan başka bir halk yoktur. Kendimizi yönetme, güç ve iradesine sahip olduğumuzu belirtiyoruz. Demokratik özerklik sadece Kürt halkı için değil, tüm Türkiye halklarının inanç ve kültürlerinin kendisini özgürce ifade edeceği bir çözüm modelidir. Tüm toplumların doğal yaşam sistemidir. Demokratik özerklik bir devleti yıkmak değildir. Aynı zamanda bir devlet sistemi de değildir. Halkın devlet olmayan kendi coğrafyasındaki öz yönetime katılma sistemidir. Demokratik özerklik sınırların sembollerin değişmesi değil, ortak sınırlar içinde, ortak değerlerde buluşulan yeni toplumsal sözleşmenin kendisidir.”⁴

DTK’nın bu kararının ardından AKP hükümeti KCK operasyonlarını yoğunlaştırdı. MHP’nin açık desteğiyle yapılan bu operasyonlarda, BDP yöneticileri, Belediye başkanları, Meclis üyeleri, BDP üyeleri, Öcalan’ın avukatları ile devam eden KCK operasyonları, bu kez özgür basın çalışanlarına, gazete imtiyaz sahiplerine, köşe yazarlarına ve muhabirlerine yönelik yapıldı. Böylelikle binlerce Kürt siyasetçisi, aydınlar, yazarlar, akademisyenler cezaevlerine dolduruldu. Bu tutuklamalar 12 Mart 1971’in “Balyoz Harekatı”nı andırmaya başladı. BDP’nin yaptığı açıklamaya göre, KCK operasyonu bilançosuna göre 2009’dan beri 7748 kişi gözaltına alındı, 3895 kişi tutuklandı. Bunların içinde 10 Belediye Başkanı, 8 Belediye Başkan yardımcısı, 2 Belediye Başkan vekili, 2 eski Belediye Başkanı ve 2 İl Genel Meclisi Başkanı, 4 İl Genel Meclisi Başkan Vekili, 29 Belediye Meclisi üyesi vardı.⁵

c. Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi ve MHP Desteği

31 Ağustos 2009’da İçişleri Bakanı Beşir Atalay’ın bir basın

4. 14 Temmuz 2011, www.hurriyet.com.tr, erişim tarihi 14 Aralık 2016)

5. 6 Ekim 201, bia@bianet.org, erişim tarihi 14 Aralık 2016

toplantısı ile açıkladığı “Kürt açılımı” bölgede ekonomik yatırımların hızlandırılması, TRT’den Kürtçe yayın yapılması, bazı yerleşim adlarının iadesi, Kürtçe seçmeli ders ve bazı üniversitelerde Kürt dili kürsüsünün kurulması gibi bireysel kültürel hakları içermiştir. Atalay’ın sınırlarını “Af yok, anadilde eğitim yok, anayasa değişikliği yok” şeklinde belirlediği bu açılım, DTP Genel Başkanı Ahmet Türk tarafından “Dağ fare doğurdu” şeklinde nitelendirilmiştir.

AKP’nin bu “Kürt açılımı” politikası bir süre sonra “Demokratik açılıma”, daha sonra da “Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi”ne dönüştürüldü. “Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi” ise aynı zamanda bir devlet politikası olarak hazırlandı. Ocak 2010’da kamuoyuna “30 soruya verilen 30 cevap” şeklinde hazırlanan ve milyonlarcası halka dağıtılan broşürdeki belirlemeler, başta Başbakan Erdoğan olmak üzere, ilgili bakanlar, hükümet ve parti sözcüleri tarafından adeta bir papağan gibi tekrarlandı. Bu broşür pratik uygulamalardan çok sorunun propaganda yanını ön plana çıkarıyordu.

Aradan geçen 3 yıl içinde Kürt sorununun demokratik çözümü konusunda fazla bir şey yapılmadı ve üstelik kara ve hava hareketleri, Roboski katliamı, Kürt siyasetçilerin ve gazetecilerin tutuklanmaları, BDP’yi kapatma ve milletvekillerinin dokunulmazlıklarını kaldırma tehditleriyle Kürt Özgürlük Hareketi’nin tasfiyesi amaçlandı. “Habur olayı” iyice abartılıp süreç kesintiye uğratıldı. 2011 genel seçimlerinden hemen sonra İmralı’da Öcalan’la süren görüşmeler kesildi.

Erdoğan’ın liderliğindeki AKP, Özal’ın yaptığına benzer bir biçimde “liberal muhafazakâr-milliyetçi sentez” yaratmaya çalışarak sağın büyük bir kesimini çatısı altında toplamıştı. Bu üçüncü iktidar döneminde artık geriye dönüşü mümkün olmayacak düzeyde siyasal ve toplumsal hayatı muhafazakârlaştırmayı hızlandırdı. Avrupa’nın “Hristiyan Demokrat” partilerinden esinlenerek kendisini “Muhafazakâr demokrat” olarak adlandırmaya başladı. Türk-İslam Sentezi ideolojisi doğrultusunda Özal’ın attığı her adımı daha ileriye götüren Erdoğan, AKP kurmaylarının geliştirdiği “Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi”ni de Türk-İslam Sentezi’nin yeni bir versiyonu olarak uygulamaya koydu.

“Milli birlik ve kardeşlik projesi” milliyetçiliğin, mukadderatçılığın ve dindarlığın bir sentezi olarak geliştirilen “Milli Görüş” söylemiyle örtüşüyordu. “Milli birlik ve kardeşlik” söylemi aynı zamanda “devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü” ilkesinin, başka bir deyişle resmi ideolojinin temel argümanıydı. AKP iktidarı döneminde bu argümanın “din kardeşliği” olgusu “Milli Görüş”ün milli din anlayışı olarak ön plana çıkarılmıştı. Telaffuz edilen kardeşlik anlayışı, İslam kardeşliği, yani Muhammed ümmetinden olanların kardeşliği idi. Ulusal, sınıfsal, etnik ve kültürel farklılıklara karşı siyasal İslam tarafından geliştirilen bu “İslam kardeşliği” esas olarak ümmetçiliğe tekabül ediyordu. Söz konusu broşürde “Türkiye Cumhuriyeti, milleti ve devleti ile bölünmez bir bütündür ve böyle kalacaktır. Üniter yapımız etrafında bir tartışma ya da ‘tek devlet, tek millet, tek vatan’ prensibinden taviz verilmesi asla söz konusu değildir” vurgusu AKP’nin “tek din ve tek dil”, yani tekçi anlayışını gösteriyordu.

AKP’nin politik manevraları MHP tarafından eleştirel tarzda olsa da desteklendi. Bu konularda meclise gelen her yasa teklifi MHP tarafından desteklenirken, “Kürtler için yetmez ama daha fazla baskı ve terör” politikalarının önerilmesi de ihmal edilmedi. Bahçeli bu taktikleriyle bir AKP’yi kendi çizgisine çekmeye çalışırken, bir yandan da AKP’nin daha fazla adım atmasını engellemeye çalışıyordu.

Türkiye’de zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasını ve eğitim sisteminin 4+4+4 şeklinde kademelendirilmesini öngören İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni, 20 Şubat 2012’de AKP’nin beş Grup Başkanvekili imzasıyla TBMM’ye sunuldu. Kanun teklifinin TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu’nda 11 Mart 2012’de kabul edilmesinin ardından meclise geldi. MHP’nin desteğiyle Meclisten hızla geçen teklif, 11 Nisan 2012’de Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Kamuoyunda 4+4+4 düzenlemesi olarak bilinen bu kanun ile eğitim sisteminde köklü bir değişiklik yapılarak 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya başlandı. İmam hatiplerin ortaokul kısmını açıp, türbanı

ilköğretime kadar sokan ve Bahçeli'nin içtenlikle desteklediği bu yasa, AKP'nin sürekli mağdur rollerini oynayarak uzun yıllar en önemli siyasi propaganda argümanı olarak kullandığı eğitimde türban serbestisini de içeriyordu.

2. 10. Kurultayda Bahçeli ve Aydın Rekabeti

4 Kasım 2012'de bin 216 delegenin katılımıyla toplanan MH-P'nin 10. Kurultay'ında Divan Başkanlığı'na Genel Başkan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş seçildi. Bahçeli Kurultay'da "Bugün Ankara'da 3 hilal, ayağa kalkmakta. Türklüğün kalp atışları gök kubbeyi çınlatmaktadır" diyerek başladığı açılış konuşmasında AKP hükümetine ve Başbakan Erdoğan'a yüklendi. Bahçeli Başbakan'ın 2071 hedefinde Türk milleti yoktur. Türk kimliği yoktur. Başbakan'ın 2071 hedefinde Türk yoktur. 2071 hedefinde Türk vatani da yoktur. Türküm demenin suç sayıldığı, bir Anadolu coğrafyası Erdoğan'ın isteği ve gizli gündemidir" şeklinde sürdürdü.

Daha sonra Divan Başkanı Tuğrul Türkeş, Devlet Bahçeli'nin 401, Trabzon milletvekili Koray Aydın'ın 72 ve eski MHP İzmir İl Başkanı Musavat Dervişoğlu'nun da 43 delegenin adaylık için imza topladığını bildirdi. Bahçeli'nin, daha önce konuşma yaptığı için tekrar konuşmayacağını açıklamasının ardından Divan Başkanı Tuğrul Türkeş, MHP Genel Başkan adayı ve Trabzon Milletvekili Koray Aydın'ı kürsüye davet etti.

Konuşmasında AK Parti'yi eleştiren Aydın, hükümetin "yandaş basın" yarattığını, özellikle bürokrasideki milliyetçi, ülkücü kadrolara savaş açtığını, devleti "çete" gibi yönettiğini, sahte raporlar hazırlattığını iddia etti. Habur'da yaşananların ardından Oslo görüşmelerine ilişkin ses kayıtlarının ortaya çıktığını vurgulayan Koray Aydın, "İhtilal yapacaklar" diye "askerlerin süre avıyla içeri atıldığını ve mıntika temizliği" yapıldığını öne sürdü. Aydın, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, "terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan" ile masaya oturmaması gerektiğini ifade etti. Yeni anayasanın, anlattığı tablonun tamamlayıcısı olduğunu, böylece

Türk kavramının alt kültür haline getirileceğini ve Türk milletinin varlığının ortadan kaldırılacağını ileri süren Aydın, bunlar gerçekleşmeden harekete geçilmesi gerektiğini belirtti. Böyle bir duruma kayıtsız kalamayacaklarını bildiren Aydın, “Türkiye’nin güçlü bir MHP’ye ihtiyacı var. Ülkücü ülkücünün kardeşidir diyerek birbirimizi kucaklamalıyız” şeklinde birlik ve beraberlik mesajı verdi.

Salona girişinde ve konuşması sırasında Koray Aydın’a yönelik tepkiler olsa da, genel başkanlık yarışı diğer kurultaylarla karşılaştırıldığında “sakin” sayılabilecek bir düzeyde geçti. 1220 delegeden 1214’ü oy kullandı. Genel Başkan Bahçeli 725 oy aldı. Koray Aydın yarışı kazanamadı ama aldığı 441 gibi beklentilerin üzerinde oya ulaştı. Bahçeli, muhalifleri affetmeyeceğinin sinyalini Kurultay’ın kapanış konuşmasında verdi. Bahçeli seçildikten sonra yaptığı teşekkür konuşmasında “Bugün, başını kaldıran fitne amacına ulaşamamıştır. Partimizi içten oyma ve etkisiz kılma girişimleri sonuçsuz kalmıştır. MHP’ye kurulan tuzaklar boşa çıkarılmıştır. İçimize sokulmaya çalışan dedikodu ve entrika Türkiye sevdalısı siz değerli dava arkadaşlarım tarafından yerle bir edilmiştir” dedi. Bahçeli bu Kurultaydan sonra Koray Aydın’ı destekleyen il teşkilatlarını kapattı ve kendisine muhalif olan kadroları tasfiye etmeyi sürdürdü.⁶

3. Gezi Direnişi’nde MHP’nin Tavrı

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 29 Mayıs 2013’de Taksim’de eylem yapan grupları ziyaret ederek Gezi Parkı protestolarını desteklediğini açıkladı. Halk TV’de, Gezi Parkı protestolarını izleyicilere “Türk Baharı” olarak yansıtıldı. Kılıçdaroğlu’nun tavrına şiddetli tepki gösteren Başbakan Erdoğan 1 Haziran 2013’de, olayların ideolojik olduğunu belirterek “Sorun Topçu Kışlası ise kusura bakmasınlar. Onu yapacağız” dedi. Erdoğan 3 Haziran 2013 günü 4 günlük yurt dışı gezisi öncesi Atatürk Havalimanı’nda gazetecilere şöyle konuştu: “Gezi Parkı olayındaki ağaç meselesi bu işin fitilini ateşleme olayıdır. Daha sonraki gelişmeler CHP’nin bu işin içinde

6. *Milliyet* gazetesi, 5 Kasım 2012, erişim tarihi 23 Ekim 2016

aktif şekilde rol alması şeklinde. Burada böyle adımın atılması organize adımdır. Akliselim sahibi milletimin bu oyuna gelmemesi gerekir. Bu olan oyunların arkasında CHP zihniyeti var. Bu olayların içinde CHP'nin rolü vardır. Bu iç ve dış bağlantısı olan aşırı uçların organizasyonudur.” Daha sonra direnişe katılanlar ve direnişi destekleyenler için, “Tencere tava hep aynı hava. Bunlar eski alışkanlıklar” diyerek eylemleri ciddiye alamadığını ifade etti.⁷

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ise 5 Haziran'da yaptığı açıklamada, direnişin ilk günlerinde ön plana çıkan BDP Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'i kastederek “İmralı'nın postacısının liderliğini yaptığı Gezi Parkı eylemine destek vermiyorum” dedi. Bahçeli, “Meydanlarda ülkücü olmadığını, olmayacağını ve eyleme destek vermek isteyenlerin ancak MHP'den istifa ederek” destek olabileceklerini belirtti. Ancak protestoların yayılmasının ve giderek hükümet karşıtı bir eyleme dönüşmesinin ardından diğer muhalefet partileri gibi MHP de eylemcilerin yanında bir tavır alarak hükümete yüklendi. Bahçeli sadece bir hafta sonra, 12 Haziran'da partisinin grup toplantısında yaptığı konuşmada “Gezi Parkı bir çığlıktır. Haykırışın sembolleştiği yerdir” dedi.

MHP'nin tavrındaki bu değişikliği, ilk günden beri Gezi protestolarına katılan ve destek veren MHP İl Başkan Yardımcısı Hasan Hüseyin Sümbül bir röportajında şu sözlerle açıkladı: “80 öncesinde çok acı bir tecrübemiz var. Devlet Bey'in de dediği gibi, ‘Bulanık kuyudan su içmeyiz’ söylemi bu manada doğru bir tespittir. Milliyetçi taban ilk günlerde bu nedenden dolayı biraz temkinli yaklaşmış olsa da, sonrasında bu çığlığın haklı bir çığlık olduğunu, bu başkaldırının haklı bir başkaldırı olduğunu onlar da ifade etmiş ve destek olmuşlardır. Bize gelen e-mail'lerde Twitter ve Facebook hesaplarımız üzerinde yapılan yorumlarda biz bunu okuyoruz. Zaten partiye gönül vermiş unvanı olsun olmasın MHP'liler Gezi'yi boş bırakmıyor.”

MHP Grup Başkanvekili Oktay Vural ise, “Bu ülkenin askerini, polisini öldürenler karşısında gözlerini bağlayan hükümet, bugün Gezi Parkı'nda ‘ağaçlara dokunmayın’ diyenlere biber gazı sıkıyor,

çadırları yakıyor. Böyle bir zorbalık olur mu?” derken, yine de Bahçeli, protestolar boyunca şiddeti körüklemek yerine bol bol sağduyu çağrısında bulundu. Bahçeli gençlere şöyle seslendi: “Gazla taşla oyalanma. Gençlik iradesini demokrasi içerisinde sandığa götür ve bu AKP’ye vur gitsin. AKP’nin ampulünü söndür. Sen buna layıksın. Çapulcu diye adını koydurma. Makul ol, dürüst ol, dik dur ve vatanına millete sahip ol. Bunun için Ülkücü Gençlik Taksim’de Kızılay’da yoktur, olmayacaktır. Annenizi babanızı üzmeyin. Yeniden bir mağduriyet ve mahkumiyet yaşamayın. Hayatınızı tehlikeye atmayın. Ülkücülerle, milliyetçilerle kucaklaşın. Sokaklarda değil, hür meydanlarda olun.”*8

17 Haziran 2013’de Merkez Yönetim Kurulu ve İl Başkanları toplantısında konuşan Bahçeli, bu kez Başbakan Erdoğan’a yüklenerek şunları söyledi: “Şiddet ve toplumsal başkaldırıyla hiçbir sorunumuz kalıcı şekilde çözülemeyecek, hiçbir meselenin üstesinden gelinemeyecektir. Ancak Başbakan Erdoğan hala gelişmeleri anlayamamış, tepkileri fark edememiş ve rest çekerek vaziyeti kurtarmaya yönelmiştir. Tunus’tan dönüşünde İstanbul Havalimanı’nda yaptığı konuşmada kullandığı üslup yine keskin, yine tehlikeli ve yine hoşgörüsüz olmuştur. Başbakan’ı karşılamaya giden kalabalıkların gece yarısı attığı sloganlar, yaptıkları tezahüratlar tam bir saflaşmanın ve düşman kamplarına ayrılmanın ürünüdür. (...) Bugünkü süreçte, Türkiye’nin en önemli meselesi olarak, Taksim Gezi Parkı merkezli cereyan eden hadiselerin ön plana çıktığı şüpheye yer bırakmayacak kadar bellidir. Bu çerçevede kaygı, korku ve kutuplaşmaların iyice keskinleştiği ve yönetilmesi zor bir noktaya doğru sürüklendiği görülmektedir.”

Erdoğan’ın “İtici, intikamcı, iğneleyici, ithamcı, idareimaslahatçı ve ikircikli beyanları çok tehlikeli bir ortama davetiye çıkarmıştır” diyerek sürdürdüğü bu uzun konuşmasında Bahçeli şöyle devam etti: “Taksim

*. Protestoların partinin tabanında bulunduğu yanıt da bundan pek de farklı değildi. Xsights Araştırma ve Danışmanlık Şirketi’nin yaptığı araştırmaya göre, MHP tabanının yüzde %79’u gezi parkı eylemlerine destek oldu.

8. Wikipedia: Taksim Gezi Parkı Protestoları - 2013

Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesilmesine, buraya Topçu Kışlası ve AVM yapılmasına karşı sergilenen güçlü itirazların birden bire yatak değiştirerek şiddet ve nefretle dolu bir yöne kayması Başbakan tarafından iyi okunmalı ve yorumlanmalıdır. (...) Şimdiye kadar Başbakan ve hükümetinin kontrolsüz gidişine ve kimseyi umursamayan zorbalıklarına ciddiye alınması gereken ve çok farklı toplumsal şifreleri uhdesinde barındıran bir direniş gösterilmiştir. Özel hayatını, dokunulmaz haklarını ve en temel insani kazanımlarını tehdit altında gören vatandaşlarımız müdahaleci ve mütecaviz hükümet politikalarına karşı seslerini yükseltmişler, tepkilerini ortaya koymuşlardır.(...) Hükümetin baskı, eziyet ve zorbalıklarına; her şeyi belirleme ve tayin etme saplantılarına; kimseyi dinlemeyen, anlamayan ve aldırmayan antidemokratik sapmalarına Taksim Gezi Parkı'ndan iyi bir cevap verilmiştir.(...) Başbakan ve hükümetinin despot ve hoşgörüsüz uygulamalarını protesto ederken daha büyük bir yanlışın, yanlışının ve yenilginin içine düşmekten kaçınmak, yerli ve yabancı mihrakların eline koz vermekten uzak durmak ihmal edilemeyecek bir milli görevdir. Her şeye rağmen, AKP'nin görevden alınacağı, siyaseten bitirileceği ve haddinin bildirileceği yer kesinlikle sandık olmalıdır. Başbakan'ın iyice zıvanadan çıkan, kabalaşan ve tek adamlığın izlerini taşıyan siyaset dilinin cezası demokratik araçlarla kesilmelidir. (...)

Erdoğan'ın "Küçümseyici dili, sırtını dayadığı faiz lobisine birden bire saldırması; tencere, tava çalan vatandaşlarımızı aşağılaması ve Taksim'deki projelerden vazgeçmeyeceğini diklenerek duyurması Türkiye'yi ucu açık ve tahmini mümkün olmayan boğuşmalara götürme riski taşımaktadır. (...) Unutulmamalıdır ki, sokakların sakın bir şekilde tahliyesi, tatmini ve teskini yerine Esadlaşmak, Hüsnü Mübarekleşmek ve Kaddafileşmek dirliğin imhasına, birlikte yaşamının mahvına neden olacaktır. (...) Milliyetçi Hareket Partisi AKP'den hesap soracak ve gayri meşru siyasetini sandıkta mağlup edecektir. Bu konuda tek güvencemiz ve dayanağımız büyük Türk milletidir. Aziz milletimiz müsterih olsun!"⁹

Bu arada 1 Ekim 2013'de CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun, "Anayasa

Uzlaşma Komisyonu’nun üzerinde anlaştığı 59 maddeyi meclisten geçirelim” önerisi AKP ve MHP tarafından destek buldu. Bu üç partinin eskiden beri hemfikir oldukları konu, Kürt özgürlük hareketinin ve onunla stratejik ittifakı olan sol ve sosyalist örgütlerin tasfiyesiydi. Özellikle de yeni bir demokratik örgütlenme modeli olarak gelişmesini sürdüren HDK ve HDP sürecine müdahale etme çabasıydı. AKP hükümetinin barış ve çözüm süreciyle pek de ilgisi olmayan bir ‘demokratikleşme’ paketini açıklaması ve hemen ardından meclisten iki savaş tezkeresini birden geçirmesi, bu oydaşmaya göre yeni bir red cephesinin oluşması anlamına geliyordu. Bu süreçte yandaş medya, PKK ve BDP üzerine spekülasyon yayınlar yaparak yıpratma kampanyasına başladı ve hükümetin servis ettiği çakma haberler ile savaş kışkırtıcılığı yaparak ateşkesi bozma manevralarına girişti.¹⁰

Meclisten geçen iki savaş tezkeresinden biri 4 Ekim 2013 tarihli Suriye Tezkeresi, diğeri de 10 Ekim 2013 tarihli Irak Tezkeresi’ydi. BDP her iki tezkereye de kararlı bir tavırla “hayır” oyu verdi. Suriye Tezkeresi’ne BDP ile birlikte hayır oyu veren CHP, Irak Tezkeresi’ne “evet” oyu vererek hükümete destek oldu. Sonuçta hükümete 1 yıl boyunca Suriye ve Irak’a askeri müdahale izni veren her iki tezkere de meclisten geçti. Suriye’deki son gelişmeler üzerine hazırlanan Suriye Tezkeresi meclise ilk kez gelmişti. Irak Tezkeresi ise 9. kez getirilerek eski tezkere üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan meclise sunulmuştu. Geçen yıl ve ondan önceki yıllarda olduğu gibi bu savaş tezkeresi AKP, CHP ve MHP oylarıyla 9. kez kabul edildi. AKP hükümetinin son 1 yıllık zaman içinde sanki hiçbir şey olmamış ve bir barış süreci yaşanmamış gibi bu tezkereyi meclisten geçirmesi, aynı zamanda bu meclisin çoğunluğuna dayanan yeni bir savaş konseptinin oluştuğu anlamına geliyordu.

4. Yerel Seçimlerde MHP’nin Oylarını Artırması

Yerel seçimlerin beş yılda bir yapılıyor olması nedeniyle 30 Mart

10. Mecliste AKP, CHP ve MHP Oydaşması, *Özgür Gündem*, 12 Ekim 2013, erişim tarihi 1 Ağustos 2016

2014'te yapılması planlanan seçimlerin AKP ve MHP'nin hazırladıkları önerge ile 27 Ekim 2013 tarihine alınması teklif edildi. Gerekçe olarak kış aylarında seçim propagandalarının güçlükle yapılması gösterilmişti. CHP de öneriye kısmen destek vermiş, fakat 26, 27 ve 29 Ekim tarihlerinin resmi tatil olması nedeniyle vatandaşların bu dönemi tatil olarak değerlendirmesi durumunda seçimlere katılım oranının düşebileceğini, bu nedenle seçim tarihinin 3 Kasım 2013 olması yönünde görüş bildirmişti. AK Parti ve MHP bu öneriye destek vermedi. Seçim tarihi değişikliğine açık destek veren AK Parti ve MHP'nin toplam milletvekili sayısı 377 olmasına rağmen, anayasanın ilgili maddesinin değiştirilmesi için gerekli olan 367 oy 12 Ekim 2012 tarihinde yapılan oylamada sağlanamadı.

12 Kasım 2012'de kabul edilen ve 6 Aralık 2012'de Resmî Gazete'de yayımlanan yasa değişikliği ile Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyeleri kuruldu. Böylece toplam Büyükşehir Belediyesi sayısı 16'dan 30'a yükselirken yine aynı değişiklikle İstanbul ve Kocaeli'ye ek olarak Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun Büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırları olarak değiştirildi. Yeni düzenlemeyle 27 yeni ilçe kurulurken, Büyükşehir belediyeleri sınırları içine giren ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katıldı. Bu illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği ile bucakları ve bucak teşkilatları kaldırıldığı için seçmenlerin ikamet ettikleri yerlere göre kullandıkları oylarda da farklılıklar oldu. Buna göre, köylerde ikamet eden seçmenler, İl genel meclisi üyeliği seçimi ile Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği seçimi için oy kullanabildiler. Büyükşehir olmayan illerde ikamet eden seçmenler, İl genel meclisi üyeliği seçimi, Belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçimi ile Mahalle muhtarlığı

ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimi için oy kullandılar. Türkiye’de Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde ikamet eden seçmenler ise; Büyükşehir belediye başkanlığı seçimi, Belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçimi ile Mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimi için oy kullanabildiler.¹¹

30 Mart 2014 Yerel Seçimlerine herkes bir başka umutla bakıyordu. İddialı adaylar, reklam filmleri, kavga gürültü ile süren seçimde genel olarak pek bir şey değişmedi, daha doğrusu oy sonuçları üzerine yapılan hesaplar beklenildiği gibi çıkmadı. Onca yolsuzluk, hırsızlık, arsızlık ve ülkeyi savaşa sokmaya çalışan bir iktidara karşı halkın tepkisi bu kez de destek şeklinde oldu. Bu bakımdan AKP yüzde 45,6 oranında oy aldı. CHP yüzde 27,8, MHP yüzde 15,2 oranında oy aldı. HDP ise yüzde 6,1 oranında oy aldı.

2014 Seçimlerinin genel değerlendirmesini yaparsak AKP, 2009 seçimlerindeki %38,8’lik oyunu %45,6’ya çıkardı ve 49 il 560 ilçede Belediye başkanlıkları kazandı. CHP, 2009 yerel seçimlerindeki %23,1 olan oyunu %28,62 ye çıkararak 13 il 163 ilçe Belediye Başkanlıklarını kazandı. MHP, 2009 yerel seçimlerindeki %14,66 olan oyunu %15,9’a çıkardı ve 8 il 102 ilçe Belediye Başkanlığı kazandı. BDP, 2009 yerel seçimlerindeki %5,4 oyu bu seçimde DTP olarak oyları % 4,4’e düşmesine rağmen 10 il 66 ilçe Belediye Başkanlığı kazandı.¹²

30 Mart 2014 seçimleri, Haziran 2011’de oluşan siyasi dengelerin devam ettiğini ve üçüncü kez iktidar olmasının ardından AKP’nin biraz oy kaybına uğramasına rağmen seçmen kitlesi üzerindeki etkisini sürdürdüğünü gösterdi. Seçime katılımın rekor olarak nitelendirilebilecek düzeyde olması, seçmenin sandığa duyduğu ilgiyi ve belki de güveni göstermesi bakımından önemliydi. Ancak kullanılan oyların neredeyse 1,7 milyonunun geçersiz sayılması ve bunun yaklaşık yüzde 4’lük bir oya tekabül etmesi, bu seçimde 5 ayrı oy pusulası kullanılmasının sonucu olarak tarihe geçecek bir olguydu.

11. Vikipedi, özgür ansiklopedi - 2014 Türkiye Yerel Seçimleri, erişim tarihi 24 Ekim 2016

12. Vikipedi, 2014 Türkiye Yerel Seçimleri, erişim tarihi 24 Ekim 2016

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ VE SİYASETTE YENİ DÖNEM

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, bir teröristin, bir katilin, bir sabıkalı bölücünün 10 maddelik ihanet metnini çözüm diye sunmaktadır. (Devlet Bahçeli)

1. Cumhurbaşkanlığı Seçimi

a. MHP-CHP Ortak Adayı

Cumhurbaşkanı seçiminde AKP adayının Erdoğan olacağı biliniyordu. Aynı şekilde HDP'nin adayının da Genel Başkan Selahattin Demirtaş olacağı bekleniyordu. Merak konusu olan CHP ile MHP'nin nasıl bir adayla seçime katılacaklarıydı. CHP'nin sağ ke-simden olan ve kamuoyunda pek tanınmayan Ekmeleddin İhsanoğlu'nu MHP'ye ortak aday olarak önermesi, kamuoyunda sürpriz bir gelişme gibi algılansa da MHP'yi sevindiren ve umutlandıran bir gelişmeydi. 2011 seçimlerinden itibaren oylarını düzenli bir şekilde artırmaya başlayan MHP, CHP'nin bu tavrının kendisini daha da güçlendireceği varsayımıyla hareket etti. İki partinin “Çatı adayı” olarak kamuoyuna deklare edilen İhsanoğlu, sağdan gelen, sağcı olarak bilinen ve hatta AKP'ye yakın biriydi. İhsanoğlu'nun Cumhurbaşkanlığı adaylığında MHP ile ortaklaşması, CHP'nin bir süreden beri geleceğini sağda aramasından kaynaklanan politik bir manevraydı. Baykal döneminde başlayan “Sağa ve sağ seçmene açılım” politikası Kılıçdaroğlu ile Türkiye'nin geleceğini belirleyici önemde olan Cumhurbaşkanlığı seçimi gibi bir dönemeçte hayata geçirilmişti.

15 Haziran 2014’de Devlet Bahçeli ile görüştüktan sonra basına açıklama yapan Kemal Kılıçdaroğlu, “Herkesin kabul edebileceği, üzerinde uzlaşabileceği, saygınlığı olan, temizliği, dürüstlüğü olan, bilgisi, birikimi, zarafetiyle herkese örnek olacak bir ismi sundum. Şunu ifade edeyim; demokraside yeni bir olaya tanıklık ediyoruz. Büyük bir uzlaşmayı sağlamaya çalışıyoruz. Kavgadan uzak, barıştan huzurdan yana bir süreci başlatmak istiyoruz” dedi. Bahçeli’de şunları söyledi: “Sayın Kılıçdaroğlu, MHP’ye, Türkiye’nin yetiştirdiği değerli bir evladını, diplomat, bürokrat İhsanoğlu’nu önermişlerdir. Bu öneri milletimiz için çok hayırlıdır. MHP de bu isim üzerinde bütünleşerek, Cumhurbaşkanlığı seçimini herhangi bir siyasi kaosa, krize dönüştürmeden, demokrasimizin de güçlendirilmesi açısından gösterilen gayretlerle sonuçlandırma arzusunda olacaktır. Bu bakımdan Sayın Kılıçdaroğlu ve arkadaşlarının, değerli bir isim önermesi bizi memnun etmiştir. Kendisine teşekkür ediyorum. Bu isim etrafında çalışacağımızı açıkça belirtmek istiyorum.”

Seçim, Erdoğan’ın 10 Ağustos 2014 tarihinde düzenlenen ilk turda cumhurbaşkanı seçilmesiyle sonlanmıştır. Seçim tarihi, YSK tarafından ilk turu 10 Ağustos 2014 Pazar günü, seçimin ikinci tura kalması durumunda ise ikinci oylama 24 Ağustos 2014 Pazar günü olarak belirlendi. Yurt dışında yaşayan Türkiyeli seçmenler için bulundukları ülkede oy kullanma tarihleri ilk tur için 31 Temmuz-3 Ağustos 2014, ikinci tur seçimi ise 17-20 Ağustos 2014 olarak açıklandı.

2007 Anayasa Değişikliği Referandumu sonucu gerçekleşen değişiklikle, Türkiye’nin siyasi tarihinde ilk kez bir cumhurbaşkanı doğrudan halk oylaması ile seçildi. Kabul edilen değişikliklerden diğerleri ise, cumhurbaşkanının görev süresinin yedi yıldan beş yıla indirilmesi ve bir kişinin en fazla iki defa bu göreve seçilebilmesiydi. Adaylar için kırk yaşını doldurmuş ve yükseköğrenim yapmış TBMM üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşı olma şartı arandı. Cumhurbaşkanlığına TBMM üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi en az yirmi milletvekilinin yazılı teklifiyle mümkün oldu. Her bir milletvekili ancak bir aday için teklifte bulunabildi.

2011 Genel Seçimleri’nde aldıkları geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında, yüzde onu geçen siyasi partiler ortak aday gösterebildi. Her bir siyasi parti ancak bir aday için teklifte bulunabildi. 16 Haziran 2014 tarihinde CHP lideri Kılıçdaroğlu, MHP lideri Bahçeli düzenledikleri ortak basın toplantısıyla Ekmeleddin İhsanoğlu’nu “Çatı adayı” olarak göstereceklerini açıkladılar. 30 Haziran 2014 tarihinde ise, HDP tarafından düzenlenen basın toplantısı ile partinin cumhurbaşkanı adayının HDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş olduğu açıklandı. 1 Temmuz 2014 tarihinde AKP’nin cumhurbaşkanı adayı Başbakan Recep Tayyip Erdoğan oldu. Erdoğan’ı ve AKP, Anavatan Partisi destekledi. İhsanoğlu’nu CHP, MHP, DSP, DP, BTP, BBP, LDP, Doğru Yol gibi partiler destekledi. Demirtaş’ı HDP, EMEP, ESP, EHP, DSİP, SDP, Yeşiller ve Sol Gelecek, SYKP destekledi.

İlk kez bu seçimde uygulanmaya başlanan yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları için bulundukları ülkelerde oy kullanma tarihleri ise, ilk oylama için 31 Temmuz - 3 Ağustos 2014, seçimin ikinci oylamaya kalması durumunda ise, 17 - 20 Ağustos 2014 olarak belirlendi. Yurt dışı oy verme süreci 31 Temmuz 2014 günü başladı. Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunda, yurt içi (normal ve cezaevleri), gümrük ve yurt dışında kayıtlı 55.692.841 seçmenden 41.283.627’si sandık başına gitti. Katılım oranının yüzde 74,13 olarak gerçekleştiği seçimlerde kullanılan oylardan 40.545.911’i (yüzde 98,21) geçerli sayılırken, 737.716’sı (yüzde 1.78’i) geçersiz sayıldı. Aldığı 21.000.143 oyla geçerli oyların %51,79’unu elde eden Recep Tayyip Erdoğan Türkiye Cumhuriyeti’nin 12. Cumhurbaşkanı seçildi. Diğer adaylardan Ekmeleddin İhsanoğlu 15.587.720 oyla % 38,44, Selahattin Demirtaş ise 3.958.048 oyla % 9,77 oranında oy aldı.

27 Ağustos 2014’te Ankara’da düzenlenen Adalet ve Kalkınma Partisi 1. Olağanüstü Kongresi’nde, cumhurbaşkanlığına seçilen Recep Tayyip Erdoğan’ın yerine partinin genel başkanlığına Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu seçildi. Davutoğlu, ertesi gün yemin ederek cumhurbaşkanlığı görevine başlayan ve başbakanlığı sona eren Erdoğan tarafından 29 Ağustos günü hükümeti kurmakla görevlendirildi.

CHP, 25 Ağustos 2014 tarihinde, cumhurbaşkanı seçilen Recep

Tayyip Erdoğan'ın, seçilmesinin ilan edilmesinden itibaren Başbakanlık ile Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanlığı'ndan istifa etmeyip bu görevleri devam ettirmesi nedeni ile seçme ve seçilme haklarının ihlal edildiğini ileri sürerek Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. Anayasa Mahkemesi'nin, 9 Eylül 2014 tarihinde açıklanan kararında, başvuru-cuların, ihlale neden olduğunu ileri sürdükleri hususlardan mağdur olmadıklarını vurgulayarak, başvuru-nun diğer kabul edilebilirlik koşulları incelenmeksizin 'kişi yönün-den yetkisizlik' nedeni ile kabul edilemez olduğuna oy birliğiyle karar verildiği açıklandı.¹

Erdoğan AKP Genel Merkezi'nin balkonunda şöyle konuştu: "Bugün bu seçimi kazanan sadece Recep Tayyip Erdoğan değildir. Bugün milli irade bir kez daha kazanmıştır. Bugün şahsıma oy verenler kadar, şahsıma oy vermeyenlerde sevenlerimiz kadar sevmeyenlerimiz de kazanmıştır" dedi. Cumhurbaşkanı'nın ilk kez doğrudan halk tarafından seçilmesinin çok önemli olduğunu vurgulayan Erdoğan, "bugün ise 27 Mayıs 1960 parantezi artık kapanmıştır. 27 Mayıs'ın bir vesayet aracı olarak Türkiye'ye dayattığı cumhurbaşkanlığı anlayışı artık tedavülden kalkmıştır." "Bugün hiç kimse hüzünlenmesin" diyen Erdoğan, "77 milyonun Cumhurbaşkanı olacağım" dedi. Seçimde yüzde 38,5 oy oranına ulaşan Ekmeleddin İhsanoğlu ise, resmi olmayan sonuçların açıklanmasının ardından kısa bir açıklama yaptı ve seçimi kazanan Erdoğan'ı kutladı. Aldığı oy oranı için 'önemli bir rakam' diyen İhsanoğlu, "Bir ay önce seçim kampanyasına başladığımızda 'İhsanoğlu tanınmıyor, siyasetten anlamıyor' diyenlere ithaf olunur, yüzde 40'a yakın sonuç. O bakımdan bu yolda galip sayılır mağlup diye bir söz vardır" diye konuştu.²

Seçim sonuçları, 10 Ağustos 2014 Cumhurbaşkanlığı seçiminde Ekmeleddin İhsanoğlu ismi üzerinde anlaşılan CHP ve MHP tabanının ortak hareket edemediğini gösterdi. Bu ittifaka MHP ve tabanının önemli bir kısmı sıcak bakmamıştı. Erdoğan'ı devirmek için CHP ile

1. Wikipedia özgür ansiklopedi, erişim tarihi 23 Ekim 2016

2. Milliyet gazetesi 11 Ağustos 2014, erişim tarihi 23 Ekim 2016

işbirliği ve ortak aday stratejisi MHP tabanında tepkiyle karşılandı. Bu nedenle Tayyip Erdoğan'ın aldığı oyların bir kısmının, MHP tabanından geldiği, CHP'nin tabanının bir kısmının ya sandığa gitmediği veya oy vermediği anlaşıldı. Kısacası alınan oylar iki partinin de beklentilerine uygun olmadığı için bu seçimden sonra CHP ile MHP ilişkileri değişmeye başladı. Bu seçimde CHP ve MHP kendi adaylarını çıkarsalardı, seçim 2. tura kalabilirdi. O durumda en çok alan iki aday yarışacak ve en çok oy alan aday seçilmiş olacaktı. Herşeye karşın Cumhurbaşkanlığı seçimi ve özellikle Erdoğan'ın seçilmesi siyasette yeni bir dönemi başlattı.

b. Irak ve Suriye Tezkeresi'ne MHP Desteği

2 Ekim 2014'de Meclis'te görüşülen Suriye-Irak tezkeresi AKP ve MHP milletvekillerinin oylarıyla kabul edildi. 396 oy kullanılan tezkereye, 298 kabul, 98 ret çıktı. Ret oyları CHP ve HDP'den geldi. Tezkere hükümete yurtdışına asker gönderme ve Türkiye'de yabancı asker konuşlandırma izni veriyordu. CHP Milletvekili Faruk Loğoğlu, BM kararı olmaksızın Suriye'de kurulacak güvenli bölgelerin, komşu ülkelere saldırı anlamı taşıyacağını söyledi. "Herhangi bir müdahale, ülkeyi bataklığa sürükler" dedi. HDP Milletvekili Ertuğrul Kürkçü ise hükümetin IŞİD'le mücadele amacı taşımadığını savunarak tezkerenin "Anayasa'ya aykırı" olduğunu söyledi.

Mecliste kabul edilen şöyleydi: Türkiye'nin Güney kara sınırları boyunca ulusal güvenliğe dönük risk ve tehditler son dönemde yaşanan gelişmeler neticesinde ciddi biçimde artmıştır. Irak'ın Kuzey bölgesinde silahlı PKK terör unsurları varlığını sürdürmektedir, öte yandan Suriye ve Irak'ta diğer terör unsurlarının sayısı ve ortaya koydukları tehditte de önemli artış gözlenmektedir. Nitekim bu nedenle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 2170 ve 2178 (2014 yılı) sayılı kararlarıyla Irak ve Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını teyit etmiş, bu ülkelerdeki terör faaliyetlerini kınamış, IŞİD ve benzeri terör örgütlerinin faaliyetlerine karşı BM üyesi tüm ülkelere 1373 (2001 yılı) sayılı BM Güvenlik Konseyi kararı ve uluslararası hukuk

çerçevesindeki sorumluluklarına uygun şekilde gerekli tedbirleri alma çağrısında bulunmuştur.

“Türkiye’nin ulusal güvenliğine yönelik terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye’deki tüm terörist örgütlerden ülkemize yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı güvenliğinin idame ettirilmesini sağlamak, kriz süresince ve sonrasında hasıl olabilecek gelişmeler istikametinde Türkiye’nin yüksek menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümul, miktar ve zamanı hükümetçe takdir ve tayin olunacak şekilde Türk Silahlı Kuvvetleri’nin gerektiği takdirde sınır ötesi hareket ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara yönelik olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye’de bulunması, bu kuvvetlerin hükümetin belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkan sağlayacak düzenlemelerin hükümet tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 4.10.2014 tarihinden itibaren bir yıl süreyle izin verilmesini Anayasanın 92. maddesi uyarınca arz ederim.” Metinde gerekçe bölümünde ayrıca, uluslararası hukuk uyarınca Türk toprağı kabul edilen Süleyman Şah Sayğı Karakolu’na dönük güvenlik riski de arttığı ifadesi yer aldı.³

2. Dolmabahçe Deklarasyonu ve Bahçeli’nin Tepkisi

2015 yılının ilk ayından itibaren siyasette hızlı gelişmeler oldu. AKP hükümeti ile İmralı’da Abdullah Öcalan arasındaki görüşmeler tarafların karşılıklı olarak somut adım atmaları sürecine girdi. 23 Ocak 2015’de arabulucu konumda olan HDP heyeti İmralı ile Kandil arasında mekik dokumaya başladı. Hükümet çözüm sürecine dönüş için Öcalan’dan PKK’ya Türkiye’de silahlı mücadeleye son çağrısı

3. Irak ve Suriye Tezkeresi Meclisten Geçti, 2 Ekim 2014, www.haberler.com, erişim tarihi 15 Aralık 2106

yapmasını istedi. Öcalan bu çağrı için kadın haklarından, çevre sorunlarına kadar her konuda adımlar atılmasını isteyen bir metin yazdı. Kandil bu adımların silah bırakmanın ön şartı olmasında ısrarcı oldu. Hükümet bu genel bir demokratikleşme programını içeren 10 maddenin ön şart olmasını PKK'nın silah bırakmamaya bahane olarak kullandığını iddia ederek karşı çıktı. 17 Şubat 2015'de HDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş: "Öcalan'ın çağrı yapması için hükümet önce 10 maddelik e v ödevini yapmalı, onlar açıklamazsa biz açıklarız" dedi. Bu arada 22 Şubat 2015'de Şah Fırat Operasyonu'yla Süleyman Şah'ın türbesi PYD'nin kontrolündeki Eşme Köyü'ne taşındı. Bu operasyon İmralı heyeti ile hükümet arasındaki bir mutabakata göre gerçekleştirildi. 25 Şubat 2015'de Demirtaş, CNN Türk'te Öcalan'ın silah bırakma çağrısı yapmak için ön şart olarak ortaya koyduğunu söylediği 10 maddeyi açıkladı. "Öcalan şartlı silah bırakma çağrısı yaptı" dedi.

28 Şubat 2015'de Abdullah Öcalan'ın PKK'ya silahsızlanma kongresi için yapacağı çağrının üzerinde Kandil ve İmralı anlaştı. Geniş bir demokratikleşme programını içeren 10 madde silah bırakmak için ön şart yapılmadı, ama bu maddelerin hayata geçirileceğinin garantisi olarak hükümetin olduğu bir toplantıda okunmasına karar verildi. Dolmabahçe Sarayı'nda Başbakan Yardımcısı Yalçın Akdoğan, İçişleri Bakanı Efkan Ala, AK Parti Grup Başkanvekili Mahir Ünal, Öcalan'la görüşmeleri yürüten eski MİT başkan yardımcısı, Kamu Güvenliği Müsteşarı Muhammed Dervişoğlu ve İmralı Heyeti'nden Sırrı Süreyya Önder, Pervin Buldan ve İdris Baluken'in olduğu toplantıda Öcalan'ın PKK'ya silahsızlanma kongresi toplama çağrısı Sırrı Süreyya Önder tarafından okundu. Hükümet adına da Yalçın Akdoğan bir bildiri okudu. Günü ve yeri ortaklaşa belirlenen bu toplantı taraflar arasındaki bir protokolle yapıldı ve tarihe Dolmabahçe Deklarasyonu olarak geçti.

3 Mart 2015'de partisinin grup toplantısında 'uzun bir konuşma yapan Bahçeli esas olarak AKP-PKK ilişkilerini irdeleyerek hükümete yüklendi. Bahçeli'nin konuşmasından konumuzu ilgilendiren bölümler özetle şöyleydi:

“Milliyetçi Hareket Partisi olarak AKP-PKK mutabakatına göz açtırmamakta son derece kararlıyız. Yıkım projesine nasıl tepki gösterdiysek, çözülme sürecine nasıl direnmişsek, Oslo’ndan İmralı ve Kandil’e uzanan hain pazarlıkları nasıl reddetmişsek, daha da fazlasını yapmaya, AKP-PKK’ya nefes aldırılmamaya sonuna kadar hazırız. (...) Bölücü örgüt jestlerle dirilmiş, tavizlerle silahlanmış, pazarlıklarla Türkiye Cumhuriyeti’nin karşısına sanki muadili bir güç, sanki eşit bir muhatapı gibi dikilmiştir. AKP, PKK’yı omuzunda taşımış, havalarda gezdirmiştir. AKP, PKK’ya ruhunu kaptırmış, irade ve iffetini devretmiştir. (...) Görüyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, bir teröristin, bir katilin, bir sabıkalı bölücünün 10 maddelik ihanet metnini çözüm diye sunmaktadır. (...) Her bir maddesi musibet, her bir maddesi melanet, her bir maddesi mahvoluş demek olan ihanet metni, Dolmabahçe Sarayı’ndaki Başbakanlık Ofisi’nde rahat koltuklarına kurulan müflis şahsiyetlerce açıklanmıştır. (...) AKP-PKK-HDP ve Dolmabahçe’deki sahneleri iyimserlikle karşılayıp PKK’yı taraf gören CHP saf saf, öbek öbek Türkiye’nin karşısına dizilmişlerdir. İmralı canisi sonunda saraylara kadar fiilen gelmiş, mesajlarını Başbakanlık ofisinde okutmuştur. (...) Milliyetçi Hareket Partisi olarak AKP-PKK mutabakatına göz açtırmamakta son derece kararlıyız. Yıkım projesine nasıl tepki gösterdiysek, çözülme sürecine nasıl direnmişsek, Oslo’ndan İmralı ve Kandil’e uzanan hain pazarlıkları nasıl reddetmişsek, daha da fazlasını yapmaya, AKP-PKK’ya nefes aldırılmamaya sonuna kadar hazırız. AKP’yle PKK; tekeri laçkalaşmış, her yeri sallanan, sürekli yalpalayan müzakere kağıdıyla daha fazla gidemeyecektir. Yok eğer giderse millet hepten kaybedecek, Türkiye’nin yerinde yeller esecektir.”

Bahçeli Dolmabahçe Deklarasyonu’na karşı şunları söyledi: “Bizim Dolmabahçe Sarayı’nda balosu yapılan 10 maddelik ihanet metnine sıcak bakmamız, olumlu yaklaşmamız en başta kendimizi inkar, milletimizi hiçe saymak olacaktır. Bu kapsamda olmak üzere, ihanetin belgeli haline tam bir itirazımız vardır ve maddeler halinde söyleyecek olursak şunlardan teşekkür edecektir:

“1) Öcalan canisi örgütünü silahlı mücadeleyi bırakma temelinde, stratejik ve tarihi kararı vermek için bahar aylarında olağanüstü kon-

greyi toplamaya davet etmektedir. 2) PKK'nın olağanüstü kongreyle silah bırakmasını istemek; siyasallaşma ve meşrulaşma çabalarına sinsi bir ilavedir. AKP buna göz yummuş veya açıktan destek olmuştur. 3) Caninin mesajı, silahlı mücadelenin yerini demokratik siyasetin almasına yönelik tarihi bir niyet beyanı olarak takdim ve servis edilmiştir. 4) 10 maddelik ihanet metninde demokratik siyasetin tanım ve içeriğinden bahsedilmektedir. Bu apaçık bir şekilde PKK'nın silahlı ve silahsız militanlarının siyaset yapabilmesine dönük tuzaktır. 5) İmralı canisinin muğlak ifadelerle tanzim ettiği ihanet metninde demokratik çözümün yerel ve ulusal boyutlarıyla ilgili değerlendirmesi tamamen özerkliğin inşasına dönük bir projedir. 6) İmralı canavarı özgür vatandaşlığın yasal ve demokratik güvencelerinden dem vurmaktadır. Sorarım sizlere, Türkiye'de özgür, eşit olmayan vatandaş mı vardır? 7) Terörist başının ihanet metninde yer verdiği demokratik siyasetin devlet ve toplumla ilişkisi ve bunun kurumsallaşmasına yönelik başlıklar kısmı; yasa ve ahlak dışı bölücü organizasyonların sivil toplum örgütü sayılmasını amaçlamaktadır. 8) İmralı canisinin çözüm sürecinin sosyo-ekonomik boyutlarıyla, sürecin sözde demokrasi, güvenlik ilişkisi, kamu düzenini ve özgürlükleri koruyacak şekilde ele alınmasını dayatması tam bir karartma ve akıl tutulmasıdır. 9) İmralı canisi yattığı hücreden, kimlik kavramı, tanımı ve tanımlanmasına dönük çoğulcu demokratik anlayışın geliştirilmesine atıf yapmıştır. Bir terörist yeni baştan kimlik tanımlaması istemektedir.”

Bahçeli “Bölücüyü dağda ve ovada aramaya artık gerek yoktur. Bölücü hükümettedir. Bölücüler iktidardadır. Ve bugün içinde bulunduğumuz bu karanlık ortam ve şartları baştan ayağa değiştirmek için 7 Haziran son şans, son çare, son kavşaktır” (...) “Cumhurun başı olmak yerine, Cumhuru parçalayan kişi olduğunu kabul ve itiraf etmiştir” dedikten sonra, 7 Haziran 2015 genel seçimlerindeki hedefini ve beklentisini şöyle ifade etti: “Aziz milletimiz TBMM'nin 24. Dönem'inde bizlere muhalefet görevi vermişti; inanıyorum ki gelecek dönemde de iktidara taşıyacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi'ne artan teveccühün, yoğunlaşan destek ve ilginin hepiniz farkında olunuz. Bu

bilinçle uyku orucundan ayrılmayınız, çalışmanın kölesi olmaktan yılmayınız. Zira Türkiye'nin Milliyetçi Hareket Partisi'ne ihtiyacı vardır. (...) Türkiye için iktidara talibiz. Türk milletinin dirliği ve esenliği için iktidara ulaşmalıyız ve mutlaka da ulaşacağız. Sizler, Türkiye'nin ağırlaşan sorunlarını, bu sorunlara yol açan faktörleri, müsebbipleri her zeminde söyleyiniz, partimizin düşündüğü çözüm yollarını sabırla aktarınız.”⁴

a. Erdoğan'ın Çözüm Masasını Devirmesi

Dolmabahçe toplantısının ardından İmralı görüşmelerinde konuşulduğu iddia edilerek kamuoyunda spekülasyonlara konu olan HDP'nin 7 Haziran seçimlerine nasıl katılacağı konusuna parti yönetimi açıklık getirdi. HDP yönetimi seçimlere parti olarak girme kararını açıkladı. Ardından 17 Mart 2015'de HDP Eşbaşkanı Demirtaş partisinin Meclis grup toplantısında kürsüye çıkıp Erdoğan'ı kastederek “Seni başkan yaptırmayacağız. Seni başkan yaptırmayacağız. Seni başkan yaptırmayacağız” diyerek sadece üç cümlelik bir konuşma yaptı. Bir gün sonra 18 Mart 2015'de sözkonusu deklarasyona göre İzleme Komitesi'nde yer alacağı iddia edilen isimler medyada yer aldı. 20 Mart 2015'de ise Cumhurbaşkanı Erdoğan İzleme Komitesi'ne olumlu bakmadığını açıklayarak şöyle dedi: “Ben gazetelerden okuyorum. Böyle bir şeyden doğrusu benim haberim yok. Şunu da çok net söylüyorum ben olumlu bakmıyorum. Bunlar doğru şeyler değil. Bu işler istihbarat teşkilatlarıyla yürür.”

21 Mart 2015'de “Tüm halklarımıza” başlığıyla Diyarbakır Newroz alanında okunan Abdullah Öcalan'ın mektubunun önemli bir bölümü şöyleydi:

“Ülkemiz halklarının, demokrasi, özgürlük, kardeşlik ve onurlu barışı için yürüttüğümüz mücadele bu gün tarihi bir eşiktir. Kırk yıllık hareketimizin acılarla dolu geçen bu mücadelesi boşa gitmediği gibi aynen sürdürülemez bir aşamaya da varmış bulunmaktadır. Tarih

4. Bahçeli'nin Grup toplantısı Konuşmaları, www.mhp.org.tr, erişim tarihi 8 Ocak 2017

ve halklarımız bizden dönemin ruhuna uygun bir demokratik çözümü ve barışı talep etmektedir. Bu temelde tarihi Dolmabahçe Sarayında, hepimizce resmen ilan edilen on maddelik deklarasyon temelinde yeni bir süreci başlatma görevi ile karşı karşıyayız.

“Deklarasyon gereği ilkelerde mutabakat oluşmasıyla birlikte PKK’nin Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı yaklaşık kırk yıldır yürüttüğü silahlı olan mücadeleyi sonlandırmak ve yeni dönemin ruhuna uygun siyasal ve toplumsal strateji ve taktiklerini belirlemek için bir kongre yapmalarını gerekli ve tarihi görmekteyim. Umarım ilkesel mutabakata en kısa sürede varıp Parlamento üyeleri ve İzleme Heyetinden teşkil edilen bir Hakikat ve Yüzleşme komisyonundan geçerek bu kongreyi başarıyla realize etme durumunu yaşarız. Bu kongremizle birlikte artık yeni dönem başlamaktadır. Bu yeni dönemde, Türkiye Cumhuriyeti dahilinde özgür ve eşit Anayasal yurttaşlık temelinde demokratik kimlik sahibi demokratik toplum olarak, barış içinde ve kardeşçe yaşama sürecine giriyoruz. Böylelikle 90 yıllık Cumhuriyet tarihinin çatışmalarla dolu geçmişini aşır gerçek barış ve evrensel demokrasi kriterleri ile örülmüş bir geleceğe yürüyoruz. (...) Ayıyeten hem bölgemiz için hem de uluslararası dünya için büyük anlamı olan Kobani direnişini ve zaferini selamlıyorum. Bu temelde gelişen ‘Eşme ruhunu’ halklarımız arasında yeni tarihin sembolü olarak selamlıyorum.”⁵

Bu gelişmeler üzerine 22 Mart 2015’de Ukrayna dönüşü uçakta konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Dolmabahçe açıklamasını doğru bulmadığını söyledi: “Bir metin okunmadı, iki metin okundu. Onların okuduğu metinle Yalçın Bey’in okuduğu metin birbirinden tamamen ayrı. Aynı metin değildi dikkat ederseniz. Ben oradaki toplantıyı da doğru bulmuyorum. Çünkü bu toplantıda hükümetin Başbakan Yardımcısı’yla şu an parlamento içinde olan bir grubun yan yana o resmi vermesini ben şahsen doğru bulmuyorum. Daha önceleri gerektiğinde bir arkadaşımız onlarla görüşmeler yapar ve açıklama yapılırdı. Ama o toplantıda olduğu gibi medyanın karşısına çıkmak suretiyle,

5. *Cumhuriyet* gazetesi, www.cumhuriyet.com.tr, 20 Mart 2015, erişim tarihi 4 Ocak 2017

iki ayrı metin deklare edilmiyordu. Böyle bir şey hiç yaşanmamıştır. Bunu doğru bulmuyorum. Açıklanan 10 maddelik metne gelince; o metinde bir demokrasi çağrısı yok. Bu metnin demokrasi adına neresini kabul edeceğim? Metni incelersek oradaki konuların çoğunun demokrasiyle falan yakından uzaktan alakası yok. Hala yeni yeni talepler ortaya çıkıyor. Daha sonra Başbakan Yardımcımızın yaptığı bir açıklama var. Onların tamamen aksine. Yani birbiriyle tamamen örtüşen bir şey yok. O zaman neyi görüştüler? Buna ortak bir deklarasyon diyebilir misiniz? Böyle bir şey var mı?”⁶

Cumhurbaşkanı Erdoğan 28 Nisan 2015’de Kuveyt dönüşünde “Çözüm sürecini sadece Kürtler için almak doğru olmaz. HDP illegal yollarla işimizi sıkıntıya soktu. Karşı karşıya oturulan bir masa yok. Olması, devletin çöküşü demektir” diyerek çözüm sürecinin fiilen bittiğini açıkladı. Erdoğan bu sözleriyle İmralı’da kurulan masayı devirerek çözüm süreci görüşmelerine son verdi. Kısa bir süre sonra İmralı Heyeti’nin adaya gitmesini yasaklandı. Erdoğan adeta herşeyi tersine çevirerek keskin Türk-İslamcı bir çizgide 7 Haziran 2015 seçimlerine odaklamaya başladı. AKP’nin bu yeni siyasal manevrasını MHP, AKP’nin kendi çizgisine geldiği şeklinde değerlendirerek seçim çalışmalarını daha bir kararlılıkla sürdürmeye başladı.⁷

3. 11. Kurultay ve Bahçeli’nin Tek Adaylığı

Yeni Gün’de, yeni bir diriliş destanı yazmak, yükselen Türkiye’nin ülküsüyle, yepyeni ümitlerle coşmak için beraberiz, bir aradayız. Türk’ün Bahar Bayramı’nda yeniden doğuş, yeniden milli doğruluk amacıyla biriz, birlikteyiz. Bugün idrak ettiğimiz Nevruz’un güzelliklerin habercisi olmasını diliyorum. Aziz milletimizin ve sizlerin Nevruz Bayramı’nı kutluyorum. (...) Allah’a hamd olsun ki, 11. Olağan Büyük Kurultayımızı ebedi başkentimiz Ankara’da toplamış

6. *Cumhuriyet* gazetesi, www.cumhuriyet.com.tr, 23 Mart 2015, erişim tarihi 4 Ocak 2017

7. *Cumhuriyet* gazetesinin haberi, www.cumhuriyet.com.tr, 23 Mart 2015, erişim tarihi 23 Aralık 2016

bulunuyoruz. Türkiye'nin gözü kulağı bu salondadır. Türklüğü. kalbi bu salonda atmaktadır. Türk-İslam alemi bu salondan duyulacak ırmak dolu mesajlara kilitlenmiştir. (...) İncim odur ki, milli çağrımız tüm Türkiye'ye, tüm Türk ve İslam coğrafyalarına dalga dalga yayılacaktır. Sesimiz İmralı'da ve Kandil'de yankılanacak, bölücü hainlerin kabusu olacaktır. Beştepe'den duyulacak, kaçak ve karanlık sarayında diktatörlük hesapları yapan 17-25 rumuzlu şahsın uykularını kaçıracaktır. Duruşumuz teslimiyetçilerin, saray süsü Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun ve sanal hükümetinin korkulu rüyası olacaktır. Bizi duyan rüşvetçiler, yolsuzluk yapanlar, hırsızlar ve Türkiye'yi dört koldan dolandıranlar korkudan sinecek delik arayacaktır. (...) Süleyman Şah Türbesi ve Saygı Karakolu'nu havaya uçurup korkakça kaçanların Çanakkale kahramanlarından bahsetmeleri yüzsüzlüğün zirvesidir. Serok Ahmet'e göre vatan kaybı başarıdır. 17-25 Erdoğan'a göre toprak kaybı kutlanması gerek bir zaferdir. PKK'nın gölgesine sığınmak, teröristlerin kortejiyle emniyete alınmak, hainlerin gözetiminde hareket etmek itibardır.

AKP'yle beraber bayrak inmiş, vatan gitmiş, devlet dibe vurmuştur. Türkiye utanç üstüne utanç yaşamaktadır. IŞİD tehdidi karşısında bölgenin en güçlü ordusuyla vatan toprağı korunamamıştır. Ecdadımızın manevi emanetleri çuvallara doldurulmuş, kemikleri sıplatılmış, Türk milletinin başı öne eğdirilmiştir. Milli vicdanı kanatan bu rezalet karşısında Milliyetçi Hareket Türk milletinin duygularına tercüman olmuştur. (...) HDP'liler 16 kişilik izleme heyetinin oluşturulduğunu geçtiğimiz günlerde açıklamışlardır. Çözülmeye memur edilmiş, meşrebi ve mizacı bulanık bir başbakan yardımcısı, bunu hemen yalanlamış ve uydurma olduğunu söylemiştir. Çok geçmeden Erdoğan'ın dizinin dibinden ayrılmayan aynı kişi, izleme heyetinde 5-6 kişinin yer alacağını itiraf ve ifade etmiştir. Erdoğan ise dün izleme heyetinden 'haberim yok' demektedir. (...) Türk ordusuna alçakça kumpas kurulurken suç ortaklığı yapan, darbe davalarının savcısıym diye ortaya çıkan Erdoğan'ın, şimdilerde aldatıldık, yanıltıldık, yanlış bilgilendirildik sözleriyle pişmanlık duyması münafıklık ve ikiyüzlülüktür. Paralel yapı dedikleri AKP'nin eseridir. 12 yıl birbirlerinin

gölgesi ve paraleli olanlar karanlık bir yolda beraber yürümüşlerdir.

“77 gün sonra yapılacak seçimler, Türkiye’imiz ve aziz milletimiz için ‘var olma-yok olma’ seçimleridir. Bu tarihi yol ayrımında aziz milletimiz sandık başında vicdanının sesini dinleyerek bir karar verecektir. Türkiye hırsızlığa, rüşvet ve yolsuzluğa teslim mi olacak, yoksa hırsızlık ve yolsuzluk yapanlardan hesap mı soracak? Ülkemizi hırsızlar mı yönetecek, yoksa temiz, namuslu ve dürüst bir zihniyet mi iktidara gelecek? 7 Haziran’da Türk milleti buna karar verecektir. (...) ‘Rüşvete karşı Bizimle Yürü Türkiye.’ Çöken ve yalnızlaşan dış politikaya karşı ‘Bizimle Yürü Türkiye.’ Adaletsizliğe, ahlaksızlığa, asayişsizliğe, kutuplaşmaya, kavgaya, kargaşaya, karanlığa karşı ‘Bizimle Yürü Türkiye.’ 1 katrilyon 370 trilyon liraya yaptırılan, aylık sabit giderleri 21 milyon lira olan bin 150 odalı kaçak saraya karşı ‘Bizimle Yürü Türkiye.’ Kutuculara, kasacılara, millete küfreden havuzculara, gemicilere, villacılara karşı ‘Bizimle Yürü Türkiye.’”⁸

21 Mart 2015’de Diyarbakır Newroz meydanında Abdullah Öcalan’ın mektubunun okunduğu sırada Ankara’da Arena Spor Salonu’nda MHP’nin 11. Olağan Büyük Kurultayı yapıliyordu. MHP yönetimi, kurultayın tarihini Newroz’un kutlandığı tarihe, partinin son dönemdeki siyasi stratejileri çerçevesinde özellikle denk getirerek siyasal bir mesaj vermişti. Bu konuda MHP Genel Başkan Yardımcısı Semih Yalçın şöyle bir açıklama yapmıştı: “11. Büyük Kurultayımızın Nevruz Bayramıyla aynı güne getirilmesi tesadüfi değildir. Bu tercihin, MHP ve milletimiz açısından anlamı ve verdiği mesaj büyüktür. Nevruz nasıl baharın habercisiyse 11. Büyük Kurultay da Türkiye’nin sırtına asalak gibi yapışan ve kanını emen bu iktidardan onu kurtaracak millet sevdalısı kadroların habercisi olacaktır.” Bahçeli’nin gelişti sırasında salonun dışında Nevruz ateşinin yakılması planlanmıştı. Ancak salon dışında büyük bir kalabalık toplanınca güvenlik gerekçesiyle Nevruz ateşinin yakılmasından vazgeçildi.

Devlet Bahçeli Kurultay konuşmasına Nevruz’u kutlayarak başladı. Türklüğün kalbinin MHP Kurultayı’nda attığını belirten ve

8. Bahçeli’nin Kurultay Konuşmaları, www.mhp.org.tr, erişim tarihi 23 Aralık 2016

Ankara'nın ebedi başkent olduğunu vurgulayan Bahçeli, konuşmasında özetle şu ifadelerle yer verdi: “Bu salondan yükselen ses milli onur ve vicdanın gür sesidir. İnancım odur ki, bu ses İmrâlı ve Kandil’de yankılanacak. Bizim yolumuz bellidir. Bu yolda Türk milletinin kardeşliğini sarsmak yoktur. Bu itibarla bizimle yürü Türkiye!.. (...) Şimdi de Öcalan’ın isteği doğrultusunda izleme heyeti kurulmuştur. Bu heyet neyi izleyecek neleri seyredecektir. Sözde sanatçılar, sözde gazeteciler, Yeşilçam kalıntıları, PKK’nın boğazda demlenen adamları hangi film fırılacağı çevireceklerdir.” Bahçeli, Cumhurbaşkanı Erdoğan için, “kaçak ve karanlık sarayında diktatörlük hesapları yapan 17/25 rumuzlu şahıs” ifadesini kullanırken, Başbakan Ahmet Davutoğlu’nu ise, “saray süsü Başbakan”, hükümeti ise, “sanal hükümet” olarak nitelendirdi.

Kurultay’ın ana sloganı “Bizimle Yürü Türkiye”. Dikkat çeken sloganlar arasında “Ne Türkiye’yi ne ekmeğimizi böldürmeyiz”, “Türkiye’nin kalbi burada” yer alıyor. Salona asılan Türkiye haritasının üzerinde üç hilalin yanısıra kırık kalp figürleri yer alıyordu. Bu kurultayında genel başkanlık yarışının olmadığı tek adaylı bir kurultay oldu. Eski Yozgat milletvekili Mesut Türker, aday olacağını açıklamıştı. Ancak MHP’de genel başkanlığa aday olabilmek için Başkanlık Divanı’na 40 delegenin imzası ile başvuru yapılması gerekiyordu. Türker yeterli imzayı toplayamadığı için aday olamadı. Bu nedenle Bahçeli ile tek aday olarak seçime gidildi.⁹

4. 7 Haziran 2015 Seçimleri ve Hükümet Krizi

Erdoğan bir yandan HDP ile köprüleri atarken, bir yandan da 7 Haziran seçimlerine Cumhurbaşkanı tarafsızlığını bir kenara atarak, AKP adına yoğun bir başkanlık sistemi propagandası ile meydanlarda boy gösterdi. Ama seçim sonuçları Erdoğan için tam bir hüsrân oldu. Bu seçimde HDP ile MHP’nin atak yaptığı bu seçimde CHP oy kaybetti, AKP ise tek başına iktidar olamadı. Böylelikle 2002 yılından beri iktidarda olan AKP meclis çoğunluğunu kaybetti fakat % 40,9 oy oranı

9. *Sabah* gazetesi 21 Mart 2015, erişim tarihi 12 Eylül 2016

ve 258 sandalye sayısı ile seçimlerden birinci parti olarak çıktı. CHP, oyların % 24.95 ile 132 sandalye elde etti ve ikinci parti oldu fakat oy oranı ile milletvekili sayısı 2011 Genel Seçimleri'ne göre düştü.

Seçim vaatleri arasında evi olmayan ailelere 250 lira kira yardımı yapılacağı ve muhtaç ailelere “hilal kart” verilece gibi vaatlerde bulunan MHP, “Yolsuzluğa, rüşvete, adaletsizliğe ve ahlaksızlığa karşı ‘Bizimle Yürü’; Kutuplaşmaya, kaosa, kavgaya ve karanlığa karşı ‘Bizimle Yürü Türkiye’; Çözülmeye ve çöken dış politikaya karşı ‘Bizimle Yürü’; Bölücülüğe ve ihanete karşı ‘Bizimle Yürü Türkiye’ sloganları kullanıldı. Seçim vaatleri arasında evi olmayan ailelere 250 lira kira yardımı yapılacağı ve muhtaç ailelere “hilal kart” verilece gibi vaatlerde bulunuldu. Bu seçimde MHP'nin oyları artıracığı bekleniyordu. MHP oyların % 16,29 ile 80 milletvekili kazanarak oy oranını ve sandalye sayısını bir önceki seçime göre % 3,28 artırdı. Seçimlere ilk kez parti adıyla katılan HDP %10 seçim barajını geçerek, aldığı % 13,12 oy oranı ile TBMM'nde 80 milletvekili ile temsil edilmeye hak kazandı. Seçime katılım oranının yüzde 83.92 gibi oldukça yüksek olduğu bu seçimlerde 1 milyon 344 bin oy geçersiz sayıldı.

8 Haziran 2015'de seçimden 3 gün sonra ve henüz kesin sonuçlar açıklanmamışken Bahçeli yaptığı basın açıklamasında şunları söyledi: “7 Haziran Milletvekilliği Genel Seçimlerinin ilk sonucu, hiçbir partinin tek başına hükümet kuracak bir sayısal çoğunluğa ulaşamamasıdır. Adalet ve Kalkınma Partisi yaklaşık 13 yıldır süren tek başına iktidarını kaybetmiştir. AKP için sonun başlangıcı görünmüştür. Türk milleti kutuplaşma simsarlarını açıkça ikaz etmiştir. Gerilim ve gerginliğe dayalı siyaset anlayışı bugün ağır bir yenilgi almıştır. Dahası milli iradeyi karartmaya, demokrasiyi çarpıtmaya dönük her türlü algı operasyonunun tutmayacağı artık net olarak anlaşılmıştır.”

Bahçeli Erdoğan'a yüklenerek ağır eleştiriler yaptı: “Hepsinden önemlisi, Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı olduğunu inkar edercesine meydanlara çıkmış, kişisel ego ve hırsları uğruna Türkiye'nin huzurunu kaçırmıştır. Türk milleti siyasete doğrudan müdahale eden, tarafsızlığını çok açık biçimde ihlal ve imha eden bir Cumhurbaşkanı profiliyle ilk kez karşılaşmıştır. Erdoğan'ın başkanlık propagandası

amacına ulaşamamış, milletimizden kabul ve ilgi görmemiştir. Sistem ve rejim düşmanlarının başkanlık kılıfına bürünmeleri bir işe yaramamış, herhangi bir sonuç doğurmamıştır. AKP'deki ciddi erimenin en büyük müsebbibi de hiç kuşku yok ki Erdoğan'ın yasa ve Anayasa tanımaz hırçın, hasis ve seviyesiz üslubu olmuştur.” (...) Açılış ve temel atma kisvesi altında mitingler düzenleyip AKP'ye oy dilenen, yeni Türkiye propagandasına yeltenen Erdoğan kaybetmiş, miadını doldurmuştur. Ve nitekim 10 Ağustos 2014'deki oy oranının çok gerisine düşmüştür. Artık Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturması telafi edilemeyecek, kaldırılamayacak hasarlara neden olabilecektir. Bu itibarla 7 Haziran'ın başlıca kaybedeni olan Erdoğan görevine devam edecekse ya anayasal sınırlarda kalmalı ya da istifayı düşünmelidir.”

Konuşmasının sonunda partisinin başarısını dillendiren Bahçeli şöyle dedi: “Türk milleti AKP'den tamamen kurtuluş sürecini başlatmış, tercihini yapmıştır. Bu olumsuzluklara karşı Milliyetçi Hareket Partisi 12 Haziran 2011 Genel Seçimleri'ne göre oyunu yüzde 33 arttırmıştır. Kim ne söylerse söylesin, partimiz 7 Haziran seçimlerinden başarıyla, alnının akıyla çıkmıştır. Tuzak, fitne ve istismar felaketine rağmen milletvekili sayımıza 31 yeni ilave olmuştur.”¹⁰

Bahçeli, 1 Temmuz 2015'de Meclis Grup toplantısında yaptığı konuşmasında seçim sonrası ortaya çıkan yeni dönemin parametreleri, koalisyon olasılıkları ve meclis başkanı seçimi gibi konulara değindi:

“7 Haziran'da başkanlık sistemi etrafında kurulan yığınak dağıtılmıştır. Devletin kuruluş ilkelerine yönelik intikamcı söylem ve niyetler geriletilmiştir. Yeni Türkiye tez ve dayatması çürümeye terk edilmiştir. Yalan ve iftirayla temellenen siyasi üslup ise kesif bir darbe almıştır. 7 Haziranla birlikte demokrasinin nefesi açılmış ve toplumsal rahatlama vasat bulmuştur. (...) Evvela şunu söylemek lazımdır ki, Türk milleti, Milliyetçi Hareket Partisi'ne ana muhalefet görevi vermiştir. Bu çok açıktır. Sandıktan çıkan sonucu etrafıca yorumladığımızda karşımıza bu yalın ve yakın gerçek çıkmaktadır. Bize verilen ana muhalefet görevi koalisyon arayışlarına kapalı durmak,

10. Bahçeli'nin Konuşmaları, www.mhp.org.tr, erişim tarihi 8 Haziran 2016

peşinen ve önyargılı bir tavırla muhtemel görüşmelere yüz çevirmek demek değildir. (...) Elbette Türkiye hükümete kalmamalıdır ve de kalmayacaktır. Aziz milletimizin biriken ve ağırlaşan sosyal ve ekonomik meseleleri çözüm beklemektedir. Bu tartışmasıdır. Milliyetçi Hareket Partisi siyasi mücadelesini ‘Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben’ anlayışına uygun olarak tam bir inanç ve iddiayla yürütmeye kararlıdır.

“AKP’nin kaçak saray ikmal ve destekli tüm kanunsuzluk ve zorlamaları boşa çıkarılmıştır. Engellemeler, algı operasyonları, istismar ayıpları, aldatma ve kandırma mekanizmaları Milliyetçi Hareket’i durduramamıştır. Bundan sonra da durduramayacaktır. (...) Yandaş medyanın tevizat ve tuzaklarını yarararak, iktidarın ahlaksızca kullandığı devlet imkânlarına göğüs gererek millet vekaletine hak kazandınız. (...) Milliyetçileri Meclis çatısından uzak tutmak için kurulan tuzakları, partimizi ve davamızı içten yıkmak için sokulan fitneleri, yapılan dedikoduları, oynanan oyunları asla ve asla unutmayız. (...) Milliyetçi Hareket, bugün sayıları yedi buçuk milyona yaklaşan vatan evladının gözüne ve gönlüne girmeyi başarmışsa bunun gurur payesi tüm dava arkadaşlarımızdır. Bu asla hafife alınacak bir sonuç değildir ve kolay elde edilmemiştir. Gururla söylemek isterim ki, yüzde 16,3 oy oranı ve 80 milletvekili ile aziz milletimiz etrafına çekilmek istenen surları yıkıp büyük bir kuşatmayı yarmıştır. (...) Haricimizdeki siyasi partilerin durumu ne olursa olsun, Milliyetçi Hareket ‘Milli duruşun, uzlaşmanın, hoşgörünün ve diyalogun adresi’ olmaya hevesle devam edecektir. Ancak, bilinmesi gereken ayrıntı, göstereceğimiz bu uzlaşmanın, hoşgörünün ve diyalogun milli devlet, üniter yapı ve Cumhuriyetimizin temel değerleri ekseninde olacağıdır.

“Bu itibarla, Türk milletinin iradesinin temsil yeri olan bu kutlu çatı altında, 25. Dönemin bu ilk toplantısında başkentimiz Ankara’dan Milliyetçi Hareket Partisi’nin kararlılığını ve fikriyatını bir kez daha vurgulamak istiyorum. Bu konuyu özellikle koalisyon tartışmalarına da yol göstermesi bakımından çok önemli buluyorum. (...) Buradan yeni baştan ilan ediyorum ki; Türkiye Cumhuriyeti, ülkesi, milleti ve egemenlik unsurları ile tektir ve üniter bir devlettir. Türk milleti tarihi

ve kültürel kökleri itibariyle ayrılık kabul etmeyen bir bütündür. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu, istiklâl ve bağımsızlık mücadelemizin taçlandırılmasıdır. Ay yıldızlı al bayrağımız bağımsızlığımızın, egemenliğimizin, birlik ve beraberliğimizin sembolüdür. İstiklal Marşımız, bu onurlu mücadelenin kahramanlık destanıdır ve o günlerin mukaddes bir hatırasıdır. Milli birlik ve bölünmez bütünlüğümüzün dayandığı temeller tek devlet, tek millet, tek bayrak, tek vatan ve tek dil ülküsüdür. Mevcut Anayasa ve demokratik parlamenter sistem içinde, bir partinin tek başına güvenoyu alabilecek milletvekili sayısına ulaşamaması halinde iktidar sorununu çözmek için iki yöntem mevcuttur. Bunlardan birisi azınlık hükümeti, diğeri ise koalisyon hükümeti kurulmasıdır. Çok partili sistemlerde yaygın olarak koalisyon hükümetleri tercih edilmektedir.

“Bir hükümetin kuruluşunu değerlendirirken konuya üç temel bakış açısından yaklaşmakta büyük fayda vardır. Birincisi, dünyanın içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik şartlar, uluslararası siyasi sistemde meydana gelen hızlı değişimler, bölgesel ve küresel ölçekte yaşanan sıcak gelişmelerdir. İkincisi iç siyasi dinamiklerin seyri ve ana muhtevasıdır. Üçüncüsü ise aziz milletimizin tercih ve beklentisiyle birlikte toplumsal taleplerin yön ve çerçevesidir. (...) Açıktır ki, 7 Haziran'da AKP tek başına iktidar olma vasfını kaybetmiştir. Ve Türkiye'nin önüne kaçınılmaz olarak koalisyon hükümeti kurulması zorunluluğu çıkmıştır. Artık siyasette yeni bir durum vardır. (...)

Muhtemel koalisyon hükümetinin uyum ve işbirliği temelinde bina edilmesi gerektiğini dikkate aldığımızda, ilk formül olarak AKP ile HDP'nin bir araya gelmesi akla en yatkın seçenektir. Bu iki parti Oslo'dan İmralı'ya uzanan terörle müzakerelere birlikte omuz vermişlerdir. Ve bu iki parti 28 Şubat 2015 günü Dolmabahçe Sarayı'nda, İmralı canisinin 10 maddelik ihanet metnini beraberce onaylamışlar, Türkiye'ye müştereken çelme takmaya azmetmişlerdir. AKP ile HDP'ye sesleniyorum; eğer samimiyseniz, söz ve beyanatlarınızın arkasında duracak kadar yürekliyseniz, işte size fırsat, işte size imkan.

“AKP-HDP olmazsa, toplamda yüzde 65,82 oy oranı ve 390 milletvekiliyle AKP-CHP koalisyonu kurulabilecektir. CHP Genel

Başkanı; ‘Rövanşist olmayacağız’ diyerek hükümete açık kapı bırakmıştır. AKP Genel Başkanı bu açıklamayı çok olumlu bulmuş, atılan pası almıştır. Karşılıklı uzatılan zeytin dalları AKP ile CHP arasındaki buzları eritmeye başlamış, el altından yürütülen görüşmeleri hızlandırmıştır. Seçim Beyannameleri ve programları birbirine benzeyen bu iki partinin koalisyonda buluşmaları Türkiye’nin de hayrına olacaktır. Küresel sermaye AKP-CHP’ye göz kırpmaktadır. İş âlemi AKP-CHP’ye koalisyon tembihinde bulunmuştur. ABD ve AB ise bu ortaklığa dünden razıdır. (...) Hatırlarsanız, Sayın Kılıçdaroğlu şahsıma Başbakanlık teklifinde bile bulunmuş, yüzde 60’lık bloktan bahsederek bizi HDP’yle yan yana getirmeyi aklından geçirmiştir. Merakımdan soruyorum, Sayın Kılıçdaroğlu Başbakanlık makamını şahsıma lütfetme yetkisini kimden ve nasıl almıştır? (...) ‘Milliyetçi Hareket Partisi, PKK’nın siyasi acentesi olan HDP’yle hiçbir şart altında bir araya gelmez, gelemez. Ne ibretliktir ki, HDP’yi yok saymamızdan rahatsız olanlar bizi eleştiri yağmuruna tutmaktadır. Herkes meşrebine ve mayasına uygun konuşmaktadır. Bu nedenle biz HDP’ye bakınca flu görüyoruz, görmeye de devam edeceğiz. AKP ile CHP net görüyorsa bizce mahsuru yoktur. Bu durumda, HDP’yi de yanlarına alarak üçlü bir koalisyonu kurmalarında herhangi bir mani hal de olmayacaktır.’

“TBMM Başkan seçimine katılan dört aday için Anayasa’nın 94’üncü maddesine göre düzenlenen seçimin birinci ve ikinci tur oylamaları dün yapılmıştır. Buna göre hiçbir aday nitelikli çoğunluğa ulaşamamıştır.(...) Partimizi istismar etmeye, ayar vermeye, TBMM başkanlık seçiminde kullanmaya veya siyasi markaja almaya çalışan hiçbir bedbahta eyvallahımız yoktur. Başkalarını bilemem, ama biz inanç ve ilkelerimiz neyi gerektiriyorsa onun yanında olacağız. Bu itibarla Milliyetçi Hareket Partisi, tüm oylamalarda Meclis’de bulunarak değerli adayımız ve İstanbul Milletvekilimiz Sayın Ekmeleddin İhsanoğlu’nu sonuna kadar destekleyecek ve demokratik tavrını gösterecektir. Sayın İhsanoğlu’nun Cumhurbaşkanı olması yönünde siyasi faaliyet gösteren CHP’nin, TBMM Başkanı seçiminde tutarlılık imtihanından geçeceği çok açıktır. İnanıyorum ki, Gazi Meclis’in muhterem üyeleri, tecrübeye, birikime, milli akla, sağduyuya, uzlaşmaya oy vere-

cek ve Sayın İhsanoğlu'nu TBMM'nin 26'ıncı Başkanı olarak görevlendirecektir. TBMM Başkan seçimi önümüzdeki koalisyon arayışları hakkında da hepimize bir fikir verecektir. Başkanlık seçimini müteakiben öncelikle çözülmesi gereken, yeni hükümetin kurulma işlemidir.

“Eğer ki, tüm alternatifler tüketilir ve siyasi istikrarsızlık baş gösterirse, Türkiye'yi Allah'ın izniyle namerde muhtaç etmeyiz, sorumluluktan kaçmayız. Fakat bunun için üç haftadır dile getirdiğimiz ilkelerimizin kabulü ön şarttır. Ve bunlardan geri adım atmamız düşünülemeyecektir. İlk olarak süreç ihaneti tamamen askıya alınmalıdır. Çözüm süreci kapsamında bizim hükümet ortağı olmamız bir defa kendimizi inkardır. İkinci olarak 17-25 Aralık Rüşvet ve Yolsuzluk karanlığının üzerine tavizsiz şekilde gidilmelidir. Rüşvet ve Yolsuzluk Soruşturması tekrar açılmalı, ucu kime dayanırsa dayansın, hukuk kimi hedefine alırsa alsın tam bir anıma, tam bir muntika temizliği yapılmalıdır. Üçüncü olarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan kesinlikle Anayasal sınırlarına çekilmelidir. 7 Haziran öncesinde, kaçak ve korsan mitinglerle milli iradeyi körelten, şimdi de iftar sofralarını siyasete ve yalana bulayan Erdoğan artık Anayasa'ya eksiksiz uymalıdır. Bir defa önümüzdeki koalisyon görüşmelerinde muhatap siyasi partilerdir. Buna rağmen, haddi ve harcı değilken, Erdoğan'ın muhalefetle söz düellosuna girmesi, pervasızca konuşması tam bir siyasi nezaket ve edep noksanlığıdır. (...) Milliyetçi Hareket Partisi, bu üç başlık altında bir mutabakat arayışını görür ve muhataplarında samimiyet bulursa elbette ki koalisyonu konuşmaktan kaçınmayacaktır. Hiçbir şart altında hükümet kurulamazsa, şüphe yok ki, milli irade tek adrestir. Milliyetçi Hareket Partisi Türk milletinin tercih ve kararına gönülden bağlı ve hürmetkârdır. Biz TBMM'de ettiğimiz yemine bedeli ne olursa olsun bağlı ve sadık kalacağız.”¹¹

Cumhurbaşkanı Erdoğan 10 Temmuz 2015'te hükümeti kurma görevini seçimden birinci parti olarak çıkan AKP Genel Başkanı ve Başbakan Ahmet Davutoğlu'na verdi. Koalisyon çalışmaları için Davu-

11. Bahçeli'nin Konuşmaları, 8 Haziran 2015, www.mhp.org.tr, erişim tarihi 1 Aralık 2016

toğlu ilk ziyaretini 13 Temmuzda CHP'ye yaptı. Bu arada CHP, 27 Haziran 2015 tarihinde 14 maddelik ilkeler listesini açıklamıştı. Heyetler şeklinde süren AKP-CHP görüşmesi 1 saat 40 dakika sürdü. Görüşme sonucunda erken seçimin sorunlara çare olmayacağı, bir koalisyon hükümeti ile yola devam edilmesi gerektiği görüşü öne çıktı. AKP ve CHP arasındaki görüşmeleri Ömer Çelik ve Haluk Koç'un sürdüreceği bildirildi. AKP heyeti 14 Temmuz'da ikinci olarak Milliyetçi Hareket Partisi ile görüştü. 1 saat 45 dakika süren görüşmede MHP genel başkanı Devlet Bahçeli'nin "Önce CHP ve HDP ile denemelerini, bu olmazsa üzerlerine düşeni yapacaklarını" söylediği basında yer aldı.

15 Temmuz'da AKP heyeti son durağı olarak HDP'yi ziyaret etti. Görüşme 1 saat 58 dakika sürdü. Görüşme sonrasında HDP adına açıklama yapan Sırrı Süreyya Önder "AKP-CHP koalisyonuna yapıcı muhalefet anlayışıyla destek veriyoruz" dedi. Görüşmede Çözüm süreci hakkında da konuşulduğu bildirildi. 21 Temmuz 2015 tarihinde basında yer alan haberlerde AK Parti ile CHP arasında ilk görüşmenin ardından Ömer Çelik ve Haluk Koç arasında koalisyon kurulmasındaki yöntem konusunda anlaşıldığı belirtildi.

Seçimin ardından CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Yüzde 60'lık blok var" çağrısına "hayır" diyen Bahçeli, Kılıçdaroğlu'nun kendisine önerdiği "Başbakanlık teklifini" de, "siyasi rüşvet" olarak niteledi ve CHP ile koalisyon kurmayı reddetti. Ardından AKP'nin koalisyon teklifine kapılarını kapatarak erken seçimde ısrar etti. Bahçeli 22 Temmuz 2015 tarihinde Kırıkkale'de yaptığı açıklamada "Erken seçimden korkmuyoruz. Her an seçim olacakmış gibi Kırıkkale'den bugün startı veriyoruz" dedi.

AKP ile CHP arasındaki koalisyon görüşmelerinde AKP'nin 10 CHP'nin ise 14 maddesi üzerinde görüşüldüğu bildirildi. AKP, CHP'nin 14 maddesinden 9'una sıcak baktığı iddia edildi. 25 Temmuz 2015 tarihinde AKP ve CHP arasında varılan mutabakat çerçevesinde heyetler arası görüşme yaklaşık 5 saat sürdü. Görüşme sonrasında AKP adına açıklama yapan Ömer Çelik "4-5 toplantıya daha ihtiyacımız var. Görüşmelerin gelecek hafta da devam edecek. Hükümet ortaklığı tablosunun çıkması ya da bir erken seçim seçeneğinin ortaya

çıkması yüzde elli ellidir. Son ana kadar bu böyle korunacaktır” ifadelerini kullandı.

CHP ve AKP heyetleri arasındaki ikinci görüşme 29 Temmuz 2015 tarihinde gerçekleştirildi. Bu görüşmenin ardından basında yer alan haberlerde 10 maddenin 6’sında uzlaşmaya yakın olduğu, ciddi görüş ayrılığı olan şu 4 madde liderlere kalabileceği iddia edildi. Ve ayrıca seçimlerin ardından CHP’nin yayınladığı 14 maddelik ilkeler listesindeki 9 maddeden vazgeçtiği 5 maddeden ise taviz verilmeyeceği basında yer aldı. Üçüncü görüşme ise 31 Temmuz’da gerçekleştirildi ve bu görüşmede 7 saat 40 dakika sürdü. Dördüncü görüşme 1 Ağustos 2015 tarihinde gerçekleşti. Heyetler arası son görüşme 4 Ağustos 2015 tarihinde gerçekleşti ve 7,5 saat sürdü. Toplantılar sonrasında heyetler adına açıklama yapan Ömer Çelik ve Haluk Koç görüşmelerle ilgili genel başkanlarına ve partilerin yetkili organlarına sunumlar yapılacağını belirttiler.

30 Temmuz’da MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli açılım konusunun tamamen sonlandırılması ve diğer şartlarının yerine getirilmesi halinde, “Elimizi değil, gövdemizi taşın altına koyarız” dedi. Bu açıklamanın birgün sonrasında ise Bahçeli yaptığı açıklamada “Sizin için en kutsal değerinizi esas alırız. Protokolü hep beraber yazarız da o kalemin ucunda yazarken ayağının yerden kalktığını bilemeyiz. Ama bunların hepsini kabul ettikten sonra milletin huzurunda Ku’ran’ı Kerim’e el basarsanız, basarız” dedi. Başbakan Davutoğlu’da ‘Yeni Türkiye Yolunda’ adlı ulusal sesleniş konuşmasında “Milliyetçi Hareket Partisi ile de temaslarımız devam ediyor” ifadesini kullandı. Kemal Kılıçdaroğlu 1 Ağustos’ta Hürriyet gazetesinden Vahap Munyar’a yaptığı açıklamalarda “Türkiye’nin çıkarları için her türlü ödünü vermeye hazırız. AKP ile koalisyon kuramazsak üzülürüm. Kurulacak koalisyon eğer Türkiye’ye önemli bir sıçrama yaptıracaksa, kısa vadeli oy kaybı yaşamaya razıyız” dedi. Görüşmelerin olumsuz sonuçlanmasının ardından MHP kanadı koalisyonun kurulamaması ile ilgili Davutoğlu’nu suçladı.

Bu gelişmelerin ardından Kasım ayında bir erken seçim ihtimalinin güçlendiği senaryoları konuşulmaya başlandı. Görüşmelerde anlaşma

sağlanamamasının ardından MHP lideri Bahçeli, AKP ile CHP millet nezdinde hayal kırıklığı yarattı açıklamasında bulundu. Davutoğlu ise 11 Ağustos'ta Bakanlar Kurulu toplantısından sonra CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu 4 saat 20 dakika süren bir görüşme yaptı. Görüşmenin ardından karar günü olarak açıklanan 13-14 Ağustos 2015 günü Karar olumsuz çıktı. Toplantılar sonrasında basında yer alan haberlerde dış politika, eğitim, hak ve özgürlükler, sosyal politikalar ve cumhurbaşkanı'nın yetkileri konusunda görüş ayrılıkları olduğu öne sürüldü. Bu görüşmeler tamamlandığında Anayasada öngörülen seçimlerden sonra 45 gün içerisinde hükümet kurulması gerektiren sürenin bitmesine 19 gün kalmıştı. İki lider 10 Ağustos 2015 tarihinde 4,5 saate yakın bir görüşme gerçekleştirdi. İlk görüşmenin ardından CHP'de yapılan Merkez Yönetim Kurulu toplantısında koalisyon için Kılıçdaroğlu'na tam yetki verildi. 12 Ağustos tarihinde Cumhurbaşkanı Erdoğan 45 günlük sürenin esnetme yetkisi olmadığını söyledi. Liderler arası ikinci görüşme ise 12 Ağustos'ta gerçekleşti. İkinci görüşmenin ardından koalisyon konusunda anlaşma sağlanamadı. Görüşmenin ardından liderler açıklamalarda bulundu. Kemal Kılıçdaroğlu AKP tarafından kendilerine 3 aylık seçim hükümeti oluşturmak için teklifte bulunulduğunu açıkladı. AKP'den, böyle bir hükümet önermedikleri açıklamasının ardından CHP'den Haluk Koç tutanakla yanıt geldi.

CHP ile anlaşma sağlayamayan AKP heyeti koalisyon görüşmeleri için 17 Ağustos 2015'te AKP ve MHP heyeti bir araya geldi. Ahmet Davutoğlu ile MHP lideri Devlet Bahçeli'nin Koalisyon görüşmesi yaklaşık 2,5 saat sürdü ancak sonuç alınamadı. MHP'den randevu talebinde bulundu ve bu talep MHP tarafından kabul edildi. Ancak bu görüşmede taraflar anlaşma sağlayamadılar. Görüşme tamamlandığında hükümet kurulması gerektiren sürenin bitmesine 6 gün kalmıştı. Bu görüşmenin ardından CHP'den yapılan açıklamada Davutoğlu'nun görevi iade etmesi çağrısında bulunuldu.

Ancak Davutoğlu'nun temaları sonucunda hiçbir partiyle anlaşmaya varılamadığından, hükümet kurulamadı. Davutoğlu aldığı görevi, anayasadaki kırk beş günlük sürenin dolmasına beş gün kala

Cumhurbaşkanına iade etti. TBMM Başkanlık Divanı seçiminden sonra kırk beş gün içinde yeni bakanlar kurulunun kurulamaması üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, Anayasanın 116. maddesinde yer alan yetkiye dayanarak, seçimlerin yenilenmesine karar verdi. Bu karar üzerine girilen seçim döneminde görev yapması amacıyla, AKP Genel Başkanı ve mevcut Başbakan Davutoğlu, 25 Ağustos'ta anayasada belirtildiği üzere geçici bakanlar kurulu niteliğinde bir seçim hükümeti kurmakla görevlendirildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Seçim hükümeti kurulması için Davutoğlunu görevlendirdi. Anayasa uyarınca TBMM Başkanlığı, partilerin milletvekili sayılarına göre seçim hükümetindeki kontenjanlarını hesapladı. Buna göre, başbakanlık ve anayasaya göre bağımsız olması gereken 3 bakan haricinde AK Parti'ye 11, CHP'ye 5, MHP ve HDP'ye 3'er bakanlık düştü. CHP ve MHP bakanlıkları reddedeceklerini, HDP ise kabul edeceğini duyurdu. Buna karşın, bakanlık teklifi alanlardan MHP'li Tuğrul Türkeş parti kararının aksine bakanlığı kabul etti, HDP'li Levent Tüzel ise parti kararının aksine bu görevi kabul etmedi. Bakan olarak bağımsız isimlerden oluşan 11 bakandan dördünün eski AK Parti'li olması da kamuoyunda tartışıldı. Anayasanın 114. maddesi gereğince geçici Bakanlar Kurulu göreve başlarken güven oylaması yapılmadı.¹²

12. Vikipedi, özgür ansiklopedi, 2015 Genel Seçimleri, erişim tarihi 5 Aralık 2016

MHP'DE İKİNCİ FETRET DEVRİ

“Muhالیfler’ adı altında ortaya çıkanların başlattıkları hukuki sürecin gerçek amacı çok iyi anlaşılmalıdır. 1 Kasım sonrası bir merkezden düğmeye basılmış gibi MHP’ye karşı bir cephe oluşmuştur.” (Devlet Bahçeli)

1. 1 Kasım Erken Seçimi ve Yeniden AKP İktidarı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 24 Ağustos 2015’te Anayasa hükmü gereği, Meclis Başkanı İsmet Yılmaz’ı kabul ederek seçimin yenilenmesi kararını açıkladı. Karar aynı gün Resmi Gazete’nin mükerrer sayısında yayınlandı. Ertesi gün, YSK seçim tarihini 1 Kasım 2015 olarak açıkladı. Kasım 2015 erken seçimi Kürt kentlerinde hendek savaşlarının ve toplu katliamların yapıldığı gergin bir ortamda yapıldı. Seçimlere katılım oranı yüzde 85.23 oldu.

MHP’nin “Bizimle yürü Türkiye” seçim sloganıyla girdiği 7 Haziran 2015 genel seçiminde oyunu %3,28 oranında artırarak %16,29’a yükselten MHP, 1 Kasım 2015 erken genel seçiminde “Sen bilirsin Türkiye” sloganını kullandı. 7 Haziran 2015 genel seçimlerinde hedefini MHP’nin tek başına iktidar olarak belirleyen Bahçeli, 1 Kasım 2015 seçimleri bildirgesinde yine tek başına iktidar hedefiyle seçim çalışmalarını başlattı. MHP’nin Seçim bildirgesinin sunuş bölümünde şöyle deniliyordu:

“7 Haziran 2015 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimi sonucunda oluşan parlamento yapısı tek başına bir siyasi partinin iktidar

olmasına imkân vermemiştir. Bu seçimlerde vatandaş, AKP'nin tek başına iktidarına son vermiştir. Türk milletinin siyasi partilere verdiği 'uzlaşma' ve 'birlikte yönetme' mesajı, siyasi ikbal kaygısı ve hesap verme korkusuyla görmezden gelinmiş ve ülke yeniden seçim sürecine sokulmuştur. Bu sürece girilmesinde, Cumhurbaşkanı'nın hile ve desiseye dayanan yıkıcı, bozucu ve anayasal konumuyla örtüşmeyen tarafsız tutumu belirleyici olmuştur. (...)

"Seçim kararı; terörün tırmandığı, sözde özerklik ilanlarıyla devlet otoritesinin zaafa uğratıldığı, sokak çatışmalarının yaşandığı, her gün şehit cenazelerinin geldiği, özel güvenlik bölgeleri ve sokağa çıkma yasaklarının ilan edildiği, can güvenliği ve seçim güvenliğinin tehdit altında olduğu bir ortamda alınmıştır. (...) Ötekini yok sayma ve kutuplaştırmaya dayanan anlayışın yol açtığı siyasi ve toplumsal gerilimden kurtulmak için Meclisteki iki büyük partinin koalisyonunun, içinde bulunulan durumun hassasiyeti nedeniyle ülkenin hayrına olacağı her fırsatta dile getirilmiştir. (...) Milliyetçi Hareket Partisi'nin milletimizin hakemliğine inancı tamdır ve sağduyusuna güveni sonsuzdur. Bu itibarla, gücünü Türk Milleti'nden alan Milliyetçi Hareket Partisi, 1 Kasım 2015'te yapılacak olan Milletvekili Genel Seçiminde milletimizin takdir ve teveccühüne mazhar olacak ve Cenab-ı Allah'ın izniyle tek başına iktidara ulaşacaktır. (...)

"Türkiye'nin uluslararası gücü ve yüksek prestiji için onurlu mücadelelerdir. 'Tek vatan, tek bayrak, tek millet, tek devlet, tek dil' anlayışını hâkim kılma ve yaşatma iradesidir. Ahlak, mukaddesat ve Türkiye merkezli yeni bir medeniyet hareketidir. (...) Üniter milli devlete yönelik bölücü saldırıların hak ettiği karşılığı aldığı, terörün son bulunduğu ve asayişin sağlandığı güvenli bir yaşam, Milliyetçi Hareket Partisi olarak; Türkiye'nin beka sorunu haline gelen bölücü terörün kökünün kazınması, ülkemizin her yerinde huzur ve güvenin tesis edilmesi, vatandaşımızın canından ve malından emin kılınması, birlik ve beraberliğimizin tahkim edilmesi, geleceğimizin teminat altına alınarak ufkumuzun aydınlatılması, insanımızın yaşatılması ve devletimizin ilelebet payidar olması öncelikli hedefimiz olacaktır."¹

1. MHP Seçim Beyannamesi, 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri, mhp.org.tr

Seçim sonuçlarına göre AKP yüzde 49.50 oy oranıyla 317 milletvekili, CHP yüzde 25.32 oy oranı ile 134 milletvekili, MHP yüzde 11.90 oy oranıyla 40 milletvekili, HDP yüzde 10.76 oy oranıyla 59 milletvekili çıkardı. Bahçeli'nin ısrarıyla ve aslında Erdoğan'ın ızlediği bir senaryoya göre yapılan bu erken seçimde, MHP 7 Haziran Genel Seçimleri'ne göre yüzde 4,39 oy kaybederek %11,90'a geriledi.² Böylelikle iktidara gelme hedefiyle seçim isteyen ve AKP'nin bölüneceğini ima ederek bu seçime beşinci bir partinin daha katılacağını iddia eden Bahçeli, büyük hüsrana uğradı. Bu seçimde MHP, %4,39 oy kaybederek %11,90 oy oranına geriledi. Seçimlerin ardından sosyal medyada Bahçeli'nin genel başkanlık görevinden istifa edeceği iddiaları ortaya atıldı. Fakat Bahçeli'nin Medya ve İletişimden Sorumlu Baē Danışmanı Metin zkan “Asla istifa yok, yola devam” sözleriyle bu iddiaları yalanladı. Bahçeli'de, yaptığı yazılı açıklamada istifa iddialarını değerlendirerek, “Partimizin tüm organları görevinin başındadır. MHP ilkelerinden ödün vermeden yolunda yürüyecektir” dedi.

2. Seçim Yenilgisinin Ardından MHP'de Kaos

a. Parti İçi Muhalefetin Harekete Geçmesi

7 Haziran'da büyük bir baēarı kazanmasına karēın HDP'nin yk-seliēine karēı bariyer oluēturma çabasıyla Erdoğan'ın benzer refleksine destek olması MHP'yi ciddi bir açmaza soktu. Neredeyse MHP'nin tüm siyasal argümanlarını sahiplenen AKP, 1 Kasım'da yeniden iktidara gelirken, 2 milyon oy ve 40 milletvekili kaybeden MHP'de parti içi kaos baēladı. Bahçeli'nin ısrarı ile yapılan bu erken seçimden MHP'nin yenilgiyle çıkması, 7 Haziran 2015 genel seçimleri öncesi ve sonrası geliēmelerden rahatsız olan parti içi muhalefeti harekete geçirdi. 7 Haziran seçimlerinde Bahçeli'ye muhalif olan veya ondan uzak duran parti içindeki bazı unsurların seçim listelerine girememeleri nedeniyle baēlayan rahatsızlıklar, 1 Kasım 2015

2. Wikipedia, 1 Kasım 2015 Erken Genel seçimleri, eriēim tarihi 7 Ocak 2017

seçimlerinin ardından parti içi birleşik muhalefet hareketine dönüştü. Olayları tetikleyen etkenlerden biri Meral Akşener'in 1 Kasım'da aday gösterilmemesiydi. Zaten 1 Kasım'dan önce Bahçeli'nin koalisyon seçeneklerine yanaşmaması ve erken seçimde ısrar etmesine karşı oluşan bir muhalefet vardı. 1 Kasım Genel Seçimleri'ne gidilirken, parti içinde ve tabanında Bahçeli'ye karşı muhalefetin sesi yükselmeye başlamıştı. Bahçeli'nin 7 Haziran'dan sonra "flu" gördüğü HDP'nin 1 Kasım'da gerisinde kalmasının muhalefeti harekete geçiren etkenlerden biri oldu. 7 Haziran genel seçimlerinde yüzde 16,3 oy oranıyla 80 milletvekili çıkaran MHP'nin, HDP ile aynı sayıda milletvekili çıkarması bile parti içinde huzursuzluğa yol açmıştı. MHP 7 Haziran'a göre yaklaşık yüzde 5 oranında oy kaybetmiş ve HDP'nin 19 milletvekili gerisinde kalarak Meclis'te dördüncü parti durumuna düşmüştü.

Muhalef cephede ilk stardı veren Meral Akşener oldu. Olağanüstü kurultay çağrısı yapan "Ne kaybedecek vaktimiz, ne kıracak kalbimiz var" diyen Akşener'e daha sonra, bir dönem partiden ihraç edilen Sinan Oğan; Bahçeli'nin "daimi muhalif sağ kolu" ve eski bakan Koray Aydın ile MYK yesi ve Genel Başkan Yardımcısı mit zdağ da katıldı. İlerleyen süreçte muhaliflerin sayısı daha da genişleyerek ve birleşik bir muhalefet cephesine dönüştü. Aktif bir şekilde taleplerini duyurmaya başlayan muhalefet cephesi genel başkanlık yarışını mahkemelerden kurultay salonlarına taşıdı. Bahçeli'ye olağanüstü tüzük kurultayına gitme çağrısı yapan muhalifler, tzkteki "Olağanüstü kurultayda genel başkan değişmez" maddesinin değiştirilmesini istedi. Bahçeli ise parti içinden yükselen "olağanüstü kurultay taleplerini" reddederek, kurultayın 2018'de yapılacağını açıkladı.

Bahçeli'nin bu tavrına karşın taleplerinde ısrarcı olarak muhalifler, il başkanları toplantısı düzenleyerek "Kurultay ağrı Heyeti" oluşturdu. Ardından partinin olağanüstü kurultaya götürülmesine karar verilmesi için dava açtı. Dava dilekçesi 12 şubat'ta MHP Genel Merkezi'ne ulaşırken, MHP'nin avukatları dilekçeye 3 Mart'ta cevap verdi. Usul ve esasa ilişkin itirazlarda bulunan Genel Merkez, dava dilekçesinin kabul edilmediğini bildirdi. Muhaleflerin

avukatları da, 9 Mart'ta Genel Merkez'e yazılı cevap göndererek, davaya bakma görevinin Sulh Hukuk Mahkemesi'ne ait olduğunu, genel merkezin partinin olağanüstü kongreye davet edilmesi hususunda takdir yetkisinin bulunmadığını savundu.

Muhalliflerin açtığı davada, Ankara 12. Sulh Hukuk Mahkemesi, "Kurultay Çağrı Heyeti" oluşturularak, partinin olağanüstü kurultaya götürülmesi talebinin kabulüne karar verildiğini açıkladı. Genel Merkez, mahkeme kararını Yargıtay'a götürdü ancak Yargıtay 18. Hukuk Dairesi yerel mahkemenin kararının hukuka uygun olduğunu belirterek Çağrı Heyeti'nin olağanüstü kurultayı toplayabileceğini belirtti. Mahkeme tarafından atanan "Çağrı Heyeti" 15 Mayıs'ı kurultay tarihi olarak belirledi. Ankara Anadolu Otel'de yapılması planlanan Kurultay'a Genel Merkez itiraz ederek Yargıtay sürecinin tamamlanması gerektiğini bildirdi. Ankara Valiliği ve İçişleri Bakanlığı'na da çağrıda bulunan Genel Merkez, alınan tedbirlerle kurultayın toplanmasına engel oldu. Ancak muhalif isimlerin çağrısı üzerine gelen ve 900'ü aşkın delegenin talebi Genel Merkez'in tavrını yumuşattı. İlerleyen süreçte Yargıtay'dan da kurultaya onay çıkınca, Çağrı Heyeti 19 Haziran'da aynı adreste yeni tüzük kurultayının toplanmasına karar verdi. MHP Genel Merkezi'nin "korsan" dediği tüzük kurultayı ise yine tartışmalara yol açtı.

Önce delege sayısının belirsizliği konusunda anlaşma sağlanamazken, son olarak Ankara 13. Noterliği 652 delegenin kurultaya katıldığı açıkladı. Daha sonra ise kurultayda sadece "Olağanüstü kurultayda genel başkan seçilemez" maddesinin değişmesi beklenirken, Meral Akşener'in girişimiyle 13 madde değişmiş oldu. Bu duruma diğer muhalif isimler Sinan Oğan ve Koray Aydın tepki gösterirken, Devlet Bahçeli de tüzük kurultayına en az 809 delegenin katılması gerektiğini vurguladı. Bahçeli ayrıca değiştirilen maddeler için de "Sözüm ona parti tüzüğümüzde 13 maddelik değişiklik yaptılar. Vay zavallılar vay bu kadar mı küçüldünüz? Tek maddelik tüzük değişikliği ile toplanan kurultayda 13 maddeyi nasıl değiştirdiniz? Genel Başkan yetkilerini hangi akılla tırpanladınız?" ifadelerini kullandı.

MHP Genel Merkezi, Çağrı Heyeti'nin açıkladığı 19 Haziran tarihinden önce, 10 Temmuz'da hem "Tüzük kurultayı", hem de "genel başkan seçimi" yapılması çağrısında bulundu. Muhafiflerin düzenlediği olağanüstü kurultayda da seçim tarihi olarak 10 Temmuz belirlendi. Ancak 10 Temmuz'a giden süreçte bazı soru işaretleri de ortaya çıktı. Muhafiflerin tüzük kurultayını tanımayan Genel Merkez, kurultayı mahkemeye götürüp götürmeyeceği merakla beklenirken, Devlet Bahçeli, muhafiflerin tüzük kurultayı için "Sürprizlerimiz olur, bekleyin biraz" dedi. Yargıtay'ın kararıyla 19 Haziran'da yapılan tüzük kurultayının yürütmesi, Merkez'in başvurusu ile 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından durduruldu. Yargıtay'ın bu kararı sonrasında Akşener, seçimli olağanüstü kongre talebinin reddedilmesi ile ilgili olarak "tam kanunsuzluk" talebiyle Yüksek Seçim Kurulu'na (YSK) şikayette bulundu. Ancak YSK, Çankaya Seçim Kurulu'nun "MHP'de kongre yapılamaz" kararına Akşener'in yaptığı itirazı reddetti. MHP Genel Merkezi'nin, 10 Temmuz'da yapılacak Kurultayı yapmaktan vazgeçtiğine dair dilekçesi nedeniyle bu kararın alındığı belirtildi. MHP'li muhafifler basına kapalı gerçekleşen toplantı sonrası yapılan açıklamada, ortak hareket edeceklerini ve en kısa sürede kurultayı toplayacaklarını söyledi. Bahçeli ise, "10 Temmuz bizim için amaç ve anlamını yitirmiştir. Artık önümüze bakacağız, oyalanmayacağız. 18 Mart 2018'de Olağan Büyük Kurultayımızı kardeşlik ve ülküdaşlık hukuku içinde yapacağız" açıklamasını yaptı.³

b. Bahçeli'nin Totaliter Tavrı

Bu süreçte Bahçeli öngörülerinde yanıldığını ve bu durumun farkında olarak kendi konumunu korumak için örgüt fesihlerine, ihraçlara ve hainlik ithamlarına yönelerek MHP'yi demokratik taleplerin yolunun mahkemelerden geçtiği bir parti haline getirdi. 25 Şubat 2016'da Bahçeli birleşik muhalefeti ağır dille suçlayarak şun-

3. MHP haberleri, www.habervaktim.com, 3 Tem 2016, erişim tarihi 7 ocak 2017

ları söyledi: “MHP’de değişim” söylemiyle ortaya çıkanların şaibeli hüviyetleri ve gerçek niyetleri çok iyi görülmelidir. ‘MHP’nin önü açılsın’, ‘Paradigmalar değişsin’ sloganıyla ortaya çıkanlar, MHP üzerinde oynanmak istenen büyük oyunun figüranlığını yapmaktadır. Nihai amaç MHP’nin önünün açılması değildir. Amaç, MHP’siz bir siyaset ortamında bölücülüğün, hırsızlığın ve diktatörlüğün önünün açılmasıdır. Amaç, taşların bağlandığı ve bölücü hainlerin, soyguncuların ve vurguncuların rahatça cirit attığı bir ortam sağlanmasıdır. Amaç, Türkiye’nin ufkunu karartmak için hayata geçirilmesi planlanan yıkım ve çözülme projelerinin önündeki en büyük engel olarak görülen MHP’nin tasfiye edilerek Türkiye’nin bölünmesinin kapısının aralanmasıdır. İstenilen ve aranan ‘Genetiği Değiştirilmiş’ MHP’dir. ‘Yeni MHP’den murad edilen budur.”

Bahçeli, 29 Şubat 2016’da muhaliflerin destekleyicileri için şöyle konuştu: “1 Kasım 2015 seçimleri sonrası MHP’yi hedef alan maksatlı kampanyaların ve ‘Muhalipler’ adı altında ortaya çıkanların başlattıkları hukuki sürecin gerçek amacı çok iyi anlaşılmalıdır. 1 Kasım sonrası bir merkezden düğmeye basılmış gibi MHP’ye karşı bir cephe oluşmuştur. MHP’ye yön tayin etmek ve kurtuluş reçeteleri yazmak için ahkam kesen “Sahte mürşitler” sahneye çıkmıştır. Bu cephenin içinde; Milliyetçi Hareket’in inanç ve ideallerine yabancı olan siyaset bezgiranları, Türk milliyetçiliğiyle kan davalı tescilli Türk düşmanları, Cemaat medyasının silahşörleri ve merkez medyanın bukalemunları kışkırtan oynak kalemleri, yerlerini almışlardır. İşte bu güruh MHP içinde başlatılan muhalif hareketin en büyük destekleyicisi, alkışlayıcısı ve akıl hocasıdır.”⁴

Bahçeli’ye karşı, 6 Temmuz 1997 tarihindeki MHP 5. Olağanüstü Kongresi’nden beri ilk kez bu kadar güçlü rakipler çıkmış ve bu süreçte koltuğunu kaybetme tehlikesi belirmiştir. Olağan Kurultaylardan her defasında siyasal ve örgütsel manevralarla zaferle çıkan Bahçeli, 21 Mart 2015’teki 11’inci Olağan Büyük Kurultay’da tek aday olarak genel başkan seçilmişti. Bu kez Bahçeli’ye karşı 4 adayın

4. MHP önünde gergin anlar, www.hurriyet.com.tr, 15 May 2016, erişim tarihi 7 Ocak 2017

birleştigi bir muhalefet hareketi başlamış ve parti içi muhalefet ilk kez bu oranda yüksek bir düzeye ulaşmıştı. “MHP’nin geleneğinde olağanüstü kurultay yoktur” (2 Mart 2016), “Emr-i hak vaki olana kadar Sayın Bahçeli Genel Başkanımızdır” (16 Mart 2016); “MHP kurultayını yapacaktır, ama 2018 yılında” (12 Nisan 2016) şeklindeki açıklamaları ile Bahçeli parti içinde etkisini yitirmeye başlamıştı. Bu durumdan yararlanmayı sürdürerek muhalefet Bahçeli’nin tersine tabanda yeni bir heyecan dalgası yaratmayı ve farklı grupları tek bir platformda toplamayı başardı. Parti içindeki bu kavga devam ederken muhalefetin hukuki atılımlarına benzer şekilde yanıt vermeye çalışan Bahçeli, giderek parti içinde gücünü yitirince, kendi geleceği için çareler/çözümler aramaya başladı. Bahçeli’nin imdadına 17 Temmuz 2016 Askeri Darbe Girişimi yetişti.

3. Askeri Darbe Girişimi ve Partilerin Ortak Tutumu

a. Darbecilerin TRT’den Okunan Bildirisi

15 Temmuz 2016 günü kendilerini “Yurtta Sulh Konseyi” olarak adlandıran bir grup asker tarafından askeri darbe girişimi yapıldı. Türk Silahlı Kuvvetleri’nin resmî internet sitesi ve TRT’de yayınlanan bildiride ordunun yönetime el koyduğu ifade edilerek ülkede sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağı ilan edildiği açıklandı. 15 Temmuz 2015 gecesi TRT spikerine tehditle okutturulan 15 Temmuz Darbe Bildirisi şöyleydi:

“Türkiye Cumhuriyetinin değerli vatandaşları,

Sistematik bir şekilde sürdürülen anayasa ve kanun ihlalleri; devletin temel nitelikleri ve hayati kurumlarının varlığı açısından önemli bir tehdit haline gelmiş, Türk Silahlı Kuvvetleri dahil olmak üzere Devletin tüm kurumları ideolojik saiklerle dizayn edilmeye başlanmış ve dolayısıyla görevlerini yapamaz hale getirilmiştir.

Gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içerisinde olan Cumhurbaşkanı ve Hükümet yetkilileri tarafından; temel hak ve hürriyetler zedelenmiş, kuvvetler ayrılığına dayalı, laik ve demokratik hukuk düzeni fiilen ortadan kaldırılmıştır.

Devletimiz; uluslararası ortamda hak ettiği itibarını yitirmiş ve evrensel temel insan haklarının göz ardı edildiği, korkuya dayalı otokrasi ile yönetilen bir ülke haline getirilmiştir.

Siyasi idarenin aldığı hatalı kararlarla mücadeleden geri durduğu terör tırmanarak birçok masum vatandaşımızın ve teröristle mücadele eden güvenlik görevlilerimizin hayatına mal olmuştur.

Bürokrasi içerisindeki yolsuzluk ve hırsızlık ciddi boyutlara ulaşmış, ülke sathında bununla mücadele edecek hukuk sistemi işlemez hale getirilmiştir.

Bu ahval ve şerait altında, yüce Atatürk'ün önderliğinde milletimizin olağanüstü fedakarlıklarla kurduğu ve bugünlere getirdiği cumhuriyetimizin koruyucusu olan Türk silahlı kuvvetleri, “yurtta sulh, cihanda sulh” ilkesinden hareketle;

- Vatanın bölünmez bütünlüğünü, Milletin ve Devletin bekasını devam ettirmek,

Cumhuriyetimizin kazanımlarının karşı karşıya kaldığı tehlikeleri bertaraf etmek,

- Hukuk devleti önündeki fiili engelleri ortadan kaldırmak,
- Milli güvenlik tehdidi haline gelmiş olan yolsuzluğu engellemek,

- Terörizm ve terörün her türlü ile etkin mücadele yolunu açmak,

-Temel evrensel insan haklarını, mezhep ve etnisite ayrımı gözetmeksizin tüm vatandaşlarımız için geçerli kılmak,

- Laik, demokratik, sosyal ve hukuk devleti ilkesi üzerine oturan anayasal düzeni yeniden tesis etmek,

- Devletimizin ve milletimizin kaybedilen uluslararası itibarını yeniden kazanmak,

-Uluslararası ortamda barış, istikrar ve huzurun temini için daha güçlü bir ilişki ve işbirliğini tesis etmek,

Maksadıyla yönetime el koymuştur.

Devletin yönetimi teşkil edilen Yurtta Sulh Konseyi tarafından deruhte edilecektir.

Yurtta Sulh Konseyi BM, NATO ve diğer tüm uluslararası kuru-

luşlarla oluşturulmuş yükümlülükleri yerine getirecek her türlü tedbiri almıştır.

Meşruiyetini kaybetmiş siyasi iktidara görevden el çektirilmiştir.

Vatana ihanet içerisinde bulunan tüm kişi ve kuruluşların en kısa zamanda ulusumuz adına hakkaniyet ve adaletle karar vermeye yetkili mahkemeler önünde hesap vermesi temin edilecektir.

Tüm yurttta sıkıyönetim ilan edilmiştir.

İkinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı uygulanacaktır. Vatandaşlarımızın kendi güvenlikleri için bu yasağa hassasiyetle uymaları önem arz etmektedir.

Havaalanları, sınır kapıları ve limanlardan yurt dışına çıkışlara yönelik ilave tedbirler getirilmiştir.

Devlet düzeninin en kısa zamanda tesis ve idamesi için her türlü tedbir alınmış ve uygulanmaktadır.

Hiçbir vatandaşımızın zarar görmesine müsaade edilmeyecek, kamu düzeninin bozulmasına fırsat verilmeyecektir.

Hiçbir ayırım yapılmaksızın tüm vatandaşlarımızın ifade özgürlüğü, mülkiyet hakkı, evrensel temel hak ve hürriyeti yurttta sulh konseyinin teminatı altındadır.

Yurttta Sulh Konseyi üniter devlet yapısı içinde dil, din, etnik köken ayrımı yapmaksızın toplumun tüm kesimlerini kapsayacak bir anayasa hazırlanmasını en kısa zamanda sağlayacaktır.

Çağdaş, demokratik, sosyal, laik hukuk ilkelerine dayalı anayasal düzen tesis edilene kadar Yurttta Sulh Konseyi ulusumuz adına her türlü tedbiri alacaktır.

Tüm vatandaşlarımıza saygıyla duyurulur.”⁵

İstanbul’daki Boğaziçi ve Fatih Sultan Mehmet Köprüsü’nün askerler tarafından kapatılması ile başlayan süreçte, TBMM Başkanı İsmail Kahraman ve yaklaşık 50 kadar milletvekilinin mecliste bulunduğu sırada F-16 savaş uçakları meclis üzerinde uçuş yaparak parlamentoyu dört kez bombaladı.

Ankara’nın Beştepe semtinde bulunan Cumhurbaşkanlığı

5. 15 Temmuz darbe bildirisi metni, 29 Tem 2016, milliyet.com.tr, erişim tarihi 5 Ocak 2017

Sarayı'na bombalama girişiminde bulunulsa da başarılı olunamadı, Muğla'nın Marmaris ilçesinde bir otelde bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a karşı suikast girişiminde bulunuldu. Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, Kara Kuvvetleri Komutanı Salih Zeki Çolak, Hava Kuvvetleri Komutanı Abidin Ünal ve Jandarma Genel Komutanı Galip Mendi darbeyi gerçekleştiren askerler tarafından rehin alındı.

Gelişmeler üzerine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, CNN Türk'te FaceTime aracılığı ile gerçekleştirdiği bağlantıda darbecilere hiçbir şekilde imkan tanınmayacağını ifade ederek halkı darbeye tepki göstermek için meydanlara ve havalimanlarına çıkmaya davet etti. Çağrının ardından, Türkiye'nin birçok ilinde darbe karşıtı protesto gösterileri düzenlendi. 16 Temmuz sabahı, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin gerçekleştirdiği operasyonlar sonucunda darbe girişimi bastırıldı ve askerler silahları ile birlikte teslim oldu. Olaylar sonucunda 104'ü darbe yanlısı asker olmak üzere 300'den fazla kişi hayatını kaybetti, 1491 kişi yaralandı, farklı rütbelerden 8036 asker gözüaltına alındı. Yargı ve sivil siyaset mensupları dahil olmak üzere toplam gözüaltı sayısı 22 Temmuz tarihi ile birlikte 10 bini buldu. Bunun yanı sıra askerî, idari ve adli kurumlarda birçok kişi görevden alındı.

b. Bahçeli'nin Hükümete Desteği

Darbe girişimi sırasında parti yöneticileri ile Genel Merkez Binasında olan Bahçeli, yaptığı ilk açıklamada bu girişimin kabul edilemez olduğunu bildirdi. Darbe girişiminin ardından olağanüstü toplanan TBMM'de yaptığı konuşmada milli iradenin çok ağır saldırı ve suikasta uğradığını ve hükümetin yanında olduğunu savunmuştur. Darbe girişiminin ardından Türkiye'de 3 ay süreyle Olağanüstü Hal kararını doğru bulduğunu ve desteklediğini açıkladı.

Bahçeli'nin yardımcısı Sadir Durmaz'ın 19 Temmuz 2016'da *Hürriyet*'ten Serkan Ocak'a anlattığına göre Bahçeli 15 Temmuz günü partiden akşam 21.15'de henüz evine vardığında darbe girişimi

mini öğrenerek hemen parti genel merkez binasına gelmiş. Partinin Kurmay heyetini, başkanlık divanı heyeti ve bazı merkez karar yürütme kurulu üyeleriyle partide buluşan Bahçeli, 22.00’de Başbakan Binali Yıldırım’ı aratmış. Özel kalemi vasıtasıyla “MH-P’nin böyle bir darbeyi asla kabul etmediğini, hükümetin de demokrasinin yanında duracağını” söylemiş. Sonra Başbakan Binali Yıldırım geri arayarak Bahçeli ile konuşmuş. Bahçeli 24.00 sularında da yazılı açıklama yapmış.

Sadir Durmaz’ın anlattıklarına göre, bazıları “Binayı terk edelim” şeklinde konuşmuş. Bahçeli ise, “Partiler demokrasinin merkezidir. Partimizden ayrılmayacağız” demiş. MHP kurmayları, Bahçeli’ye güvenlik endişesiyle “yer değiştirelim, güvenli bir yere geçelim” teklifinde bulunmuşlar ama Bahçeli, ne olursa olsun partiden ayrılmayacağını söyleyerek öneriyi kabul etmemiş. Partidekilerin ruh hali “birazdan bizi almaya gelecekler” beklentisi ve gelirlerse “teslim olmayalım, çatışalım” şeklinde olmuş. Durmaz, “silahlarımız vardı, kesinlikle çatıştık” diyor. Durmaz’ın anlattıklarına göre, Bahçeli vekillere “Meclis’e gidin” çağrısında bulunmuş. Meclisi “Terk etmeyin. Diğer partilerden vekillerle birlik beraberlik oluşsun” diyerek kendisi de sabaha kadar partide beklemiş. Sabah “Meclis Başkanı aradı. Genel kurulun toplanacağını söyledi. Sayın Bahçeli sabah 10.00 gibi hazırlığını yapmak için evine gitti. Sonra zaten olaylar iyice netleşmişti. Cumhurbaşkanı da arayıp teşekkür etti. Biz yoğun duygular içindeydik.”⁶

Bahçeli, 15 Temmuz 2016 Cuma saat 23.48’de askeri darbe girişimiyle ilgili olarak “Hükümetin yanındayız” başlıklı yazılı bir açıklama yaptı. Bu basın açıklamasında özetle şunları söyledi: “Türkiye Cumhuriyeti olağanüstü ve gayri meşru bir durumla karşı karşıyadır. Türk Silahlı Kuvvetleri içinden bir grubun askeri müdahalede bulunmak, yönetimi devralmak istediği iddia edilmektedir. Demokrasiyi askıya alma, millet iradesini yok sayma teşebbüsünün ülkemize yapılacak büyük bir hata olacağı açık ve meydandadır. Türkiye yakın

6. Serkan Ocak, Haber-Yorum, 19 Temmuz 2016, www.hurriyet.com.tr, erişim tarihi 5 Aralık 2016

tarihinde defalarca askeri darbe girişim ve tecrübesini yaşamıştır. Türk milleti her seferinde darbelerin yıkım ve acı sonuçlarına muhatap kalmıştır. Şu anda ülkemiz kriz ve belirsizlik sarmalının dibindedir. Herkes bilmelidir ki, demokrasiden taviz istikbal ve istiklalden kopuş demektir. (...) Türkiye'nin pek çok sorun ve sıkıntısı olduğu tartışmasızdır. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün çok ciddi tehdit ve taciz altında bulunduğu da ortadadır. Ancak her sorununun çözüm yolu demokrasidir. Türkiye'nin iç savaş ve kaos ortamına savrulması halinde Türk milletinin ödeyeceği bedel vahim ölçüde yüksek ve pahalı olacaktır. Bu itibarla geleceğimizi karartacak, milli birlik ve bütünlüğümüzü sabote edecek her türlü müdahaleye milletçe mesafeli durmamız şarttır ve tarihi bir sorumluluktur. (...) Halkın sokağa daveti, Türk askeriyle muhtemel bir çatışma içine girmesi vahim bir tehlike olarak önümüzde durmaktadır. Bilhassa Milliyetçi-Ülkücü Hareket'in provokasyon ve ajitasyonlara karşı teyakkuzuyla birlikte, sokaklara çıkarak iç savaş şartlarına hizmet etmesi düşünülemeyecektir. Hiçbir dava arkadaşım karanlık sürecin taraf ve faili olmayacaktır.”⁷

c. Partilerin Ortak Bildirisi

Darbe girişimine karşı parlamentoda grubu bulunan 4 parti bir araya gelerek ortak tutum aldı. TBMM Başkanı İsmail Kahraman, AK Parti Grup Başkanı Binali Yıldırım, CHP Grup Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, MHP Grup Başkanı Devlet Bahçeli ve HDP Grup Başkanvekili İdris Baluken'in imzasını taşıyan “TBMM ortak bildirisi” yayımladı. 16 Temmuz'da Olağanüstü toplanan TBMM Genel Kurulunda Kahraman'ın okuduğu bildiri şöyleydi:

“Bizler AK Parti, CHP, HDP ve MHP grupları olarak aziz milletimizin kendisine, milli iradeye, devletimize, özellikle de millet iradesinin temsilcisi olan milletvekillerine, Gazi Meclise yönelik 15 Temmuz gecesi başlatılan ve 16 Temmuz sabahı etkisiz hale getirilen

7. Kenan Işık: blog.milliyet.com.tr-29 Temmuz 2016, Erişim tarihi 23 Aralık 2016

darbe girişimini ve Meclise yönelik saldırıları şiddetle kınıyoruz.” ifadelerine yer verilen bildiride, şunlar kaydedildi:

“Milletimiz bütün dünyaya örnek olacak şekilde darbenin karşısında durmuş, kanlı darbe girişimi engellenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti’ni ve kurumlarını canı pahasına koruyan bu aziz millet, her türlü övgü ve takdiri ziyadesiyle hak etmektedir. Bu uğurda canlarını veren şehitlerimize milletçe minnettarız ve o kahramanlarımızı da asla unutmayacağız. TBMM, bu aziz ve kahraman milletin temsilcisi olarak, milletimizin verdiği yetkiyle bombaların ve kurşunların altında görevini ifa etmiş, bir kez daha milletine layık bir Meclis olduğunu göstermiştir.

“Unutulmamalıdır ki TBMM Kurtuluş Savaşı’nı yöneten, Türkiye’nin demokrasiye geçişini gerçekleştiren, demokratik parlamenter sistemi yıllar içinde gerçekleştirmiş bir milleti yokluk ve yoksulluktan alıp muasır medeniyet seviyesine çıkarmanın mücadelesini vermiş bir Meclistir. Meclisimiz tek yürek ve tek vücut olarak, büyük bir cesaretle darbeye karşı haysiyetli bir duruş sergilemiştir. Darbecilere gereken cevabı dünyaya da gereken mesajı vermiştir. TBMM’nin darbe meşum girişimine karşı sergilediği kararlılık Türkiye’de demokrasinin daha da yerleşmesi ve gelişmesi adına da son derece değerlidir. Herkes bilmelidir ki bugün olduğu gibi gelecekte de milletimize, milli iradeye, Gazi Meclise uzanacak her el, karşısında TBMM’nin çelikten iradesini bulacaktır.”

“TBMM, tek yürek halinde görevinin başındadır”

Bildiride, TBMM’nin, milletin demokrasiye sarsılmaz inancını yansıtmayı sürdüreceği vurgulanarak, şu hususlar belirtildi:

“Meclisimizde bulunan tüm siyasi farklı gruplarının darbe girişimine ortak bir tavır ve ortak bir dille karşı durmaları tarihidir, değerlidir, tarihe geçecektir. Bu ortak tavır ve ortak dil, milletimizi ve milli iradeyi daha da güçlendirecektir. TBMM, tek yürek halinde görevinin başındadır. Milletin Meclisi millete ve egemenliğine yönelik bu saldırıya girişenlere bedelini hukuk içinde en ağır şekilde öde-tecektir. Türkiye’de hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını en somut ispatı da işte bu ortak bildiridir. Dört parti olarak, farklı görüşlerimiz

olsa da hepimiz tüm milletvekillerimizle, tüm teşkilatlarımızla milli iradenin yanındayız, milli iradeye hep birlikte sahip çıkıyoruz ve ebediyen sahip çıkacağız. Milletimiz müsterih olsun.

“Milletin meclisi ve milletvekilleri milletin emanetini yere düşürmemiştir ve düşürmeyecektir. Bir kez daha demokrasimize, milletimize, milli iradenin tecelligahı olan TBMM’ye saldırıyı şiddetle kınıyoruz. Demokratik tepki sınırlarını aşan, ülkemize yakışmayan şiddet eylemlerinden uzak durulmasını da halkımızdan rica ediyoruz. Darbeye direnirken vefat eden şehitlerimizi saygı, minnet ve rahmetle anıyoruz, yaralılarımıza acil şifalar diliyor, milletimize geçmiş olsun diyoruz. Bu zor anımızda Türkiye’nin ve aziz milletimizin yanında duran, destek mesajları ileten tüm dost ve kardeş ülkeleri de buradan selamlıyoruz.”⁸

Daha önceki askeri darbelere veya darbe girişimlerine karşı mecliste grubu bulunan partilerin ortak tutum alışları olamamıştı. Türkiye siyasi tarihinde ilk kez hem iktidar hem de muhalefet partileri böyle bir bildiri yayınladı. Türkiye tarihinin önceki darbeleri irdelendiğinde bu tutumun önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

d. 15 Temmuz Darbe Girişiminin Niteliği

Gerek yapılış tarzı ve gerekse şu ana kadar ortaya çıkan veya hükümetin iddia ettiği bilgi ve belgeler, 15 Temmuz Darbe Girişimi’ni tanımlamak için yeterli değil. Eğer darbeciler (en azından bir kısmı) yargılama sürecinde siyasi savunma yapar ve darbe girişiminin amacını açıklarsa, dünya ve Türkiye kamuoyu gerçekleri öğrenecektir. Ters durumda yarattığı birçok soru işareti ile bir muamma şeklinde devam edecektir. 15 Temmuz darbe girişiminin detaylarını ve karmaşık ilişkilerini henüz bilmiyoruz. Bunlar süreç içerisinde ve yargı safhasında ortaya çıkacak. Ancak şu aşamada darbenin “kime karşı, kimlerle ve kimler için” yapıldığı sorularına yanıt verebilecek durumdayız. Bu bağlamda ordu, devlet ve siyaset

8. 4 Partiden darbeye karşı bildiri, bianet.org, 16 Tem 2016, erişim tarihi 5 Ocak 2017

ilişkilerine kafa yoran biri olarak darbe girişiminin yarattığı siyasal ve toplumsal sonuçları 10 maddede özetlemek istiyoruz.

1) Türkiye’de yapılan bütün darbeler ABD’nin ve NATO’nun bilgisi ve desteği ile ABD’nin uluslar arası güvenlik stratejilerine göre gerçekleşmiştir. Yurtta Sulh Konseyi’nin Bildirisi’ndeki “BM, NATO ve diğer tüm uluslararası kuruluşlarla oluşturulmuş yükümlülükleri yerine getirecek her türlü tedbiri almıştır” denilmesi bu gerçeğin ifadesidir. 15 Temmuz Darbe Girişimi’nden ABD’nin ve NATO’nun haberdar olmaması mümkün değil. CIA, Alman ve İngiliz istihbaratları, AB Komisyon’un raporlarında bu darbenin AKP hükümetinin Gülecileri suçlaması için yeterli delilin olmadığı vurgulanmıştır.

2) 27 Mayıs’tan itibaren bütün askeri darbelerin temel nedenlerinden birini Kürt sorunu ve çözümsüzlük politikaları oluşturmuştur. Tüm darbe planları ulusal, sınıfsal, cinsel, etnik, kültürel ve inançsal potansiyelleri durdurmaya ve toplumun demografisini, sosyal dokusunu, tarihten gelen yapısını değiştirmeyi, kitleleri yönlendirmeyi ve kontrol altında tutmayı amaçlayan toplum mühendisliğine göre yapılmıştır.

3) Sorunu Türkiye’nin darbeler tarihi bakımından ele aldığımızda 15 Temmuz darbe girişimi, ilk planda Genelkurmay’ı, yani ordunun emir-komuta kademesini ele geçirmeyi amaçlaması bakımından 27 Mayıs’ı, sokağa çıkarak fiiliyata geçmesi, askeri hiyerarşiyi bozarak ordu içinde bölünme yaratması ve başarısız olması bakımında da 21 Mayıs’ı andırmaktadır.

4) Gülecilerin ordu içinde tek başlarına darbe yapabilecek kadar güçlerinin olmadığı biliniyor. Tersi bir durum olsaydı, birkaç yıl daha bekleyerek piramit sistemine dayalı olan terfi sistemine göre Genelkurmay’ı, Kuvvet ve Ordu komutanlıklarını ele geçirerek darbeyi daha kolaylıkla yapabilirlerdi. Ağustos ayındaki Askeri Şura’da geniş bir tasfiye hareketi yapılacağı bilgisinin darbecileri erkenden harekete geçirdiği iddia edilmektedir. Bu girişime katılan çok sayıda general ve kurmay subayın başarısızlığı göze almayacağı da bir gerçektir.

5) Bu darbe girişimine AKP'ye ve Erdoğan'a, Kürt özgürlük mücadelesine, bölgedeki tüm dengeleri değiştiren Rojava devrimine, HDP'ye ve demokratik güçlere karşı çıkan ve ABD'nin Ortadoğu politikalarına lanse olan tüm cuntacı gruplar katılmıştır.

6) Bu girişim ordunun emir-komuta sisteminin dışında yapıldığı için askeri hiyerarşi bozulmuştur. 1960'lı yıllar boyunca görüldüğü gibi ordu içinde emir-komuta sisteminin yeniden kurulması uzun yıllar alacaktır. Bu nedenle önümüzdeki süreçte ordu içindeki siyasi kargaşa ve cuntalar arası çatışmalar devam edecektir. Uluslararası haber ajansı Reuters'un açıkladığı gibi, "Türk ordusu artık kırık dökük bir güçtür ve düzelmesi yıllar alacaktır". Balyoz darbe planı davasından yargılanan bir generalin dediği gibi bu darbeyeyle "Ordunun genetik yapısı bozulmuştur."

7) Bu girişiminin hemen ardından AKP'nin OHAL ilan ederek başta asker, polis, yargı, eğitim, sağlık, medya, sendika, vakıf, dernek, iş çevreleri vb. alanlarında olmak üzere Türkiye tarihinin en büyük askeri ve sivil bürokratik tasfiye hareketini başlatmıştır. Tasfiyeyi tek başına yapamayacağını anlayan Erdoğan HDP'yi dışlayarak Kılıçdaroğlu ile Bahçeli'yi Saray'da ağırlamış ve iki muhalefet lideri ile anayasa ve yasa değişiklikleri konusunda uzlaşmıştır. CHP ve MHP, darbecilerin tasfiyesi ile askeri ve sivil bürokraside doğan boşluğu doldurma amacıyla makam ve alan paylaşımından pay kapmaya çalıştığı için OHAL uygulamalarına karşı tutum almamaktadır. Darbe gerçekleşmiş olsaydı bildiri de ifade edildiği gibi bütün bunlar "Tüm yurttaki sıkıyönetim ilanı" ile gerçekleştirilecekti.

8) AKP'nin kendi amaçları doğrultusunda MHP ve CHP'yi ortak ederek "Yenikapı ruhu" yaratılması, asıl darbeye karşı olanların dışlanması ve giderek bu "oligarşik ruhtan" MHP'nin desteğiyle Başkanlık referandumunun çıkması, daha sonra Kılıçdaroğlu'nun aklının başına geldiği bir sırada açıkladığı gibi "Kontrollü darbe" gerçeğini gizlemeye yönelikti.

9) AKP'nin devleti yeniden düzenleyerek tüm kurum ve kuruluşlarıyla ele geçirmeye çalışması bir tür sivil hükümet darbesidir.

12 Eylül dönemini hatırlatan bu siyasi operasyon AKP'nin 7 Haziran 2015 seçimlerinde iktidarını kaybetmesi üzerine yaptığı 1 Kasım erken seçim darbesinden sonra, CHP ve MHP'nin açık desteğiyle sürdürdüğü ikinci bir sivil darbe niteliğindedir. Bu darbe OHAL uygulamalarıyla derinleşerek sürmekte ve AKP diktasına doğru evrilmektedir.

10) Son olarak, bu süreçte Türkiye tarihinin hiçbir döneminde olmayacak kadar ordu, polis, yargı ve bürokrasi içerisinde sayıları on binleri bulan tasfiyeler yapıldı ve askeri rejim dönemlerinde olduğu gibi siyaset yeniden dizayn edilerek rejim değişikliğine kadar gelindi. Eğer darbe gerçekleşmiş olsaydı, bunların hemen hepsi darbeciler tarafından yapılacaktı.

4. Ordunun Siyasete Müdahaleleri Üzerine

1946'da çok partili parlamenter sisteme geçilmesi sürecinde yapılan önemli değişikliklerden biri, Genelkurmay Başkanlığı'nın Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmasıydı. 1949 yılında yapılan yasal bir düzenlemeyle cumhuriyet tarihinde ilk kez “askeri otorite”, “sivil iradeye” tabi hale getirildi. Bu nedenle Demokrat Parti iktidarının sürdürdüğü 1950-1960 yılları ordu, devlet ve siyaset ilişkileri bakımından Türkiye'nin en demokratik dönemi oldu. Devlet içindeki özerkliğine son verilmiş olan Ordu ile CHP, Demokrat Parti (DP)'nin iktidara geldiği 1950 seçimlerinden sonraki durumu içlerine sindirebilmiş olsalardı, askeri darbeden bir yıl sonra yapılması gereken 1961 genel seçimlerinde, 1957 seçimlerinden itibaren yükselişe geçen CHP iktidar olabilirdi. Böylelikle de “çok partili parlamenter sistem” kendi doğal sürecinde ilerleyebilir ve burjuva demokratik geleneklerin oluşması bakımından Türkiye bugün farklı bir yerde olabilirdi.

Ancak CHP'nin de kışkırtmasıyla 27 Mayıs 1960'da ordu darbe yaparak DP'yi iktidardan uzaklaştırdı ve Türkiye'de askeri müdahaleler dönemi başladı. 27 Mayıs 1960 sabahı “Radyolarınızın başına geçiniz! Güvendiğiniz Silahlı Kuvvetlerinizin sesi bir dakika

sonra sizlere hitap edecektir!” anonsuyla başlayan Bildiri’de özetle şöyle denilmişti: “Bu harekete Silahlı Kuvvetlerimiz, partileri içine düştükleri uzlaşmaz durumdan kurtarmak ve partilerüstü tarafsız bir idarenin nezaret ve hakemliği altında en kısa zamanda adil ve serbest seçimler yaptırarak idareyi hangi taraf mensup olursa olsun seçimi kazananlara devir ve teslim etmek üzere girişmiş bulunmaktadır. (...) Bütün ittifaklarımıza ve taahhütlerimize sadığız. NATO’ya ve CEN-TO’ya bağlıyız.”

Radyodan okunmasından önce bu Bildiri, ABD Büyükelçiliği’nin giriş kapısının altından atılmış, ayrıca Milli Birlik Komitesi (MBK) sabahın erken saatlerinde ABD Büyükelçisi F. Warren’la görüşerek askeri müdahalenin kesinlikle ABD’ye karşı bir hareket olmadığı konusunda garanti verdi. ABD Dışişleri Bakanlığı da 30 Mayıs’ta yayınladığı basın bildirisi ile “Eskiden olduğu gibi Türkiye ile ABD arasında yakın ve dostça ilişkilerin sürdürüleceğini” açıkladı. Aynı gün CHP örgütlerine bir genelge gönderen Genel Başkan İsmet İnönü, askeri darbeyi desteklediğini vurgulayarak partililerden Milli Birlik Komitesi’nin kararlarına uyulmasını ve seçimlerin bekle-nilmesini tavsiye etti. 28 Mayıs’ta ise, İstanbul Üniversitesi anayasa profesörleri, “Milli Birlik Komitesi’ni, yani devlet müessese ve kuvvetlerinin idareyi ele almasını, meşru ve sosyal nizamı tekrar kurmak ihtiyacının bir neticesi sayıyoruz” şeklinde askeri darbenin hukuki dayanağı olabilecek bir Bildiri/“Fetva” yayınladı.

14 Haziran’da, Milli Birlik Komitesi darbenin gerekçesini şöyle açıkladı: “Ordu Dahili Hizmet Kanunu’nun 34. maddesine göre Türkiye Cumhuriyetini kollamak ve korumak vazifesi kendisine verilmiş olan Türk Ordusu, Türk Milleti adına harekete geçerek milleti temsil vasfını kaybetmiş olan Meclis’i dağıtıp iktidarı geçici olarak MBK’ne emanet etmiştir.” 27 Mayıs, Cumhuriyet döneminin ilk askeri darbesiydi. Bu darbe ile ordu kışlasından çıkarak bir gecede devlet erkini ele geçirmişti. Fransız *Le Monde* gazetesi olayı Avrupa kamuoyuna şöyle duyurmuştu: “Türk Ordusunun yaptığı bu hareket, tüpünden sıkılan dış macununa benziyor. Macun çıktıktan sonra bir daha tüpüne geri sokmak son derece güçtür.” *Le Monde*’un bu ilginç

benzetmesi gibi ordu artık kışlasından çıkmış ve askeri darbeler dönemini başlatmıştı. Ordu, devlet ve siyaset ilişkilerinin kökten değiştiği bu süreçle birlikte, askeri müdahalelerin biri diğerine zemin hazırladı ve biri diğerinin gerekçesi haline geldi.

27 Mayıs’la başlayan ordunun siyasete müdahaleleri amaçları, hedefleri ve sonuçları bakımından irdelendiğinde, 56 yıllık bir tarihsel süreçte, “askeri otoritenin sivil iradeye” tabi olmadığı ve ordunun, halkın oylarıyla iktidar olan partilerle devlet yönetimini paylaştı. Ordunun devleti ve toplumu denetleyici bir fonksiyon üstlendiği bu uzun dönemde, siyasetin toplumsallaşması ve toplumun özgürleşmesi engellendi. Bu nedenle militarizm, ülkenin demokratik geleceği ve yeniden yapılanmasının önündeki en büyük engeli oluşturdu. Her seçim döneminde sistemin çığırtağını yapan düzen partileri, tank paletleriyle biraz daha pekiştirilmiş olan siyasal/toplumsal zeminde bir “emanetçi” ve “vesayetçi” gibi siyaset yaptılar. Askeri müdahaleleri önleyecek anayasal ve yasal tedbirler almaya yönelmediler. Genelkurmay ile iktidarı paylaşan siyasal iktidarlar, halkın oylarıyla seçilmiş Meclis ve hükümetler darbe olma ihtimalini ortadan kaldıramadıkları için, hiçbir zaman kendi geleceklerinden emin olamadılar.

27 Mayıs, DP ve yandaşlarına karşı yapılmış ve başta CHP olmak üzere DP iktidarına karşı olan tüm muhalifler tarafından desteklenmişti. Bu desteğin içinde tüm sol ve sosyalist kesimler de bulunuyordu. 12 Mart 1971 müdahalesi, AP iktidarına karşı verilmiş, fakat devlete karşı gelişen silahlı sol ve sosyalist kesimlerin tasfiyesi üzerine oluşmuştu. Bu dönemde bazı cuntacı kesimler dışında 12 Mart’ı destekleyen pek olmamıştı. 12 Eylül 1980 müdahalesi de AP iktidarı döneminde yapılmış, birbiriyle bazı farklılıkları olsa da bütün partilere karşı tutum alınmasına karşın, 12 Eylül esas olarak sol ve sosyalist kesimlerin ve Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesi üzerine kurgulanmıştı.

Bütün darbelerin ardında ABD ve NATO’nun desteği vardı. Sadece Türkiye’de değil, Türkiye gibi benzer birçok ülkedeki darbeler, ABD’nin uluslararası stratejik çıkarlarına göre yapıldı. Tüm

darbe planlarının birinci önceliği, anayasa ve yasaları değiştirerek “Toplumun demografisinde, sosyal dokusunda, tarihten gelen yapısında değişiklikler yapmak, kitleleri yönlendirmek ve kontrol altında tutmak” şeklinde tanımlanabilecek olan “Toplum mühendisliği” şeklinde gerçekleşti.

Her askeri müdahale döneminde Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri’nde Türk Ceza Yasası (TCK)’nın (eski) 125. (“Devletin istiklalini tenkise veya birliğini bozmağa veya Devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmağa matuf bir fiil işlemekten”) ve 146. maddelerini ihlalden (“Türkiye Cumhuriyeti Teşkilatı Esasiye Kanununun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya teşebbüs etmekten”) davalar açılarak yüzlerce devrimci, demokrat ve yurtsever, idamla veya müebbetle cezalandırıldı.

Kürtler 125. madde ile yargılanarak “bölücülükle”, sol ve sosyalistler de 146. madde ile yargılanarak anayasayı “ilga etmekle” suçlandılar. Oysa 27 Mayıs’tan günümüze kadar devam eden tüm askeri müdahale süreçlerinde TCK’nin bu iki maddesini ihlal edenler hep askerlerdi. Genel hukuk normlarına göre yaptıkları her müdahale anayasayı tağyir, tebdil ve ilga etmekte. Yani, anayasayı bozmak, değiştirmek ve ortadan kaldırmaktı. 12 Mart’ta Denizler, Mahirler ve diğer devrimciler suçlandıkları bu maddelere şiddetli itirazlar ederek, “Bu ülkede Anayasa’yı en fazla savunanlar bizleriz. Anayasa’yı ihlal edenlerse bizi burada yargılayanlardır” dediler. Benzer savunmalar 12 Eylül’ün ağır koşullarında da yapıldı.

27 Mayıs 1960 askeri müdahalesinden itibaren siyasal İslam, her askeri müdahale döneminden güçlenerek ve iktidara biraz daha yaklaşıp çıktı. 12 Eylül ve 28 Şubat dönemleri ise siyasal İslam iktidar yürüyüşünde birer dönüm noktaları oldu. Bu bakımdan ANAP, 12 Eylül’ün, AKP’de 28 Şubat’ın ürünü olarak ortaya çıkan siyasal hareketlerdir. 28 Şubatçıların düzenin sınırları içine çektiği ve ABD’nin ılımlı İslam çizgisine yönlendirdiği AKP iktidarının hala misyonunu sürdürmesi bu sürecin geldiği aşamayı göstermektedir.

Hangi gerekçelerle olursa olsun hiçbir askeri darbe savunulamaz.

Herhangi bir darbeyi haklı görmek, ileride başka bir darbe olmasını da savunmak anlamına gelir. Hiçbir darbe girişimi demokratik hak olarak görülemez. Genel olarak demokrasiye ve demokratik haklara inanmış, kendisine devrimciyim, demokratım, yurtseverim, sosyalistim diyen herkesin askeri darbelere karşı çıkması gerekir. Darbelerle ve totaliter rejim heveslileri ile hesaplaşmadan ne demokratik değerler yaşatılabilir ve ne de demokrasi bilinci ve kültürü geliştirilebilir.⁹

9. Şaban İba, Türkiye solunun darbelerle imtihanı, *Özgür Gündem* 12 Mayıs 2012, erişim tarihi 20 Ocak 2017

BAŞKANLIK REFERANDUMUNDA BAHÇELİ’NİN ROLÜ

“Başkanlık sistemine tümünden karşıyız. Parlamenter sistemi revize ederek geliştirilmesinden yanayız” (Devlet Bahçeli, 1 Mart 2015)

1. Erdoğan ve Bahçeli’nin Kader Birliği

a. Bahçeli’nin Referandumun Yolunu Açması

Başkanlık sistemine geçiş konusunda referandumun ilk adımını Bahçeli atmış olsa da, bu işin Erdoğan ile Bahçeli arasında yapılan ve her ikisinin de çıkarlarını koruyan siyasal bir işbirliğiydi. Her ikisinin de böyle bir işbirliğine ihtiyaçları vardı. Erdoğan açısından durum çok netti: 10 Ağustos 2014’de halk tarafından seçilmesinden itibaren Erdoğan anayasa ve yasalara aykırı tutum ve davranışlar içindeydi. Yani açıkça anayasa ihlali suçu işliyordu. İkincisi 17-25 rüşvet ve yolsuzluk olaylarında hem kendisine ve hem de ailesine şaibe bulaşmıştı. Kendisine ömür boyu dokunulmazlık kazandıracak yeni bir yönetim sistemine, yani başkanlık sistemine geçiş için Partiler Arası Anayasa Uzlaşma Komisyonu ve çözüm süreci masalarını devirmişti. 7 Haziran 2015 seçiminde aldığı yenilginin tekrarı 2019’da gerçekleşebilirdi. Bu nedenle 3 yıldan beri fırsat kolladığı bir durumu, yani Bahçeli’yi ikna ederek mecliste referanduma gidebilecek oy potansiyelini yakalamıştı.

Bu işbirliği Bahçeli için de benzer bir durum yaratıyordu. Bahçeli partide ortaya çıkan birleşik muhalefetten kurtulması mümkün

görünmüyordu. Olağanüstü Kurultay'ı nereye kadara erteleyebilirdi ki? 7 Haziran 2015 genel seçimlerinden sonraki bütün öngörülerinde yanlışmıştı. Muhalefetin elinden kurtuluş yoktu. Parti liderliğini koruyacak bir şeye ihtiyacı vardı. Bunun için Erdoğan'la görüşerek ortak bir çözüm buldular. Bahçeli'ye karşı olan muhalefetin Kurultay çalışmaları OHAL uygulamalarıyla bertaraf edilecek, Bahçeli de Erdoğan'ın başkanlık sistemine geçişinde yardımcı olacaktı. Yani her ikisi de kendi geleceklerini garantiye alan siyasal bir işbirliği, daha doğrusu kader birliği yaptılar.

Bahçeli seçim sonrasında AKP, CHP ve hatta HDP'nin neler yapması gerektiğini söyleyerek MHP'nin adeta "bir şey yapmayacağı" ilan etti. İnisiyatifi ele geçirebileceği bütün seçeneklerin dışında kalarak MHP'yi bütün denklemlerin dışında konumlandırdı. Dahası AKP'nin 13 yıllık iktidarının yıkıldığı ve MHP'nin başarıyla çıktığı seçim gecesinde "erken seçim" seçeneğini dillendirdi. Yeni süreçte henüz demokratik bir alternatif üretilmeden "dört ön şart" ile MHP'nin içinde yer alabileceği koalisyon yollarını kapadı. Böylelikle Erdoğan'ın AKP'yi yeniden tek başına iktidara getirmesi senaryosuna yardımcı olmaya başladı. "Geçici hükümet" kurulması sürecinde de partisine hâkim olamayan Bahçeli, Genel Başkan Yardımcısı Tuğrul Türkeş'i önce "geçici hükümete" ardından "AKP'ye" teslim etti ve ardından AKP'li Tuğrul Türkeş'e yaklaşmaya başladı.

1 Kasım 2015 seçimlerinde Bahçeli'nin iki temel öngörüsü vardı. Birincisi, MHP'nin oylarını artıracığı, ikincisi meclise AKP'nin bölünmesi sonucunda beşinci bir partinin girebileceği beklentisiydi. Ama her ikisi de AKP lehine sonuçlanarak AKP tarihinin en yüksek oyu ile Mecliste çoğunluğu elde etti ve hükümeti kurduktan sonra Erdoğan AKP'yi en zor günde iktidara taşıyan kişi olarak liderlik konumunu güçlendirdi. Bunun ardından Erdoğan başkanlık sistemine geçiş senaryolarını uygulamaya koydu. Bunu yine Bahçeli'nin desteğinde yapmaya başladı.

Başkanlık projesi ilk gündeme geldiğinde Bahçeli, 10 Mayıs 2012'de şöyle demişti: "Erdoğan diktatör olmak istiyor!.. Er-

doğan'ın gizli gündem ve hedefinin liste başında bulunan 'tek adam' olma isteği adım adım ilerletilmektedir. Şahlık, sultanlık, tiranlık, krallık ve emirlik hayalleri Başbakan Erdoğan'ın aklını başından almış ve bu unvanlara ulaşma çabası şuurunu kaybettirmiştir.” 1 Mart 2015'de grup toplantısı konuşmasında tekrarlayan Bahçeli, her defasında “Başkanlık sistemine tümünden karşıyız. Parlamenter sistemin revize ederek geliştirilmesinden yanayız” yaklaşımı sergiliyordu.

1 Kasım Seçimleri'ndeki başarısızlık MHP'yi örgüt içi bunalıma soktu. Bahçeli parti tabanından gelen değişim talebini kabullenmek yerine, muhalefeti hukuki ve fiili yöntemlerle tasfiye etmeye çalıştı. Başarısızlığın sorumluluğunu kabullenip ona göre bir tavır geliştirmek yerine, makamını korumak için iktidar partisi AKP ile siyasi işbirliğine girmeyi tercih etti. AKP bir türlü kotaramadığı başkanlık sistemine geçiş amacını Bahçeli ile gerçekleştirirken, karşılığında hükümet Bahçeli'nin makam ve geleceğini garantiye aldı. Bahçeli şimdilik kaydıyla muhalefet dalgasının önünü keserken, MHP'yi ancak resmi ve hukuki bir teşekkül sıfatı ile elinde tutma imkanı verdi.¹

“MHP (aslında Bahçeli) açısından siyasi gerekçe (bazı çevrelerce bir türlü kabullenilmese, hayretle karşılsa da) açıktı; 'İktidar alternatifi olamıyorsan, ortağı ol' Üstelik MHP bunu daha önce de yapmış ve sonuç almıştı. Mevcut iktidarın da buna ihtiyacı vardı. (...) Bahçeli, 7 Haziran'dan hemen sonra koalisyonlarda ve muhalefet bloğunda yer almayacağını açıklayarak, 1 Kasım seçiminin yolunu açtı. Referandum için de, erken işaret fişliğini o fırlattı. Siyasi kontrol ve ideolojik nüfuz imkanlarını 'devlet aklı' ile uyumlu ve elverişli bir alanda konumladı ve korudu. Bahçeli Erdoğan ile köşkte görüştüğünde ona oy desteğinden fazlasını vadetti, aslında ödeme de başlamıştı. (...) Bahçeli'nin Erdoğan'a verdiği, bir zamanlar ayaklar altına aldığı ama şimdi iktidarını korumak için ihtiyaç duyduğu milliyetçiliği 'ödünç' olmaktan çıkartıp kendi malı gibi kul-

1. Darbeler, partiler ve Ülkücüler, Mustafa Çalık, Al Jazeera, 3 Kas 2016, erişim 7 Aralık 2016

lanması için izin kağıdıydı. Üstelik Erdoğan ve sağ blok üzerine inşa edilen yeni iktidar stratejisinin kendi ‘sağını’ muhalefetten temizlemiş olmasının da, gelecek oy desteğinden daha değerli olduğu açık.”²

Erdoğan’a ve Bahçeli’ye bu tarihi siyasi işbirliği fırsatını 15 Temmuz 2015 Darbe Girişimi verdi. “Erdoğan, kamuda yapılacak kıyım için de ülkücü kadrolarla ittifak yaptı. Her ne kadar Bahçeli kürsüde Erdoğan ve partisine sert eleştiriler yöneltse de perde arkasında ‘devletin paylaşıldığı’ bir koalisyon vardı. Emniyette, yargıda, bürokraside ülkücü kadroların önü açılmıştı. Perde gerisinde bütün görüşmeler yapılmış, pazarlıklar bitirilmiş ve anlaşmalar imzalanmıştı. (...) 15 Temmuz’dan sonra rafa kalkan başkanlık talebi, 11 Ekim’de ‘AK Parti TBMM’ye getirsin, tartışalım’ çağrısıyla Bahçeli tarafından raftan indirildi. Aynı günlerde muhalifler, delegelerden tüzük değişimli olağanüstü kongre için imza toplamaya başlamıştı. Nisan ayına gelindiğinde gerekli imzaların toplanacağı net bir şekilde görünüyordu.”³

b. Referandumda Siyasal ve Toplumsal Saflaşma

Bahçeli, “Türk tipi başkanlık” rejimine geçiş sürecinde tarihi bir rol üstlendi. Erdoğan 2012 yılından beri dillendirdiği başkanlık hayalini Bahçeli ile gerçekleştirdi. 7 Haziran 2015 seçimlerine giderken “Birbirinden farkı olmayan iki şer odağı arasında gizli ve kirli bir mutabakat var. AKP ile HDP başkanlık konusunda anlaştılar. Başkanlık sistemine geçit vermeyeceğiz. Bu oyunu bozacağız” diyen Bahçeli, ne oldu da yüz seksen derecelik keskin bir dönüş yaptı? Herkes buna kafa yoruyor, ama daha çok komplo teorileri, özel nedenleri ve kişisel niyetleri ön plana çıkarıyor. Bu konuda irdelenmesi gereken asıl sorun Türk tarz-ı siyaseti ve MHP’nin nasıl bir parti olduğu sorunudur.

2. Referandumda AKP-MHP İttifakı: Yeni İktidarın İlk Seçimi, Kemal CAN, 28 Ocak 2017, www.ozguruz.org.tr , erişim tarihi 5 Şubat 2017)

3. Ali Adil Çakar, 17 Kasım 2016, Tr724, erişim tarihi 24 Aralık 2016)

12 Eylül döneminden sonraki süreçte egemen ulus ve devlet hayatının belirlediği Türk siyasetinin iki ana damarı oluşmuştu. Biri, kökü İttihat ve Terakki Hareketine dayanan ve günümüzde CHP, DSP, MHP ile devam eden askeri ve sivil bürokratik kastın oluşturduğu “milliyetçi ve laik” damar. Diğeri de, kökü Hürriyet ve İtilaf Fırkası’na dayanan ve günümüzde AP, ANAP, AKP kulvarında devam eden “milliyetçi ve mukaddesatçı” damardır. Her iki damarın da oluşturduğu siyasal akımların, Kürt sorununa ve militarizme bakış açısı ve tavrı genel olarak birbirinden pek farklı değil. Türk Milliyetçiliği ve muhafazakarlık, devletten ve ordudan yana olma tutumu, statükoculuk ve sistem savunuculuğu, kişiye ve güce tapınma psikolojisi, entrikacılık ve komplocu vb. yöntemler, egemen ulus ve devlet şovenizminden kaynaklanan Türk tarzı-ı siyasetinin niteliğini belirlemektedir. Bu anlayış, tarihsel olarak Tanzimat’ta başlayan, İttihat ve Terakki Hareketi ve ardından gelen Kemalist hareket tarafından devam ettirilen devletin ve toplumun yukarıdan aşağıya doğru yeniden düzenlenmesi/dönüştürülmesi geleneğinden kaynaklanmıştır. Türk oligarşisinin militarist, şovenist ve yayılmacı hedefleriyle de örtüşen bu Türk tarz-ı siyaseti, bütün düzen partilerinde ve özellikle de MHP gibi faşist bir parti için değişmez temel ilkelerden biridir.

Askeri ve sivil bürokrasinin siyasete yaptığı her yeni müdahale “milliyetçi ve mukaddesatçı” geleneğin güçlenmesine neden oldu. 27 Mayıs’la başlayan askeri müdahaleler döneminde “burjuva demokratik” bir kültürün gelişmesi ya da başka bir ifade ile toplumun özgürleşmesi ve siyasetin toplumsallaşması engellendi. Düzen partilerinin her biri önlerine konulan ve olağanüstü rejim standartlarına göre hazırlanan anayasa ve yasalarla bir nöbet değişimi şeklinde iktidar olmaya devam ettiler.⁴ Bu bakımdan MHP gibi parti liderleri ömür boyu görev üstlenirler ve partilerini kendileriyle birlikte mezara bile götürürler. Dolayısıyla MHP’de aynı zamanda şef/başbuğ olan parti başkanı kendi istemediği takdirde hiçbir

4. Şaban İba, Ordu Devlet Siyaset, s. 295, Çiviyazıları Yayınevi, Temmuz 1998

güç değiştiremez. Değiştirmeye çalışıldığında ise her türlü yöntemin kullanılması meşru bir özellik gösterir. Zaten 12 Eylül’de getirilen Partiler ve Seçim Yasaları genel başkanlara olağanüstü yetkiler verildiği için demokratik yollardan parti liderini ve yönetimini değiştirmek mümkün değil. Bu nedenle Baykal ve Yazıcıoğlu örneklerinde olduğu gibi başka yöntemler de kullanılır.

MHP’ye gelince, 50 yıllık tarihsel sürecinde sadece iki kez genel başkan değişikliği oldu. Türkeş’in ölümünden sonra yerine gelen Bahçeli 19 yıldan beri genel başkanlık yapıyor. Hiçbir kongrede onu değiştirmek/düşürmek mümkün olmadı. 27 Mart 1992’de Sadi Somuncuoğlu’nun topladığı kongrede Türkeş toplantı salonunun kapısını tekmeleyerek tek başına kürsüye yürümüş ve kongreyi yaptırmamıştı. Tek kişinin, tek şefin etkin olduğu MHP’de Bahçeli kendi konumunu korumak için şeytanla bile pazarlık yapabilir ve bunu kendine bir hak olarak görebilir. Bu bakımdan Bahçeli’nin önünde iki seçenek vardı: Ya muhalefete teslim olacak ve kongreyi toplayarak başkanlığa veda edecekti ya da kongreyi yaptırmamak için (ki bu konuda tüm tüzük ve yasal imkanları zorlamasına karşın muhalefetin ısrarını önleyemiyordu) uzun yıllardan beri alışık oldukları şekilde sorunu devlet ve hükümet güçleriyle işbirliği yaparak kongreyi engelleyecek ve böylelikle Bahçeli kendi yoluna devam edecekti. Her şey göz önünde olduğu için Erdoğan ve hükümet yetkilileri de bu gelişmelerin farkında olarak Bahçeli’ye göz kırpmaya başlamıştı. Sonunda Bahçeli Erdoğan’la işbirliği, daha doğrusu başkanlık sistemi üzerine bir ittifak yaptı. Bu konuda yazılı bir şeyin olup olmadığını bilmiyoruz. Ancak Bahçeli yüzseksen derecelik bir u dönüşü yaptığına ve yoluna kararlılıkla yürüdüğüne göre, gelecek üzerine bazı ön kabuller yapılmış olabilir. Bu detayları daha sonra öğreneceğiz.

Bahçeli ile Erdoğan’ın siyasi ittifakının temelinde Bahçeli’nin parti içi iktidarı kaybetme korkusunun fırsata çevrilmesi vardı. “Parti içi muhalefeti fiilen engelleme vaadi karşılığında MHP, Devlet Bahçeli üzerinden Osmanlıcılığı yeniden egemen kılma projesine entegre edildi. Bahçeli ve ekibinin bu role iknasını kolaylaştıran en

önemli faktörse AKP'nin Kürt sorununda yeniden askeri çözümü devreye sokmuş olmasıydı. Zira Kürt sorununda yeniden savaş konseptine dönülmesi, Bahçeli ve ekibi açısından parti tabanına bu keskin dönüşü daha kolay gerekçelendirme olanağı veriyordu. (...) Bahçeli ve MHP'nin çekirdek kadrosu ırkçı/fetihçi/ümmetçi bir milliyetçilik temelinde şekillendiği için AKP'nin milliyetçi ve mukaddesatçı anlayışı bu ideolojik dokuyla örtüşmekteydi. MHP için milliyetçilik ümmetçiliğe göre daha baskındı. Ama MHP'deki gelişim de ümmetçiliğin, milliyetçilik ve laiklik karşısında giderek alanını geliştirmesi yönündeydi.”⁵

Daha öncekilerden farklı olarak bu referandumda, gerek anayasa değişikliklerinin içeriği ve gerekse siyasi sonuçları bakımından ciddi bir saflaşma oldu. Toplumun bütün katlarını etkileyen bu saflaşma da “Evet” ve “Hayır” için çalışan taraflar eşit ve özgür bir ortamda yarışmadı. Devletin ve hükümetin tüm imkanlarını ve medyayı istedikleri gibi kullanan “Evet”çiler, Anayasa değişikliğinin içeriğini bile anlatma gereği -ki bunu anlatmakta zorlanıyorlardı- bile duymadan sorunu, bir beka sorunu şeklinde ele alarak adeta halkı kandırma kampanyası sürdürdü.

OHAL'in baskı ve terör uygulamaları ile zor koşullarda kampanya sürdüren “Hayır”cılar ise, tüm engellemelere rağmen rejim değişikliği üzerinden halkı aydınlatma çalışmaları yaptılar. Referandum takviminin belli olmasının hemen ardından siyasi ve toplumsal alandaki “Evet” ve “Hayır” saflaşması oldu. Anayasa değişikliği ile Başkanlık sistemine gidileceği için parlamenter sistemin devamından yana olan ve “Hayır” oyu verecek olan siyasi partiler şunlardı: Cumhuriyet Halk Partisi (CHP). Halkların Demokratik Partisi (HDP), Demokratik Bölgeler Partisi (DBP), Saadet Partisi (SP), Demokratik Sol Parti (DSP), Demokrat Parti (DP), Adalet Partisi (AP), Doğru Yol Partisi (DYP), Hak ve Eşitlik Partisi (HEPAR), Vatan Partisi (VP), Liberal Demokrat Parti (LDP), Emek Partisi (EMEP), Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), Ezilenlerin Sosya-

⁵ Mahmut Üstün, MHP, Bahçeli'ye uyar mı? 22 Kasım 2016, www.politikyol.com, erişim tarihi 5 Aralık 2016)

list Partisi (ESP), Birleşik Devrimci Parti (BDP), Türkiye Komünist Partisi (TKP), Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (YSGP), Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi (SYKP), Devrimci Sosyalist İşçi Partisi (DSİP), Hak ve Özgürlükler Partisi (HAK-PAR), Emekçi Hareket Partisi (EHP), Devrimci İşçi Partisi (DİP). MHP'nin genel merkez muhalifleri ile BBP'nin genel merkez kararına karşı olan taban hareketi. Ayrıca alevi, Bektaşî ve Pir Sultan Dernekleri, DİSK, KESK, TTB, TMMOB gibi sivil toplum örgütleri de “Hayır” oyu vereceklerini açıklamıştı.

Anayasa değişikliği ile başkanlık sistemine geçmeyi savunan ve “Evet” oyu verecek olan siyasi partiler ise, AKP, MHP (Genel Merkezi), Hür Dava Partisi (HÜDAPAR), Büyük Birlik Partisi (BBP, Genel Merkezi), Büyük Türkiye Partisi (BTP) parti üyelerini serbest bıraktı. Bu arada 27 Şubat 2017’de Türkiye’ye gelen Mesut Barzani’nin ardından 3 Mart 2017’de üç Kürt partisi “Evet”e destek verir tarzda “boykotçu” olduklarını açıkladı. Barzani’nin Kürt aşiretleri arasında evet çalışması yaptığı biliniyordu. Diyarbakır’da toplanan Kürdistan Özgürlük Partisi (PAK) Kürdistan Demokrat Partisi-Türkiye (PDK-Bakur) ve Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK) yaptıkları ortak açıklama ile referandumda sandığa gitmeme kararı aldılar. PSK, PAK ve PDK-Bakur’un yayınladığı ortak deklarasyonda, “Tercihimiz, demokratik ve federal bir Anayasa’dan yanadır. Referandumda bize dayatılmak istenen kırk katır ya da kırk satırdan birisini tercih etmek zorunda değiliz. Bizim tercihimiz net: Kürdistan’a özgürlüğü getirecek, demokratik federal sisteme dayalı yeni bir anayasa diyoruz. Bütün bu çerçevede 16 Nisan 2017’de yapılacak referandumu protesto ediyor, halkımızı sandığa gitmemeye çağırıyoruz” denildi.

Bu arada Büyük Birlik Partisi (BBP) Genel Başkanı Mustafa Destici’nin Erdoğan’la görüşükten sonra tavır değiştirmesi BBP’yi karıştırdı. BBP Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Hakkı Öznur kısa süre önce şöyle bir açıklama yapmıştı: “Dayatılan bu rejim değişikliğini kabul etmiyoruz. Bu Erdoğanist bir rejim değişikliğidir. Alperenlik oportünizm değil itirazdır ve sisteme muhalifliktir. Askeri

vesayete, bürokratik vesayetlere karşı olduğumuz gibi parti vesayetine de, yargı vesayetine de, parti devletine de karşıyız. BBP tarihi boyunca adaletsizliklere, haksızlıklara hep karşı çıkmıştır. Vesayetten ve güçten yana değil, milletten taraf olmuştur. Bugün de yarın da hep böyle olacaktır. Çare otoriterleşme değil, daha fazla demokratikleşme. Açıklık ve demokrasidir.” Öznur’un bu açıklaması BBP’nin tavrı olarak yorumlanmıştı ve parti tabanı tarafından da benimsenmişti. Ancak partiden gelen “Hayır” açıklamalarının ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın davetiyle Saray’a giden BBP Genel Başkanı Mustafa Destici, bu görüşme sonrası “Evet” kararı aldığını belirtti. Bunun üzerine parti içinde büyük bir muhalefet başladı. İl başkanları ve parti içindeki önemli isimler, Destici’nin Parti İstişare Kurulu’nda “Hayır” oyu çıkmasına rağmen, Erdoğan’la görüşükten sonra “Evet” oyu vereceğini açıklaması, Parti içinde ciddi bir muhalefete dönüştü.⁶

c. MHP’lilerin “Evet” ve “Hayır” Çalışmaları

MHP’nin kuruluşunun 48. Kuruluş Yıldönümü’nde gazetecilerle bir araya gelen Bahçeli, gazetecilerin referanduma ilişkin sorularına yanıtladı. “Ülkenin bekası” vurgusu yaptığını hatırlatarak sorduğu “‘Hayır’ çıkarsa, bu sistem geçmezse ne olur?” sorusuna, “Karmakarışık olur Türkiye. Bundan yararlanmak isteyen çevreler çıkabilir” dedi. Bahçeli kendisinin de her zaman ülkenin geleceğini düşündüğünü ise şu sözlerle ifade etti: “Sabahlara kadar ülkem için kendi kendimle tartışıyorum.”

Bahçeli, partisinin referandum kampanyasında AKP ile birlikte hareket etmesini doğru bulmadığını, iki partinin de kampanyasını kendi gerekçeleri doğrultusunda yürütmesi gerektiğini söyledi. Bahçeli, her şeye rağmen bazı kavramların çelişkilere fırsat vermeden ağız birliği içinde kullanılması gerektiği belirterek “Yarım ağızla evet denmemesi gerek. Biz gidip ‘Evet’ i anlatmazsak kimse ‘Evet’ demez.

6. BBP Genel Başkanı ‘evet’ oyu kullanacaklarını açıkladı, 10 Mart 2017, www.birgun.net

Karar verdiğin bir şeyi yapacaksın” diye konuştu. Referandum kampanyasında kendisinin de mitingler düzenleyeceğini söyleyen Bahçeli, referandumda kullanılacak temel sloganın “Bu ülke için vazgeçilmez bir yeminimiz vardır. Onun için “Evet” olarak açıkladı.⁷

Referandum kampanyası için MHP Genel Merkezi “Evet” broşürü bastırdı ve “Evet” kampanyası için çeşitli materyaller hazırladı. Kampanyanın temel sloganı, “Bu ülke için yeminimiz var. Vazgeçilmez. Evet” Elazığ’da başlayan MHP mitingleri, Bursa, Kayseri, Erzurum, Ordu, Sakarya, Afyon, Antalya, İstanbul mitingleri ile devam etti. Bahçeli her mitingde benzer şeyleri yineledi. İlk günlerde MHP’yi ve Bahçeli “görünmez” kılan yandaş medya, ancak son günlerde ekranlara çıkardı. “AKP’nin bazı meydanlarda yan yana görünebiliriz” önerisini kabul etmeyen Bahçeli, “Biz kendi çalışmalarımızı yaparız” diyerek meydanlarda sadece kendi sesini yükseltmeye çalıştı. Bahçeli’nin mitingleri sönük geçti. Fazla kalabalıklar toplayamadı. AKP, MHP mitinglerine kendi taraftarlarını göndererek destek vermeye çalıştı. Ancak Bahçeli’nin mitinglerinin sönük geçmesi, AKP’nin MHP’ye olan ilgisini azaltmaya başladı. İlk günlerde sıkça Bahçeli’den söz eden Yıldırım ve Erdoğan, daha sonra Bahçeli’den söz etmez oldu. Bu arada Erdoğan 4 Nisan 2017’de Türkeş’in ölümünün 20. yılında mezarını ziyaret ederek MHP tabanına mesaj vermeye çalıştı. Bu ziyaretinden dolayı Bahçeli Erdoğan’a teşekkür etti.

Referandumda Hayır kampanyasını Ankara’da başlatan MHP’li muhalifler, eski ve yeni vekiller, eski Ülkü Ocakları başkanlarının oluşturduğu “Hayır Platformu” Ankara Yenimahalle Belediyesi’nin Nazım Hikmet Kültür Merkezi’nde toplandı. Salona ‘Tek Adama Hayır, Ülkem için Ülküm için Hayır’ sloganlarının yer aldığı afişler asıldı. “Türk Milliyetçileri Hayır Diyor” buluşmasına gelen partililer, davul zurna ile karşılandı. Atatürk ile Alparslan Türkeş’in fotoğraflarının yer aldığı bir afiş ile “Ülkem için, Ülküm İçin Hayır” yazan bir afiş yer aldı. “Çırpınırdı Karadeniz” ezgileri eşliğinde

7. Al Jazeera Türk,10 Şubat 2017, Gonca Şenay’ın haberi, www.al-jazeera.com.tr, erişim tarihi 8 Mart 2017)

açılan toplantıda Meral Akşener, Sinan Oğan, Koray Aydın ve Ümit Özdağ yan yana oturarak görüntü sergilediler. Açılış konuşmasını MHP Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu yaptı. Toplantıya, referandumda hayır diyeceğini açıklayan ya da Hayır’a yakın duran Demokrat Parti, Saadet Partisi, Büyük Birlik Partisi, Yurt Partisi, Liberal Demokrat Parti gibi sağ partiler de davet edildi.

Öte yandan muhalifler Sadi Somuncuoğlu, Meral Akşener, Koray Aydın, Ümit Özdağ, Sinan Oğan, Yusuf Halaçoğlu, Nuri Okutan ve İsmail Ok, sunucunun anonsu sonrası alkışlar eşliğinde salona geldiler. Meral Akşener’in salona girerken “Başbakan Akşener” sloganları atılması üzerine Akşener ve yanındakiler “Hayır hayır slogan atmıyoruz” diyerek slogan atılmasını engellediler. Toplantıya Muhafiflerin “Türk Milliyetçileri Hayır Diyor” buluşmasına MHP’nin kurucusu ve ilk Genel Başkanı Alparslan Türkeş’in kızı Çağrı Türkeş de katıldı. Hürriyet’in “Neden hayır diyorsunuz?” sorusuna Çağrı Türkeş, “Rahmetli babam Türkeş de yaşasaydı ‘Hayır’ derdi. Bugünkü MHP yöneticileri de ‘Evet’ diyemezdi. Ülkemizin selameti için partimizin ayakta kalabilmesi için ‘Hayır’ diyorum. Bu teklif MHP’yi söndürecek bir tekliftir” yanıtını verdi. Türkeş, ama kardeşiniz Tuğrul Türkeş de ‘Evet’ diyor” sorusuna ise, “Ona dua ediyorum. Aslına rücu etsin inşallah” karşılığını verdi. “Mustafa Kemal’in askerleriyiz”, “Alparslan Türkeş’in askerleriyiz”, “Vur vur inlesin Bahçeli dinlesin” sloganları sonrasında Alparslan Türkeş’in gençleri selamladığı görüntü sinevizyondan yayınlandı, Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi okundu.⁸

Ülkü Ocakları eski Genel Başkanları Atilla Kaya, Müsavat Dervişoğlu, Servet Avcı, Suat Başaran, İrfan Özcan, Ulvi Batu, Azmi Karamahmutoğlu, Hakan Ünser, Alişan Satılmış ve Harun Öztürk basın toplantısı düzenleyerek “Hayır” oyu vereceklerini ve bu yönde çalışacaklarını açıkladı. Grup adına konuşan MHP İstanbul Milletvekili Atilla Kaya, özetle şunları söyledi:

“Yürütme tek adamın elinde olsun istiyorlar. Bu tek adam tarafsız olmasın, partisinin başında bulunsun ve yaşamayı da o belirlesin is-

8. Muhafif MHP’liler salona sığmadı, 18 Şubat 2017, www.yenicaggazetesi.com.tr

tiyorlar. Bu tek adam tarafsız olmasın ama eski anayasamızın ‘tarafsız’ cumhurbaşkanına tanıdığı Anayasa Mahkemesi üyelerini ve rektörleri atama yetkilerini kullansın istiyorlar. Bu tek adam dilediğinde TBMM’yi feshedebilsin istiyorlar. Bu tek adam ülkeyi kararnamelerle yönetsin hatta OHAL ilan edip insan hak ve hürriyetlerini bile askıya alabilsin istiyorlar.

“Bu tek adam ülkenin idari teşkilat yapısını tek başına değiştirebilsin istiyorlar. Bu tek adam milletin seçmediği sadece kendisinin takdir ettiği sayıları belirsiz başkan yardımcılarına ülkeyi vekâleten yönettirebilsin istiyorlar. Bu tek adam bütün üst düzey bürokratları –usulünü de kendi belirleyecek şekilde- tek başına seçsin ve atasın, Meclis’in onayına da gerek duymasın istiyorlar. Bu tek adam uluslararası antlaşmaları yapsın istiyorlar. Bu tek adam, bütçesi Meclis’te kabul edilmese bile, eski bütçesini arttırarak kullanabilsin istiyorlar. Bu tek adam yargıyı belirlesin; kendisi ile kendi seçeceği yardımcı ve bakanların yargılanmaları da ömür boyu imkânsız mesabesinde olsun istiyorlar. Bütün bunları isteyebilme cüretlerinin dayanağı olarak da ‘fiili durum’ ile ‘bekâmıza yönelik tehdit’ gerekçelerini öne sürüyorlar. Hem devletin bekası gerekçesiyle bu sistemi savunacaksınız, hem de sistemi 2019’da yürürlüğe koyacaksınız. En hafif tabiriyle tutarsızlık! Ayrıca unutulmamalıdır ki; Türkiye’yi ‘beka mücadelesi veren bir ülke’ durumuna düşürenler, bu talep sahiplerinden başkaları değildir.

“Milletimizden bahsederken bile ağızlarından –zinhar- ‘Türk’ sözü çıkmayanlar, ‘Başkanlık Sistemi’ni despotizmden ayıran her ne var ise, onların ortadan kaldırılmış haline ‘Türk Tipi Başkanlık’ diyebilmiştir. Açıktır ki; Türk milliyetçiliğini ayakları altına aldığı söyleyebilecek tiyneteki birinin ‘biz milliyetperveriz’ diyebilmesi, Bilge Kağan’dan pasajlar, Nihal Atsız’dan şiirler okumaya başlaması sadece başkanlık sevdası uğruna her tür değeri istismar etmekten çekinmeyeceğini gösterir, başka bir şeyi değil. Böylelerinin ne diline Türklüğü ne eline Bozkurt’u yakıştıracak saflıkta değiliz!

“Karakterinde tarafsızlık olmadığını söyleyenler ve ‘Cumhurbaşkanı tek adam olacak’ diyenler, milletin tek adamdan büyük

olduğunu anlasınlar diye, bizler; 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi sonrası görev yapmış 10 Ülkü Ocakları Eski genel başkanı olarak, ülkücü tavrımız gereği referandumda ‘Hayır’ diyeceğiz. Yürekten bağlı olduğumuz ve ondan ayrı bir gelecek düşünmediğimiz aziz Türk milletinin de ‘Hayır!’ demesini istiyoruz. Biliyor ve bildiriyoruz ki: Şimdi ‘Hayır!’ demezsek, bir daha hiç diyemeyebiliriz!”⁹

Bu toplantı ve açıklamalardan sonra muhalifler, her biri ayrı kentlerde toplantılar düzenlemek için sahaya indiler. Ülkü Ocakları’nın eski genel başkanları ile muhalif genel başkan adayları çalışmalarını birbirlerinden ayrı yöntemlerle gerçekleştirdiler. Ülkü Ocakları başkanlarının toplantıları medyaya açık olmayan ve daha kadroları kapsayan toplantılardı. Genel başkan adayları olarak ortaya çıkan 4 kişinin yaptığı toplantılar ise esas olarak kamuoyuna açık ve medyatik toplantılar şeklinde devam etti. Kampanya sürecinde Akşener’in liderliği ön plana çıktı veya çıkarıldı. Akşener’in yaptığı toplantılara ve mitinglere ilginin artması MHP içi muhalif duruşunu da aştı. Akşener, bazı medya unsurları tarafından AKP’ye ve Erdoğan’a karşı alternatif yaratma çabasıyla parlatılmaya başlandı.

Muhalefetin toplantıları başta Bahçeli’nin fiili saldırıları (toplantıların Bahçeli taraftarları tarafından basılması, muhalefet önderlerinin dövülmeye çalışılması, kişilerin ve yerel örgütlerin genel merkez tarafından tehdit edilmesi gibi) ve AKP’nin idari tedbirleri ile (toplantılara izin verilmemesi, kiralanan salonların iptal ettirilmesi, elektriklerin kesilmesi, güvenliğin alınmaması vb) engellenmeye çalışıldı. Birçok yerde saldırılar yapıldı ve kiralanan salonlar iptal ettirilerek toplantı yapılması engellendi. Birleşik muhalefet bütün engellere rağmen “Hayır” kampanyasını son günlere kadar kararlılıkla devam ettirdi. Referandumdan “Hayır” çıkması Bahçeli’nin sonunu hazırlayacak, muhalefetin önünü açacak, yani muhalefetin yasal ve meşru yollardan partiyi ele geçirmelerine imkan sağlayacaktı. Referandum sonucu muhalefetin bu imkanını ortadan kaldırdığı için şimdi muhalefet yeni bir parti kurma imkan-

9. 6 Mart 2017, Ülkü Ocakları Genel Başkanları’ndan referandum çağrısı, www.yenicaggazetesi.com.tr

larını arayacaktır. Bahçeli ise muhalefeti tasfiye ederek (bu arada bir kesimiyle uzlaşarak) partideki konumuna daha fazla güçlendirerek kendi yolunda ilerlemeye devam edecektir.

2. Referandumun Sonucu ve Türkiye'nin Yeni Dönemi

a. Partilerin Referandum Değerlendirmeleri

Erdoğan ve Yıldırım, Türkiye tarihinde görülmemiş bir şekilde devletin ve hükümetin tüm imkanlarını kullanarak başından sonuna kadar şaibeli bir kampanya sürdürdü. Üstelik OHAL koşullarında muhalefete ağır bir baskı ile sürdürülen bu şaibeli kampanyanın sonucu da şaibeli oldu. İktidar seçim hilesi yaparak “Evet” oylarını yüksek gösterdi. Referandum oylamasında rüzgar “Hayır”dan yana esiyor ve neredeyse herkes “Hayır” oylarının yüzde 50’yi aşacağına inanıyordu. Ancak birçok kişi ve kesim “Evet” ve “Hayır” arasındaki farkın az olması halinde iktidarın oy sayımında hileye başvurulabileceği kaygısını taşıyordu. Sonunda, oy sayımları devam ederken sonucu tersine çeviren bir gelişme oldu. AKP’nin müracaatı ile Yüksek Seçim Kurulu (YSK) yasada açıkça tersi belirtilmiş olmasına karşın, mühürsüz oyların geçerli olacağını ilan ederek hile yapılmasına imkan hazırladı. Tam tersi olması gerekirken sayımdan sonra “Evet” oyları “Hayır” oylarından önde gösterildi. Buna göre, “Evet” oyları yüzde 51.4, “Hayır” oyları ise 48.6 olarak açıklandı.

Bu açıklamanın ardından “Evet” ve “Hayır” cephelerinin sözcüleri konumundaki Cumhurbaşkanı Erdoğan, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve HDP parti sözcüsü Osman Baydemir değerlendirme yaptı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Tarabya’daki Huber Köşkü’nde düzenlediği basın toplantısında, referandum sonuçlarını şöyle değerlendirdi: “Bugün Türkiye 200 yıllık kadim bir tartışma konusu olan yönetim sistemi konusunda tarihi bir karar vermiştir. Bu karar sıradan bir olay değildir. Çok ciddi bir yönetim sistemi üzerindeki değişim, dönüşüm kararının verildiği gündür bugün. Her zaman olduğu gibi bu halk oylamasında da mevcudu savunmak kolay,

değişimi savunmak zor olmuştur. Hamdolsun bu zoru başardık ve milletimizin teveccühüyle tarihimizin en önemli yönetim reformunu hayata geçiriyoruz. (...)

“Halk oylaması bitmiş ve o süreçte yaşanan tartışmalar geride kalmıştır ama önümüzde yepyeni bir dönem vardır. Bilindiği gibi anayasa değişikliğinin tüm maddeleri hemen yürürlüğe girmiyor. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’yle ilgili değişiklikler, 3 Kasım 2019 tarihinde yapılması öngörülen seçimlerle birlikte yürürlüğe girecektir. Önümüzde bu tarihe kadar yapılması gereken pek çok iş var. Çünkü 3 Kasım 2019 tarihinde bu ülkenin yönetimine talip olacak herkesin, milletimizin karşısına çok güçlü bir hazırlıkla çıkması gerekiyor. Artık sadece sloganlarla, sadece belirli değerlerin istismarıyla bu ülkede cumhurbaşkanı seçilip yönetimi üstlenmek mümkün değildir. Milletimizin gönlünü kazanmanın, özellikle bu tür bir tavrın yanında geleceği için de söyleyecek sözünüz, hayata geçirecek projeniz veya projeleriniz, projelendirilmiş yatırımlarınız olmak zorundadır. Başka türlü cumhurbaşkanlığı seçimlerinde neticeye ulaşmak mümkün değildir. (...)

“Bu anayasa değişikliği herhangi bir değişiklik değildir. Bu farklıdır ve bu çok çok anlamlıdır. Türkiye tarihinde ilk defa, tamamen TBMM’nin ve milletimizin iradesiyle böylesine önemli bir değişime milletimiz karar vermiştir. Geçmişte anayasalarımızın ve onunla biçimlenen yönetim sistemimizin belirlenmesi ya Kurtuluş Savaşımız ve sonrası gibi olağanüstü şartlarda veya darbe dönemlerinde olmuştur. Cumhuriyet tarihimizde ilk defa tamamen sivil siyaset eliyle yönetim sistemimizi değiştiriyoruz. Bu bakımdan bu çok çok önemlidir. Bu değişim elbette anayasa değişikliğiyle gerçekleşiyor ama 16 Nisan, bugüne kadar yapılan anayasa değişikliklerinin çok ötesinde bir anlama sahiptir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’yle birlikte yürütme, yasama ve yargı erkleri arasındaki ilişkiler birbirlerinden tamamen ayrılmıştır. Bu üç organ kendi alanlarında yapacakları çalışmalarla aynı ortak hedefe yani tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet amacı doğrultusunda hizmet verecektir.” (...)

Erdoğan idam sloganları üzerine şöyle dedi: “Hemen bu konuyu,

Sayın Başbakan’la, Sayın Bahçeli’yle de görüşeceğim. ‘Meydanlarda hep bununla karşılaştım’ diyeceğim. Zaten Sayın Bahçeli ‘ben desteklerim’ dedi, Sayın Yıldırım aynı şekilde. Fakat Kılıçdaroğlu da destekleyeceğini söylemişti. Eğer gerçekten destekler de önüme gelirse, ben bunu onaylarım. Ha desteklemedi. O zaman yapacağımız şey ne? Bir halk oylaması da onun için yaparız.”¹⁰

16 Nisan 2017’da referandum sonuçlarını MHP Genel Merkezi’nden takip eden Bahçeli, sonuca ilişkin yazılı bir açıklama yaptı. Bahçeli, açıklamasında şunları kaydetti:

“Aziz milletimiz büyük bir olgunluk içinde sandık başına gitmiş ve cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesine hür iradesiyle onay vermiştir. Bu çok önemli bir başarı, ihmal ve inkarı imkansız bir kazanımdır. Egemenliğin yegane sahibi büyük Türk milleti, ülkesinin geleceği hakkında son sözü söylemiş, istiklal ve istikbaline sahip çıkmıştır. Buna herkes saygı göstermek ve riayet etmek durumundadır. Bugünkü sonucun ülkemize, milletimize, Türk demokrasisine ve siyasi partilerimize kutlu olmasını yürekten diliyorum. Milli iradenin evet yönünde tecelli etmesiyle devlet ve siyaset hayatımızda yeni bir döneme girilmiştir. MHP, 16 Nisan 2017’ye kadar üstüne düşen her görevi harfiyen yerine getirmiş, verdiği demokratik sözün ardında kararlı ve omurgalı şekilde durmuştur. (...) Önümüzdeki zor ve hassas dönemde birlik ve dayanışma ruhu içinde hareket edilmesi, herkes için milli bir sorumluluk, hatta zorunluluktur. 16 Nisan referandumu sonrası siyasi cepheleşmelerin derinleşmesini önlemek, toplumsal huzurun yıkımına yol açacak tutum ve hareketlerden kaçınmak, ülkemizin geleceği açısından hayati önem taşımaktadır. (...) Sandıktan evet oyunun çıkması için mücadele veren Sayın Cumhurbaşkanı’na, Sayın Başbakan’a, iktidar partisi AKP’ye ve elbette becamız için ‘Evet’ mührünü vuran Türk milletine şükranlarımı sunuyorum.”¹¹

10. Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan beklenen açıklama! 16.04.2017, milliyet.com.tr, erişim tarihi 18 Nisan 2017

11. Anadolu Ajansı, muhabir Alp Özden, 16.04.2017, aa.com.tr/tr, erişim tarihi 17 Nisan 2017

18 Nisan 2017’de partisinin meclis grup toplantısında konuşan Bahçeli özetle şunları söyledi: “Türk milleti geçtiğimiz Pazar günü iradesini göstermiş, yeni bir dönemin kapısını aralamıştır. 16 Nisan Referandumu demokrasi hayatımızda bir milat, çok partili siyaset tarihimizde bir dönüm noktasıdır. 11 Ekim 2016 tarihli Meclis grup toplantımızda gündeme getirdiğimiz düşünce ve tekliflerimiz altı aylık yoğun bir mücadeleden sonra anayasal bir içerik kazanmıştır. Milliyetçi-Ülkücü Hareket başladığı bir işi yarım bırakmamış, verdiği sözlerin altında kalmamıştır. Taahhütlerimizin gereği yapılmıştır. (...) ‘Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben’ ilkemiz doğrultusunda 16 Nisan’da Türkiye’ye ‘Evet’ dedik, bundan sonra da aynı kararlılığımızı sürdüreceğiz. Türk milleti onayına sunulan anayasa değişikliklerini hür iradesiyle, yüzde 51,4’lük çoğunlukla kabul ve tasdik etmiştir. Bu gelişme azımsanamayacak, küçümsenemeyecek bir başarıdır. Artık sistem tartışmaları son bulmuştur. (...)”

“16 Nisan 2017 Referandumunun kesin olmayan sonuçlarına göre; Türkiye’nin ayağındaki prangalar sökülüp atılmıştır. Milli bekamıza sahip çıkmıştır. Milli ve tarihi haklarımıza onay verilmiştir. Birlik ve dayanışma ruhu öne çıkmıştır. Kardeşliğimiz perçinlenmiştir. Bağımsızlığımız pekişmiştir. Cumhuriyetimiz gücüne güç katmıştır. (...) Sandıktan evet tercihinin çıkması için yoğun emek ve mesai harcayan Sayın Cumhurbaşkanı’na, Sayın Başbakan’a, Adalet ve Kalkınma Partisi’ne gönül vermiş kardeşlerime teşekkürlerimi iletiyorum. (...)”

“Müzmin muhalifler, MHP’nin çevresinde dolaşıp itibarsızlaştırmak için hazırlık yapan, fırsat kollayan, hava koklayan siyasi miskinler, fikri meflûç hale gelen aymazlar birden bire buharlaşmışlar, eriyip gitmişlerdir. Bunlar uzunca bir süre vızır vızır dolaştılar, her ipte cambazlığa özendiler, çalı dibi yokladılar, ne var ki yoklama kaçağı olduklarını gizleyemediler, 16 Nisan’da da yok olmaktan kurtulamadılar. Bir ara bıyık altından gülenler, şeytanla bile aynı kareye girecek kadar gözlerini hırs bürüyenler 16 Nisan’da silinip gittiler. (...)”

“Henüz sandık sonuçları tam belli olmadan MHP’yi suçlama

yarışına girdiler. Partimize gönül veren kardeşlerimizin yüzde 80'nin oy vermediğini ahlaksızca uydurdular. Bunu söylerken keyiflendiler, canlandılar, ellerini ovuşturdular. Ülke haritasına baktılar, bölge bölge, şehir şehir bizden gelen veya kaçan oyları üstün zekâlarıyla yorumlamaya başladılar.”¹²

Parti genel merkezinde kurmaylarıyla bir araya geldikten sonra basın toplantısı düzenleyen CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu şöyle konuştu: “Eşit olmayan koşullarda bir referandum gerçekleştirdik ve bizim için koşullar uygun olmamasına karşın demokrasiye sahip çıktık. Bu referandum bir gerçeği ortaya çıkardı, toplumun en az yüzde 50'si buna ‘Hayır’ diyor. Dolayısıyla bu anayasa değişikliği ve onun oluşturduğu bütün anayasa bir anlamda bir toplumsal uzlaşma belgesi olma niteliğini büyük ölçüde yitirmiş durumda. (...) Yasalara uyulmazsa hukukun üstünlüğü ve hukuk devleti kavramının büyük ölçüde yara alacağını” dile getiren Kılıçdaroğlu, “Yüksek Seçim Kurulu, üzülererek ifade edeyim, bu referandumu tartışmalı hale getirdi. Maç yapılırken, maçın ortasında kural değişmez, evrensel bir kuraldır bu. Yüksek Seçim Kurulu (YSK), maçın ortasında, üstelik zarflar açıldıktan sonra yasalara aykırı olarak kuralları değiştiriyor. Bunu doğru bulmuyoruz, asla kabul etmiyoruz. Milletin kararına saygılıyız ama milletin kararına YSK gölge düşürmüştür.

“YSK, seçimin güvenliğinden sorumluyken, bir referandumu tartışmalı hale getiriyor. Aklın alacağı şey değil. Biz büyük bir milletiz, içeride ve dışarıda güçlü olmak isteriz. Gücümüzü hukuktan, hukukun üstünlüğünden almalıyız. Kurumlar, yasalara uygun hareket etmek zorunda. Yapılan bir yanlış, bir referandumu tartışmalı hale getiriyor. Alınan yasalara aykırı karar, referandumu tartışmalı hale getiriyor. Bun asla doğru bulmuyoruz ve bunu sonuna kadar takip edeceğiz.”¹³

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Merkez Yürütme Kurulu

12. Bahçeli'nin konuşmaları, 18 Nisan 2017, mhp.org.tr, erişim tarihi 19 Nisan 2017

13. Anadolu Ajansının haberi, Muhabirler: Barış Gündoğan, Mehmet Tosun, aa.com.tr/tr, erişim tarihi 17 Nisan 2017

(MYK) referandumun sonuçlarını değerlendirdi. MYK toplantısının ardından Parti Sözcüsü Osman Baydemir açıklamalarda bulundu. Baydemir, “Bölgede koşulların seçim çalışması yapmaya uygun olmamasına rağmen, halk sandığa giderek ‘Hayır’ oyunu kullandı. 7 Haziran seçimlerinin ardından başlayan çatışmalar sonrasında 1 milyon insanın göç etmek zorunda kaldı. Bölgedeki savaş koşulları ve sıkıyönetim nedeniyle 500 bin insan sandığa ulaşamadı. Seçim çalışması yapan arkadaşlarımıza yönelik operasyonlar çalışmalarımızı aksattı. Tüm bunlar düşünüldüğünde ortaya çıkan iradede memnunuz.

“Referandum çalışması yapan 2 bin 165 HDP’li gözaltına alındı ve bunların 429’u tutuklandı. Öyle bir süreç yaşadık ki birçok kentte halka verdiğimiz selamı alan insanlar kameraya alındı. Esnafa gidip, ‘Niye selam verdiniz’ diye tehdit ettiler. Böyle bir ceberut ortamda gerçekleşti kampanya. Sıkıyönetim koşullarında seçime giden halkımız her şeye rağmen ‘Hayır’ demesini bildi.

“Genel Merkezimizde kurduğumuz sandık takip sistemine gelen verilerle YSK verileri arasında büyük bir fark vardır. Bunlara dair itirazlarımız devam edecek. Mühürsüz oy pusulalarının kabul edilmesi YSK’nin darbesidir. YSK’nin açıklaması şaibeye bir başka şaibe katmıştır. Anayasal olması gereken bu kurum bu referandumda taraf tutarak seçim öncesi yaşadığımız tüm süreçlerin seçim günü de yaşanılarak devam ettiğini ortaya koymuştur.”

“Kürt illerinde yoğun olarak çıkan ‘Hayır’ sonucunun halkın çatışmasızlığa duyduğu özlemin bir göstergesi olmuştur. Toplum 2013-2015 çatışmasızlık dönemine özlem duyduğunu bir kez daha ortaya koymuş, şer koalisyonu çökmüştür. Şer koalisyonu yüzde 67’den yüzde 50’lerin altına düşmüştür. Demokrasi, özgürlük, adalet ve onurlu bir barışın destekleyicisi milyonlarca irade büyük bir ivme kazandı. HDP’nin politikaları, çağrıları bir kez daha toplum tarafından tasdik edilmiştir.”

“Kürt karşıtlığı politikasından vazgeçin. Bu toplum ortak paydalarda buluşabilir. Kürtlerin ‘Hayır’ı son 2 yıldır vücut bulan Kürt düşmanlığı politikalarındadır. Bunun çok iyi anlaşılması ve bu politikalarından vazgeçilmesi 80 milyonun menfaatinedir. Bu referandum

süreci faşizme giden yolu tıkamıştır. Tabloya baktığımızda açığa çıkan Kürtlersiz ve HDP'siz yeni demokratik bir rejim inşa edilemeyeceğidir. Bu toplum düne göre adalet, özgürlük, eşitlik ortamına çok daha yaklaşmıştır. Toplumun 24 milyon ile 25 milyonunu ortak paydada buluşturacak yeni bir bakış açısına ihtiyaç var.”¹⁴

b. Yeni Sisteme Geçişin İlk Adımları

Bu soruya klasik bir yanıt verebiliriz. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Rejimi değiştiren AKP, MHP'nin desteğinde totaliter bir diktatörlük kuracak. 18 maddelik anayasa değişikliğine göre “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”ne üç aşamada geçiş yapılacaktır. Referandum sonuçlarının Resmi Gazete’de yayımlanmasının ardından yapılacak ilk değişiklik, Cumhurbaşkanı’nın sözde tarafsızlığını sona erdiren maddeyle gelecek. Cumhurbaşkanı Erdoğan yeniden AKP’li olacak. Başbakan Binali Yıldırım’ın açıklamasına göre, Erdoğan 2 Mayıs’ta AKP’ye üye olacak ve 21 Mayıs 2017’de toplanacak AKP’nin Olağanüstü Kongresi’nde Genel Başkan olacak.

İkinci değişiklikte Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) yeniden şekillenecek. İsmi, Hakimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilecek olan HSYK’nın üye sayısı 22’den 13’e, daire sayısı da 3’ten 2’ye düşürülecek. Adalet Bakanı ve Müsteşarı Kurul’a doğal üye olurken, geri kalan üyelerin 4’ü Cumhurbaşkanı tarafından doğrudan, 7 üye de Meclis tarafından seçilecek.

Üçüncü değişiklikte, askeri yargının, yani Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ve Askeri mahkemeler kaldırılacak. Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kontenjanından Anayasa Mahkemesi’ne (AYM) giden 2 üye görevlerine devam edecek, ancak üyeliklerin boşalmasından sonra yerlerine atama yapılmayacak. Bunun sonucunda AYM üye sayısı 17’den 15’e düşecek.¹⁵

14. Faşizm ittifakı çökmüştür, Hüseyin Şimşek’in haberi, www.birgun.net, 17.04.2017, erişim tarihi 18 Nisan 2017

15. Yeni sisteme geçiş nasıl olacak? 18 Nisan 2017, www.cumhuriyet.org.tr, erişim tarihi 19 Nisan 2017

En geç 6 ay içinde Meclis’in gerekli i tüzük değişikliklerini ve diğer kanuni düzenlemeleri yapması gerekiyor. Bu süreç, 2019’da tamamı yürürlüğe girmesi ngrlen Anayasa değişikliklerine hukuki altyapı hazırlığı anlamına geliyor. Bu nedenle geçiş sürecinde TBMM’yi yoğun bir mesai bekliyor. Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu başta olmak üzere 7 kanunda yer alan 144 maddede değişiklik yapılması gerekiyor.

10 Ağustos 2014’te ilk kez halk tarafından seçilen Cumhurbaşkanı olan Erdoğan’ın görev süresi 2019’da doluyor. Son genel seçimler 1 Kasım 2015’te yapıldığı için dört yıl sonra 3 Kasım 2019’da, yerel seçimler de Mart 2014’te yapıldığı için 5 yıl sonra Mart 2019’da yenilenmesi gerekiyor. Dolayısıyla teorik olarak 2019’da yerel, genel ve cumhurbaşkanlığı olmak üzere 3 seçim birden yapılacak. Anayasa değişikliği uyarınca cumhurbaşkanlığı seçimleriyle genel seçimler aynı gün, 3 Kasım’da yapılacak. Ancak seçimlerin erkene çekilmesi de olası. Anayasa değişiklik paketinin 17. maddesi 2 Meclisin seçim kararı alması halinde 27. yasama dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanı seçimi birlikte yapılır” diyerek erken seçime imkan tanıyor.

Anayasa değişikliklerinin tümünün yürürlüğe girmesi, ancak aynı gün yapılacak olan cumhurbaşkanı ve genel seçim sonuçlarının resmiyet kazanmasının ardından mümkün olacak. Cumhurbaşkanlığı kararnameyle düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise, yeni seçilecek cumhurbaşkanının göreve başlama tarihinden itibaren en geç altı ay içinde cumhurbaşkanı tarafından düzenlenecek.

c. AKP İktidarının Siyasal Karakteri

Bu aşamada, şimdiye kadar yaptıkları bundan sonra yapacakları için örnek oluşturan Erdoğan’ın ve AKP iktidarının siyasal karakterini kısaca irdelememiz gerekiyor.

AKP’nin siyaset anlayışında “uzlaşma ve mutabakata” dayalı bir demokrasi kültürü yok. Halkı “inanamlar ve inanmayanlar” şeklinde iki gruba ayırarak adeta bir sürü güder gibi yönetiyor. İktidara geldiği

günden itibaren çizdiği zikzaklara rağmen, devlet ve toplum hayatında totaliter bir anlayışı hakim kılmaya çalışıyor. İslami biat kültürünü dayatarak herkesi sivil ve askeri bürokratik otoriteye itaat etmeye zorluyor.

AKP'nin ve hükümetin yazılı siyasal programının hiçbir değeri yok. Çünkü AKP'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın söylediği her şey kanun gibi algılanıyor ve kural haline getiriliyor. Erdoğan'a sormadan ne bir bakan ve ne bir parti yöneticisi bir şey yapamıyor. Erdoğan tek başına hem ülkenin gündemini ve hem de partinin tüm politikalarını belirliyor. Referandumdan 2 gün önce tek adamlığı vurgulamak için "ben ne dersem o" diyen Erdoğan, "Evet diyenlerle hayır diyenleri aynı kefeye koymam" diyerek yurttaşlar arasında ayrımcılık yapmaktan da çekinmiyor.

Parlamentar ya da başkanlık sistemlerinde bir partinin çoğunluğu sağlaması ve hükümet olması, tek başına her şeyi yapmaya muktedir olduğu anlamına gelmez. Muhalefetteki partilerin önerilerini, denetimini ve temel konularda uzlaşma taleplerini dikkate almak zorundadır. AKP'nin siyasal anlayışında mutabakat aramak ve uzlaşmak, "geri adım atma, tükürdüğünü yalama" olarak algılanıyor. "Dik durma, efelenme, rakibini küçümseme ve aşağılama" üslubu da, siyasal etikten ve protokollerden uzak bir anlayışı yansıtıyor.

Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasının çok kimlikli, çok kültürlü ve çok inançlı toplumsal dokusunu suni gerginlikler, karışıklıklar ve uzlaşmazlıklar yaratarak dinamitleyen AKP, gerginlik ve çatışma politikalarını toplumsal hayatın bütün alanlarına (aileye, okula, camiye, kışlaya ve sokağa) taşıyarak siyaset yapıyor. Başka bir deyişle, ideolojik, siyasal, kültürel ve dinsel baskının yarattığı korku ve pasifikasyon yöntemleri ile kitlelere Sünni ve Hanefi İslam mezhepçiliğini dayatıyor.

Fransız klasik liberal düşünürlerinden Benjamin Constant şöyle diyor: "Kişi özgürlüğü ve güvenliği, vicdan, düşünce ve inanç özgürlüğü, basın özgürlüğü ve mülkiyet hakkı iktidarın sınırını oluşturur. Bu hakları ihlal eden iktidarlar meşruiyetlerini kaybeder. Bu iktidarın kaynağında halk iradesi varsa, o da gayr-ı meşru sayılır"

Seçimle gelmiş olsa bile bir iktidar istibdat devri başlatarak insan hak ve özgürlüklerine dokunur ve onları sınırlamaya kalkışır, totalitarizme yöneliyor demektir. Toplum baskı ve terörle yönetmeye alışmış bir iktidar, karşısında bir halk muhalefeti bulamazsa, istibdadının sınırlarını genişletmeye devam eder ki, bu da halkın direnme hakkına meşruiyet kazandırır.

Düşünce ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, örgütlenme hakkı, yaşam hakkı, direnme hakkı, uluslararası hukuk normlarına göre oluşan temel hak ve özgürlükler, insan hakları hiçbir dönemde olmadığı kadar AKP iktidarı döneminde sınırlanmakta ve gasp edilmektedir. AKP, yandaşlarına farklı hukuk normları uygularken, kendisine muhalefet edenlere karşı olağanüstü rejim standartlarını reva görmektedir. Türk-İslam milliyetçiliği ve muhafazakârlığı, statükoculuğu ve geleneksel sistem savunuculuğu, kişiye ve güce tapınma refleksi, siyasette takiyeci, entrikacı ve komplocu yöntemleri AKP iktidarının siyasal karakterini belirleyen olgulardır.

Türk oligarşisinin militarist, şovenist, asimilasyoncu ve yayılmacı hedefleriyle örtüşen AKP'nin bu siyasi karakteri, demokrasinin egemen sınıfların bir bölümüne kadar daraltıldığı, demokratik hak ve özgürlüklerin yukarıdan aşağıya doğru alınıp verilebildiği, egemen ulus ve devlet çıkarlarının her şeyin üzerinde tutulduğu oligarşik devlet biçimine/oligarşik diktatörlüğe tekabül etmektedir.

Burjuva demokratik sistemlerde partilerin seçimle iktidara gelmeleri ve yine seçim yoluyla iktidardan gitmeleri genel bir kuraldır. Bu kural, demokrasinin tüm kurum ve kurallarının herkes için geçerli olduğu bir sistemde mümkün olabilir. Seçimle gelip seçimle gitmeyen veya uzun yıllar iktidarda kalan, iktidara gelişlerini de iktidarda kalıcı hale gelmelerini de demokrasi kuralları ile izah eden diktatörlerin varlığı bu gerçeği doğrulamaktadır. Genel oya dayalı olarak gizli oy, açık sayım ve yargı denetiminde yapılan periyodik seçimlerin geçerli olduğu burjuva demokrasilerinde partiler, demokratik kurallara göre iktidara geleceklerine ve yine aynı kurallara göre iktidarı bırakmaları gerektiğine inanmak zorundadır.

Bu bağlamda seçimle iktidara geldiği halde AKP, her seçimde ik-

tidarı bırakmamak için her yola başvurdu. Seçimle gitmemek için her yola başvuran ve muhalefetin iktidar olma yolunu kapatarak diktatörlerin yolunu izleyen bu antidemokratik tutumunu 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra somut olarak sergiledi. Muhalefet partilerinden CHP'yi ve MHP'yi oyalayan ve HDP'yi dışlayıp yok sayarak koalisyon kurulmasını engelleyen AKP, savaşın gölgesinde 1 Kasım 2015'de seçimin yenilenmesini sağlayarak yeniden iktidar oldu. AKP'nin ve lideri Erdoğan'ın siyasal erki bırakmama tavrından kaynaklanan bu tutum, son olarak 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu'na hile karıştırarak gösterildi.

Seçimle iktidara gelen bir partinin halkın desteğini kaybettiği zaman iktidarını başkalarına devretmesi bir tür nöbet değişimi gibidir. Anayasa ve seçim yasalarıyla oynayarak iktidarını kalıcı kılma çabaları demokrasi kuralları ile bağdaşmaz. Demokrasiyi sadece bir iktidar aracı olarak gören ve iktidarın nimetlerinden yararlanmayı başlıca amaç haline getiren bir parti, iktidarını bırakmak istemezse o iktidarın siyasal ve toplumsal meşruiyetinden söz edilemez. Bu durum, toplumsal muhalefetin demokrasi için direnme hakkına meşruiyet kazandırır.

Seçimle gelen bir parti iktidarı için esas olan, siyasal ve toplumsal meşruiyettir. Meşruiyetini yitiren bir siyasal iktidarın kendisine yasal meşruiyet kazandırmaya çalışması halka karşı artan oranda zor kullanma anlamına gelir. İktidarı bırakmamak için kendisini tahkim ederek ve bazı yasal boşluklardan yararlanarak kitleleri oyalamak, siyasal iktidarlara daha ağır sorunlarla yüz yüze getirir. Giderek ekonomik, sosyal ve siyasal sorunlar politik krizlere yol açarken, yeni iktidar alternatifleri ortaya çıkar ve bir aşamadan sonra değişim kaçınılmaz hale gelir. Politik krizin ulusal, sınıfsal, cinsel, etnik, kültürel ve inançsal boyutunun derinliği, belirli bir aşamadan sonra siyasal ve toplumsal bir devrimin başlamasına yol açabilir. Çünkü devrim, tarihsel olarak kendisini var eden maddi varlık koşullarını yitirmiş ve buna rağmen iktidarda kalmayı sürdüren egemen sınıfların iktidarına karşı yürütülen ve meşruiyetini buradan alan siyasal, toplumsal ve kitlesel bir harekettir.

Sistemin kendisine verdiği iktidar gücünü 16 Nisan referandumunda olduğu gibi sadece parti lideri ve parti elitinin çıkarlarını korumak için kullanması iktidarı, muhalefeti baskı ve zor yoluyla bertaraf etmeye yöneltir. Muhalefete iktidar olma hakkı tanımayan veya bunu zorlaştıran iktidarın tutumu, sadece muhalefet eden partilerin değil, geniş halk kitlelerinin de direnme hakkına meşruiyet kazandırır. Demokratik hak ve özgürlüklerin korunmasının parlamento içindeki ve dışındaki muhalefet hareketinin ortak paydası haline gelmesi, toplumsal direnişin niteliğini belirler. İktidar tarafından yasal ve barışçıl direniş olanaklarının kısıtlanması ve orantısız güç kullanılması, toplumsal çatışmaların şiddetini artırır. Kitle hareketinin gücü, dinamizmi ve yaratıcılığı halkın demokrasi ve özgürlük mücadelesine devrimci anlamlar kazandırır.

d. Yeni Dönemin Parametreleri

Hürriyet gazetesinin tekzip edilmeyen bir haberine göre AKP kurmayları referandum sonuçlarını gece yarısı partide değerlendirmiş. O gece sıcaklığına yapılan konuşmalar AKP'nin bundan sonraki programını, yani önümüzdeki dönemde neler yapacağını özetledi. *Hürriyet*'e göre o gece şunlar dillendirilmiş: "Seçmen yola devam dedi, ama özeleştiri de istedi. Belediyelerimiz sonucu olumsuz etkiledi. Seçim, 15 Temmuz'la kazanıldı. Eyalet tartışması iki puan götürdü. Sonuçlar teşkilatlardaki değişimi hızlandıracak. Seçmen ülkeyi yönetmek için 'uzlaşın' dedi. Kıyı şehirlerinde dikkat edilmezse yerel seçimler kaybedilir. İstanbul üzerinde özel çalışma yapılmalı. Sonuçlar kabine değişikliğini hızlandıracak. Cumhurbaşkanlığı seçimi için MHP ile ittifak sürecektir. AK Parti seçmeni yaşıyor. Gençler, eğitimliler ve kentliler AK Parti'den uzaklaşıyor."¹⁶

Nitekim *Hürriyet* gazetesinde adeta AKP'nin ve hükümetin resmi sözcüsü gibi yazılar yazan Abdülkadir Selvi, 27 Nisan 2017'de

16. Nuray Babacan haberi, 17 Nisan 2017, www.hurriyet.com.tr, erişim tarihi 18 Nisan 2017

(YSK'nın kesin sonuçları açıkladığı gün) "Erdoğan'ın çizdiği yol haritası" başlıklı yazısında Erdoğan'ın ve dolayısıyla AKP'nin yol haritasına ilişkin şöyle yazdı:

"Bir anlamda 2019 yılına kadar Türkiye'nin ve AK Parti'nin gelecek perspektifini yansıtmaları açısından Erdoğan'ın çizdiği 'yol haritası'nı paylaşmak istiyorum. Cumhurbaşkanı önümüzdeki 3 yılı 3'e ayırıyor. 1- 2017-AK Parti teşkilatları ve belediyelerde değişim ve düzenleme yılı. 2- 2018-İcraat yılı. 3- Seçim yılı.

"Cumhurbaşkanı Erdoğan, ilk talimatını 'belediye'lerle ilgili olarak veriyor. Referandumda bazı belediyeler ile teşkilatların yeterince çalışmadığını hatta bazı yerlerde evet oylarını aşağıya çektiğini belirtiyor. 'Belediye başkanlıklarını tek tek değerlendirin. Sonuçlara olumsuz etkisi olan belediye başkanlarını alın, yerine belediye meclisinden birini seçin' diyor. Ardından uyarıyor, 'Bunu geciktirmeden yapın. 2018'de icraat yaparlar. 2019 zaten seçim yılı. Belediye meclisinden seçilen arkadaş başarılı olursa 2019'da onu aday gösteririz' diyor.

"İkinci sırada 'teşkilat'lar geliyor. Cumhurbaşkanı, 'İl başkanlarından yorulanları, heyecanını kaybedenleri, sahada çalışmayanları belirleyin, kongre sürecinde değiştirin. Bize sahada heyecanla çalışacak İl başkanları lazım' diyor.

"Cumhurbaşkanı Erdoğan, AK Parti teşkilatları, belediye başkanlıkları ve hükümetteki değişikliklerin 2017 yılında tamamlanmasını istiyor. Çünkü 2018 yılını başta ekonomi ve yerel yönetimler olmak üzere icraat yılı olarak görüyor. Konuşulanlardan edindiğim izlenim, 2018 yılı icraat açısından çok önemli bir yıl olacak. 2019 yılında yerel seçimler, kasım ayında ise yeni sisteme göre ilk kez cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi için seçim yapılacaktır."¹⁷

Konumuzun dışına çıkmadan yeni dönemin parametrelerini maddeler halinde şöyle özetleyebiliriz:

1- Yüksek Seçim Kurulu (YSK) 27 Nisan 2017'de 16 Nisan anayasa değişikliği referandumunun kesin sonuçlarını açıkladı.

17. Erdoğan'ın çizdiği yol haritası, Abdülkadir Selvi, www.hurriyet.com.tr, 27 Nisan 2017, erişim tarihi 27 Nisan 2017

YSK'nın internet sitesinde duyurduğu seçim tutanağına göre, 'Evet' oyu verenlerin oranı yüzde 51.41, 'Hayır' oyu verenlerin oranı yüzde 48.59 olarak belirlendi. Bu oranlar, Kurul'un duyurduğu referandumun resmi olmayan sonuçları ile aynı. Paylaşılan rakamlara göre, 25.157.463 seçmen 'Evet', 23.779.141 seçmen ise 'Hayır' oyu kullandı. Referanduma katılım oranı ise, yüzde 85.43 olarak açıklandı. Bu açıklama, hile yapıldığı netçe ortaya çıkan referandum üzerine tartışmaların bittiği/biteceği anlamına gelmiyor.¹⁸

2- Hileli de olsa bu referandum sonucu Bahçeli'nin parti liderliğini ve Erdoğan'ın siyasal geleceğini garantiye aldı. Bahçeli ve Erdoğan arasında referandum üzerinden oluşan bu "kader birliği" ve iki partinin "kutsal ittifakı", yeni sisteme geçiş sürecini kapsayan 3 Kasım 2019'a, yani Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerine kadar devam ettirilmeye çalışılacak.

3- Referandum Türkiye geneli ve illerdeki oy dağılımı üzerinden değerlendirildiğinde, önümüzdeki süreçte bir Erdoğan ile Bahçeli ve partileri bakımından erken seçim politik risk taşıyabilir. Referandum sürecinde iyice yıpranan, bölünmüş ve parçalanmış MHP'yi seçim barajı altında bırakabilir. Oylarında düşüş olan ve büyük kentlerde gücünü yitirmeye başlayan AKP'nin de tek başına meclis çoğunluğunu elde etmesini ve hatta Erdoğan'ın yeniden cumhurbaşkanı seçilmesini sağlamayabilir. Bu nedenle ve Erdoğan'ın "yol haritası" olarak açıkladığı gibi geçiş süreci zamana yayılarak yapılacaktır.

4- Bahçeli'nin referandumun son günlerinde "yarım ağız Evet"e dönüştürdüğü kampanyasının başarılı olmadığı, bu nedenle AKP'nin, MHP'den beklediği oranda bir oy gelmediği anlaşılmış olsa da, Erdoğan'la yaptığı siyasal işbirliği MHP'deki yasal liderliğini garantiye almıştır. Ancak partinin birleşik muhalefeti mücadelesinden vazgeçmiş değil. Üstelik bu süreç muhalefete ayrı bir parti kurma imkanı ve meşruiyeti yaratmıştır. Bu durumda muhalefet, 18 Mart 2018'de yapılacak olan MHP'nin Olağan Kurultay'ında bir

18. YSK'nın kesin sonuçları www.ysk.gov.tr, 27 Nisan 2017, erişim tarihi 28 Nisan 2017

güç denemesi yaptıktan sonra ve buna imkan sağlanmassa daha önce yeni bir parti kurmaya yönelebilir.

5- Erdoğan'ın tek adam diktatörlüğüne ve partideki farklı görüşlerin tasfiyesine karşı olan AKP içindeki kesimlerden (bir sonraki seçimde tasfiye edilecek olan Güleciler ile Erdoğan'ın tahakkümüne karşı olanlar) eski ve yeni bir grup milletvekili merkez sağ toparlayacak yeni bir parti kurma hamlesi yapabilir. Bu durum hem yeni sisteme geçiş sürecini ve hem de AKP'nin geleceği için politik bir risk yaratabilir.

6- 1 Kasım 2015 genel seçimlerinde AKP'nin aldığı yüzde 49.5 oy ile MHP'nin yüzde 11.9 olan oylarının toplamı yüzde 61.4 ediyordu. Referandum sonuçları iki partinin seçmeninde yaklaşık 10 puanlık fire olduğunu gösterdi. Firelerin büyük bölümünün MHP'de olduğu, bu partiden çok az destek geldiği iddia edilmesine karşın, AKP'li seçmenin bir kesiminin de destek vermediği sonucu çıkıyor. Referandum sonucuna hile karıştırılmasaydı muhtemelen şimdiki sonucun tersi bir durum "Hayır" olacak ve "Hayır" kazanacaktı.

7- Sistem değişikliği gibi Türkiye'nin geleceğini belirleyen, parti tercihlerinin olmadığı ve sadece "Evet-Hayır" şeklinde iki tercihle yapılan bu referandum oylamasında oy oranları arasındaki farkın çok az olması, AKP'nin iktidarının meşruiyeti için yeterli değil. Bir tür "Pirus zaferi" olan bu sonuç üzerinden AKP içinde ciddi bir hesaplaşma olacak ve önümüzdeki siyasal ve toplumsal süreçte referandum sonuçları ve yeni sisteme geçiş düzenlemeleri üzerinden sürecek tartışmalar, AKP'yi ve MHP'yi yıpratmaya devam edecektir.

8- Her şeye karşın bu referandumdan "Hayır cephesi" ve özellikle CHP ve HDP siyasal prestij toplayarak çıktı. Ancak CHP, her zaman ki "müesses nizamcı" tavrını sürdürerek "Hayır" cephesini sokakta bıraktı ve böylelikle şaibeli referanduma meşruiyet kazandırdı. Parti tabanında da tepki çeken bu tutum, parti içindeki muhalif unsurları yeni çareler aramaya yöneltebilir.

8- OHAL uygulamalarına, kayyumların manipülasyonlarına ve HDP üzerinde son ana kadar sürdürülen operasyonlara rağmen, Kürt

illerinde halk “Hayır” demeyi başarmıştır. HDP sözcüsü Baydemir’in dediği gibi Kürtlerin “Hayır”ı, son 2 yılda bölgede sürdürülen Kürt düşmanlığı politikalarına karşı oluşan bir halk iradesi niteliğinde olmuştur. Bu aynı zamanda halkın Kürt sorununun demokratik siyasal çözümü için gösterdiği kararlılığının bir göstergesidir.

9- Erdoğan AKP genel başkanı olduktan sonra kendisine “sekretarya” görevini üstlenecek yeni başbakan seçebilir ve kabinede bazı değişiklikler yapabilir. Çünkü bu süreç uyum yasaları henüz yapılmamış olsa da artık Erdoğan’ın anayasal hak ve yetkilerle donatılmış kendi başkanlık dönemine bir tür hazırlık süreci olacaktır.

SONUÇ YERİNE: ÜLKÜCÜ FAŞİST HAREKETİN NİTELİĞİ

“Türk gençliğinin büyük bir bölümünü Marksist tuzaklardan kurtaran, milli ülkülerin emrine veren, Türk devletinin sadık ve fedakar bekçileri yapan bizdik” (Alpaslan Türkeş)

1. MHP’nin Tarihsel Rolü Üzerine Özet

MHP, uzun siyasal tarihi boyunca hiçbir zaman devletten, ordu-
dan, sermayeden ve emperyalizmden bağımsız siyasal bir hat
izlemedi. Her konjonktürel durumda egemen ulus, devlet ve din
konseptine dayanan ırkçı, şoven ve faşist politikalara göre roller
üstlendi. 1960’lı yıllarda devletin ve Adalet Partisi (AP)’nin
desteğinde palazlandırılan MHP, komando kamplarıyla devlete
yardımcı sivil ülkücü faşist güç yetiştirerek, gelişen devrimci ve
demokratik harekete karşı saldırılar başlattı. 1970’li yıllarda AP ve
Milli Selamet Partisi (MSP) ile Milliyetçi Cephe hükümetlerinde
yer alan MHP, bir yandan siyasal meşruiyet kazanırken bir yandan
da Özel Harp Dairesi (ÖHD)’nin yerüstü ve sivil kolu gibi faaliyet
gösterdi. Binlerce devrimciyi ve demokrati katlederek 12 Eylül mü-
dahalesine ortam hazırlanmasında yardımcı oldu. 12 Eylül 1980
askere müdahale döneminde yargılanırken Türkeş, “Fikirlerimiz ik-
tidarda biz hapisteyiz” diyerek bu süreçteki rolünü itiraf etti.

1984 yılından PKK’nin silahlı mücadele başlatmasından sonra
MHP, her yönüyle devlet ve devlet güçlerinden yana taraf oldu. PKK
ile mücadele için kurulan Polis Özel Timi’ne, Özel Harekat Timi’ne

ve Özel Harp Dairesi'nin devamı olan Özel Kuvvetler Komutanlığı'na MHP'nin referansları ile eleman alındı. Kürt illerinde PKK ile savaşan polis, asker ve özel örgütlerde MHP'ye faşist ajitasyon ve propaganda imkanları tanındı. Savaşta ölen asker cenazelerinin törenlerinde, asker uğurlamalarında, futbol maçlarında, ulusal bayramlarda ülkücü faşistlerin ırkçı-şoven gösterilerine izin verildi. MHP, asker aileleri ile kurduğu ilişkiler kanalıyla, ırkçı ve şoven ajitasyonu köylere, mahallelere ve evlere kadar taşıdı. Savaşta en çok etkilenen kesim olan gençliği, savaşın tek yanlı toplumsal tahribatı olan asker ölümleri üzerinden yürüttüğü ajitasyonla etkilemeye ve örgütlemeye çalıştı.

1991'e kadar PKK'ye karşı Hizbullah'ı kullanan devlet, siyasal İslam'ın güçlenmeye başlaması üzerine ülkücü faşist hareketle işbirliği yapmaya başladı. Kürt illerinde korucular ve bazı aşiretler MHP'lileştirilerek bizzat mülki amirler tarafından örgütlendirildi. Bu dönemde Türkeş'in sıkça yaptığı "Bize fırsat verseler, bu savaşı 6 ayda durdururuz" şeklindeki açıklamaları, 12 Eylül 1980 öncesinde "Devlet güçlerine yardımcı olma" taktiğinin yeniden uygulamaya konulması anlamına geliyordu. 12 Eylül'den sonra hareketi yeniden toparlayan ve Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP) adıyla kurdurduğu partiyi 1987 seçimlerinden itibaren yükselme trendine sokan Türkeş, 20 Ekim 1991 genel seçimlerinde MÇP, Refah Partisi (RP) ve ıslahatçı Demokrasi Partisi (IDP) seçim ittifakının barajı aşması sonucu parlamentoda temsil edildi. Bu bloğun çıkardığı 60 milletvekilinin 14'ü MÇP listesinden seçilmişti.

27 Mart 1994 yerel ve 24 Aralık 1995 genel seçimlerinde yükselişini sürdüren MHP, 28 Şubatçıların hazırladığı Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'ne uygun olarak "Atatürk Milliyetçiliği" söylemine ağırlık vererek 12 Eylül öncesi rolüne benzer yeni bir misyon üstlendi. 4 Nisan 1997'de kendisine bir varis seçmeden ölen Türkeş'in ardından MHP'de bir süre "Kargaşa dönemi" yaşandıktan sonra, ülkücü geçmişi, Türkeş'le yakınlığı ve liyakati ile Devlet Bahçeli MHP Genel Başkanlığı'na getirildi. Bahçeli, siyasal ve toplumsal konjonktürün de etkisiyle hareketi kısa zamanda toparla-

arak iktidara taşması ile parti liderliğini pekiştirmeye başladı. O günlerde hala etkisi devam eden 28 Şubat konjonktüründe gerçekleşen 18 Nisan 1999 seçimlerinde MHP %18’le tarihinin en yüksek oy oranına sahip olarak Ecevit koalisyonunda yer aldı. Bahçeli, bu koalisyonunun dağılmasında ve erken seçim kararı alınarak 3 Kasım 2002’de AKP’nin iktidara gelmesinde önemli bir rol üstlendi.

Kürt düşmanlığı üzerinden ırkçı ve faşist nefret söylemini sürdüren ve AKP’nin “Milli Birlik ve Kardeşlik” politikalarından beslenen Bahçeli liderliğindeki MHP, 7 Haziran 2015 genel seçimlerinden sonra CHP’nin “Yüzde 60 muhalefet bloğu” projesini boşa çıkartarak AKP’ye beklediği desteği verdi. Böylelikle AKP’nin 1 Kasım 1915 erken genel seçimlerinde yeniden iktidar olmasını sağlayan Bahçeli’nin amacı, 1990’lı yıllardaki güvenlikçi politika konseptine dönen AKP ile birlikte yeni bir “Milliyetçi Cephe Hükümeti” kurmaktır. Ancak 1 Kasım 2015 seçiminde AKP’nin yeniden tek başına iktidar olması ve MHP’nin önemli oranda oy kaybetmesi ile bu amacına ulaşamayan Bahçeli, yeniden iç savaş kışkırtıcılığı yapmaya başladı. 1 Kasım seçim yenilgisinin ardından MHP muhalefetinin parti yönetimini ele geçirme düzeyine kadar güçlenmesi Bahçeli’yi kendi beka sorunuyla yüz yüze getirince AKP ile kutsal ittifaka yöneldi. Bu süreçte AKP’nin iktidarını, Bahçeli’nin de parti liderliğini sürdürme amacını taşıyan kutsal ittifak, başkanlık sistemine geçiş operasyonunu başlattı.

Bu bağlamda Türkeş’in ölümünden beri MHP’nin liderliğini yapan Bahçeli’nin Türkiye’nin son 20 yıllık yakın tarihinde siyasette üç kez tarihsel önemde rol üstelenmiştir. Bunlardan biri, Ecevit koalisyonunu bozarak ABD’nin ılımlı İslam politikalarına göre gerçekleştirilen siyaset ve toplum mühendisliğinin bir sonucu olarak AKP’nin iktidara gelmesine yardımcı olmasıdır. İkincisi, 7 Haziran’dan sonraki uzlaşmaz tutumları ile AKP’nin yeniden tek başına iktidara gelmesine imkan hazırlayan 1 Kasım 2015 seçimlerinin yapılmasını sağlamasıdır. Üçüncüsü, AKP’nin rejim değişikliğini getirmeyi amaçlayan 16 Nisan 2017 anayasa referandumuna, daha doğrusu başkanlık rejimine giden yolu açmasıdır.

2. Ülkücü Faşist Hareketin Toplumsal Dinamikleri

Faşizm, İtalya'da Mussolini döneminde ortaya çıktı ve daha sonra Almanya'da Hitler, İspanya'da Franko, Portekiz'de Salazar, Endonezya'da Sukarno, Arjantin'de Peron, Şili'de Pinochet ve başka ülkelere yayıldı. Bu ve başka benzer birçok ülkede yayılan faşist hareketlerin bir çoğu kendisini faşist olarak nitelememekle birlikte, her birinin benimsediği belli başlı ilkeleri vardır. Bunlar, liderlik ilkesi, milliyetçilik ve vatanseverlik ilkesi, ırkçılık ve üstün ırk ilkesi, otoriterlik ve totaliterlik ilkesi, rejim karşıtlarının öldürülmesi ilkesi, popülizm ilkesi ve antikomünizm ilkesidir. Bu ilkeler faşizmin olduğu her ülkede geçerli olmakla birlikte, iktidardaki faşizmin uygulamalarında ülkeler bazında bazı farklılıklar gösterdi. Ayrıca her ülkedeki uygulama başka ülkelere örnek teşkil ederken, o ülkenin özgün koşulları ve tarihsel geleneklerine göre bazı farklılıklar içerdi.

İster iktidarda ister muhalefette olsun faşist partilerde, devlet ve toplumsal yaşamın tüm alanlarını kapsayan tek ideoloji, tek tip düşünce, tek lider ve tek adam, tek devlet, tek millet, tek ırk, tek dil, tek din, tek mezhep diktatörlüğü geçerlidir. Bu bağlamda Türkiye'deki faşist hareket Hitler faşizmini temel alarak kendisini faşist hareket olarak değil de, ülkücü ve milliyetçi hareket olarak tanımladı. Daha doğrusu, Hitler faşizminin etkili olduğu 1930'ların Kemalist iktidar dönemindeki milliyetçilik, ırkçılık ve ülkücülük argümanını kullanarak geleneği devam ettirdi.

Faşizm ve anti-faşist mücadele sorunu, sol ve sosyalist hareketin son 60 yıllık tarihinde en çok tartışılan, fakat bir o kadar da üzerinde anlaşma sağlanamayan ve ortak bir tutum geliştirilemeyen sorunlardan birini oluşturuyor. Bu nedenle geçmişte yapılan yoğun faşizm tahlilleri ve faşizme karşı mücadele tartışmaları temel siyasal görevleri unutturmuş, adeta sol ve sosyalist siyasetin önünü göremez hale getirmiştir. Bugün ise tam tersi bir durumla ve tam bir kavram kargaşasıyla neredeyse her baskı ve terörü faşizm olarak nitelendiriyoruz. Bunun farkında olan faşist güçler bizimle dalga geçer gibi

birbirlerini ve faşist olmayan başka kesimleri faşistlikle suçlayarak hem kavram kargaşası yaratıyorlar ve hem de yeni neslin kafasını karıştırıyorlar. Bu durum devrimci ve demokrat çevrelerden faşist hareketin ciddiye alınmamasına veya görmezden gelinmesine kadar varan bir duyarsızlık yaratıyor.

Faşist hareketin uzun erimli bir süreçte istikrarlı gelişimi, konjonktürel değişikliklere göre geçici bir olgu olarak değil, kendi tarihsel süreci içinde oluşan gelişim dinamiklerinin bir sonucu olarak gerçekleşti. Bu bağlamda, faşist hareketin tarihsel kökleri, ulusal ve sınıfsal toplumsal dinamikleri, ideolojik, siyasal ve örgütsel tezlerinin irdelenmesi gerekiyor. Fakat bu konu, kitabın sınırlarını aşacağı için burada faşist hareketin tarihsel sürecini Türkiye'nin ulusal, sınıfsal, cinsel, etnik, dinsel ve kültürel vb. çok yönlü değişim/dönüşüm süreciyle ilgili yanlarını vurgulamakla yetineceğiz.

Türkiye'de 1967'lerden başlayarak sürüp gelen ekonomik, siyasal ve toplumsal krizler ve bunun yarattığı askeri müdahale süreçleri; faşist hareketin gelişim sürecini etkileyen en önemli faktör oldu. Bu tarihsel süreç boyunca kapitalizmin hızlı gelişimi ile ortaya çıkan siyasal ve toplumsal çalkantılar, sınıfsal ayrışma ve politik saflaşmaları hızlandırdı. Bu yıllar, diğer ideolojiler (Sosyalist, Sosyal Demokrasi, Siyasal İslam, Kürt özgürlük hareketi vb.) için olduğu kadar, ülkücü faşist hareket için de uygun bir zemin ve sınıfsal taban yarattı.

Ülkede yaşanan siyasal ve toplumsal sürecin yarattığı hızlı değişime/dönüşüme karşı şehir orta ve küçük burjuva sınıfların tepkileri, faşist hareketin temel toplumsal dinamiğini oluşturdu. Kitlelerin mülksüzleşmeye ve yoksullaşmaya karşı oluşan tepkileri, faşist hareket tarafından faşist ideolojinin bilinen tüm istismar yöntemleriyle kendi potasında eritmeye çalışıldı. Kitlelerin eski güzel günlere özlemi; milli ve manevi değerlere olan bağlılığı; değişime karşı duyduğu kin ve öfkesi; devrimcilere, demokratlara, ilericilere, Alevilere, Kürtlere vb. doğru yönlendirildi. Bu uzun tarihsel süreç boyunca faşist hareket öncelikle sistemden kaynaklanan ulusal, sınıfsal, etnik ve kültürel toplumsal tepkileri kullandı.

1960'lı yıllardan itibaren ekonomik, siyasal ve toplumsal krizler ve bunun yarattığı askeri müdahale süreçleri faşist hareketin gelişim seyrini etkileyen en önemli faktör oldu. Uzun tarihsel süreç boyunca faşist hareket, öncelikle sistemden kaynaklanan ulusal, sınıfsal, cinsel, etnik, kültürel ve inançsal çelişkileri kullanarak Türk oligarşisinin desteğinde gelişmesini sürdürdü. Bu bağlamda 1960'lı yıllarda sosyalizme ve yükselen devrimci gençlik hareketine, 1970'li yıllarda etnik, dinsel ve kültürel farklılıklara, 1990'lı ve 2000'li yıllarda Kürt özgürlük mücadelesine karşı ırkçı politikalar izledi.

3. MHP Değişmedi ve Değişmez

MHP'nin kendisini faşist olarak nitelememesi, ırkçı değil milliyetçi ve toplumcu olduğunu yinelemesi, faaliyetlerini esas olarak yasal parti formu üzerinden yürütmesi; devletle derin ilişkilerini, kendi içindeki faşist hiyerarşiyi ve örgütlenmeyi saklayarak farklı bir görünüm sergilemesi bu yanılsamalarda etkili oldu. Ekonomi politikaları kapitalizmden kaynaklandığı ve esas olarak Türk oligarşisinin çıkarlarını savunduğu halde, kapitalizme de komünizme de karşı olduğunu söyleyerek ve faşist ideolojinin bilinen tüm istismar yöntemlerini kullanarak kitleleri kandırmaya devam ederek bugünlere geldi.

Faşizme karşı tutarlı bir mücadele perspektifine sahip olmak için, faşist hareketin bugünkü durumunu iyi kavramalıyız. 12 Eylül öncesinde olduğu klasik faşizm tahlilleri ile yetinerek “en”lerle başlayıp “son”larla biten soyut sloganlarla faşizme karşı etkili bir mücadele sürdürülemeyeceğinin bilincinde olmalıyız. Özellikle bugünkü koşullarda faşizme karşı mücadelenin sınıfsal ve ulusal dinamiklerini göz ardı etmemeliyiz. Faşizme karşı mücadelenin bir ayağını Kürt özgürlük hareketi, diğer ayağını da işçi-emekçi hareketi oluşturuyor. Bu olgular dikkate alınmadan ve bu eksenler üzerinden bir mücadele birliği kurulmadan, anti-faşist mücadelede bir varlık göstermek, etkili ve kalıcı başarılar elde etmek mümkün değil. Bu bağlamda ilkin, faşizme karşı çok yönlü mücadele perspektifinin geliştirilmesi ve bunun örgütlenme biçimlerinin yaratılması gerek-

lidir. İkincisi, faşizme karşı mücadelede ulusal, sınıfsal, cinsel, etnik ve kültürel dinamikler üzerinden gelişen militan bir kitle mücadelesinin önemi geçmiş tecrübelerden çıkarılacak en önemli ders olmalıdır. Üçüncüsü, faşizme karşı mücadelenin olmazsa olmazı olan en geniş güçleri bir araya getirebilecek bir mücadele birliğinin kurulmasıdır.

MHP, ekonomik ve politik kriz dönemlerinde veya emperyalizmle işbirliği halindeki yerli tekelci sermaye, büyük toprak sahipleri ve ordu tarafından yükseltilen ırkçı ve şoven dalganın sivil ayağını oluşturmakta ve devlet destekli provokasyonlarda pratik roller üstlenmektedir. Bugün kimi akl-ı evvel tarafından iddia edildiği gibi MHP değişmiş değildir. Bu konudaki yanılsamalar, faşist partilerin iktidardayken ve muhalefetteyken farklı söylemlere sahip olmaları ile faşist partilerin iktidara geldiklerinde her türlü yöntemi kullanarak kalıcı olma hedeflerinin yeterince anlaşılamamasından kaynaklanmaktadır.

Faşizmi polisin, jandarmanın, gardiyanın şahsında ve copunda sanan ya da faşizme karşı mücadeleyi sadece seçim yarışı olarak gören ve onu sadece parlamentodaki gücüyle değerlendiren bazı sol ve sosyalist kesimler ile CHP bu illüzyonun etkisinde kalmaktadır. MHP'nin ideolojik ve siyasal hattı Türkeş tarafından oluşturulduğu gibi (9 Işık ilkeleriyle) aynen devam ediyor ve sadece yeni konjonktürel gelişmeler dikkate alınarak bazı biçimsel değişiklikler/makyajlar yapıyor. Siyasal ve toplumsal konjonktüre göre yeni taktikler geliştirmesi, faşist hareketin ne karakterini ve ne de onun ideolojik ve siyasal titeliğini değiştirmez.

Ülkücüler kendilerini faşist olarak nitelemezler, ırkçı değil milliyetçi ve toplumcu olduklarını yinelerler. Faaliyetlerini esas olarak yasal parti formu ve normları üzerinden yürüttüklerini göstermeye çalışarak aralarındaki hiyerarşiyi ve gizli örgütlenmeleri saklarlar. Ekonomi politikaları kapitalizm olmasına, esas olarak tekelci sermayenin çıkarlarını savunmalarına ve karşılığında onlardan her dönemde yardım ve destek görmelerine rağmen, “kapitalizme de komünizme de” karşı olduklarını söylerler. Kendilerine özgü “Vatan-

Millet-Sakarya” edebiyatıyla kitlelerin hoşuna gidecek soyut sloganlarla siyaset yaparak asıl amaçlarını gizlemeye çalışırlar. Bu siyaset tarzı, Siyasal İslam’ın ‘Takiye’ yöntemine benzer gibi görünse de, faşist hareketin “Amaca ulaşmak için her yol mübahtır!” anlayışını ifade eder. Bu anlayış, dünyadaki bütün faşist hareketler tarafından uygulanan siyasal propaganda taktikleri ve örgütlenme yöntemleridir.

4. Faşizme ve Militarizme Karşı Mücadele Perspektifi

Yüzde 10-15’lik bir oy potansiyeline sahip olan ve 2007’den beri parlamentoda varlığını sürdüren, devleti ve devletin tüm tarihsel geleneklerini sahiplenerek egemen ulus ve devlet şovenizminin temsilciğini yapan, kendisini devletin resmi ideolojisini savunmakla görevli kılan ülkücü faşist bir hareket var. İster konjonktürel, ister uzun bir mücadelenin sonucu olsun, tek başına iktidar olmak ya da devleti ele geçirmek nihai hedefi doğrultusunda faaliyet sürdüren ve bu doğrultuda her türlü siyasal taktiği deneyen bir faşist hareketten söz etmek durumundayız.

Türkiye gibi tarihsel ve toplumsal geleneklerinin etkisiyle erke/güce tapılan bir ülkede, iktidar olmanın veya mevcut iktidarlara ittifaklar kurmanın avantajlarını ve bunu kullanmada gösterilen fütursuzluğun boyutunu iyi anlamalıyız. MHP gibi kendisini parlamententer sistemle, hükümet ya da muhalefet olmakla sınırlamayan ve asıl amacı devleti ve toplumu faşistleştirmek olan bir siyasal hareketin, bugün ve gelecekte neler yapabileceğini tahmin etmek zor değil. Eğitilmiş, bilinçli ve hiyerarşiye bağlı kadroları olmayan diğer partilerin ve hükümetlerin, MHP’nin sivil ve askeri bürokrasi içindeki kadrolaşmasını, özellikle 12 Eylül 1980’den sonra kurulan partilerde ve hükümetlerde, bakanlıklar, müsteşarlıklar, genel müdürlükler, valilikler ve kaymakamlıklar, polis, jandarma, özel kuvvetler vb. düzeyde faşist kadroların varlığını görmezden gelmeleri doğal bir durum. Çünkü devletten, sermayeden ve emperyalizmden bağımsız siyaset yapmayan tüm düzen/sistem parti-

lerinin tutumu aynıdır. 12 Eylül 1980 öncesi tecrübelerinin de gösterdiği gibi, “derin” faşizm tahlilleri yapmak ve sözde mücadele biçimlerinden söz etmek artık yeterli değil. Faşist hareketin ordu, devlet ve siyaset ilişkilerini iyi kavramak ve faşizme karşı doğru ve tutarlı bir mücadele perspektifine sahip olmak zorundayız.

Faşizm ve anti-faşist mücadele sorununu Marksizm’in devlet, devrim ve demokrasi tezleri bağlamında kavrayamayanlar, faşizmi, sürekli, açık-kapalı vb. şeklinde algılayanlar ya da faşizmle mücadeleyi devrim sorununa indirgeyerek erteleyenler veya ciddiye almayanlar, ideolojik ve siyasal yanlışlar yapmayı sürdürüyor. Geçmişte acı deneylerini yaşadığımız gibi, sol sekte ve sağ teslimiyetçi anlayışlar geliştikçe ve birbirlerine karşı saflaştıkça anti-faşist mücadele sekteye uğruyor.

İçinde bulunduğumuz tarihsel koşullarda sosyalistlerin en temel görevi, Türkiye’de devrim, demokrasi ve sosyalizm için mücadele etmektir. Sosyalist hareketinin tüm tarihi bu mücadeleyi zafere ulaştırmaya elverecek muazzam bir deneyime sahiptir. Uğranılan ağır yenilgilere, yapılan büyük hatalara rağmen bugün de yok edilemez bir güç olarak geniş devrimci potansiyel sosyalist harekette mevcuttur.

Bugün işçi sınıfının, emekçilerin, kent ve köy yoksullarının, onlarla yazgı birliği yapmış aydınların, gençlerin ve kadınların önünde duran temel görev, devrimci mücadeleyi anti-faşist, anti-şovenist, anti-militarist, anti-kapitalist ve anti-emperyalist bir eksen etrafında yürütmek, süreci bu eksenle derinleştirmektir. Bu yönde somut adımlar atamazsak toplumsal muhalefetin politik bir eksen etrafında en geniş eylem birliğini sağlayamaz ve Türkiye’de “yaklaşan felaketleri” önlemek, devrim, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini daha kararlı bir şekilde sürdürmemiz mümkün olamaz.

MHP VE ÜLKÜCÜ KURULUŞLAR DAVASI İDDİANAMESİNDEN BELGELER

“Biz olmasaydık, belki de Türk Silahlı Kuvvetleri’nin zaruri, meşru ve kurtarıcı olabilecek müdahalesi çok geç kalmış olacaktı ve beyler, sizler bugünkü şartlarda, bu rütbe ve üniformalarla bu bayrak altında bizleri yargılamak imkanını bulamayacaktınız!”
(Alpaslan Türkeş)

1. Siyasi Yargılamalar Üzerine Not

Genel olarak yargılama sistemlerinde ve özel olarak Türkiye’deki yargılamalarda kamuyu temsil eden savcıların açtıkları davaların ve hazırladıkları iddianamelerin doğruluğundan ve haklılığından söz etmek mümkün değil. Savcılar daha önceki koşullarda suç olarak kabul edilmeyen bir olayı, o andaki konjonktürde suç sayabilir ve cezalandırılmasını isteyebilir veya tam tersi bir durum olabilir. Çünkü ideolojik ve siyasi olarak neyin doğru ve neyin yanlış olduğuna o anda egemen olan siyasi irade karar verir. Başka bir deyişle o anda bu siyasi iradenin amaçları geçerli olur.

Bir toplumda yasalar, kamu otoritesi, yani o toplumun kamu gücü tarafından veya kararlarını bu gücün desteklediği görevliler ya da seçmenler tarafından açıkça onaylanan yürütme ve davranış kurallarıdır. Kendisini destekleyecek bir devlet olmaksızın hukuk var olmayacağına göre, devletin olduğu her yerde yasalar devlet tarafından açıkça onaylanan yürütme ve davranış kurallarını oluşturur. Bu ne-

denle “hukukun üstünlüğü ve tarafsızlığı” diye bir şey olmaz. Bu bağlamda devletin niteliği için sorulacak anahtar soru ise şudur: Kimin için, ne için, hangi sınıf için?

Siyasal yargılamalarda adalet de olmaz. Politik bir toplum olan Türkiye’de zaman zaman toplumsal meşruiyet kazanmış olsalar da sosyalistlerin genel olarak gayr-ı meşru sayıldıkları ve neredeyse bir bedel ödememiş sosyalistin olmadığı da biliniyor. Bu bağlamda Türkiye’de hapse girmemiş sosyalist yok gibidir ve salt bu nedenden dolayı bile her bir sosyalist, devlet tarafından tutuklanmanın, yargılanmanın ve cezaevinde bulunmanın ne olduğunu bütün boyutlarıyla herkesten daha iyi bilir. Dahası, bu ülkede en ağır işkenceye, baskıya ve teröre maruz kalanların da sosyalistler ve Kürtler olduğu, faşistler ve gericiler üzerinde yapılan baskıların muazzam şekilde abartıldığı da bilinmektedir.

Türkeş’in yargılamalarını konu alan yazıda belirtildiği gibi, hücreye konulma işkence olarak değerlendirilirken, devrimcilerin uğradığı işkenceler bunun yanında devele kulak kalır. Ancak, burada ilginç olan durum şudur: Türkeş gibi 1944 yılından beri devlete, anayasa ve yasalara bağlı olduğunu kanıtlamış, “komünizme ve bölücülüğe” karşı devlet güçlerinin yardımcı gücü olarak savaşmış bir kişinin, değışen konjonktürel koşullarda aynı devlet ve tabi ki ordu tarafından yargılanmış olmasıdır.

Bütün bu nedenlerle askeri savcılarının iddialarından çok, ülkücü faşist hareketin kendi belgelerini yayınlıyarak bu konuda zaten asgari bir birikime sahip olan okuyucunun yorumuna bırakıyoruz. Seçtiğimiz belgeler son derece anlaşılabilir amaç ve hedefleri içeren eğitim ve örgütlenme faaliyetlerinin esaslarını göstermektedir. Bu belgeler, faşist hareketin örgütlenme, propaganda ve ajitasyon yöntemlerine ilişkindir. Bir siyasal hareketin gelişmesi, güçlenmesi ve kendisine biçtiği misyon esas olarak bu üç olgu üzerinden ele alınabilir ve kavranılabilir.

Okunduğunda daha iyi anlaşılacağı gibi bu belgelerden o zamanki MHP’nin, partinin şemsiyesi altında illegal bir faaliyeti organize ettiği ve kadro yetiştirme çalışmalarına ağırlık verdiği anlaşılıyor.

Özellikle ilk ve ortaokullardan başlayarak lise ve üniversitelerde gençliğin ideolojik eğitimi ve siyasal örgütlenmesine öncelik tanıyor. Böylelikle önemli sayıda ideolojik eğitimden geçmiş bir gençlik kadrosuna sahip oluyor. Bundan dolayı 12 Eylül mahkemelerinde yargılanan 261 kişinin büyük çoğunluğunu gençler oluşturuyor. Yargılamalardan sonra da bu ülkücü kadroların önemli bir kısmı MHP'nin yeniden kuruluş sürecinde rol alırken, diğer bir kısmı da 12 Eylül'den sonra kurulan partilerde (özellikle ANAP ve DYP'de) ve devlet kurumlarında önemli görevler üstleniyor.

2. İddianameden Alıntılar

Davanın Hukuksal Niteliği*

Ankara-Çankırı-Kastamonu İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, 29 Nisan 1981 tarih, Evrak No: 1980/7040 Esas No: 1980/7040 Karar No: 1981/600 ile M.H.P. Ve Ülkücü Kuruluşlar İddianamesi ile aşağıdaki suçlardan dava açılmıştır.

1. Anayasal düzenin, cumhuriyetçilik ve demokrasi prensiplerine aykırı olarak devletin tek bir kişi tarafından yönetilmesi amacına yönelik, değiştirilmesine zor yoluyla kalkışmak;

2. Türkiye ahalisini birbiri aleyhine silahlandırarak toplu kıyıma yönlendirmek, toplu kıyıma neden olmak, bu cürümlere katılmak;

3. T.C.K.'nın 149 ve 146'ncı maddelerinde yazılı cürümleri işlemek için silahlı cemiyet oluşturmak;

4. Amacı cumhuriyetçiliğe ve demokrasi prensiplerine aykırı olarak, devletin tek bir kişi tarafından idare edilmesini hedef tutan cemiyeti kurmak, faaliyetlerini düzenlemek, yönetmek, bu cemiyete girmek;

5. Bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek için bazı örgütlerin oluşturdukları baskı gücünden yararlanarak tehdit etmek;

6. Silah kaçakçılığı yapmak; ruhsatsız silah bulundurmak;

7. Silahlı gasp;

8. Hırsızlık;

* Bu bölüm üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan ve iddianamede ele alındığı şekliyle yayınlanmıştır.

9. Cürüm eşyasını saklamak.

BELGE: 1

“Adını belirtmeyen ancak sağ üst köşesine Alpaslan TÜRKEŞ’in el yazısıyla “Ahmet KARABACAK’ın raporu 16.4.1971” notunu düştüğü, İstanbul ili organizasyonu başlıklı, TÜRKEŞ’in genel merkezdeki çalışma odasında ele geçen rapor önemi nedeniyle aynen aşağıya alınmıştır. (Askeri Savcı’nın iddianame söylemine göre yaptığı tespit)

“İstanbul ili organizasyonu:

İstanbul’da partinin başarılı olabilmesi için her şeye, bu ilin özelliklerini göz önüne alarak başlanmalıdır. Basının, Üniversitenin, iş ve ticaretin merkezi olan ve 3 milyona yakın bir nüfusa sahip bulunan İstanbul çok yakından ilgilenilmesi gereken bir yerdir.

ORGANİZASYON ŞU ŞEKİLDE OLABİLİR:

Parti Başkanı:

İstanbul iline her şeyden önce bir il başkanının yeniden düşünülmesi gerekmektedir. Bu il başkanı meseleleri bilen, kararlı ve inatçı biri olmalıdır. İl başkanına tam yetki verilmeli ve İstanbul’un bütün sorumluluğu kendisine yüklenmelidir. Bu il başkanının emir alacağı ve rapor vereceği kimse sadece genel başkan olmalı, genel idare kurulunun diğer kişileri bu başkana kati surette karışmamalıdır. Muhtelif kişilerin gelip emirler ve bilgiler vermesi başkanların çalışmalarını aksatmakta ve onların hareketlerini yavaşlatmaktadır. İl başkanına geniş yetki verildikten sonra ona genel başkan tam anlamıyla destek olmalı, muhtelif kaynaklardan il başkanı aleyhinde gelen dedikodularla ilgilenilmelidir. İl başkanı, partiye gayri resmi olarak bağlı olarak kurulmuş ve kurulacak dernek ve teşkilatları yeniden organize imkanına sahip olmalı, bu yoldaki müşküllerin halledilmesi için genel başkan gerekli emirleri vermelidir.

İL Başkanının Organizasyonları:

İL TEŞKİLATI: Parti başkanı istediği kişilerden bir il idare kurulu teşekkül ettirir. Seçeceği kişiler diğer kurulacak teşkilatları organize edebilecek kabiliyette olmalıdırlar. Klasik bir şekilde muhtelif zamanlarda toplanıp dağılan yönetim kurulları İstanbul'a yeni bir şey vermeyecektir. İl yönetim kurulu toplantılarında her üye sorumlusu olduğu teşkilatın durumunu anlatacak ve onun hesabını verecektir.

İLÇELER:

İlçe başkanları bizzat il başkanı tarafından bulunur ve yetki verilir. İlçelerin görevi halk arasında sempati toplamak muhtemel bir seçime hazırlanmak için kanuni çalışmaları yapmaktır. (Şekil 1)

HALKA AÇIK KURULUŞLAR:

İl yönetim kurulundan başka halka açık ve muhtelif unsurları hukuki bir şekilde organize etmek için şimdiye kadar kurulan Ü.Ocakları, Ülkü- Sen., Ülkücü İşçiler Birliği gibi birçok dernekler kurulmalı ve bu dernekler parti başkanı tarafından organize edilmelidir. (Şekil 2)

İSTİHBARAT VE YARDIMCILAR:

3 milyonluk bir şehirde yapılacak organizasyonun ağırlık noktası istihbarat olmalıdır. Bunun içinde her yerde ve her sahada hareketin meşruiyetine inanmış kişiler bulmak ve onların yardımlarını sağlamak şarttır. Bu kişilerden istihbarat sahasında faydalandığı gibi, yapılacak muhtelif çalışmalarda yardımlarda görülebilir. Sadece il başkanının tanıyacağı kişilerden meydana gelecek bu teşkilat çalışmalarının esasını teşkil etmeli ve bu yönde büyük gayretler harcanmalıdır. Gizlilik esası içinde kurulacak bu teşkilat hayatın bütün sahalarında faaliyet göstermelidir. (Şekil 3) Gazeteler konusunda bir örnek ayrıca ekte. (Şekil 4)

SAVUNMA KUVVETLERİ:

Bu kuvvetler hareketin hızını azaltmak isteyenlere ve harekete

zarar verenlere karşı modern ve meşru şehir gerillası nizamı içinde kurulmalıdır. Başkanlarını yalnız il başkanının tanıyacağı, birbirlerini tanımayan 10-15 kişilik, yeteri kadar ve şehrin muhtelif yerlerinde kurulmuş kuvvetlerden meydana gelir. Bunların başında iyi yetişmiş, Em.Subay, Em.Polis veya itimat edilebilecek kişiler getirilir.

İstanbul'da artacağı sanılan ideolojik ve kuvvete dayanan mücadeleli üniversite öğrencisinin omuzlarından almak, onun üniversitede yaptığı kavgaya yardımcı olmak gerekmektedir. Mücadele hızlandığı kavgayı yürütmeleri imkansızdır. (Üniversitelilerin) Savunma kuvvetleri ve elemanların seçilme sahaları. (Şekil 5)

MADDİ DURUMUN ORGANİZASYONU:

Bu konuda bir şekil ektedir. (Şekil 6)

Ticaretin sanayinin merkezi olan ve üç milyon nüfusu bulunan bir şehirde bir partinin ve iddiası olan bir partinin parasızlık çekmesi ya da beceriksizlik veya seçilen kişilerin partinin büyümesinden ve kendilerinin tasfiye olacağından korkmalarındandır. Mesela (Şekil 2) de gösterildiği gibi kurulması arzu edilen Ülkücü İşadamları Birliği ve Ülkücü Esnaf ve Sanatkarlar Birliği bu ıstırap kaynağı olan para meselesini kökünden halleder. Çünkü herkes kendi seviyesindeki birinden bir şey isterse alabilir ve geri çevrilmez.

SONUÇ:

“Her şey iyi ve güvenilir bir il başkanının bulunmasıyla ve bu il başkanına geniş yetki verilmesiyle halledilebilir sanıyorum.”

Genel merkez binasında ele geçen bir başka “Özel notlar” başlığını taşıyan yazının “Bu konularda silahlı kuvvetlerden geniş ölçüde faydalanmak mümkündür ve gereklidir. İşadamlarında veya sermaye çevrelerinde büyük ilgi vardır. Bizi koruyan TÜRKES’in adamlarıdır demektedirler. İstanbul’a gelince, bazı önemli kişilerle (her sınıftan) özel toplantılar yapmak çok faydalı ve zaruridir. Bizi tanımayanlar sizden ürkmektedirler”

“Eğitim ve öğretim veya terbiye ve talim; toy” insanı yetişmiş hale getirmek için tertip edilen faaliyet, teşebbüs ve tesirlenmelerin tümüdür...

Şubelerimizin eğitim ve fikri çalışma anlayışları ve ülküdaşlarımızın doktriner yetişme seviyesi hareketin hacmine göre çok geridedir. Teşkilatlarımız faaliyetlerini kısır sınırlar içinde tutmaktan kurtulamamıştır. Bunlar bile fikir seviyesi ve anlayışındaki eksiklikler yüzünden tam manasıyla yapılamamaktadır. En büyük eksiklik doktrinin gösterdiği kısa ve uzun vadedeki hedefleri hayata geçirmemeleridir...

Toplum içinde kendini yalnız hisseden ve dayanacak bir çevre arayan kişiler ve toplum içinde horlanan, aşağılanan kişiler bir teşkilat içinde yer alıp, onun gücüne ve dayanışmasına ortak olmak isteyebilirler. Diğer yandan macera isteklerini tatmin etmek için ideolojik bir harekete katılanlara da rastlamak mümkündür. Yöneticiler bu konuda hassas davranmalı ve bu tip kimseleri teşkilat bünyesinde bulunsun veya bulunmasın milletimizin menfaatleri doğrultusunda kanalize etmesini bilmelidir.

Ülküdaşlarımız hayatın gerçeklerine göre değişik hedefleri açık seçik görecektir, karşı olduğumuz her şeye karşı mücadelesini verecek, kendi düzenimizi hakim kılmak için çalışacaktır. Bütün bunları teşkilat prensiplerine bağlı ve teşkilat şuuruna ermiş bir kimse olarak yapacaktır. Teşkilatın bir ferdi olduğunu hiçbir zaman unutmayacaktır. Eğitim hususunda yöneticilerin yapacağı ilk iş kendi eğitimlerini sağlamaktır. Yöneticiler arkadaşlarımıza davranışlarıyla, hareketleriyle, düşünceleriyle tam bir örnek olmalıdır. Tabanı eğitmek durumunda olan kişi yöneticilerdir. Yönetici aynı zamanda eğitimci olmak zorundadır. Teşkilatlanma biçimimizde zaten bunu zorunlu kılmaktadır...

Tabanın eğitimi için en ideal olanı uygulamalı eğitimidir. Bir işi yaptırırken, tabanı harekete geçirirken doktrinin gereği olduğu gayet açık şekilde işlenmelidir. Doktrinin nasıl olaylara uygulanacağı

hakkında pratik kazandırmak, aynı zamanda doktrini öğrenmektir. Zira teori pratikle yerini bulur...

Üyeler genel bir eğitim programı yanında, özel programlar uygulanarak yetiştirilmeleri, özel takip, deneyleme, ölçme, kontrol etme faaliyetleriyle özel eğitim programı da uygulanmalıdır. Burada yetişmiş elit kadrolardan yararlanılarak yetiştirilmesi düşünülen taban teşkilat kontrolunda gruplara ayrılarak eğitimden geçirilebilir. Bunların en üstünde de şube yöneticileri gelecektir... Mesela bir afişlemeye çıkıldığında birkaç yetişkin ve birkaç yetişmesi istenen genç beraber çıkacaklar...

Teşkilat teorisini ve dünya görüşünü üyesine tam ve iyi bir şekilde öğretmeli, bu öğretilenlerin paralelinde üyenin yaşantılar kazanmasına yardım etmelidir. Yani dava yaşanmalıdır. Bu kazanılan bilgi ve yaşantılarla üye, şuurlandırılmalıdır...

SEMİNERLER:

Bu hususta yetişmiş tam kapasiteli eleman azlığı malumdur. Bu bakımdan genel merkezin her şubeye konuşmacı göndermesi mümkün değildir. Ayrıca maddi imkansızlıklar da bu konuda engel teşkil etmektedir.

Bundan böyle yayınlanacak olan HAFTALIK HABER BÜLTENLERİ sonunda ek olarak da gelecek haftanın seminer konusu ve seminer konusunun ana hatlarıyla kaynaklar yazılacaktır. Şubeler gönderilen seminer konularını ve programını mutlaka yerine getirmeli ve seminere kaç kişi katıldı, semineri kim verdi, nasıl verdi, ilgi nasıldı, konu üzerinde tartışmalar ne yöndeydi şeklinde geniş bir raporda gönderilmeli, rapora seminer metni mutlaka eklenmelidir.”

BELGE: 3

“MHP Genel merkez eğitim işleri sorumlusu Namık Kemal Zeybek’in elli ürünü olduğu bilirkişice saptanan eğitim kadrosu başlıklı belgede, 37 kişinin adı yazılı bulunmaktadır. Adları belirtilen kişil-

erden Orhan ÇAKIROĞLU İstanbul'da 20 silahla yakalanarak tutuklanmış bulunmaktadır. Ayrıca Celal ADAN'ın BAKIRKÖY - İstanbul'da Kemal TÜRKLER'in öldürülmesi olayının planlayıcı ve uygulayıcılarından olduğu da kesinlik kazanmıştır.

Bahse konu yazının sağ üst köşesinde "Yeni eğitim görecekle 9.7.1979 K.Z. Bey getirdi" yazısında yine bilirkışice yapılan araştırma sonucu Alparslan TÜRKES'e ait olduğu anlaşılmıştır. Bütün bunlar niteliği açıklanmayan eğİtsel çalışmalar üzerindeki Türkeş'in otoritesini, bilgi ve onayına zorunluluk olduğunu göstermektedir. (Özel Klasör)

Bir başka "eğİtim bölgeleri ve bağılı vilayetler-eğİtİcileri" başlıklı belgede; Ankara'ya bağılı olarak Eskişehir, Bolu, Çankırı, Çorum, Kastamonu ve Zonguldak vilayetlerinin sayıldığı, eğİtİmciler olarak bu bölgede Ramis ONGUN, Türkmen ONUR, Muhsin YAZICIOĞLU, Lokman ABBASOĞLU, Muzaffer ŞAHİN, Seyfi APAYDIN'ın görevlendirildikleri, İstanbul'a bağılı olarak Yılma DURAK, Serdar ÇELEBİ, Mehmet ŞANDIR, Abdullah KILIÇ olduğu, tali bölge olarak Bursa'ya, Bilecik-Kütahya-Balıkesir ve Çanakkale'nin bağılandığı, bu bölgenin eğİtİmcisinin Himmet KAYNAN olduğu, İzmir'e bağılı olarak Manisa, Aydın, Muğla, Denizli, Uşak illerinin saydığı eğİtİmcilerin Nail KOCABAY ve Hakkı ŞAFAKSES olduğu, Konya'ya bağılı olarak Afyonkarahisar'ın belirtildiğı, eğİtİmcilerin Nurettin TAŞER ve M.Ali ÖZGÜVEN olduğu, Antalya tali bölgesine Burdur ve Isparta'nın bağılandığı, eğİtİmcinin Ali BATMAN olduğu, Trabzon bölgesine Giresun, Rize ve Artvin'in bağılandığı, eğİtİmcilerin Selim MISIROĞLU ve Ahmet GÜZEL olduğu, Samsun tali bölgesine bağılı Ordu ve Sinop illeri eğİtİmcisinin Sami BAL olarak belirtildiğı, Sivas bölgesine Tokat ve Amasya illerinin bağılanıp eğİtİmcilerin Mehmet GÖKTOLGA ve İbrahim TÜREDİ bulunduğu, Kayseri tali bölgesine bağılı Yozgat, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerinde Mustafa ÖZTÜRK ve Hakkı DÜRAN'ın vazifelendirildikleri, Adana'ya bağılı İçel, Hatay, Maraş ve Gaziantep'te Mehmet SAKARYA, Süleyman KOÇER ve Sabri ERDEM'in eğİtİmci olarak vazife aldıkları, Erzurum iline bağılı Erz-

incan, Gümüşhane, Kars ve Ağrı'da Yılmaz SAKA ile Haluk PİR-İMOĞLU'nun görev aldıkları, Elazığ'a Bingöl, Diyarbakır, Adıyaman, Malatya, Urfa, Mardin ve Tunceli'nin bağlandığı, eğitimcilerin Abdullah ALAY ve Muammer CİNDİLLİ olduğu, Van tali bölgesinde ise Muş, Bitlis, Siirt ve Hakkari illerinin bağlandığı, görülmektedir. (s. B. 11.D/12)

Bu bölgeye ekli haritada tüm Türkiye çapında bölgelerin, tali bölgelerin, bölge numaralarının ve bağlı il sayılarının yer aldığı, anlaşılmış, haritadaki yazıların yaptırılan inceleme sonucu, genel merkez eğitim işleri sorumlusu Namık Kemal ZEYBEK'in elinden çıkma olduğu, rapor üzerinde yuvarlak içinde yer alan rakamların ise Genel Başkan Alpaslan TÜRKEŞ'e ait olduğu yine bilirkişice saptanmıştır.

Bütün bunlardan genel başkanın bilgi ve direktifleri doğrultusunda Milliyetçi Ülkücü görüşün tüm Türkiye düzeyinde yerleşmesi ve görüşün etkinlik kazanması yolunda çalışmalar yapıldığı, görevlendirilen pek çoğu kaçak olan ve halen ele geçmeyen doğru-
dan doğruya TÜRKEŞ'ten aylık maaş alan bu kişilerin kendilerine tahsis edilen bölgelerde Genel Başkan'ın görüşleri paralelinde çalışmalarını sürdürdükleri anlaşılmaktadır.”

BELGE: 4

Genel Merkez binasında ele geçen sağ grup faaliyetleri başlıklı tek sahifeden ibaret raporda, çeşitli kesimlerde ülkücü görüş yanlılarının etkin olmaya yönelik çabaları açıkça görülmektedir. (Mektuplar D/56)

“1- Okullarda eğitim çalışmaları yetersiz kalmaktadır. Propaganda araçlarından yeteri kadar yararlanılmamaktadır. (Form, seminer, bildiri, afiş, duvar gazetesi, bireysel propaganda) kendi arkadaşları arasında bile sosyal dayanışma yetersiz kalmaktadır. Bireysel propaganda minimum düzeydedir. Adam kazanmak için yeterli bilgiye sahip olunmadığı gibi böyle bir yola yeterli düzeyde baş vurulmamaktadır. Şahıslar ön yargıyla yüzeysel değer-

lendirilmekte (Ülkücü-Ot-Komünist) bu şahıslar görüşleri ne olursa olsun kazanılma yoluna gidilmemektedir. Okuldaki mücadele sadece okulun dört duvarı ile sınırlanmakta çevreye yayılma politikası izlenmemektedir. Şahısların kendi branşlarında yetersiz kalmaları yanında ülkücülük hususundaki bilgi ve kültür ve yaşama oranları da çok düşüktür. Ülkücülük şekilci olarak ele alınmakta yetişmesi beklenen kendi branşında otorite sahibi kadroya yönelik yeterli çalışma yapılmamaktadır. Okulların stratejik durumları (Kadro yönünde) yeterince tespit edilmemiştir.

2- Yurtlarda: Yurtlar tamamen birer huzurevi, dinlenme yeri olarak değerlendirilmektedir. Şahısların bu görüşleri teşkilatın varmak istediği hedefe ulaşılmasını engellemektedir. (Site-Demirlibahçe- Kütahya-İçcebeci gibi) yurtlar birer eğitim merkezi durumuna getirilememiştir. Fertler arası sosyal dayanışma zayıftır.

3- Mahallelerde: Ağırlıklı bulunan mahallelerde eğitim çalışmaları nispeten düzenli olmaya başlamıştır. Ancak semt teşkilatlarıyla merkez şube ilişkileri teşkilat anlayışına göre sıhhatli sayılamaz. Gece konu bölgelerinin avantajları geç anlaşılmış olup, bu hususta çalışmalar yetersiz kalmaktadır. Anadolu'dan gelenlerle semt teşkilatları arasında bir kopukluk düzensizlik mevcuttur. Mahallelerin stratejik değerleri yeterince anlaşılamadığı gibi eldeki bölgeler de değerlendirilememektedir. Mahallelerde esnafa ev halkına, genç nesle yeterince eğilinip propaganda yeterli düzeyde yapılamamaktadır.

YUKARIDAKİ AKSAKLIKLARLA İLGİLİ OLARAK YAPILABİLECEK ÇALIŞMALAR:

Lise son sınıf öğrencileri için üniversiteye hazırlama kursları açarak yüksek okul ve üniversitelerde yeterli sayıyı temin etmek, yoğun bir eğitim çalışmasına girişmek kitap, gazete ve benzeri okuma alışkanlığını yaymak, genel kültür seviyesini yükseltmek, kısa süreli ve sürekli seminer çalışmaları düzenlemek, Okul, yurt çevrelerine yerleşerek, tabanı geniş tutmak okul, mahalle ve yurt-

larda bireysel olarak fertlerin yetişmesi için küçük grup teşkilatlanmalarına gitmek, değişik isimler altında semtlerde daha büyük bir teşkilatlanmaya gitmek. Gecekondu bölgelerine gereken önemi vermek. Bölgelerde halka davayı sevdirmek semtler arası, fertler arası münasebetleri sıhhatli bir hale getirmek.”

“Eğitim kurumlarındaki teşkilatlanmaya örnek olmak üzere Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi’ndeki organizasyon incelendiğinde, (Teşkilat raporları 1 nolu klasör dizi 45) Başkan-2. Başkan, Hastane Başkanı, muhasip, sınıf temsilcileri, Öğrenci Derneği Başkanı, Kültür Derneği Başkanı, 1. Sınıflar Komitesi, tarafsızlar ve sempatizanlarla ilgili komite, gecekondu ilgi komitesi, hapishanedeki ülküdaşlara kitap ve maddi yardım kampanyasıyla ilgili komite, ÜSYM komitesi (görevlisi) ve üniversiteye müracaat edenler komitesi tarzında hiyerarşik sistemli ve düzenli bir kuruluş oluşturdukları, bu tür ve benzeri organizasyonlara kendi teşkilat düzenleri içinde Oba denildiği anlaşılmaktadır.”

BELGE: 5

“Yine parti genel merkezinde ele geçen teksir edilmiş 9 sahifeden ibaret Yeni Bir Teşkilat teklifi başlığını taşıyan yazıdan önemli pasajlar aşağıya çıkarılmıştır.” (Y. Okuyan Klasörü D/32)

“Aslında bu başlık altında arzedilen fikirler hiçte yeni değildir ne var ki, bazı arkadaşlarımızın ferdan tek tek malumattar oldukları bu mütalaalar, hiçbir zaman bir bütün halinde toplanıp umumi görüşe açıklanmamıştır. İşbu yazı mezkûr eksikliği kapatmak amacıyla tertiplenmiştir.

Şefin, hemen hemen her şey demek olduğu tek otoriteli veya merkezi otoriteye bağlı militan gruplar içinde geçerli değildir. Teşkilatın ruhuna adapte olmamış kimselere okutulmaması hususu önemle ikaz olunur.

Bu yazı hakkındaki şifahi yahut tahriri herhangi bir notunuzu yalnızca Başkanlık mertebesindekilere teslim ediniz. 15.07017909 S

Mensup olduğumuz tarafın sıkıştığı bir vakıadır; askerin

hükümete meyletmesinin karşı tarafa ek avantaj sağlayacağı da aşıkardır. Bittabi işin şuuruna varanlarımız için, bu vakiyet saflarımızın sıklaşmasında faideli olacaktır. Ne var ki GENEL STRATEJİK DURUM ALEYHİMİZDEDİR.

Ayrıca bütün bu bize karşıt unsurların (sol ve diğer bölücüler, hükümet ve polis, demokrasi aşıkları ve ordu, gayrı meşru kazanç piyasası vs.) aleyhimize kısmen de olsa ittifak eylenmesi neticesinde tırmanan sokak hareketi doğrultusundaki GENEL TETKİKLER-İMİZ LOKAL TATBİKATA MAHKUMDUR.

Avam tabiriyle vur-kaç denen hareketler, planlama -işe uygun adam bulma- zamanlama metotlarının aşırı ihmali sonucu tamamen kap-kaç dönüşmüştür. Sorumsuzca ve nahak yere harcanan enerji-adam-malzeme-efektif potansiyeli düşürmüştür. Gidenin yerine yenisinin konması düşünülmediğinden bütün organizasyon günü gününe yaşamak, varlığını en zor şartlarda sürdürmek mecburiyetinde kalmıştır.

LOJİSTİK FAALİYETİMİZ MİNİMAL HUDUTLARA GERİLEMİŞTİR.

Bu karamsar tabloyu değiştirecek yeni bir güce ihtiyaç vardır ki elbette bu da partinin içinden doğacaktır... Dikkat edilecek nokta insanın kültür-tahsil-düşünme kabiliyeti ve bunların tabii neticesi olarak edineceği felsefi ve dünyevi (politik) görüşe sahip olduktan sonra “kendinde saklı” bulunana yönelebileceğidir. Ve eğer ciddi niyetle belirli amaç etrafında toplanan insanlar birbirlerine ve gayeye tam kesinlikle (yeminle) bağlanırlarsa bu “geçiş” daha süratle imkan dahiline girecektir. Böylelikle çekirdek kuvvetler cemiyet açısından belki yavaş, fakat faydalı (kullanılabilir) güç yönünden süratle gelişim gösterme imkanına kavuşacaktır.

Günlük çalışmanın tek hedefi istihbarat olmalıdır: İstihbaratın, planın yalnız başlangıcını değil bitişini de tayin edeceği unutulmamalıdır. Ayrıca zamanlamaya da büyük tesiri vardır. Ancak istihbaratın, statik bir bilgi olduğu ve değerlendirmeye tabi tutulmakla işe yarayacağı da bir hakikattir.

Plan ise bilgilerin harekete nasıl tahvil edileceğini gösterir en ufak yanlış, hezimet demektir. Bu yüzden bütün itiraz ve tenkitlere hal çaresi bulunana kadar üzerinde çalışılmalı, zamana acımamalıdır. Kendi tarafımızdan hazırlanan plan, düşman tarafın gözüyle inceden inceye tetkik edilmedikçe zayıf noktaları ortaya çıkmaz, muhtemel kayıpların mümkün mertebe asgariye indirilmesinin esas yolu da bu noktadan geçer. Zamanlama ise artık bütün teşkilatın en önemli problemi haline gelmiştir. Herhangi bir hareket asap bozucu bir bekle-yiş pahasına da olsa, karşı tarafın en zayıf ve bizim en kuvvetli olduğu ana rastlatılmalı, icabında namütenahi tehir edilmelidir. Ayrıca planlardaki her etap (her müstakil hareket) imkan nispetinde prova edilip zaman miktarları hesaplanmalı ve vukuu muhtemel tersliklerin önüne peşinen geçilmelidir.

Hiçbir şekilde işler aceleye getirilmemeli ve emniyet tedbiri olarak her vazife biriminde biri aktif-biri pasif iki eleman görevlendirilmelidir.

Genel olarak yukarıdaki şeraiti haiz herhangi bir ülkücü ise, artık hareketsizliğin getirdiği sıkıntı ve huzursuzluğa kapılır; mutlaka bir şeyler yapmak arzusuyla kıvrılır. Tek başına ve eyleme yabancısıdır. Korku ise yanı başında beklemektedir; uzun uzun düşünür, sonunda kişinin korkusuyla beraber yaşayabileceğini, hem de birtakım faaliyetlerde bulunabileceğini anlar, aklına gelen fikirleri, günün şeraitine göre inceleyip tatbik sahasına koyar; bir kişilik hücre kurulmuştur.

Adamımız zamanla hadiselerle derinlemesine nüfus eder, çalışma sahaları artar ve genişler, bununla ters orantılı olarak çalışma temposu yavaşlar, (fiziki ve maddi kifayetsizlik baş gösterir en son anda rantabl standartların en altına düşer, moral bozukluğu bunlara eklenir, bir kişilik hücre tıkanmıştır.

Elbette ki doktrin hedefi doğrultusunda her nevi faaliyet, teşkilata fayda getirir. Ancak kişi, bütün imkanlarını seferber etse de, nihayet birtakım sınırlar önünde durmak zorundadır; teşkilata getirmekte olduğu fayda da bu dar çerçevenin içinde kalmaya mahkumdur.

‘Bir şey bilen ve bir tehlikeyi sezmeğe yardım etmek olanağını

gizleriyle gören bir kimse bu işi sessizlik içinde yapmak zorunda değildir. Böyle bir kimsenin görevi, kötü olanı, ortadan kaldırmak için mücadelenin içine açıkça atlamaktadır. Böyle hareket etmezse görevini yapmamış olur ve daha doğrusu pek acınacak şekilde zayıf olduğu anlaşılır.’ Adolf Hitler (Kavgam s. 318-Bölüm 1/XII. Kısım NSDAP’nin ilk gelişme devri)

Bütün gizli teşkilatlarda, bilhassa başlangıçta şüphe unsuru ortama hakimdir. Zira tehlike büyüktür ve her an ortaya çıkarılma riski dahilindedir. Ancak unutulmaması gereken bir umde var: Şüphe hakikatin ortaya çıkarılması için bir yoldur, şüphelerden hareketle, bunların doğrulanması veya doğrulanmaması neticesinde hakikat ortaya çıkar. Şüphenin ilmi şekli septisizmi ise bilginin ilk kaynağını teşkil eder.

Bu arada; moral bozukluğu form düşüklüğü gibi sebeplerle herhangi bir operasyona veya ilgili çalışmalara katılmaktan imtina eden arkadaştan ille de ve mutlaka şüphelenmek abestir. Tam tersine açık yürekliliği takdir edilmeli, geri hizmete veya daha iyisi istirahate sevk edilerek kendisinin toparlanmasına yardımcı olunmalı ve böylece geri kalan azalarla operasyon emniyet alınmalıdır.”

BELGE: 6

“M.H.P. İstanbul il merkezi ile bazı kazalara ait klasörde yer alan bir sayfeden ibaret daktilo ile çoğaltılmış yazıdan İstanbul M.H.P. İl teşkilatının istihbarata yönelik bazı uğraşları görülmektedir. Bu amaçla hazırlanan yazı aynen şöyledir: (İstanbul-Kartal D/323)

“1- Mahalle halkı hangi yörelerde teşekkül etmektedir ve çoğunluğu yurdun hangi yöresinden gelmiştir? (Karadeniz, Akdeniz, Doğu vs.)

2- Mahalle halkının inanç durumu (halkın islamın şartlarını yerine getirmede çokluk ve azlığı)

3- Bugünkü iktidara karşı tepkilerinin nispeti, çoğunluğun hangi partiye meyilli olduğu, partimiz lehine ve aleyhine yapılan propagandaların şekil-mahiyeti?

4- Yörede faaliyet gösteren sol fraksiyonların bölge halkı üzerindeki tesirleri, bizim partinin tesirleri, derecesi? Bölgeye hangi grup hakimdir?

5- Yöre halkının sosyal durumu (işçi, memur, esnaf gibi)

6- Mahalledeki sol seçimlere göre oy dağılımı, yeni seçimlerde partimizin ne miktar oy alabileceği?

7- Bölge halkının yaşayış tarzı?

8- Bölge içinde cemiyetimizin kabul etmediği hareketlere imkan veren yerlerin miktarı?

9- Mahallede vukua gelecek olayları ilçe merkezine duyurabilecek kimselerin adresleri, varsa telefon numaraları?

10- Mahallede vukua gelmiş ölüm olayları verdiğimiz şehit sayısı, şehit ailelerinin isim ve adresleri?

11- Muhitte sözü geçen, sevilen, sayılan kimseler kimlerdir?

12- Mahalledeki fabrika ve atölyelerin tespiti

13- İşyerlerinin siyasi görüşleri

14- Sendikasız işyeri var mıdır, tespitleri

15- Sendikalı işyerleri durumu, hangi sendikalıdırlar?

a) MİSK

b) TÜRKİŞ

c) DİSK

16- İşyerlerinde ülkücü işçiler var mıdır? Güçleri nedir?

17- Hergün gazetesinin okunmasını yaymak için çalışma, işçiler tarafından bu gazetenin satışını artırmada bir organizasyon yapılmalıdır.”

BELGE: 7

“M.H.P. Genel Merkez eski binada ele geçen ve 1 nolu istihbarat klasörünün 123’üncü dizisinde yer alan bir belge, partinin ve ülkücü derneklerin kadrolaşma çalışmalarını ve aralarındaki olumlu ve uyumlu ilişkiyi, ayrıca Ü.Y.D.’nin, Ü.G.D. ve B.Ü.D.’nin bir devamı olduğunu alternatif olarak kurulduğunu göstermesi yönünden aşağıya alınmıştır:

“TOPLANTI GÜNDEMİ-

- 1- Türkiye'nin genel durumu: Siyasi, sosyal, ekonomik mücadelemiz anlatılacak. Türk gençliğinin bugünkü durumu: a) Köyde, b) Şehirlerde, c) Okullarda, d) Boşta gezenlerde,
- 2- Teşkilatımızın mevcut olan genel problemleri
- 3- İsteklerimiz
- 4- Teşkilatlarımız yöneticileriyle özel görüşme
- 5- Şubelerimizin istekleri

TEŞKİLATIMIZIN MEVCUT OLAN PROBLEMLERİ

1- Eğitim Enstitüleri: Mevcut iktidar teşkilatımız ve camiamızı mağdur etmek istiyor. Bu konuda teşebbüslerimiz son noktaya geldi. Olumlu netice alamazsak mevcut şartlara göre muhalefete başlayacağız. Bu konu en büyük dertlerimizden biri.

2- Emniyetin tutumu: Emniyet ve iktidar sağ-sol dengesi kolluyor. Solun üzerine yapısı gereği gitmiyor.

3- Mali darlık: Teşkilatlarımızın tamamı darlık içinde, vatandaşın toplama ve bazı müesseseler kurma dışında gelirimiz yok. Zenginler gaflet içinde, düşmanın imkanları çok, şartlarımız ağır.

4- Avukat bulma zorluğu ve cezaevleri: Bizi halen zorlamakta.

5- Misafir arkadaşların durumu

6- Fiili mücadelede kuvvetlerin adaletsizliği: Saldırıların devam etmesi, devletin hâlâ tesirli olamayışı,

7- Devlet kademelerinde işlerimizin istediğimiz biçimde yürümeyişi

8- Eğitim faaliyetlerimizin yeterli olmayışı,

GENEL İSTEKLERİMİZ VE TAVSİYELERİMİZ:

- Teşkilatlarımızda hiçbir surette suç unsuru bulunmayacak,
- Yöneticiler her türlü tedbiri alacaklar,
- Teşkilat bünyesinde bir gazete açılacak. Oturduğumuz binanın en küçük odasını Ü.Y.D. şube ikametgahı olarak göstereceğiz. Bu

odada yalnız başkan oturmalı. Diğer odalar gazete bürosu olarak gösterilmeli.

- Gazetenin adı ve şehrin adı olmalı, sahibi ve yazı işleri müdürü teşkilatın yönetim kurulundan bir arkadaş olacak. O şehrin adına gazete çıkarıyorsa başına yeni, güzel vb. ekler yapılmalı, (Güzel Ankara, Yeni Ankara vb.)

- Üye olmayan olduğu için derneğimiz kapatılabilir. Yönetim kurulu dışında üye kayıt etmemizde emniyete arkadaşlarımızı deşifre edeceğinden faydalı değil, üye olmayanlar gazete olarak kullandığımız kısımlarda misafir edilmeli.

- Gazetenin tabelasını göze hitabedecek şekilde asmalıyız. Bu konuda örnek Kırıkkale isimli bir gazetenin hazırlığından faydalanılacak.

- Dernekler Kanunu ve Basın Kanunu yöneticilerimizle okunacak, derneklerimiz mahkemece, mülki amirlikçe ve genel merkezce kapatılabilir. Mahkemeye verilen şubemiz durumu genel merkeze bildirecek. Vali, Kaymakam derneğimizi en fazla 3 ay kapatabilir. Dernek arandığında tutulan tutanağı iyi okuyacağız. Bizi suçlar duruma düşürecek şeyler yazılsa hiçbir şekilde tutanak imzalanmayacak.

- Dernekler Kanunu'nda yazan defterleri tutmak mecburiyeti vardır. Defterleri tutarken şu hususlara dikkat etmeliyiz.

a) Üye kayıt defteri: Yeni etki alan dernekler kongre gününe kadar kimseyi üye yazmayacaklar, kongrede yönetim kurulu üye edilecek, olaylardan sonra emniyetin derneği suçlayabilmesi için olaya karışanların üye olup olmadığını kontrol etmek isteyeceğini bilmeliyiz.

b) Karar Defteri: Kongre öncesi üye kaydı için gece tertip ederken görev bölümü dışında kullanmamalıyız. Dernek adına bildiri dağıtmanın zorluklarını biliyoruz. Siyasi gazetemizi bu işte kullanacağız.

c) Demirbaş Eşya Defteri: Derneğin defterlerini, mührünü, ıstapmasını yazacağız. Bunun dışında hiçbir mal deftere yazılmayacak.

d) İşletme Defteri: Bu deftere makbuz karşılığı almak mecburiyetinde olduğumuz paraları ve buralara karşılık kırtasiye giderlerine yazacağız. Bu deftere başka para yazmayacağız.

e) Evrak Kayıt ve Bilanço Defterleri usullerine uygun tutulacak.

- Teşkilatımızın 6 adet defteri için piyasaya 1200 civarında para ödüyoruz. 6 adet defterin noter tasdiki için 800 TL. civarında noter masrafı mühür ve kaşe için ortalama 500 TL. ödüyoruz. Kanunun emri olan bu formalitenin bize maliyeti 2.500 TL.'dir. Bunun yanı sıra, bazı şubelerimiz mühür yaptırmada zorluk çekiyor. Emniyetten yazılı belge istiyorlar bunlar düşünülerek derneğin 6 adet defteri ve mühürleri genel merkezce kendi yapımıza uygun olarak imal ettirildi. Şubelerimize yetkiyle birlikte 1500 TL. karşılığı verilecek şubemiz bu uygulama ile 1000 TL civarında kâr ederken genel merkezimizde bu uygulamadan bir miktar kâr elde edecektir.

- Defterleri notere tasdik ettirirken ücreti sayfa hesabına göre ödenecek, bazı noterle haksız olarak defterlerin sayfa sayısına bakmadan ücret talep ediyorlar. İtiraz edilecek.

- Gayri resmi muhasebe defterine demirbaşlarımız, gelir ve giderimiz tam olarak yazılacak. Bu defter teşkilat dışında muhafaza edilecek buna rağmen ele geçtiğinde bizi zor duruma düşürmeyecek tedbirler alınacak.

- Referans olmadan kimseye yardımcı olunmayacak, suç unsuru olabilecek meselelerde referans bile olsa genel merkez haberdar edilecek, referanslar şifrelere uymayan durumlarda genel merkeze anında bilgi verilecek.

- Referansı şubelerde başkan ve ikinci başkan yazacak, şubelere genel merkezden genel yönetim kurulu üyesi herkes yazacak.

- Şubelerde ilk kongrenin tarihini genel merkez tayin edecek, ondan sonra ihtiyaç oldukça ve bir yıl doldukça kongre yapılacaktır.

- Kongre ilanlarını parasız yayınlamadığımız yerlerde belediyeden anons yaptırarak yapmalı, bu konuda iktisatlı olmalıyız.

- Genel Merkezin bilgisi dışında kimse görevi bırakmamalı ve yönetici değişikliği kesinlikle olmamalıdır.

- Olay olduğunda genel merkeze bildirilecek, yararlananların tedavisi sırasında en şuurulu arkadaşlarımız yanında olacak.

- Olaylar sırasında tahriklere kapılma önlenmeli, dükkân ve başka yerlerin tahrip edilmesi kesinlikle yasak. (İzah edilmeli)

- Fiili mücadelede çok uyanık olacağız, düşmana moral, akıl, destek, taktik veren kişilere dikkat edeceğiz. Başsız bir topluluk sürüye döner, istediğimiz gibi denetleriz.

- Yabancılar genellikle olaya giriyor, bunu bileceğiz ve tedbir alacağız.

- Cezaevine ve misafirlere çok iyi bakmaya mecburuz. Özel şifre verdiğimiz vilayetler hariç uygulama eskisi gibi olacak, misafirlere referans verilmeyecek, gittiği yer telefonla geldiği yere soracak, geldiği yere sormadan irtibat edilmeyecek tedbiri alınacak.

- Özel şifre verilenler şifreleri iyi saklayacaklar (Muhasebe)

- Misafirler nereli, kim, ne yapmış kesinlikle konuşulmayacak, konuşanları ikaz edin, gezmeyecekler. Olay çıkan yere gitmeyecekler.

- Teşkilat yöneticileri şaibeli yerlere gitmemeli, şaibeli kişilerle düşüp kalkmamalı, davayı yaşamalı.

- İslami ekol ve tarikatlara karşı sempatik davranılacak ne aleyhte ne de leyhte teşkilat bünyesinde propaganda yapılmayacak, cephe birliği geniş cephe takdiri bu konuda da uygulanacak.

- Partiyle ve diğer ülkücü kuruluşlarla iyi ilişkiler içinde olacağız. Bir mesele çıktığında genel merkez haberdar edilecek.

- Mahalli iş imkanları öncelikle şehit aileleri, gazilerimiz, cezaevindeki arkadaşlarımızın yakınları ve çok mağdur arkadaşlarımız için kullanılmalı.

- Ülkücü olmayan kişilere ülkücü diye kesinlikle referans verilmeyecek.

- Emniyetle dostluk kurulmayacak ve güvenilmeyecek. Başkanın görev vereceği bir kişinin dışında hiç kimse emniyetle dostluk kurmayacak.

Okullardaki teşkilatlarımız ÜYD. Şubesine bağlıdır. İyi denetlenecek, aidat toplamaları ve ülkücü öğretmenlerle not ilişkileri disiplin altına alınacak.

Bedava sınıf geçmek isteyenler ve çalışmadan kazanmak isteyenlere karşı dikkatli olunmalıdır.

- Eski ve yeni yöneticiler iyi istişare yapılmalı, yardımlaşmalıdırlar.

- Diğer ülkücü arkadaşlarla istişari toplantılar yapılmalıdır.

- İmkânı olan teşkilatlar kitapevi açacak, bu imkânı olmayanlar teşkilatın bir odasında kitap satacaklar, bu kitapların temini Ahmet YILDIRIM P.K. 5 Keçiören-Ankara adresinden alacak, kitapevleri ticaret odasına kayıtlı olacak.

- Büyük işyeri sahiplerinin isim, adres ve eğilimi genel merkeze bildirilecek (Tebrik ve teşekkür gönderilecek)

- Teşkilatlarımız müesseseseleşmeye çalışacaklar.

- Bölgede yetişen ve tüketilen gıda maddeleri, sanayi mamülleri ve el sanatları toplanmalı, bölgedeki ihaleler ve şartları genel merkeze bildirilmeli.

- Şubelerimiz eski kâğıt ve gazete toplamalı.

- İl içindeki teşkilatlar dönerli sistemle 15 günde bir toplanıp istişare yapacaklar.

- Garaj, hastane, PTT ve başka yerlerde tanıma, hakim olma çalışmaları yapılacak (İlgili yan kuruluşlarla istişare)

- Umumi yerlerde emniyet görevlileriyle tartışılmayacak.

- Telefonu olmayan teşkilatlar şahıs adına telefona yazılacak.

- Afganistan'ın protesto mitingine devam edilecek,

- Bölgenizde Avukat temin edilemezse genel merkeze haber verilecek

- Emniyet, ÜOD ve ÜGD defterlerini ve başka durumlarını sorarsa bizimle bir ilişkisi yok denilecek.

Kızlar masası kurulup, sosyal yapıya göre çalıştırılmalı, okullarda ve yurtlarda iki-üç kıza görev verilebilir. Seminer el işi yapma ve başka çalışmalar yaparlar, evlerde toplanabilirler.

- Mayıs ayında Ankara'da yapılacak kermes için kızlara el işi yaptırılıp genel merkeze teslim edilecek.

- Cezaevleri için uygun yerlerde ailelere pasta, tatlı ve börek gibi yiyecekler yaptırılmalı.

- Başbuğumuzun kitaplarını, demeçlerini, genel başkanımızın ve genel yönetim kurulumuzun açıklamaları teşkilatın her birine ve halka yayılacak.

- Teşkilatlar aidatlarını il şubemize verecekler, il şubeleri her ay bir-beş günleri arası vereceğimiz banka hesabına yatıracaklar.

- ÜGD'nin feshi ve ÜYD'nin yetkisi için genel merkeze bir yetkili gelecek veya gelen başka bir şube yetkilisiyle isteyecek.

- Askerliğini yapmış ortaokul ve lise mezunu polis, askerliğini yapmış yüksek okul mezunu komiser muavini alınacak müracaat edilecek.

- Diploma alabileceğimiz okullar.

- Eğitim enstitüleri ile ilgili iktidarı suçlayıcı bildiriler dağıtılacaktır.

- Hergün'e mektup yazanlar isim ve adres yazmayacak.

- Şube yönetim kurulu eğitimleri

- Kılık, kıyafet, Türk töresi

- Doktrin ve Türk tarihi konuları

- Evlerde, işyerlerinde, derneklerde de tedbir (kapılar, perdeler, zemin katlar, az konuşma gidiş gelişler)

- İşkence raporları işkencecilerin kimlikleri ve şikayetçi olmalıyız.

- Bölgedeki her ÜGD ve BÜD şubesi ÜYD olarak değişecek.

-19 Nisan 1980'de polis Orta K. ve Lise K. imtihanları yapılacaktır en geç 15 Nisan tarihine kadar müracaatta bulunulacak. Listeler genel merkeze elden getirilecek.

BELGE: 8

EĞİTİM ÇALIŞMALARI İLK MEKTEPLER

Mahallede olanlarla irtibat kurulacak bu göreve talip lise mezunu üniversiteyi kazanamamış bir ülküdaşımızın irtibat kurması gerekir.

- Onları ismen ve yakinen tanımaya çalışması ve içlerinde gözü açık olanları seçmesi gerekir.

Tespit ettiği gözü açık çocuklara Dede Korkut (resimli) hikâyelerinden bir vesile ile mesela: Bakkaldan bir şey aldırarak, kahveye birine bakması için göndermek, yaşlı birinin bakkaldan ekmeğini almak gibi.

- Her karşılaştığında onların hatırını, derslerini vs. sormak, hediye ettiği kitabı okuyup okumadığını beğenip beğenmediğini sormak ona göre yenilerini vermek.

- Daha fazla çocukla tanışarak onlar arasında bir takım kurarak kendisinin hakemliğinde maç yaptırmak ve kazanan tarafa yine resimli dede korkut ve kültür bakanlığının resimli hikaye kitaplarından hediye etmek.

Verilen kitapları okuyanlardan alarak veya okumayanlara verdirmek suretiyle okumayanların da okumasını sağlamak.

- Bu arada mahallede bir minikler futbol takımı kurarak takıma tarihi bir isim Kürşat spor, Oğuz spor, Ülkü spor, Göktürk spor vermek ve verilen ismin tarihçesini onların anlayabileceği bir lisanla anlatmak.

- Kurulan bu takımla diğer mahallelerin takımları arasında müsabaka tertipleyerek çok sayıda mahalle sakininin maça gelmesini temin etmek ve tenekeden de olsa bir kupa yaptırıp kazanan takıma vermek.

- Takımları çalıştırırken onlara Türk Milleti'nin hasletlerinden bahsetmek.

- Mahalle sokaklarını paylaştırarak o sokakta oturan birini sokak başkanı seçerek o sokağın temizliğinin bakımının ve sokaktaki arkadaşlarının sorumluluğunu ona yüklemek, ayrıca bir kişiyi de mahalle başkanı seçmek.

- Yer yer onlara besmele çektirmek, dualar öğretmek, mahallede onlar için dini kurslar tertiplemek, cuma günleri abdest aldırarak topluca cuma namazına gitmek.

- Bütün bunlar yapılırken aralarında fark gözetmemek, aileleriyle aralarına açmamak, onlarla ders ve okul saatleri dışında ilgilenmek.

- Sokak ve mahalle başkanlıklarını geçici kılmak ve sırayla hep-sine bu görevi vermek. (Birer aylık süreyle)

- Belli aralıklarla mahalle ve sokak başkanlarını toplayıp geçmiş-i değerlendirmek, gelecekte ne yapmaları gerektiğini tespit etmek.

- Milli marşlarımızı öğretmek bunlarla ilgili askeri oyunlar oyna-malarını temin etmek, mesela; düzgün üçerli sıralar halinde baş

kalkık, göğüs çıkık, karın içerde ayakları bükmeden ve sert adımlarla ve hep bir ağızdan bir milli marşımız söyletilerek yürütmek.

- Bunlardan başka çocuklara mahalli oyunlar oynatmalı, parayla oynanan her türlü oyunu yasak etmelidir.

ORTA MEKTEPLİLER:

- İlk mektepler için uygulanan takım kurma işlemini burada da devam ettirmek, aynı tür müsabakaları bunlar için de tertiplemek.

- Müsabakalar ve ortaya çıkan vesilelerle bu gençlere sırasıyla Dede Korkut hikayelerini, Ömer Seyfettin'in hikayelerini Kültür bakanlığının çocuk romanlarını Şevket Bulut'un Sarı Arap Atları, Dilek Çınarı, Din ve Namaz Hocası kitapları okutulmalı, hediye edilmeli, satılmalı.

MÜSABAKALAR:

Tüm bu işler yapılırken gençlere fazla maddi külfet yüklenmemeye dikkat etmeli, onların aileleriyle arasının açılmasına fırsat verilmemelidir.

Mahallelerde Obalar kurarak tarihi isimler vermeli, Ülkü Yolu kitabı verilmeli (üçüncü sınıfta) Bölge özelliklerine göre faaliyet sahaları genişletilmeli

LİSELİ GENÇLER:

1. Elimizde olan liselerde kızlar ve erkekler ayrı ayrı olmak üzere Oba teşkilatlanmasına gitmek.

2. Kızlar için sırasıyla okutulacak kitaplar: a) Peyami Safa, Bir Akşamdı, Fatih Harbiye-Sözde Kızlar, b) Emine İşinsu, Küçük Dünya, c) Bekir Topaloğlu, İslamda Kadın, d) İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Türke Doğru, e) Necmettin Hacıeminoğlu, Yeni Dünya, f)

Sepetçioğlu serisi, g) N.Fazıl Kısakürek, Çöle İnen Nur, Yeniçeri, Reis, Çile, h) A. Karakoç, Vur Emri, Kan Yazısı, i) Bahattin Özkişi, Köse Kadı, Uçtaki Adam, Göç Zamanı, j) Alper Aksoy, Kutlu Köle, l) Ülkü Yolu, Temel Görüşler, Dünder Taşer, Mesele.

3. Erkekler için sırasıyla okutulacak kitaplar: a) İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Türke Doğru, b) N.H. Eminoğlu, Yeni Dünya, c) Sepetçioğlu Serisi, d) N.F. Kısakürek, Çöle İnen Nur, Yeniçeri, Reis Bey, Çile, e) A.Karakoç, Vur Emri, Kan Yazısı, f) Bahattin Özkişi, Köse Kadı, Uçtaki Adam, Göç Zamanı, g) Alper Aksoy, Kutlu Töre, h) Ülkü Yolu, ı) Temel Görüşler, Yeni Ufuklara Doğru, Dış Politikamız ve Kıbrıs, 1944 Milliyetçilik Olayı, Kahramanlık Ruhu, j) Hikmet Tanyıldız, Tarih Boyunca Yahudiler ve Türkler, Türklerin Dini Tarihçesi, k) 1980’lerde Türkiye, Taha Akyol ve kitap listesindeki diğer kitaplar.”

BELGE: 9

“Gerek MHP’de gerekse Gençlik Kolları ve Ülkücü derneklerde yönetici ve üye olmadıkları halde, Ankara’da bulunan eğitimciler olarak tanımlanan Namık Kemal ZEYBEK, Türkmen ONUR, Ramiz ONGUN, Muhsin YAZICIOĞLU, Lokman ABBASOĞLU, Muzaffer ŞAHİN ve Rıza MÜFTÜOĞLU Alpaslan TÜRKEŞ’le MHP Gençlik Kolları, Ülkücü dernekler genel başkanı ve genel merkezleri arasında emir ve direktifleri ulaştıran, bunları denetleyip üzerinde otorite sayılabilecek bir yer almışlardır. Taşra eğitimcileri de aynı düzeyde ve aynı nitelikteki faaliyeti kendilerine verilmiş olan bölgelerinden sürdürmüşlerdir.

MHP’nin iktidar ortağı ve Gün SAZAK’ın Gümrük ve Tekel Bakanı olduğu dönemde, Gümrük ve Tekel Bakanlığı bünyesindeki kadroların ülkücü bilinen kişilerle doldurulmasına paralel olarak, kullanılmayan gümrük kontrolörlüğü yönetmeliğinin engel hükümleri kaldırılarak veya zorlanarak çeşitli il ve ilçelerde iyi ülkücü, teşkilatçı bilinen kişilerin TÜRKEŞ, Gün SAZAK, Namık Kemal ZEYBEK gibi kişilerin referansları ile Ankara’ya çağırılmış, gümrük

kontrolörlüğüne alınmışlardır. Önceden Gümrük ve Tekel Mevzuatı ile ilgileri olmayan, bazıları yüksek okulu kursları sırasında bitiren bu kişilerin bakanlık tarafından Ankara Sıhhiye Bayındır Sokak'ta kiralanmış bir binada, Gümrük ve Tekel Bakanlığı Eğitim Merkezi adı altında kurs görmeleri, yatmaları ve böylece bütünleşmeleri sağlanmıştır. Gün SAZAK Bakanlık Müsteşarı Namık Kemal ZEYBEK ve Bakanlıktaki yandaşları tarafından mesleki ve sosyal konularda, belirli bir programı olmayan kurslar verilmiştir. Bunların yeterli olmadığı, herkesin devamlı takip etmediği ifadelerinden anlaşılmaktadır. Aslında Gümrük Müfettişliği müessesesi varken sadece ülkücü bilinen belli kişilerin yönetmeliğinde engel hüküm değiştirilerek kontrolör kadrolarına alınmaları, asıl gayelerinin dışında kullanılacaklarını ve nitekim sonradan da bu amaçla çalıştırılmış olduklarını açıkça ortaya koymuştur. MHP Genel Merkez binalarının aranmasında Gümrük ve Tekel Bakanlığı'na ait atama formları ile bir müdürün özlük ve sicil dosyasının kontrolörle ait aylık bordrolarla birlikte yeni bina bodrum kattaki bir odada ve eski bina Hergün bürosu olarak kullanılan bölümde dolap içerisinde ele geçmesi bu kabulün somut kanıtıdır.

1978 yılında iktidar değişikliği üzerine yeni Gümrük ve Tekel Bakanı'nın kontrolörlerin faaliyetlerinin durdurulması ve kazandıkları kadrolarına atamalarına ilişkin tasarrufun üzerine, Müsteşar Namık Kemal ZEYBEK durumu kendilerine bildirmiş, kontrolörlerde istifa ederek topluca ayrılmaya karar vermişlerdir. Yönetimin değişmesi, vatansever, dürüst ve gerçekten iyi niyetli olduklarını iddia eden bu kişilerin devlete hizmetlerini engellemezken, istifa ederek ayrılmaları hizmetlerinin devlete değil MHP'ye sunduklarını açıkça göstermektedir. İktidar değişikliği üzerine fiilen bakanlıktan ayrılan bu gruptan bazıları kontrolör çeki ile maaşlarını almaya devam etmişler, kontrolör tanıtma kartı ile kalan çek defterlerini hukuken istifadan sonra teslim etmemişlerdir.

MHP için vazgeçilemeyecek değerde kabul edilen bu grup, partinin eğitimcisi, ülkücü derneklerle gençlik ve parti arasında koordinatör, araştırma ve soruşturma görevleriyle yükümlü olarak bu kez

Hergün gazetesi bölge temsilcisi adı altında yurdun belirlenen bölgelerine bu teşkilatlanma içinde hizmetlerini yürütmeleri amacıyla gönderilmişlerdir. Bu konuda MHP Genel Merkezi Genel Başkan odasında ele geçen harita ve listeler önceden geniş olarak açıklandığı için burada yeniden yazılmamıştır. Ancak ismen saymak gerekirse eğitimciler; Ramiz ONGUN, Türkmen ONUR, Muhsin YAZICIOĞLU, Lokman ABBASOĞLU, Muzaffer ŞAHİN, Seyfi APAYDIN, Yılma DURAK, Serdar ÇELEBİ, Mehmet ŞANDIR, Abdullah KILIÇ, Himmet KAYHAN, Naim KOCABAY, Hakkı ŞAFAKSES, Nurettin TAŞER, Mehmet Ali ÖZGÜVEN, Ali BATMAN, Selim MISIROĞLU, Ahmet GÜZEL, Sami BAL, Mehmet GÖKTOLGA, İbrahim TÜREDİ, Mustafa ÖZTÜRK, Hakkı DURAN, Mehmet SAKARYA, Süleyman KOÇEL, Hasan Sabri ERDEM, Yılmaz SAKA, Ömer Haluk DİRİMOĞLU, Abdullah ALAY ve Muammer CİNDİLLİ'dir.

Ankara Eğitimcileri Namık Kemal ZEYBEK, Ramiz ONGUN, Türkmen ONUR, Muhsin YAZICIOĞLU, Lokman ABBASOĞLU, Muzaffer ŞAHİN ve Seyfi AYDIN'la sonradan katılan Mehmet SAKARYA ile Mustafa MİT ve Rıza MÜFTÜOĞLU teşkilat içinde özel görev ve yetkileri haiz güçlü bir üst komite oluşturmuşlardır.

Bu komitenin çeşitli kurum kişi ve derneklerden toplanan parayı alarak suç işleyip cezaevinde bulunan ülkücülerin yiyecek, giyecek yargılama giderlerine harcamada bulundukları, kurulan Hukuk masasının direktifleri ile yönlendirdikleri eğitim esaslarını saptayıp Ankara'da eğitimci yetiştiren seminerleri yönettikleri, Ankara'da ülkücü dernek ve sendikaların faaliyetlerini kontrol altında tuttukları, dernek başkanlarını değiştirdikleri, yeni görevlendirmeyi sağladıkları anlaşılmıştır.

Alpaslan TÜRKEŞ ile "Teşkilatın" alt kademeleri arasındaki hiyerarşik bağı gençlik müşaviri olan önceleri Ramiz ONGUN askere gittikten sonra da Türkmen ONUR sağlamıştır. Gerek Taşra eğitimcileri, gerekse Ankara eğitimcileri Türkmen ONUR'un emrinde ve onun altında çalışmışlardır. Eğitimcilerin sözlü ve yazılı raporları Türkmen ONUR'a ulaştırılmıştır. Eğitimciler bölgelerindeki partili

veya ülkücü olan olaylara karışan kişiler hakkında araştırma ve soruşturma yapmışlar, zaman zaman doğrudan doğruya TÜRKEŞ'e de rapor vermişlerdir. Örneğin Bafra'da kuyumcu soygununa karışan ülkücüler hakkında Sami BAL bir araştırma yapmış, birlikte gittiği Alpaslan ALPASLAN ile olaya dair raporunu hazırlayıp Genel Merkeze göndermiştir. (Operasyonlar Klasörü Belge No. 206) eğitimcilerden Mustafa ÖZTÜRK bölgesinin Nevşehir İli'nden 16.7.1979 tarihinde Türkmen ONUR'a "bir haftadır Nevşehir'de meydana gelen olaylar hakkında kısa bir rapor sunmak istiyorum" ifadesiyle başlayan (Teş.Rap.Yeni bina Klasör 4. Belge 8) ayrıca, Kayseri olayları hakkında Alpaslan TÜRKEŞ'e de bir başka rapor göndermiştir. (İstihbarat Klasörü Belge No. 46) Eğitimciler önemli saydıkları olayların arkasından ve her ay periyodik olarak Ankara'ya gelişlerinde sözlü raporlarını Türkmen ONUR'a veya Alpaslan TÜRKEŞ'e vermişlerdir. Bu raporlardan ele geçenlerin içeriği göz önüne alındığında eğitimcilerin illegal faaliyetleri sergilenmektedir.

Eğitimciler, bölgelerindeki ülkücü-milliyetçi diye nitelenen kimseleri yönlendirip belli aksiyona sevk ederken ortaya çıkan olayların değerlendirilmesini, ülkücü gençlerin olaylara ne şekilde katıldıklarını, bunların bilinen ve bilinmeyen yönleriyle ne şekilde korunacaklarını, alınacak önlemleri rapor etmişlerdir. Aşağıda açıklanacak alt kademeler yani MHP gençlik kolları, ülkücü dernekler ile bunların altında okul başkanlıkları, işyeri temsilcilikleri, semt sorumluları, mahalle teşkilatları, oba başkanlıklarının eğitim faaliyetlerini, komünist ve ülkücü diye bölerek komünist diye niteledikleri kişilerle yapılacak mücadeleyle hatta gerekli silah ve mühimmatın teminini, kontrol altında tutmuşlardır. Kendilerine de bağlıları alt kademelerce çeşitli konularda periyodik raporlar verilmiştir. (Teş.Rap.Klasör 2. Bel. No.106)

Eğitimciler bölgelerindeki seminerlerde Ülkücülük, Milliyetçilik, Din-Ahlak, Dokuz Işık, Beşeri Münasebetler konuları yanında Teşkilatçılık, Yöneticilik, Mücadele Biçimlerini de işlemişlerdir. Ele geçen çeşitli seminer programı ve notlarında bu husus açıkça izlenmektedir. Bu seminerler; taraftar toplama, aslında milliyetçi ülkücü

görüşün reaksiyon değil aksiyon olduğu imajının yaratılması, sırf eylemlerden oluşmadığı ve teşkilat bireylerinin ülkücü görüş doğrultusunda fikrende beslenip ileriye hazırlama amacına yöneliktir. Birçok konuda olduğu gibi devletin eğitim ve öğretim esaslarını bunların nerede, ne şekilde ve hangi amaçla yapılacağı yolundaki uygulamalarını bir yana iterek, teşkilatın her kademesinde ve hatta cezaevlerinde bile sürdürülen eğitimle aynı yönle düşünüp, sevk edilebilecek şartlanmış, yönlendirilmiş kişiler yetiştirilmeye çalışılmıştır.

30 kişilik eğitimci grup ayrıca verdikleri ön seminerlerle seminer verecek ikinci kademe görevlilerini de yetiştirmişlerdir.

Eğitimci grubun önemli görevlilerinden birisi de teşkilatlanma içinde Soruşturma, Araştırma ve Değerlendirme yapmaktır. Teşkilat içinde gerek partili gerek partisiz yönetici durumunda olan kişilerin birbirleriyle olan veya teşkilatla aralarındaki anlaşmazlıklar hakkında gizlice araştırma yapıp, durumu doğrudan doğruya Alpaslan TÜRKEŞ'e veya Türkmen ONUR'a bildirmişlerdir. MH-P'nin resmi parti müfettişleri dışında, yasadışı olarak soruşturma yapmaya yetkili kılınmış bu kişiler de teşkilat içinde başka şahıslar tarafından kontrol altında tutulmuş, haklarında zaman zaman genel merkeze, Türkmen ONUR'a raporlar gönderilmiştir. (Teş.Rap.Eski bina Klasör 3 dizi 182-A.T. Özel klasör Trabzon raporu) Bu suretle tüm kişilerin kontrol altında tutulduğu, verilen görevin mutlaka yapılacağı, teşkilat, doktrin ve lider konusunda ödün verilmeyeceği, davaya girip de dönenin cezalandırılacağı tehdidi ile baskı ve heyecanın sürdürülüp teşkilatlanmanın sürekliliği sağlanmıştır. Bu hususun teşkilatlanmanın bütün kademelerinde yürürlükte olduğu ele geçen ve teşkilat raporları klasöründe yer alan sayısız belgelerden kesinlikle anlaşılmaktadır.

Belirtilen bölgelere dağılmış bulunan eğitimciler bölgelerindeki ülkücü derneklere, meslek teşekküllerine, MİSK'e ve yan kuruluş durumundaki diğer örgütlenmelere giderek başkan ve her düzeydeki yöneticileri kontrol etmişler, çalışamaz durumda olan şubelere başkan ve yönetici atanmasını önermişler, şubesi bulunmayan

dernek ve örgütlerin “davaya” hizmet edecek kişilerce doldurulması suretiyle örgütlenmeyi sağlamışlardır. Bu suretle teşkilatlanma içinde MHP ve ülkücü dernekler arasında aynı amaca yönelik bağlılık ve organik ilişki kurulmuştur.

Büyük çoğunluğu Gümrük ve Tekel Bakanlığı’nda kontrolör olan Eğitimciler önce Ankara’da kısa süreli, üst düzeyde kurslara tabi tutulmuşlar, hatta Alpaslan TÜRKEŞ’te kursta eğitimcilere hareket tarzları hakkında gerekli talimatı verdikten sonra görevlerinin zor olduğunu belirterek, başarı dilemiştir.

Teşkilat içinde eğitimcilerin bu görevleri açıkca herkese bildirilmemiş, konularında yetenekli görülen bu kişilere yetki sağlandığı en üst kademeden bildirilmiş, kendilerini kanıtlayarak zorunlu otoritelerini sağlamalarına fırsat tanınmıştır. Bir Eğitimciler toplantısında Mustafa ÖZTÜRK alt kademelerin kendilerinin geniş yetkileri konusunda bilgi sahibi olmamalarından şikayetle bu yetkilerin alt kademelere açıkca duyurulması konusunda görüş bildirmiştir.

Eğitimciler dışı karşı Hergün gazetesinin bölge temsilcisi, muhabiri olarak gösterilmiş, ayrıca bu şekilde kendilerine para ödemek suretiyle de ek gelir sağlamak yolu açılmıştır. Hergün gazetesince asgari ücret ölçüsünde aylık verilmiş, bunun dışında Alpaslan TÜRKEŞ tarafından da her ay evli, bekar, arabalı, arabasız oluşları gözetilerek 7500-13.000 TL. arasında para verilmiştir. Ödenen miktar tam olarak bilinmemekle birlikte ele geçen belgelerden 6.356.000 TL. tutarında ödeme yapıldığı, Alpaslan TÜRKEŞ’in eli ürünü notlardan kesinlikle anlaşılmıştır. (Özel Klasör 2. Bölüm)

Eğitimcilere araba sağlanmış, bunlardan 6 tanesinin parasının bizzat Alpaslan TÜRKEŞ tarafından Mart-Mayıs 1978 tarihinde toplam 1.110.000 TL. ödemek suretiyle verildiği, Alpaslan TÜRKEŞ’in odasında ele geçen “İstatistik Enstitüsü’nün 50. yıl ajandasındaki” el yazılarından saptanmıştır. Ancak araçlar hizmetine verildiği kişilerin üzerinde trafiğe kaydolunmuş, bedeli karşılığı kendilerinden borç senedi alınmıştır. Zaman zaman bu otolar eğitimciler arasında el değiştirmiştir. MHP Genel Başkanı Alpaslan TÜRKEŞ tarafından

ödenen paralarla alınan bu arabalar eğitimcilerin yukarıda açıklanan faaliyetleri için kendileri tarafından kullanılmıştır.

Sözü geçen eğitimci kadronun Ankara görevlileri, MHP Genel Merkez Gençlik Kolları binasında kendilerine tahsis edilen özel odalarda büro çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Genel Merkezleri yönünden teşkilatlanma içinde zaman sırasında ÜOD, ÜGD, ÜYD ile gençlik kolları, ülkücü meslek dernekleri ve MİSK aynı düzeyde, görünürde birbirinden ayrı çalışmalarında özerk oldukları halde esas itibariyle yan kuruluşlar olarak uğraşlarını ‘genel amaç’ doğrultusunda ve fakat kontrollü olarak sürdürmüşlerdir.

MHP tüzüğünde MHP’nin yan kuruluşu olarak yer alan MHP Gençlik Kolları Genel Merkezi, Ankara Bahçelievler 3. Cadde’deki 45 No.lu binada faaliyet göstermiştir, ülkücü derneklerin başkan ve üyeleri ile bunlar içinde faaliyet gösteren kişiler, mahalle ve semt sorumluları, eylemciler bu binaya gelerek emir ve direktifler uyarınca faaliyet ve istihbarat raporlarını elden getirmişlerdir. Alt katta önceleri salon olan sonradan bölünüp iki oda haline getirilen yerde öğrenciler ve çeşitli semtlerden getirilen ülkücüler seminerlerde Dokuz Işık doğrultusunda eğitime tabi tutulmuşlardır. Belli yönde düşünen, bu sistem içinde istenileni yapmaya hazır ve elverişli kişiler binleştirilip şartlandırılarak ülkücü kadrolar oluşturulmuştur.

Bu binanın üst katında Namık Kemal ZEYBEK dahil Ankara eğitimcileri oturmuş, cadde tarafına bakan bir bölüm ayrılarak Hergün gazetesi irtibat bürosu olarak kullanılmıştır. Bahçe tarafına bakan kısımda küçük bir bölme istihbarat işlerine ayrılmış devamlı kapısı kilitli olan bu yer konusunda sanıklar bir açıklamada bulunmamışlardır. Aynı binanın bodrum katında bir oda halen aranmakta olan Ankara İl MHP Gençlik Kolları Başkanı Ali UZUNIRMAK’a tahsis edilmiş, Ali UZUNIRMAK’da burasını silahların dağıtım merkezi olarak kullanmış ve zaman zaman toplu silah getirip saklamıştır.

MHP Genel Kurultayı, il ve ilçe kurultaylarında olduğu gibi Gençlik Kolları Genel Kurultayı, gençlik kolları il ve ilçe kurultaylarında hakiki anlamda demokratik bir seçim yapılmayıp, merkeziyetçi uygulama içinde saptanan tek liste, katılanların onayına

sunularak yöneticilerin seçimi yoluna gidilmiştir. Listedeki isimler birinci sıra birinci başkan, ikinci sıra ikinci başkan, üçüncü sıra sekreter, dördüncü sıra muhasip ve bundan sonra yöneticiler olarak sıralanmışlardır. Gençlik Kolları Genel Başkanlığı'na ve yönetim kurullarına seçilecek kişiler, eğitimciler ve eski başkanların önerisi üzerine gençlik müşaviri tarafından saptanarak Alpaslan TÜRKEŞ'in bilgi ve onayına sunulmuştur. Alpaslan TÜRKEŞ bu kişileri denetimi altında tutmuş devamlı izleyip kontrol ederek beğenmediğini görevden uzaklaştırmış. Hatta MHP Gençlik Kolları son Genel Başkanı Abdullah PEHLİVAN'ı pasif görmüş, gençlik kolları binasını teftişinde ortalığın pis ve dağınık olması nedeniyle azarlamış, bir hafta sonrada Abdullah PEHLİVAN birinci başkanlıktan uzaklaştırılmıştır. Bundan sonra 12 Eylül 1980 tarihine kadar sekreter üye İsmet MİRZAOĞLU başkanlık görevini üstlenmiştir.

MHP Gençlik Kolları Genel Merkezi, kuruluş içinde oluşan yasadışı silahlı çetenin toplandığı ve yoğun faaliyetlerin yürütüldüğü bir şiddet odağı halinde çalışmalarını sürdürmüş, MHP tüzüğüne uygun yasal ve açık kol faaliyetleri tamamen arka planda kalmıştır. Yüksek okullara özellikle teşkilatlanmada öncelik tanınan Eğitim Enstitülerine girecek adayların çeşitli il ve ilçelerden getirdikleri tanıtma ve tavsiye belgeleri üzerine kuralları dışında çeşitli eğitim kurumlarına girmeleri sağlanmıştır. Aynı şekilde iş isteyen yandaşlarına da "memuriyet sınav kazandı" belgeleri düzenlenmiş ve bu ülkücüler çeşitli memuriyetlere yerleştirilmişlerdir. Bu şekilde bir taraftan kadroların ülkücü bilinen kişilerle doldurulması yanında, bu kişilerin minnet borcu altında bırakılması, ayrıca ellerinden önceden tarihsiz istifa dilekçeleri alınarak baskı altında tutulmaları ve böylece gerektiğinde bu kişilerden görüşleri doğrultusunda yararlanılması yoluna gidilmiştir. Gençlik Kolları Genel Merkezi'nde ele geçen boş diplomalar, atama formları, resmi dairelere ait belge ve mühürlerden; birçok belge, diplomanın sahte olarak burada düzenlendiği sonucuna varılmıştır. Sadece Milli Eğitim Bakanlığı, Gümruk ve Tekel Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunması gereken belgeler, resmi antetli hatta bakan imzalı formların bu bi-

nalarda bulunmasını bir başka biçimde değerlendirmeye ve kabule olanak yoktur. Bunlar dışında birçok belge, doküman ve lastik mühürün gençlik kolları binasının kömürlüğü ve kalorifer dairesinde yakılıp yok edilerek, geriye somut kanıt bırakılmamasına çaba sarf edildiği anlatımlarla, bunu doğrulayan bulgulardan anlaşılmıştır. Buna rağmen ele geçen doküman olayın korkunçluğunu ve çabalarının çarpıklığını ortaya koymaya yeterlidir. Hangi okullarda sınıf geçilebileceği, hangi okullardan diploma alınacağına ilişkin listeler sanıkların ifadelerinde de belirttikleri gibi eğitim enstitüleri ve lise gibi bazı eğitim kurumlarından hak etmeksizin sınıf geçip diploma alındığını göstermektedir. MHP Gençlik Kolları Genel Merkezi'nde bulunan tabancalar, bombalar, mermiler, erkek perukları, telsizler, giyilmiş giyilmemiş elbiseler ve tedavi araçları genellikle Alman malı değişik amaçlı çok sayıda ilaç buranın, tamamen silahlı çetenin merkeziyle tedavi kurumlarından birisi olduğunu kanıtlamaktadır.

Parti merkezleri herkese açıktır, buraya girip çıkanlar getirip bırakmıştır, şeklinde basit açıklama ve savunma inandırıcılıktan çok uzaktır. Merkeziyetçi bu teşkilatlanmada yukarıdan aşağıya konan otoritenin sağladığı ve yönettiği sert disiplin bu binaya gelişigüzel kişilerin girmesine engeldir. Çevrede dolaşanlar bile, silahlı militanları tarafından sıkı bir kontrole tabi tutulurken, parti binalarına gelişigüzel kimselerin girmesinden söz edilemez. Ele geçen bu kanıtların parti merkezinde bulunması o partinin genel başkanı, yöneticileri başta olmak üzere tüm görevlileri sorumluluk altında tutar. Kaldı ki gençlik kolları doğrudan doğruya Genel Başkan Alpaslan TÜRKEŞ'e bağlıdır. Alpaslan TÜRKEŞ zaman zaman buraya gelerek, en ince ayrıntısına, musluklarına varıncaya dek burasını denetlemiştir. Bina içindeki kişiler üzerinde kesin hakimiyeti vardır. Böyle olunca da bu binada olup biten olaylar ve bulunan suç unsurlarından haberdar olamayacağı yolundaki bir savunma inandırıcı olmaktan uzaktır.

Gençliğin önemi ve etkinliği iyi bilindiğinden aktif ve fikren çarpıtılmış ülkücülerin, kutsal olarak tanımlanan davanın çekiciliği

içinde bir araya toplanması düşünülmüş, bu planda kolaylıkla ve büyük bir gençlik organizasyonu ile gerçekleştirilmiştir. Bir araya getirilen gençlik üzerinde, yukarıdan aşağıya kademeleşen merkeziyetçi otorite ve düzen içinde sert bir disiplin sağlanmıştır. Genel emir ve direktifler en üstten en uçtaki kişiye kadar emrin niteliğine göre değişik bir sıra izlemiş ancak kesinlikle ulaşmıştır. Herhangi bir kademe düzeyinde yapılan her türlü eylem ve işlem sıralı yollarla üst kademelere bildirilmiştir. MHP Gençlik Kolları Genel Merkezi'nde genel başkan odasında bulunan ve dava dosyasına klasörlerle eklenen birçok belge belirgin bir biçimde bu olguyu kanıtlamaktadır. Örneğin Ankara Hasköy'de ülkücüler tarafından işlenen toplu kıyım ile ilişkin el yazması raporun MHP Gençlik Kolları Sekreter Üyesi İsmet MİRZAOĞLU'nun el ürünü olduğu ve doğrudan Alpaslan TÜRKEŞ'e verildiği bahse konu belgenin TÜRKEŞ'in odasında ele geçmesi ile sabittir. TÜRKEŞ'in çalışma masasında bulunan bu belge diğer tüm belgeler gibi teşkilatın en uç elemanlarınca yapılmış bu olaylardan parti Genel Başkanı'nın ve dolayısı ile parti genel merkezinin bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. (Soruşturma Belgeleri Klasör 1 D/38)

Ülkücü dernekler bu örgütün en önemli unsurudur. Türkiye ahalisini birbiri aleyhine silahlandırarak yasal tanımıyla mukateleye, kıt'ale bizzat katılan kuruluşlardır. Bunlar Milliyetçi Hareket Partisi'yle içiçe çalışmışlardır. MHP'nin icra organı İstihbarat Merkezi olmuşlardır. Yasal kuruluş görünümünde tamamen illegal çalışmışlardır. İlk defa Nisan 1974'te Ülkü Ocakları Derneği (ÜOD) kurulmuş, mahkeme kararı ile kapatılmaları üzerine hemen yerine Ülkücü Gençlik Derneği (ÜGD) faaliyete geçmiştir. İlk legal Başkanı Muharrem ŞEMSEK'tir. Bu derneğin de yasadışı faaliyetleri sonunda mahkeme kararı ile kapatılması söz konusu olunca, buna meydan bırakmamak için fiilen bütün şubelerin fesh edilmiş göstermelik Genel Merkezde mahkeme kararı ile kapatılmıştır. Ancak bu arada 1980 yılında Sıkıyönetim Bölgesi dışında kalan Nevşehir'de Ülkü Yolu Derneği (ÜYD) kurulmuş önceki ÜGD'nin tüm teşkilat ve kadrosunu kapsamıştır. Başkanlığa Yaşar YILDIRIM getirilmiş,

Sıkıyönetim Bölgesi olan Ankara’da faaliyetleri yasaklandığından illegal faaliyetlerini Ankara Bahçelievler 3. cadde 56 numarada kiralanen dairede yürütmüştür. Buranın MHP Genel Merkezi’ne ve Gençlik Kolları’na yakın olmasına özen gösterilmiştir.

Türkiye’de ülkücü dernekler başlangıçta Türk töresini, Milliyetçiliğini, kültürünü yaymak, yaşatmak iddiasıyla kurulmuş ise de sonraki yıllarda yurt düzeyinde illegal bir şekilde teşkilatlanarak anarşinin bir kesiminin kaynaklandığı odaklar haline gelmiştir. Bu aşamadaki amacı tamamen tüzüğünün dışında illegal çalışmalar yaparak silahlı örgütlenmeye ve kendi görüşlerinde olmayanların kıyımı ile merkezîyetçi totaliter bir devlet düzenine yöneliktir. Bu nedenle dernek görünümünde süratle, okul, mahalle, sokak, yurt ve devlet dairelerinde illegal örgütlenmeye gidilmiştir. Buralarda hakimiyeti oluşturmak ahaliyi ideolojik yapı itibarıyla sınıflandırmak için komünist ve ülkücü olarak bölmek, bu yan teşkilatları mukatelede yönlendirmek, istihbarat toplamak, vurucu timler yetiştirmek, ülkücü militan eğitmek gibi gayelerle seminerler düzenlemişlerdir. Derneğin okul, yurt, mahalle, sokak ve resmi dairelerdeki birimlerinde istihbarat faaliyetlerini yürüterek üst kademeden gelen emir ve direktifleri buralara, buralardan gelen raporları da üst kademelere ulaştırmışlardır.

Tüzüklerindeki legal organları yanında illegal organları şunlardır: BASKAN, derneğin ve teşkilatlanmanın bu kesimde başkanıdır. Kendisine bağlı olanlar yönünden otoritesi kesin ve uyulması gerekli kişidir. Bir kere başkanlık yapmış olan kişi bu görevden ayrılrsa bile ismine eklenen başkan tabiri ile anılır.

Örgütlenme, yönetim, denetim, görev bölüşülmesi, parasal işler harcamalar, silah işlerinden illegal olarak sorumludur. MHP’de yapılan tüm ülkücü derneklerin toplantılarına parti genel başkanının başkanlığında katılır. İstisari toplantılar düzenler bunlara parti gençlik kolları üyeleri ile katılır. Bağlılığı ve sorumluluğu gençlik müşavirine karşıdır. Daha önceden tayin ve tespit edilerek düzenlenen tek listenin başında kurultaya gider ve böylece görevlendirilmiş olur. Bulunmadığı zamanlar ikinci başkan aynı görevleri yürütür.

Muhasip, okullar yurt, mahalle ve diğer ünitelerden gelen paraları toplar bu paraları başkanın emri ile silah alımı gibi ülkücü militanlara cezaevlerinde yardım ve ölenlerin ailesine yardım biçiminde illegal harcamalarda bulunur.

Yönetim Kurulu Üyeleri; derneğin ünitelerini paylaşarak bunların sorumlusu, yöneticisi ve başkanıdır. Örnek vermek gerekirse 1979 yılı son ayları itibariyle MHP Ankara İl Gençlik Kolları'nda görevli Bilal KARACA ve Aydın ERGÜDEN Ankara Abidinpaşa, Türközü, Akdere; Musa TUNCER, Mehmet BİÇER, Dikmen, Çankaya, Balgat; Muhammet DOĞAN Ayvalı; Orhan ACAR Hasköy, Mamak; Cabbar KANAT Kayaş, Köstence, Dutluk; İsmail ŞİMŞEK Bahçelievler, Emek, Şenyuva; İmdat KÖKSAL Ahmetler, Seyranbağları; Ekrem KÖYLÜ Topraklık, İncesu; Abdurrahman KAYA Keçiören semti ile tüm semtlerin gecekondu komite başkanlıkları illegal görevlerini yürütmüşlerdir. İbrahim TÜRÜDÜ ile Ahmet EMEKLİ'nin silah ve mermi işlerine baktıkları sanık ifadeleri ve yazılı belgelerle kesinlik kazanmıştır.

Tüm bunlar dışında illegal örgütleri yönlendirip koordineyi sağlamak ve belirli illegal faaliyetlerin uzmanlaşmış kişiler tarafından yürütmek amacıyla hukuk masası, okullar masası, kızlar masası, kapıcılar masası, teşkilatlandırma masası, eğitim masası, yurtlar masası, sosyal faaliyetler masası, gecekondu semtler masası, gibi birkaç kişiden oluşan illegal ünitelerde kurmuşlardır.

Hukuk masası, silahlı eylemlerde yakalanarak cezaevine düşen ülkücü militanların cezaevlerinde yiyecek, giyecek ve harçlığını temin etmek, bunlara avukat tutmak, yargılama masraflarını karşılamak, ölenlerin ailelerine yardım yapmak, kaçakların barındırılacakları yerleri tespit etmek, yargılama sırasında gerek delillerin gizlenmesi değiştirilmesi gerekse yargı içindeki unsurlardan bilgi ve belge temin etmenin araştırılması, bu yönde görev yapacak avukatların talimatlandırılması hatta hakim savcı gibi yargı görevlilerinin ne şekilde etki altına alınacağını araştırılması konuları ile uğraşmıştır.

Okullar masası, yönetim kurulundan başkanın görevlendirdiği

birisiyle buna bağılı olarak çalışan birkaç ölkücü gençten oluşur. Görevi okullarda ölkücü militanlardan oluşan teşkilatlanmayı sağlamak okul başkanının seçiminde öneri ve yardımlarda bulunmak, okullarda ölkücü kadronun oluşması için çaba göstermek, okul başkanlarınca toplanan paraları muhasibe aktarmak, okul başkanlarına emir ve direktifler vermek, okul seminerleri düzenlemek, kolay diploma alınabilecek ve sınıf geçilebilecek okulları saptamak, düşük puanlı ölküdaşlarının yüksek okullara kayıtlarında özel uğraşıda bulunmak, okullardaki komünist ve ölkücü öğrenci listelerinin ve raporlarının toplanıp değerlendirmesini yapmak, ölkücü öğrenciler lehine okul, eğitim ve öğretim kadrosunu baskı altında bulundurmak gibi illegal konularda çalışmıştır.

Gecekondu Semtleri Masası; mahalle örgütlenmelerinde gecekondu komiteleri bu masaya bağılıdır. Gecekondu komiteleri masanın denetiminde semtleri örgütlemek, bu bölgelerden militanlar seçip eğitmek, karşı gruplara karşı yönetmek, ayrıca gecekondu bölgesindeki kişilerin siyasi ayırımını raporlar halinde saptayıp üst kademelere ulaştırmakla görevlidirler.

Kapıcılar Masası, buda illegal çalışan bir ünedir. Yönetim kurulundan veya tanınmış ölkücülerden birisinin başkanlığında mahalle komitelerini kurup örgütler. Kapıcılar vasıtasıyla apartman sakinlerinin durumları ideolojik yapıları, yaşantıları öğrenilerek raporlar halinde üst kademeye gönderilir.

Teşkilatlandırma Masası, tüm mahalle okul, yurt, semt, sokak, resmi dairelerde örgütlenmenin buralardaki etkin ölkücü kişilerin tesbiti ile koordine edilmesinin sağlandığı birimdir. Teşkilatlanma konusunda yetenekli olan ölkücüler bu masaya atanmışlardır.

Yurtlar Masası, okul yurtlarının yurt başkanları vasıtasıyla bağılı oldukları masadır. Üst kademedен gelen emir ve direktifler bu masa kanalı ile yurtlara ulaştırılır. Keza yurtlardan hazırlanıp verilen raporlarda bu masada toplanır. Öğrencilerin ölkücü oldukları taktirde bir yurda yerleştirilmeleri konusunda faaliyet gösterir ve bu suretle örgüte adam kazandırır.

Eğitim Masası, düzenlenecek seminerlerin üst kademedен verilen

program ve uygulama biçimlerini alt birimlerde yürütmek görevini yüklenmiştir. Seminerlerin kişilerini, yerlerini saptayıp düzenli bir şekilde yapılmasını ve buna dair üst kademeye raporların ulaşmasını sağlar.

Sosyal Faaliyetler Masası, ayran günü, şölen, iftar yemeği adı altında gün ve geceler düzenleyerek ülkücüler arasındaki yakınlaşmayı sağladığı gibi buralardan örgüte gelirden elde etmek amacını güder.

Kızlar Masası, yönetim kurulundaki ülkücü kızların başkanlığında çalışır. Okul ve mahallelerde kız sempatizan toplamak, bu yönde propaganda yapmak, kızları seminerlere götürmek, karşıt gruplar hakkında kızlar vasıtasıyla istihbarat raporları toplayıp üst kademelere göndermek görevi ile yükümlüdür.

BELGE: 10

“Bu yazıda yer alan ve tabanı oluşturmaya yönelik bazı görüşler, gayri ihtiyari Hitler’in 1930 seçimleri sonrası sarf ettiği “Her birinin altına birer araba çekilmiş bin konuşmacının bir yıl boyunca halka açık on bin toplantıya katılabilmelerinin ne demek olduğunu bir düşünün” cümlesini anımsatmaktadır.

Yukarıda, seminerlerde yer alan konulardan birini özetle de olsun verdiğimiz, eğitsel çalışmaların ne şekilde ve hangi düzeyde yapıldığını yine ele geçen bir başka belgeye dayanarak aynen açıklayalım.

‘BİRİNCİ KADEME EĞİTİM PROGRAMI:

1. Gün:

1. Ders: Açış konuşması, eğitimin önemi, eğitim konuları hakkında umumi açıklama,

2. Ders: Türk tarihine umumi bakış, cihan tarihi içinde Türk tarihinin önemi,

3. Ders: Türk tarihinin temelleri, kahramanlık, dayanıklılık adalet, milliyet, ahlaklılık vs.

4. Ders: Fetret devirleri, sebepleri ve çıkış yolları, Gök Türk Fetreti (Orhun kitabeleri) Selçuk Fetreti ve Osmanlının zuhuru, Yıldırım Fetreti ve I. Mehmet. Günümüz.

5. Ders: Tanzimat ve sonrası.

2. Gün:

1. Ders: İslam dini ve insanlık tarihine etkileri,
2. Ders: İslam imanı, islam şuuru,
3. Ders: Türklük-Müslümanlık
4. Ders: Ahlak kaideleri
5. Ders: Ahlak kaideleri

3. Gün:

1. Ders: Alperenler
2. Ders: Alperenler
3. Ders: Ülkücü dünya görüşü, umumi esasları, ülkü, ideoloji, doktrin.
4. Ders: Milli ülkümüz
5. Ders: Türk Milliyetçiliği

4. Gün:

1. Ders: 9 Işık'ın hususiyetleri (yerli, milli, çağdaş umdeler)
2. Ders: 9 Işık'ta kalkınma modeli
3. Ders: 9 Işık'ta sosyal politika ve sosyal güvenlik
4. Ders: Türkiye'nin düşmanları, emperyalizm ve bölücülük hareketleri
5. Ders: Türk-Rus mücadeleleri tarihi

5. Gün:

1. Ders: Komünizmin esasları ve tenkidi
2. Ders: Komünizmin esasları ve tenkidi
3. Ders: Komünistlerin mücadele metodları (Dünya çapında)
4. Ders: Komünistlerin silahlı mücadele metodları
5. Ders: Türkiye'de komünist hareket

6. Gün:

1. Ders: Ülkücü hareketin tarihçesi, lider
2. Ders: Teşkilatçılığın önemi ve hukuk
3. Ders: Disiplin, dava ahlakı, haber
4. Ders: Propaganda
5. Ders: Beşer'i münasebetler ve adab-ı muaşeret

2. KADEME EĞİTİM PROGRAMI (Teşkilat yöneticileri için)

1. Gün:

1. Ders: Açış konuşması, eğitimin önemi, konular hakkında umumi izahat
2. Ders: Ülkücü dünya görüşü, tarihçesi, lider hususiyetleri
3. Ders: Milli ülkü
4. Ders: Türk Milliyetçiliği
5. Ders: 9 Işık, hususiyetleri ve umdeleri

2. Gün:

1. Ders: 9 Işıқта kalkınma modeli
2. Ders: 9 Işıқта sosyal politika ve sosyal güvenlik
3. Ders: Fikir hayatımız, kapitalist batıcılık, solcu batıcılık, seviyesiz sağ
4. Ders: Komünizm ve tenkidi
5. Ders: Komünistlerin mücadele metodları

3. Gün:

1. Ders: İnsan ve psikolojik yapısı
2. Ders: Beşeri münasebetler
3. Ders: Hitabet
4. Ders: Hitabet
5. Ders: Hitabet

4. Gün:

1. Ders: Kitle psikolojisi

2. Ders: Propaganda
3. Ders: Propaganda
4. Ders: Haber
5. Ders: Haber

5. Gün:

1. Ders: Teşkilatçılık
2. Ders: Yöneticilik
3. Ders: Hukuk
4. Ders: Değerlendirme
5. Ders: Kapanış konuşması

3. KADEME EĞİTİM PROGRAMI (Aydınlar için)

1. Gün:

1. Ders: Eğitimin önemi ve programın amacı, konular hakkında umumi izahat, seminer görevlerinin verilmesi
2. Ders: Ana hatları ile Türk Tarihi (özet)
3. Ders: Hunlar, Göktürkler, Uygurlar
4. Ders: İslam tarihi (özet)
5. Ders: İslam medeniyeti

2. Gün:

1. Ders: Karahanlılar, Selçuklular
2. Ders: Osmanlıyı hazırlayan ortam
3. Ders: Osman, Orhan, I. Murat ve Yıldırım
4. Ders: Timur fetreti
5. Ders: Timur fetreti

3. Gün:

1. Ders: Fatih, 2. Beyazıt, Yavuz, Kanuni ve sonrası
2. Ders: İkinci Viyana bozgunu ve sebepleri
3. Ders: Tanzimat
4. Ders: Tanzimat

5. Ders: Tanzimat

4. Gün:

1. Ders: Felaketler dönemi
2. Ders: Balkan Savaşları
3. Ders: I. Cihan Savaşı
4. Ders: Osmanlı cemiyeti yapısı
5. Ders: Osmanlı cemiyeti yapısı

5. Gün:

1. Ders: Milli mücadele
2. Ders: Cumhuriyet dönemi
3. Ders: Demokrasimizin tarihi
4. Ders: C.H.P.
5. Ders: D.P.

6. Gün:

1. Ders: 27 Mayıs ve sonrası
2. Ders: Mevcut siyasi partiler
3. Ders: Fikir hayatımız
4. Ders: Doktrinler
5. Ders: Doktrinler

7. Gün:

1. Ders: Alperenler
2. Ders: Ahmet YESEVİ ve takipçileri
3. Ders: İslam dini inanç esasları
4. Ders: Ahlak kaideleri
5. Ders: Ahlak kaideleri

8. Gün:

1. Ders: İslam tasavvufu
2. Ders: Hz. Peygamberin hayatı
3. Ders: Hz. Peygamberin hayatı

4. Ders: Türklük-Müslümanlık
5. Ders: Din, ülkü, ideoloji, doktrin

9. Gün:

1. Ders: Ülkücü Dünya görüşü, umumi esasları, tarihçesi, lider
2. Ders: Milli ülkü
3. Ders: Milli ülkü
4. Ders: Türk Milliyetçiliği
5. Ders: 9 Işık, hususiyetleri ve umdeleri

10. Gün:

1. Ders: 9 ışıktaki kalkınma modeli
2. Ders: 9 ışıktaki kalkınma modeli
3. Ders: 9 ışıktaki sosyal politika ve sosyal güvenlik
4. Ders: Türkiye'nin düşmanları, emperyalizm, kapitalizm
5. Ders: Türk-Rus mücadeleleri tarihi

11. Gün:

1. Ders: Komünizmin felsefi temelleri ve tenkidi
2. Ders: Komünizmin siyasi ve iktisadi tezleri ve tenkidi
3. Ders: Rus, Çin ve diğer ülkeler uygulamaları
4. Ders: Komünistlerin yayılma metotları
5. Ders: Komünist faaliyetlerde propaganda

12. Gün:

1. Ders: Komünistlerin silahlı mücadeleleri
2. Ders: Komünistlerin silahlı mücadeleleri
3. Ders: Komünistlerin silahlı mücadeleleri
4. Ders: Jeopolitika
5. Ders: Jeopolitika

13. Gün:

1. Ders: Dünya devletlerinin gruplandırılmaları (Ekonomik güçlerine göre)

2. Ders: Bloklar
3. Ders: Bloklar
4. Ders: Dünya problemleri
5. Ders: Dünya problemleri

14. Gün:

1. Ders: İnsan ve psikolojik yapısı
2. Ders: İnsan ve psikolojik yapısı
3. Ders: Beşeri münasebetler
4. Ders: Hitabet
5. Ders: Hitabet

15. Gün:

1. Ders: Kitle psikolojisi
2. Ders: Kitle psikolojisi
3. Ders: Propaganda
4. Ders: Propaganda
5. Ders: Propaganda

16. Gün:

1. Ders: Haber
2. Ders: Haber
3. Ders: Hitabet
4. Ders: Hitabet
5. Ders: Hitabet

17. Gün:

1. Ders: Teşkilatçılık
2. Ders: Teşkilatçılık
3. Ders: Yöneticilik
4. Ders: Yöneticilik
5. Ders: Yöneticilik”

M.H.P. Genel Merkez eski binada bulunan ve teşkilat raporları 2

numaralı klasörün 88'inci sırasında yer alan bir değişik eğitim programı ise aynen şöyledir:

EĞİTİM PROGRAMI:

1. GÜN: (3 Aralık 1979)

1. DERS: Açış konuşması

a) Durum değerlendirmesi: (Menfiler)

- Türkiye'nin içinde bulunduğu karışıklık...
- Otorite buhranı...
- Gayri milli yapı ve değerler çatışması
- Dışa bağımlı perişan ekonomi...
- Ülküsüz, heyecansız, bilgisiz ve beceriksiz idari kadrolar...

b) Durum değerlendirmesi: (Müspetler)

- Bütün menfi şartlara rağmen gelişme hızımız yüksek...
- 50 milyona ulaşan genç ve hareketli bir nüfus. ..
- Tır taşımacılığıyla dirilen "İpek yolu"

Orta Doğu ve İslam dünyasının bize bakışı değişmiştir. Türkiye'yi lider görmek istiyor.

- Ülkücü hareket en büyük teminat olarak ortaya çıktı.

c) Komünist komplo:

- Rusya'nın tarihi emelleri...

Ülkücü Türkiye'nin doğması halinde bu emeller gerçekleşmeyecektir.

- Telaşla saldırıyorlar...
- Türkiye'deki uyanış Rus esiri Türklüğe de sirayet ettiği.

d) Vazifemiz çetindir:

- Türklüğün varlık ve teminatıyız
- Dış Türkler'in ümidiyiz
- İslam alemi öncülük bekliyor

Gayretimizi azamiye çıkarmalı ve hareketimize iktidar kapılarını açacak çalışmaları hızlandırmalıyız.

- Kadrolaşma, kitleleşme ve devletleşme...

e) Eğitimin ehemmiyeti:

- İdeolojik mücadelelerde eğitim ehemmiyeti
- Silahlı mücadeleyi esas alanlar bile en çok ideolojik ve doktrinal eğitime ağırlık verirler.
- Ülkücü harekette eğitimin ehemmiyeti, kadrolaşmada eğitim kitleye açılmak için eğitim. başarılı....
- Devletleşme için yine eğitim...

2. DERS: Türk Tarihi

- Türk tarihinin başlangıcı ve tarihi seyri
- Türklerin kurdukları devletler Türklerin tesir ettiği milletler...
- 4 cihan devleti; Hunlar, Göktürkler, Selçuklular ve Osmanlılar...
- Osmanlı'nın tarih içindeki emsalsiz yeri

Kaynaklar: Türkiye Tarihi-Yılmaz ÖZTUNA

Türkiye Dünyası El Kitabı-Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü.

3. DERS: Türk Töresi: (Türk Tarihinin Temelleri)

- a) Eski Türk dini ve İslamiyet
- b) Nizam'ı alem fikri
- c) İlim ve teknikte öncü
- d) Milliyet ve insaniyet hissi
- e) Adalet, ahlak, diğergamlık, fedakarlık, dayanıklılık

Kaynaklar: Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi

Prof. Dr. Osman TURAN

Türk Dünyası El Kitabı

4. DERS: Fetret Devirleri

- a) Milli zaafımız, taklit hastalığı...
- b) Fetret devirleri vakıası, her fetretten sonra yükseliş...
- c) Fetret devirleri...
- Çici Yabgu
- Göktürk hitabelerinin tetkik ve tahlili...
- Selçuklu fetreti ve Osmanlı zuhuru...
- Günümüzün fetreti

5. DERS: Tanzimat ve sonrası

a) Tanzimat'a geliş...

- Devletin zaafa uğraması ve Batı'nın gelişmesinin sathi değerlendirilmesi: Taklit hastalığının başlaması.
- Emperyalizmin hesabı: Evvela kültür iptilası...
- Kılık, kıyafette taklit.... fes, setre pantolon, kolalı gömlek... 1.

Mahmut.

- 1838 Türk-İngiliz ticaret antlaşması ve neticeleri.

b) Tanzimat

- Tanzimat fermanının esasları...
- Gayri müslümlere verilen tavizler ve neticeleri...
- Tanzimat'tan sonraki gelişmeler...

2. GÜN: (4 Aralık 1979)

1. DERS: İslam dini ve insanlık tarihine tesirleri:

a) Hak dinler ve İslam....

b) İslam son ve en mükemmel dindir

c) Bütün insanlık tarihinde en büyük tesiri İslamiyet ortaya koymuştur....

- İslamiyet İslam medeniyetini oluşturmuştur.
- İslam medeniyeti modern medeniyeti oluşturmuştur.

Kaynaklar: İslama giriş-Prof. M. Hamidullah

Avrupa'nın üzerine doğan İslam Güneşi - Sigrid Hunke

2. DERS: İslam imanı-İslam şuuru

a) İman ruhun ihtiyacıdır

b) Kainatın Kanunları.....

- Atomun yapısı astronomik konular vs.
- Kainat tesadüfî olamaz

c) İman, saadet getirir. İslam yöneticidir.

3. DERS: Türklük-Müslümanlık

a) Türklerin Müslüman oluşlarının tarihi vetiresi.....

b) Müslümanlık Türklüğe ne kazandırdı?

- Yeni bir ideal ve dinamizm.....
- Gelişmeci ve hamleci ruh.....
- İleri bir ahlak ve adalet anlayışı.....

c) Türklüğün İslamiyete hizmetler:

- Haçlı seferleri ve Türkler.....
- Türklerin İslami ilimlere hizmeti: İmam-ı Buhari vs.
- Türklerin İslam medeniyetine hizmetleri

Kaynaklar: Türkler neden Müslüman oldu -

İsmail Hami DANIŞMEN

4. DERS: Ahlak kaideleri

a) Ahlakın yüceltici değeri.....

b) İslam ahlakı.....

- İnsanın yaratıcıya karşı vazifeleri...
- İnsanın milletine karşı vazifeleri...
- İnsanın büyüklerine ve küçüklerine karşı vazifeleri...

5. DERS: Ahlak kaideleri

Kaynaklar: İslam Dini - Ahmet Hamdi AKSEKİ

Ahlak: Tercüman Yayınları

Askere Din Dersleri - A.H.AKSEKİ

3. GÜN: (5 Aralık 1979)

1. DERS: Alperenler

a) Eski Türk dini ve Alplik...

b) Alp'lerin İslamlaşması ve Alperenlik...

c) Selçuklu fetreti...

d) Osmanlıyı hazırlayan şartlar

- Anadolu Türk birliğinin parçalanması ve arayışlar...
- Alperenlerin çalışmaları...

e) Osmanlının zuhuru:

- Bitinya Ucu'nun jeopolitiği ve Osmanlının cihada yönelmesi.....
- Osman Beyin Bala Hatun'la evlenmesi ve tarihi rüya
- Ahilik ve diğer tarikatların Osmanlıyı benimsemesinin neticeleri.

- Osmanlının üç Rûkn'ü: Ahiler, Gaziler, Bacılar....
- Bursa'nın fethinde gazi dervişler: Geyikli Baba, Abdul Musa

2. DERS: Alperenler:

- a) Ahmet Yesevi
- b) Ahi Evren, Sarı Saltuk, Hacı Bektaş Veli...
- c) Her hükümdara yol gösteren bir derviş
 - Oğuz Han, Irkıl Hoca..
 - Osman Bey, Şeyh Edep Ali....
 - II. Murat, Hacı Bayram Veli....
 - Fatih, Akşemsettin....
- d) Günümüzde Alperenler... Alpler erenleşmeli, Erenler alpleşmeli.

3. DERS: Ülkücü Dünya Görüşü:

- a) Dünya görüşlerimizin hususiyetleri:
 - Bütüncü, köktenci.....
 - Milli, yerli, çağdaş
- b) Ana kaynaklar:
 - Türk Tarihi.....
 - İslamiyet.....
- c) Din, mezhep, ülkü, ideoloji ve doktrin mefhumlarının açıklığa kavuşturulması

4. DERS: Milli Ülkümüz:

- a) Türk Milliyetçiliği fikrinin kaynağı Türk Tarihidir.
Batıda doğan milliyetçilik, Türk milliyetçiliğinin kaynağı değildir.
 - Çiçi Yabgu'nun sözleri...
 - Orkun Kitapevlerinde milli şuur....
 - Barthorld'un sözleri.
- b) İslami muhtevası:
- c) Türk Milliyetçiliği, Türk milletinin kendine dönüşünü hedefler
 - Türk milleti kendinden uzaklaşırsa milliyetçilik tez olarak ortaya çıkar.

d) Osmanlı'da milliyetçilik mücadelesi:

- Vani Mehmet efendi....
- Son devirde milliyetçilik....

e) Türk Milliyetçiliğinin programı...

- Milli Devlet...
- Milli Hukuk...
- Milli içtimai yapı....
- Milli iktisat...

4. GÜN: (6 Aralık)

1. DERS: 9 Işık'ın hususiyetleri:

- a) Milli Ülküyü tarihi kaynaklarla irtibatlı olarak gerçek yorumuna kavuşturmuştur.
- b) Türk Milliyetçiliği ideolojisine siyasi, içtimai ve iktisadi muhteva kazandırmıştır.
- c) Milli, yerli ve çağdaş bir dünya görüşü ortaya koymuştur.
- d) Prensipler: (9 Prensip)

2. DERS: 9 Işık'ta kalkınma modeli:

- a) Nazım ve munarrik fikir:
 - Milli ülkü.
 - Türk Milliyetçiliği....
- b) Zihni muhteva inkılabı...
- c) Çağlar üzerinden sıçrama tezi
- d) Emek seferberliği
- e) Millet sektörü
- f) Sermayenin milli hedeflere yöneltilmesi
- g) Top yekun kalkınma seferberliği

3. DERS:

- a) Sosyal yardım teşkilatı
- b) Sosyal güvenlik müesseseleri olarak millet sektörü üniteleri.

4. DERS: Türkiye'nin düşmanları

- a) Emperyalizm ve kapitalizm
- b) Bölücülük hareketleri

5. DERS: Türk-Rus mücadeleleri tarihi

- a) Rus milliyetinin oluşumu
- b) Rus'luğun Türk aleyhine gelişmesi
- c) Rus'ların tarihi emelleri
- d) Rus esaretindeki Türklük ve bugünkü durum.

5. GÜN: (7 Aralık)

1. DERS: Komünizmin esasları ve tenkidi:

- a) Materyalizm ve tenkidi
- b) Tarih görüşü (Tarihi materyalizm) ve tenkidi
- c) İktisadi tezleri ve tenkidi

2. DERS:

- a) Marks'ın boşa çıkan kehanetleri
- b) Tatbikat: Yeni sınıf
- c) Milletlerin mücadelesi gerçeği komünist enternasyonalizm fikrini mağlup etti....

3. DERS: Komünistlerin mücadele usulleri:

- a) Komünist kültür istilas
- b) Ajan faaliyetleri
- c) İktidarı alma taktikleri

4. DERS: Komünistlerin silahlı mücadele usulleri:

- a) Gerillacılığın tarihi
- b) Komünistlerin gerilla faaliyetleri.

5. DERS: Türkiye'deki komünist hareket

- a) Tarihçesi
- b) Günümüzdeki durumu

6. GÜN: (8 Aralık)

1. DERS: Ülkücü hareketin tarihçesi

a) Liderin mücadelesi

- 1944 hadiseleri....
- 1960 (27 Mayıs ihtilali) ve 13 Kasım Darbesi....
- 1964 kadrolaşma çalışmaları....
- 1965-1977 kadro yetiştirilmesi....
- 1977 kitleleşmeye geçiş....

b) Liderlik ve liderin vasıfları...

- Dünder TAŞER'in ünlü sözü
- Dayanıklılık, cesaret, azim....
- Mücadele ruhu....
- Teşkilatçı ve uzağı görebilen zeka....
- Mücadele içinde olgunlaşan şahsiyet....

2. DERS: Teşkilatçılığın ehemmiyeti ve hukuk:

a) Teşkilatlı mücadele verimli mücadeledir, teşkilatsız başarı sağlanamaz.

b) Teşkilatçının bilmesi gereken hukuk bilgileri:

- Dernek hukuku....
- Yargılama hukuku....

3. DERS: Disiplin, dava ahlakı, haber:

a) Disiplin:

- Ehemmiyeti.....
- Müşahhas kaideler....

b) Dava ahlakı:

- Davaya zarar verici tavırlar....
- Feragat hissi....
- Sadakat ve liyakat esasları....

c) Haber:

- Haberleşmenin ehemmiyeti

- Dikkat edilmesi gereken noktalar

4. DERS: Propaganda

- a) Propagandanın ehemmiyeti
- b) Kaideler
- c) Hareketimizin propaganda stratejisi, hareketin stratejisine uygun olmalıdır,
 - Misaller....

5. DERS: Beşeri münasebetler adab-ı muaşeret

- a) İnsan ve ehemmiyeti
- b) Ülkücü kardeşliği
- c) Kırıcı davranış şekilleri
 - Münakaşa....
 - Dedikodu, tezvirat
 - Kaba tenkit
 - Nezaketsizlik....
 - Kibir vs.
- d) Adab-ı muaşeret:
 - Ziyaretler ve dikkat edilecek noktalar....
 - Kadife eldiven giymiş çelik yumruk....
 - Ülkücüler ipeğe sarılmış çeliktir...! (s. B.IV D/69)

KAYNAKLAR

Kitaplar:

- 1- Alpaslan Türkeş, *12 Eylül Adaleti (!) Savunma*, Hamle Yayınevi-1994
- 2- Alpaslan Türkeş, *1944 Milliyetçilik Olayı*, Kamer Yayınları, 1968
- 3- Alpaslan Türkeş, *Bilinmeyen Yönleriyle 27 Mayıs ve Gerçekler*, Kamer Yayınları
- 4- Aslan Tekin, *Alpaslan Türkeş'in Liderlik Sırları*, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul-2000)
- 5- Aslan Tekin, *Milliyetçi Harekete Yeni Dönem ve Devlet Bahçeli*, Acun Yayınları, Nisan-1998 İkinci Baskı- İstanbul
- 6- Latif Uğurtekin, *Gündemdeki MHP*, Kamer Yayınları, İstanbul-1999
- 7- *Milliyetçi Hareket Partisi Ülkücü Kuruluşlar Davası Sorgu*, Mayaş Yayınları, Ankara-1982
- 8- Muzaffer İlhan Erdost, *Faşizm ve Türkiye 1977-1980*, Onur Yayınları, Nisan-1995,
- 9- Şaban İba, *Ordu, Devlet, Siyaset*, Çiviyazıları Yayınevi, 1998)
- 10- Şaban İba, *Milli Güvenlik Devleti*, Çiviyazılar Yayınevi, 1999
- 11- Talat Turhan, *Özel Savaş Terör ve Kontrgerilla*, Mart-1992,
- 12- Türkiye'de Siyasal iletişim 2007-2015, Şükrü Balcı-Onur Bekiroğlu, 22 Temmuz 2007 Genel Seçiminde MHP, SETA Raporu-2015

Dergiler:

- 1- *Aksiyon* dergisi

- 2- *Kurtuluş Sosyalist dergi*
- 3- *Kurtuluş Teorik ve Politik dergi*
- 4- *Nokta dergisi*
- 5- *Sosyalist Kurtuluş dergi*

Gazeteler:

- 1- *Bir Gün* gazetesi, www.birgun.net
- 2- *Cumhuriyet* gazetesi, www.cumhuriyet.org.tr
- 3- *Hürriyet* gazetesi, www.hurriyet.com.tr
- 4- *Hürriyet Haber*, hurriyethaber.com
- 5- www.gazeteduvar.com.tr
- 6- *Milliyet* gazetesi, www.milliyet.com,
- 7- *Özgür Gündem*, www.ozgur-gundem.com
- 8- *Özgürlükçü Demokrasi*, www.ozdemokrasi.com
- 9- *Sabah* gazetesi, www.sabah.com.tr
- 10- *Yeni Çağ* gazetesi, www.yenicaggazetesi.com.tr

İnternet siteleri:

www.ak-parti.org.tr
Anadolu Ajansı, aa.com.tr/tr
Al Jazeera Türk, www.aljazeera.com.tr,
bianet.org,
blog.milliyet.com.tr
www.chp.org.tr
demokrasiicinbirlik.com
www.haberler.com,
www.haber3.com,
www.habervaktim.com
www.hdp.org.tr
www.ozguruz.org.tr
www.politikyol.com,
www.sol.org.tr,
www.sde.org.tr
www.timeturk.com,

www.t24.com.tr
www.wikipedia.org
tr.wikipedia.org
www.21yyte.org

MHP kaynakları:

- 1-Milliyetçi Hareket Partisi resmi internet sitesi, www.mhp.org.tr
- 2-MHP Tüzüğü, www.mhp.org.tr
- 3-Devlet Bahçeli'nin Konuşmaları, www.mhp.org.tr
- 4-Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı resmi internet sitesi,
www.ülküocakları.org.tr
- 5-MHP'nin 40. yılı kuruluş kutlaması, www.mhp.org.tr
- 6-Bahçeli'nin Grup toplantısı Konuşmaları, www.mhp.org.tr,
- 7-MHP Seçim Beyannamesi, 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri,
www.mhp.org.tr
- 8-Bahçeli'nin Kurultay Konuşmaları, www.mhp.org.tr

Şaban İba

Türkeş'ten Bahçeli'ye

MHP'nin Devletle Bitmeyen Dansı

“1 Kasım 2015 erken genel seçimlerine gidilmesinin öncülüğünü yapan Bahçeli'nin amacı, 1990'lı yıllardaki güvenlikçi politika konseptine dönen AKP ile birlikte yeni bir “Milliyetçi Cephe Hükümeti” kurmaktır. Ancak bu seçimde MHP'nin önemli oranda oy kaybetmesi üzerine Bahçeli, yeniden tek başına iktidar olan AKP'nin gizli koalisyon ortağı olmaya karar verdi. Seçim yenilgisinin ardından MHP muhalefetine parti yönetimini ele geçirme düzeyine kadar güçlenmesi Bahçeli'yi kendi beka sorunuyla yüz yüze getirdi. Bu nedenle Bahçeli AKP ile beka ittifakına yöneldi. AKP-Erdoğan iktidarını ve Bahçeli'nin parti liderliğini sürdürme amacını taşıyan bu kutsal ittifak, başkanlık sistemine geçiş operasyonunu başlattı.

Türkeş'in ölümünden beri MHP liderliğini sürdüren Bahçeli, Türkiye'nin son 20 yıllık tarihinde siyasette üç kez tarihsel önemde rol üstelenmiştir: Bunlardan biri, Ecevit koalisyonunu bozarak ABD'nin ılımlı İslam politikalarına göre gerçekleştirilen siyaset ve toplum mühendisliğinin bir sonucu olarak AKP'nin iktidara gelmesine yardımcı olmasıdır. İkincisi, 7 Haziran 2015'de tek parti iktidarını kaybeden AKP'nin yeniden tek başına iktidara gelmesine imkan hazırlayan 1 Kasım 2015 seçimlerinin yapılmasını sağlamasıdır. Üçüncüsü, AKP'nin rejim değişikliğini amaçlayan 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu'na, daha doğrusu Türk tipi başkanlık rejimine giden yolu açmasıdır.”

